

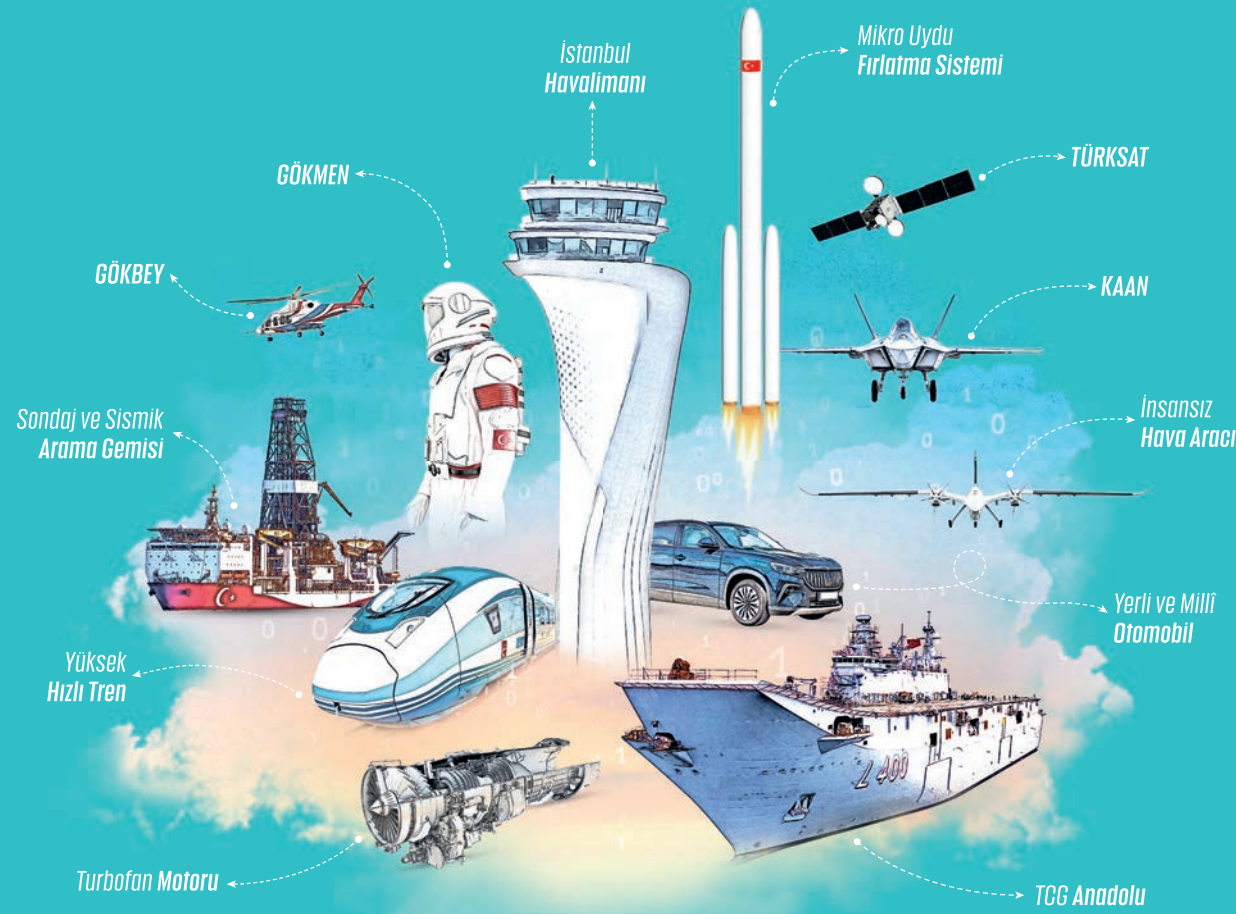
Bu kitaba sığmayan
daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

ISBN: 978-975-11-7975-3

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI **DIŞ TİCARET MUHASEBESİ 11** DERS MATERYALI

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI

**DIŞ TİCARET
MUHASEBESİ**

11

Ders Materyali

MEB__207380__DIŞ TİCARET MUHASEBESİ 11 (Muhasebe ve Finansman)__19,3X27,5

MEB__207380__DIŞ TİCARET MUHASEBESİ 11 (Muhasebe ve Finansman)__19,3X27,5

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI

DIŞ TİCARET MUHASEBESİ

11

DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Dr. Aykan COŞKUN

Dr. Cennet GÜRBÜZ

Barış GÜNEYSU

Nilüfer İNKAYA

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ..... - 9326
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ ..... - 2986

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Materyalin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

DİL UZMANI	Samet GÖKÇELİ
PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI	Ergül SİRKINTI
REHBERLİK UZMANI	Elif YAZICI
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI	Dr. Elif SEYLİM
GÖRSEL TASARIM UZMANLARI	Abdullah KILIÇ Merve Nur AKBULUT

ISBN: 978-975-11-7975-3

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne öğretim materyali olarak hazırlanmıştır.

BASKI

Ayrıntı Basım Yayım ve Mat. Hiz. Sanayi Ticaret A.Ş.
Saray Mahallesi 126. Cadde No: 20
Kahramankazan/Ankara
Sertifika No: 49599

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

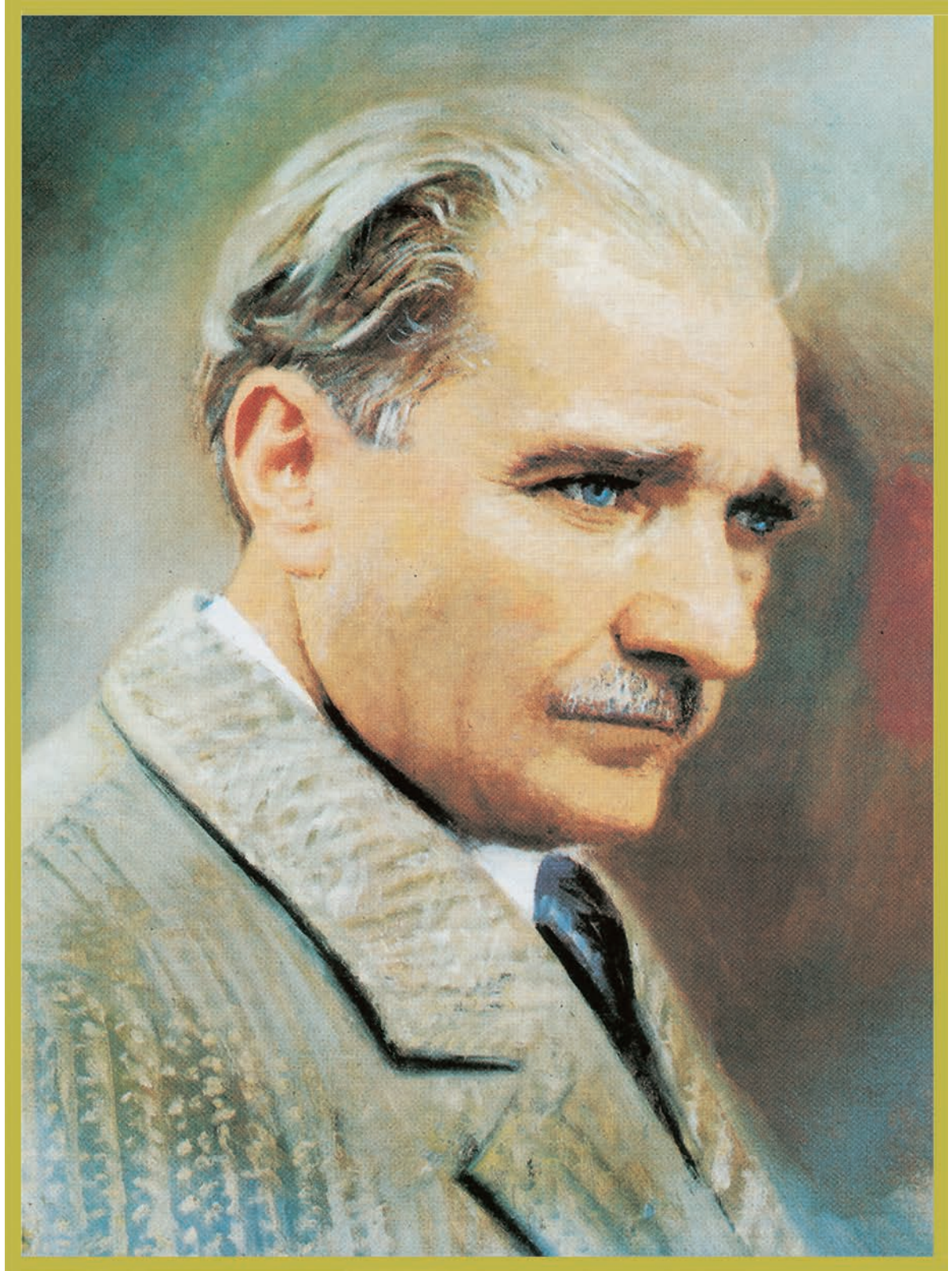
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI	12
----------------------------------	----

1.

DİŞ TİCARET MUHASEBESİNE GİRİŞ

1.1. MUHASEBE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER	18
1.2. DİŞ TİCARET MUHASEBESİNİN ÖNEMİ	23
1.2.1. İhracat İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesinin Önemi	25
1.2.2. İthalat İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesinin Önemi	25
1.2.3. Türkiye’de Dış Ticaret Güncel Uygulamaları ve Muhasebesi	26
1.3. DİŞ TİCARET MUHASEBESİ İÇİN TEMEL BİLGİLER	28
1.3.1. İhracat Yönetmeliği	29
1.3.2. İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanacak Eşyalar	29
1.3.3. Kambiyo Mevzuatı	29
1.3.4. Dış Ticarete Teslim Şekilleri	29
1.3.5. Dış Ticarete Ödeme Şekilleri	30
1.3.6. Vergi Mevzuatları	31
1.3.7. Dış Ticarete Kullanılan Belgeler	31
1.3.8. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	32
1.4. DİŞ TİCARET MUHASEBESİNDE KULLANILAN TEMEL KAVRAMLAR	34
1.5. DİŞ TİCARET MUHASEBESİNDE HESAP PLANI	38
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	44

ÖĞRENME
BİRİMİ

2.

DİŞ TİCARETTE KULLANILAN HESAPLARDA YABANCI PARALI İŞLEMLER

2.1. VARLIK HESAPLARI	48
2.1.1. Dönen Varlıklar	48
2.1.2. Duran Varlıklar	58
2.2. KAYNAK HESAPLARI	62
2.2.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	63
2.2.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	71
2.2.3. Öz Kaynaklar	74
2.3. GELİR TABLOSU HESAPLARI	76
2.4. MALİYET HESAPLARI	80
2.5. NAZIM HESAPLAR	82
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	98

ÖĞRENME
BİRİMİ

3.

DİŞ TİCARETTE TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

3.1. E GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ	102
3.1.1. İş Yerinde Teslim Şekli (EXW) ve Muhasebeleştirilmesi	103
3.2. F GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ	107
3.2.1. Taşıyıcıya Masrafsız Teslim Şekli (FCA) ve Muhasebeleştirilmesi	107
3.2.2. Gemi Doğrultusunda Masrafsız Teslim Şekli (FAS) ve Muhasebeleştirilmesi	112
3.2.3. Gemide Masrafsız Teslim Şekli (FOB) ve Muhasebeleştirilmesi	117
3.3. C GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ	122
3.3.1. Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim Şekli (CPT) ve Muhasebeleştirilmesi	122
3.3.2. Taşıma Ücreti ve Sigorta Ödenmiş Teslim Şekli (CIP) ve Muhasebeleştirilmesi	126
3.3.3. Masraflar ve Navlun Dâhil Teslim Şekli (CFR) ve Muhasebeleştirilmesi	131
3.3.4. Masraflar, Sigorta ve Navlun Dâhil Teslim Şekli (CIF) ve Muhasebeleştirilmesi	136
3.4. D GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ	142
3.4.1. Belirtilen Yerde Teslim Şekli (DAP) ve Muhasebeleştirilmesi	142
3.4.2. Belirtilen Yerde Boşaltılmış Olarak Teslim Şekli (DPU) ve Muhasebeleştirilmesi	146
3.4.3. Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim Şekli (DDP) ve Muhasebeleştirilmesi	151
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	156

ÖĞRENME
BİRİMİ

4.**ÖĞRENME
BİRİMİ****İHRACAT, İTHALAT VE KDV İŞLEMLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI**

4.1. MAL VE HİZMET İHRACAT MUHASEBE KAYITLARI	160
4.1.1. Mal İhracatı Muhasebe Kayıtları	161
4.1.2. Hizmet İhracatı Muhasebe Kayıtları	163
4.2. İHRACATTA ÖDEME ŞEKİLLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI	166
4.2.1. Peşin Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi	167
4.2.2. Mal Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi	169
4.2.3. Vesaik Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi (Belge Karşılığı Ödeme)	172
4.2.4. Akreditifli İhracat ve Muhasebeleştirilmesi	175
4.2.5. Kabul Kredili Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi	188
4.2.6. Konsinye İhracat ve Muhasebeleştirilmesi	181
4.2.7. Açık Hesap Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi	184
4.3. İHRACATTA SATIŞ İADE VE KDV İŞLEMLERİ	186
4.3.1. İhracatta Satış İade İşlemleri	187
4.3.2. İhracatta KDV İşlemleri	190
4.4. İHRACATTA DÖNEM SONU İŞLEMLERİ	191
4.4.1. İhracatta Dönem Sonu İşlemleri Yapılırken Kullanılan Hesaplar	192
4.5. PEŞİN İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ	198
4.6. AKREDİTİFLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ	209
4.7. MAL MUKABİLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ	215
4.8. VESAİK MUKABİLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ	217
4.9. KABUL KREDİLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ	219
4.10. İTHALAT GİDERLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ	223
4.11. İTHALAT KAYNAKLI BORÇLARIN DEĞERLEMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ	227
4.12. İTHALAT İŞLEMLERİNDE KDV UYGULAMASI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ	229
4.13. İTHALAT İŞLEMLERİNDE KDV MUHASEBE KAYITLARI	232
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	236

5.**ÖĞRENME
BİRİMİ****DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ**

5.1. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARININ AMACI VE KAPSAMI	240
5.2. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARININ ÇEŞİTLERİ	244
5.2.1. İhracata Yönelik Devlet Yardımları	245
5.2.2. Hizmet İhracatına Yönelik Devlet Yardımları	251
5.2.3. Türk Eximbank Destekleri	252
5.2.4. Diğer Destek Uygulamaları	254
5.3. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARINA İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMALAR	257
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	265

6.**ÖĞRENME
BİRİMİ****DÂHİLDE VE HARIÇTE İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI**

6.1. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI	270
6.1.1. Şartlı Muafiyet Sistemi Kapsamında Gerçekleşen İşlemlerin Muhasebe Kayıtları	271
6.1.2. Geri Ödeme Sistemi Kapsamında Gerçekleşen İşlemlerin Muhasebe Kayıtları	278
6.2. HARIÇTE İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI	280
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	286

7.ÖĞRENME
BİRİMİ**ANTREPO REJİMİ VE MUHASEBE KAYITLARI**

7.1. ANTREPO REJİMİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER.....	290
7.2. ANTREPO REJİMİ ÖRNEK MUHASEBE KAYITLARI	293
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	296

8.ÖĞRENME
BİRİMİ**GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ VE MUHASEBE KAYITLARI**

8.1. GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER.....	300
8.2. GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI	302
8.2.1. Teminatlar	302
8.2.2. Teminat Çeşitleri	303
8.2.3. GKAİR Muhasebe Kayıtları	303
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	308

9.ÖĞRENME
BİRİMİ**TRANSİT TİCARET VE MUHASEBE KAYITLARI**

9.1. TRANSİT TİCARET İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER	312
9.2. TRANSİT TİCARET İLE İLGİLİ MUHASEBE KAYITLARI	316
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	318

10.ÖĞRENME
BİRİMİ**SERBEST BÖLGE FAALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ**

10.1. SERBEST BÖLGE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER.....	322
10.1.1. Serbest Bölgelerin Sunduğu Avantajlar.....	323
10.1.2. Türkiye'deki Serbest Bölgeler	325
10.2. SERBEST BÖLGE İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ.....	328
10.2.1. Serbest Bölgede İthalata İlişkin Muhasebe Kayıtları	328
10.2.2. Serbest Bölgeden Mal İhracatına İlişkin Muhasebe Kayıtları	332
10.2.3. Serbest Bölgede Vergi İstisnası ve Dönem Sonu İşlemleri	333
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	336

KISALTMALAR LİSTESİ	338
SÖZLÜK.....	338
CEVAP ANAHTARI	344
KAYNAKÇA.....	345
GÖRSEL KAYNAKÇASI	346

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme biriminin giriş kapağını gösterir.

Öğrenme biriminin numarasını gösterir.

Öğrenme biriminin adını gösterir.

Öğrenme biriminde yer alan konuları gösterir.

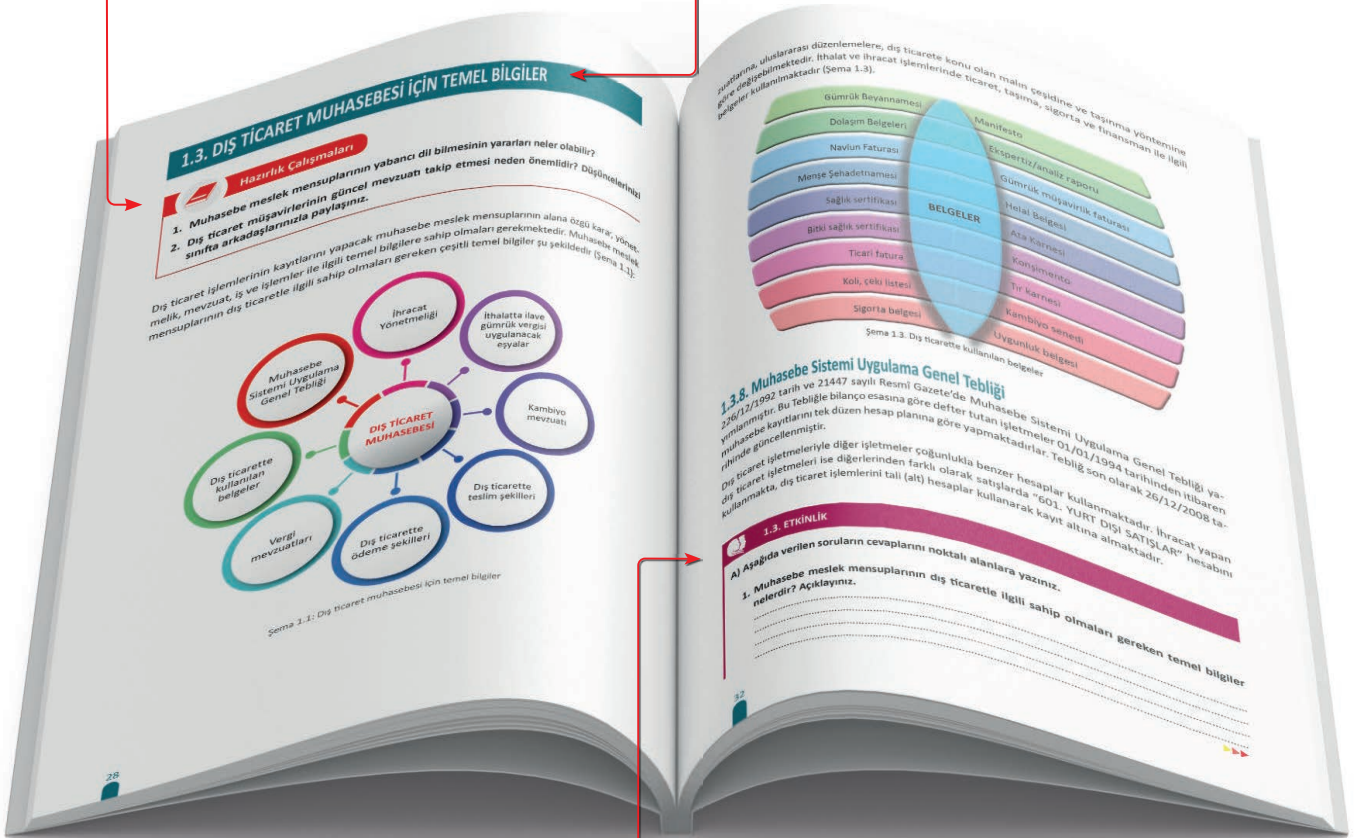
Öğrenme biriminde neler öğrenileceğini açıklayan ön bilgileri gösterir.

Öğrenme biriminde yer alan kavramları gösterir.

Etkileşimli kitap, video, ses, animasyon, uygulama, oyun, soru vb. ilave kaynaklara ulaşılacak karekodu gösterir.

Öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmek, konuyu ilgililerini çekmek ve öğrencileri motive etmek amacıyla öğretmen tarafından ders öncesinde yapılan çalışmalarını gösterir.

Bu öğrenme biriminde yer alan konu başlıklarını gösterir.

Öğrencilerin sınıf içinde veya sınıf dışında yapacağı bireysel çalışmaları veya grup çalışmalarını gösterir.

Öğrencilerin sınıfta yapacağı bireysel çalışmaları veya grup çalışmalarını gösterir.

Konuyla ilgili ilginç bilgileri gösterir.

27.10.2022		BORÇ	ALACAK
1208. DİĞER İŞLEMLER DİĞERLERİ HESABI			18.200,00
1208.01. İhracat Kuru Satışları	18.200,00		
1208.01.02. İhracatın Karşılığı			
1208.01.02.01. Avro Satışları			
1208.01.02.02. Euro Satışları			
1208.01.02.03. Almanya'daki T**H Firması			
1208.01.02.04. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.05. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.06. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.07. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.08. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.09. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.10. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.11. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.12. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.13. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.14. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.15. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.16. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.17. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.18. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.19. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.20. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.21. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.22. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.23. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.24. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.25. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.26. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.27. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.28. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.29. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.30. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.31. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.32. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.33. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.34. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.35. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.36. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.37. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.38. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.39. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.40. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.41. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.42. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.43. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.44. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.45. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.46. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.47. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.48. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.49. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.50. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.51. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.52. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.53. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.54. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.55. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.56. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.57. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.58. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.59. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.60. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.61. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.62. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.63. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.64. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.65. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.66. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.67. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.68. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.69. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.70. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.71. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.72. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.73. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.74. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.75. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.76. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.77. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.78. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.79. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.80. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.81. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.82. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.83. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.84. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.85. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.86. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.87. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.88. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.89. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.90. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.91. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.92. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.93. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.94. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.95. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.96. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.97. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.98. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.99. Diğer Euro Satışları			
1208.01.02.100. Diğer Euro Satışları			

2.4. SIRA SİZDE

S**M Firmasının kredi kartıyla yurt dışına yapılan satışlarına ait işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

1. Firma 07.11.2022 tarihinde internet sitesi üzerinden 2.000,00 dolar değerinde mal satmaya Rusya'daki B**L Firmasına kredi kartıyla yapmıştır (işlem gününde 1 dolar 18,61 TL'dir).
2. Firma 08.11.2022 tarihinde A**A Kargo Firmasına 500,00 TL + %18 KDV'yi nakit ödeyerek ihracata konu olan mali Rusya'ya göndermiştir.

İstenenler

- Kredi kartıyla internet üzerinden yurt dışına yapılan satışın ve yeminde kaydını yapınız.
- Firmanın Kargo Firmasına yaptığı ödemenin ve yeminde kaydını yapınız.

2.5. Örnek

M**O Firmasının Ekim ayı mali karşılığı ödeme şekli ile ihracat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

1. Firma 18.10.2022 tarihinde ABD'deki T**Y Firması ile 30.000,00 dolar değerinde KDV'den istisna mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır (işlem gününde 1 dolar 18,58 TL'dir). Testinet gemide yapılmıştır.
2. Firma 25.10.2022 tarihinde ihracat işlemine ait 10.000,00 TL + %18 KDV tutarındaki nakitli girdilerini nakit olarak ödemiştir.

3. 15.11.2022 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, ABD'deki firma, ihracata konu olan mal bedelini Firmamızın A**A Bankası B**R Şubesi hesabına yatırmıştır (işlem gününde 1 dolar 18,70 TL'dir).

İstenenler

- Mali karşılığı ödeme şekline göre ihracatın ve yeminde kaydını yapınız.
- İhracat işlemine ilişkin nakitli girdilerin nakit olarak ödemesinin ve yeminde kaydını yapınız.
- Mali karşılığı ihracatın gerçekleşerek ihracat bedelinin firmamızın banka hesabına aktarılmasına ilişkin ve yeminde kaydını yapınız.

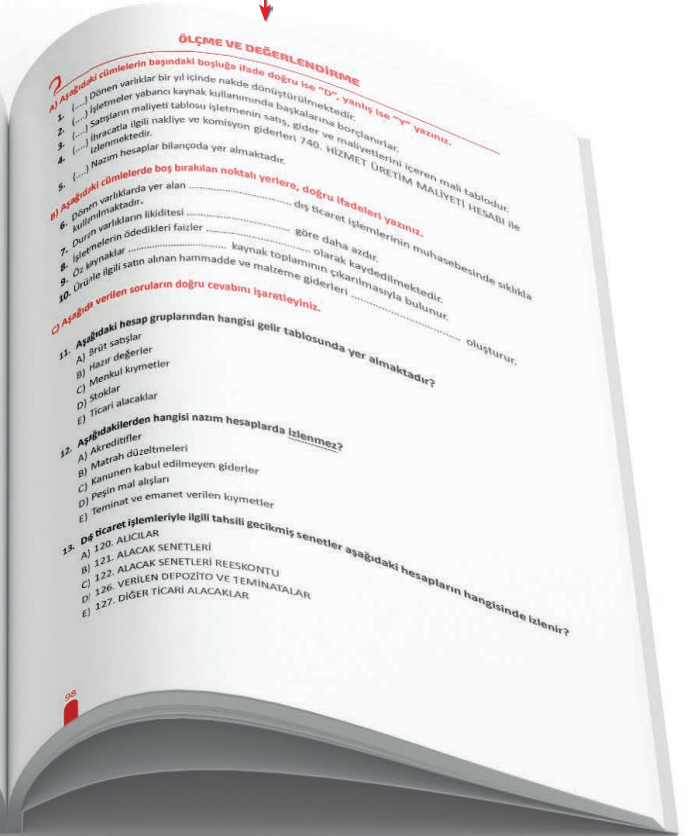
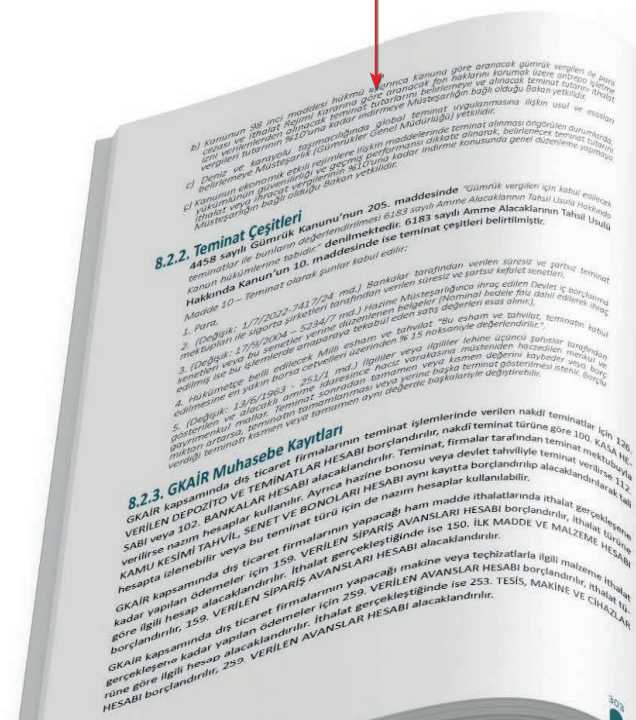
Bilgi Notu

İhracata ilişkin yatırılan teminatlar 126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI ile tahvilli geciktirilir. İhracata ilişkin işlemler 127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI ile izlenir.

18.10.2022		BORÇ	ALACAK
120. ALACAKLAR HESABI			557.400,00
120.01. Yurt Dışı Alacaklar	557.400,00		
120.01.01. ABD Doları			
120.01.02. Almanya T**Y Firması			
120.01.03. Diğer Euro Alacakları			
120.01.04. Diğer Euro Alacakları			
120.01.05. Diğer Euro Alacakları			
120.01.06. Diğer Euro Alacakları			
120.01.07. Diğer Euro Alacakları			
120.01.08. Diğer Euro Alacakları			
120.01.09. Diğer Euro Alacakları			
120.01.10. Diğer Euro Alacakları			
120.01.11. Diğer Euro Alacakları			
120.01.12. Diğer Euro Alacakları			
120.01.13. Diğer Euro Alacakları			
120.01.14. Diğer Euro Alacakları			
120.01.15. Diğer Euro Alacakları			
120.01.16. Diğer Euro Alacakları			
120.01.17. Diğer Euro Alacakları			
120.01.18. Diğer Euro Alacakları			
120.01.19. Diğer Euro Alacakları			
120.01.20. Diğer Euro Alacakları			
120.01.21. Diğer Euro Alacakları			
120.01.22. Diğer Euro Alacakları			
120.01.23. Diğer Euro Alacakları			
120.01.24. Diğer Euro Alacakları			
120.01.25. Diğer Euro Alacakları			
120.01.26. Diğer Euro Alacakları			
120.01.27. Diğer Euro Alacakları			
120.01.28. Diğer Euro Alacakları			
120.01.29. Diğer Euro Alacakları			
120.01.30. Diğer Euro Alacakları			
120.01.31. Diğer Euro Alacakları			
120.01.32. Diğer Euro Alacakları			
120.01.33. Diğer Euro Alacakları			
120.01.34. Diğer Euro Alacakları			
120.01.35. Diğer Euro Alacakları			
120.01.36. Diğer Euro Alacakları			
120.01.37. Diğer Euro Alacakları			
120.01.38. Diğer Euro Alacakları			
120.01.39. Diğer Euro Alacakları			
120.01.40. Diğer Euro Alacakları			
120.01.41. Diğer Euro Alacakları			
120.01.42. Diğer Euro Alacakları			
120.01.43. Diğer Euro Alacakları			
120.01.44. Diğer Euro Alacakları			
120.01.45. Diğer Euro Alacakları			
120.01.46. Diğer Euro Alacakları			
120.01.47. Diğer Euro Alacakları			
120.01.48. Diğer Euro Alacakları			
120.01.49. Diğer Euro Alacakları			
120.01.50. Diğer Euro Alacakları			
120.01.51. Diğer Euro Alacakları			
120.01.52. Diğer Euro Alacakları			
120.01.53. Diğer Euro Alacakları			
120.01.54. Diğer Euro Alacakları			
120.01.55. Diğer Euro Alacakları			
120.01.56. Diğer Euro Alacakları			
120.01.57. Diğer Euro Alacakları			
120.01.58. Diğer Euro Alacakları			
120.01.59. Diğer Euro Alacakları			
120.01.60. Diğer Euro Alacakları			
120.01.61. Diğer Euro Alacakları			
120.01.62. Diğer Euro Alacakları			
120.01.63. Diğer Euro Alacakları			
120.01.64. Diğer Euro Alacakları			
120.01.65. Diğer Euro Alacakları			
120.01.66. Diğer Euro Alacakları			
120.01.67. Diğer Euro Alacakları			
120.01.68. Diğer Euro Alacakları			
120.01.69. Diğer Euro Alacakları			
120.01.70. Diğer Euro Alacakları			
120.01.71. Diğer Euro Alacakları			
120.01.72. Diğer Euro Alacakları			
120.01.73. Diğer Euro Alacakları			
120.01.74. Diğer Euro Alacakları			
120.01.75. Diğer Euro Alacakları			
120.01.76. Diğer Euro Alacakları			
120.01.77. Diğer Euro Alacakları			
120.01.78. Diğer Euro Alacakları			
120.01.79. Diğer Euro Alacakları			
120.01.80. Diğer Euro Alacakları			
120.01.81. Diğer Euro Alacakları			
120.01.82. Diğer Euro Alacakları			
120.01.83. Diğer Euro Alacakları			
120.01.84. Diğer Euro Alacakları			
120.01.85. Diğer Euro Alacakları			
120.01.86. Diğer Euro Alacakları			
120.01.87. Diğer Euro Alacakları			
120.01.88. Diğer Euro Alacakları			
120.01.89. Diğer Euro Alacakları			
120.01.90. Diğer Euro Alacakları			
120.01.91. Diğer Euro Alacakları			
120.01.92. Diğer Euro Alacakları			
120.01.93. Diğer Euro Alacakları			
120.01.94. Diğer Euro Alacakları			
120.01.95. Diğer Euro Alacakları			
120.01.96. Diğer Euro Alacakları			
120.01.97. Diğer Euro Alacakları			
120.01.98. Diğer Euro Alacakları			
120.01.99. Diğer Euro Alacakları			
120.01.100. Diğer Euro Alacakları			

Doğrudan alıntı yapılan metinleri gösterir.

Her öğrenme birimi sonunda, öğrenilen bilgilerin ve becerilerin ölçüldüğü soruları gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

DIŞ TİCARET MUHASEBESİNE GİRİŞ

KONULAR

- 1.1. MUHASEBE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER
- 1.2. DIŞ TİCARET MUHASEBESİNİN ÖNEMİ
- 1.3. DIŞ TİCARET MUHASEBESİ İÇİN TEMEL BİLGİLER
- 1.4. DIŞ TİCARET MUHASEBESİNDE KULLANILAN TEMEL KAVRAMLAR
- 1.5. DIŞ TİCARET MUHASEBESİNDE HESAP PLANI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Muhasebe ile ilgili genel bilgiler
- Dış ticaret muhasebesinin önemi
- Dış ticaret muhasebesi için temel bilgiler
- Dış ticaret muhasebesinde kullanılan temel kavramlar
- Dış ticaret muhasebesinde hesap planı

TEMEL KAVRAMLAR

bilanço, dış ticaret, gelir tablosu, hesap planı, ihracat, ithalat, kayıt, muhasebe

1.1. MUHASEBE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Hazırlık Çalışmaları

1. Yazılı veya sözlü olarak yapılan anlaşmaların içerik ve yasal geçerlilik açısından farklılıkları neler olabilir?
2. Sizce ulusal bir ürünün yurt dışı piyasalarda diğer ülkelerin ürünleriyle rekabet edebilmesi için hangi açılardan öne çıkarılması gerekir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Muhasebe, firmaların devamlılığını sağlamaya yönelik bilgileri düzenler. Bu bağlamda bilgi kullanıcılarına finansal bilgilerin açık ve doğru şekilde hazırlanarak sunulmasını sağlar. Doğru bilgiler ışığında hazırlanan finansal raporlar, gerekli finansman olanaklarından faydalanılmasına aracılık eder.

Muhasebenin bilgi kullanıcıları için sunduğu finansal bilgiler, dönemler itibarıyla ve firmalar arası karşılaştırma yapmaya uygun olmalıdır. Ayrıca finansal bilgiler herkes için aynı anlamı ifade etmemelidir. Dış ticaret, ülkeler arasındaki ticareti kapsadığı için ülkeler tarafından uygulanan muhasebe ile ilgili farklı uygulama biçimleri söz konusudur. Bu nedenle uluslararası düzeyde bir muhasebe düzeninin oluşturulması ve ortak bir dilde muhasebe bilgilerinin sunumu önemlidir.

Dış ticaret sürecinin yürütülmesinde muhasebe tarafından üretilen bilgilere ihtiyaç duyulur. Dış ticarete konu olan mal ve hizmetlerin üretimi, tedarigi, fiyat ve maliyet bilgileri, ithalat ve ihracata yönelik belgelerin hazırlanması, teslim ve ödemelerin gerçekleştirilmesi gibi tüm işlem aşamalarının yönetilmesinde muhasebenin önemi büyüktür.

Mali nitelikli işlem ve olayların belgelendirilmesi, sınıflandırılması, kaydedilmesi, analiz ve raporlanması, sonuçların yorumlanması **muhasebe** kavramı ile ifade edilir. Uygulamada muhasebe bilgilerinin düzenlenmesi, sunulması ve tüm dünyadaki bilgi kullanıcıları için kolay anlaşılabilir ve karşılaştırma yapmaya elverişli bilgiler içermelidir. Dış ticaret işlemlerinde kullanılan muhasebe bilgileri şunlardır:

Rekabetçi Bir Üretim Maliyetinin Oluşturulması:

Dış ticarete konu olan mal veya hizmetin üretim maliyetleri belirlenmeli, farklı bir ülkeye gönderilmesine ilişkin lojistik ve risk maliyetleri hesaplanmalıdır. Muhasebe bilgilerine göre belirlenen maliyet aynı zamanda ürün veya hizmetin satış fiyatını belirleyecektir. Satış fiyatının uluslararası pazarlarda rakiplerle rekabet edebilecek bir yapıda olması gerekir (Görsel 1.1). Rakip firmalara karşı

Görsel 1.1: Başarı için doğru hamlelerin önemi

üstünlük sağlanması için doğru adımların atılması uluslararası piyasalarda var olabilmek için şarttır. Rakip firmalarla kalite ve fiyat karşılaştırmalarının yapılması noktasında muhasebe önemli bir bilgi kaynağıdır.

İthal Edilecek Ürün ve Hizmetlerin Maliyetlerinin Belirlenmesi: İthal edilecek bir ürün veya hizmetin yurda getirilmesine ilişkin tüm lojistik, vergi vd. giderlerinin hesaplanarak alış işlemlerinin yapılmasında muhasebe verileri kullanılır.

İhracata Yönelik Teşvik, Prim veya İndirimlerden Faydalanılması: Dış ticarete konu olan mal veya hizmetlerin ihracatına yönelik uygulanabilecek teşvik, prim veya indirimlerden yararlanılması için muhasebeden alınan bilgiler kullanılır.

Yurt Dışından Yatırım Malları Temin Edilmesi: Yurt dışından ihtiyaç duyulan yatırım malları veya duran varlık alımlarına ilişkin maliyet bedelleri ve amortisman değerleri muhasebe aracılığıyla takip edilir.

İhracatın Katkılarının Belirlenmesi: Yapılan ihracatın firma sermayelerine ve ülke ekonomilerine katkıları izlenmelidir.

Görsel 1.2: Finansal maliyetlerin hesaplanması

Finansman Maliyetlerinin Hesaplanması: İhtiyaç duyulan finansmanların ulusal veya uluslararası kredi olanaklarının maliyetlerinin doğru bir şekilde seçilmesi ve hesaplanmasında muhasebe bilgilerine ihtiyaç duyulur (Görsel 1.2).

Teşvik Kapsamlarının Belirlenmesi: Teşvik kapsamına giren ithalat veya ihracat maliyetlerinin bu teşviğe uygun olarak izlenmesinde muhasebe etkindir.

Dış ticaretin planlı bir şekilde yürütülmesi için muhasebe tarafından oluşturulan bilgilere ihtiyaç duyulur. Mal veya hizmetlerin üretim ve maliyet aşamasından alıcıya teslim edilip ödemelerin tahsil edilmesine kadar geçen tüm süreç, belge ve kayıtlar üzerinden takip edilir. Genel muhasebeye ilişkin kabul gören kavramlar dış ticaret muhasebesi için de geçerliliğini korur. Muhasebe kayıtları muhasebenin temel kavramlarına aykırı yapılamaz. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan muhasebenin temel kavramları şu şekildedir:

Sosyal Sorumluluk: Muhasebe uygulamalarında belli bir kişi veya grubun değil tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi esastır. Muhasebe, tarafsız ve dürüst bir şekilde verileri kaydederek işler.

Kişilik: Firma faaliyetleri, firma kişiliği kapsamında muhasebeleştirilir.

Firmanın Sürekliliği: Firmaların belli bir zamana bağlı olmaksızın sürekli faaliyet göstereceği varsayılır.

Dönemsellik: Firmaların sınırsız kabul edilen ömürleri dönemlere ayrılır. Genellikle bir takvim yılını ifade eden dönemlere ilişkin sonuçların karşılaştırılması yapılabilmektedir.

Parayla Ölçülme: Muhasebe faaliyetlerinin kayıt altına alınması için para ile ifade edilmesi gerekir. Parasal değerlerin kayıt altına alınmasında ulusal para biriminin kullanılması esastır.

Maliyet Esası: Muhasebe kayıtlarında varlık ve hizmetlerin elde edilme maliyetleri ile kaydedilmesi esastır (Görsel 1.3).

Tarafsızlık ve Belgelendirme: Muhasebe kayıtları mutlaka belgeye dayalı olarak ve ön yargısız bir şekilde gerçekleştirilir.

Tutarlılık: Dönemler itibarıyla kayıtların karşılaştırılabilmesi için benzer nitelikteki olay ve işlemler tutarlılık göstermelidir. Benzer nitelikteki kayıt işlemlerinin düzenleri ve değerlendirme ölçütleri de tutarlılık göstermelidir.

Tam Açıklama: Finansal bilgi kullanıcılarının doğru bir şekilde karar vermelerine uygun olarak muhasebe bilgilerinin yeterli açıklama düzeyine sahip olması gerekir.

İhtiyatlılık: Gelecek dönemleri etkileyebilecek riskler önceden tespit edilerek gerekli tedbirler alınmalıdır.

Önemlilik: Bir hesap kalemi veya mali bir olaya ilişkin nispi ağırlık ve değerlerin mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlendirmeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek derecede olmasıdır.

Özün Önceliği: Muhasebe işlemlerine ilişkin değerlendirmelerde işlemlerin biçimlerinden çok özleri önemlidir.

Türkiye’de 1994 yılından bu yana muhasebe kayıtları, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve tek düzen hesap planına uygun bir şekilde yapılmaktadır. İhracat ve ithalat süreçleri de tek düzen hesap planına uygun bir şekilde kayıt altına alınmaktadır. Dış ticaretle ilgili muhasebe işlemlerinin muhasebenin temel ilke ve kavramlarına, muhasebe standartlarına uygun olarak yapılması gerekir. Dış ticaretle ilgili belgeler, işlemin niteliğine uygun olarak düzenlenmeli ve sistemli bir şekilde kaydedilmelidir.

Firma faaliyetlerine ilişkin muhasebe bilgileri mali tablolar ile gösterilmektedir. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, muhasebede kullanılan temel mali tabloları bilanço ve gelir tablosu olarak belirtmektedir.

Bilanço: Firmanın belli bir tarihteki varlık ve kaynaklarını gösteren temel mali tablodur. Bilanço aktif ve pasif olmak üzere iki kısımdan oluşur. Aktif kısımda firmanın sahip olduğu dönen ve duran varlıklar gösterilmektedir. Pasif kısımda firma sermayesi ve yabancı kaynaklar yer alır.

Gelir Tablosu: Firmalar tarafından faaliyet döneminde elde edilen gelirler ile katlanılan giderlerin, dönem net kâr veya zararlarının gösterildiği mali tablodur.

Görsel 1.3: Elde etme maliyetlerinin belirlenmesi

1.1. ETKİNLİK

A) 10. sınıf Tek Düzen Muhasebe Sistemi dersinde öğrendiğiniz bilgilerden hareketle aşağıdaki yevmiye kayıtlarını yapınız.

1. Mal alışına ilişkin yapacağınız örnek yevmiye kaydında yer alan borçlu ve alacaklı hesapları arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

		/ /	

2. Mal satışına ilişkin örnek bir yevmiye kaydı yaparak hangi borçlu ve alacaklı hesapları kullandığınızı arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

		/ /	

B) Aşağıda tek düzen hesap planına uygun olarak verilen hesap isimlerini kodları ile birlikte ilgili hesabın yer aldığı gruba örnekteki gibi yazınız.

KASA HESABI BANKA HESABI FAİZ GELİRLERİ YURT İÇİ SATIŞLAR BİRİKMİŞ AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI TAŞITLAR DEMİRBAŞLAR SATICILAR BANKA KREDİLERİ	ALACAK SENETLERİ BORÇ SENETLERİ SATIŞ İADELERİ SATIŞ İSKONTOLARI KAMBIYO KÂRLARI GENEL YÖNETİM GİDERLERİ PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ FİNANSMAN GİDERLERİ YURT DIŞI SATIŞLAR SATIŞLARIN MALİYETİ
---	--

HESAP GRUPLARI	
Varlık Hesapları	100. KASA HESABI
Kaynak Hesapları	
Gelir Hesapları	
Gider Hesapları	

1.2. DİŞ TİCARET MUHASEBESİNİN ÖNEMİ

Hazırlık Çalışmaları

1. İthalat ve ihracat işlemlerinin kayıt altına alınmasının nedenleri neler olabilir?
2. Türkiye’de üretilen mal ve hizmetlerin ihraç edilmesinin avantajları neler olabilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Görsel 1.4: Dış ticaret

Bir ülkede ithalat ve ihracat ile ilgili yapılan iş ve işlemlerinin tamamı **dış ticaret** olarak adlandırılır (Görsel 1.4). Dış ticaret; mal, hizmet ve sermayenin ulusal sınırların dışına-içine akışıyla ilgili bir ticaret alanıdır. Farklı ülkelerdeki alıcı ve satıcılar arasında ulusal ve uluslararası mevzuatlara uygun yürütülen mal ve hizmet alışverişi ile sermaye hareketleri, dış ticaret işlemleri kapsamında değerlendirilir (Şekil 1.1).

Bilgi Notu

Uluslararası ticarete kaçınılmaz ticaret türlerinden olan ithalat ve ihracatta arzu edilen durum, ihracatın ithalattan fazla olması yani dış ticaret fazlasının ortaya çıkmasıdır. Aksi durumda ithalatın ihracattan fazla olması hâlinde dış ticaret açığı ortaya çıkar. Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde ithalat, ihracata göre fazla olduğunda bu ülkelerde dış ticaret açığı ortaya çıkmaktadır.

Şekil 1.1: Dış ticaret kavramının içeriği

İthalat ve ihracat işlemleri dış ticaret kapsamında birlikte değerlendirilir. Dış ticaret, ülkelerin ekonomisinde ödemeler dengesi unsurudur. Ödemeler dengesi açık vermeyen ülkeler, ekonomik açıdan güçlü olarak nitelendirilebilir. Ödemeler dengesinin açık vermemesi için ihracatın ithalattan fazla olması gerekli bir durumdur.

Türkiye’de, dış ticaretin yapılma nedenleri şu şekilde sıralanabilir:

Ülkelerin Kaynak Donanımlarının Farklılığı: Ülkeler arası mukayeseli avantajlar sağlar.

Ülkelerin Bazı Ürünlerin Üretiminde Uzmanlaşmaları: Ülkeler arası kalite ve fiyat avantajı sağlar.

İç ve Dış Fiyatlar Arasındaki Farklılık: Ölçek ekonomisi ve maliyet avantajı sağlar.

İhtiyaç Fazlası Ürünlerin Değerlendirilmesi: Yurt içindeki ihtiyaç fazlası ürünler değerlendirilir.

Yatırım Mallarının Temininde Kolaylık: Yurt içinde yapılacak yatırımlarda eksik olan ham madde ve malzeme yurt dışından kolayca temin edilebilir.

Sermaye Birikiminin Sağlanması: İhracat yapanlar sermayeleri artırmış olur.

Farklaştırılmış Ürünler ve Talepler: Tüketicilerin eğilimlerine göre çok çeşitte ürüne kolayca erişilir.

Yeni İstihdam Alanlarının Açılması: Yurt içindeki döviz girdisinin artmasıyla ekonomik güçlenme yeni iş olanaklarının yaratılmasını sağlar.

Çeşitli Teşvik ve Yardımların Sunulması: İthalat ve ihracat firmalarının iş hacimlerinin artırılması için teşvik ve yardımlar sunulur.

Bilgi Notu

Türkiye’nin güçlü bir ülke olabilmesi için döviz girdisinin artması sağlanmalıdır. Bunun için daha fazla üretim yapılmalı ve ürünlerin dış pazarlarda satılması gereklidir. Dünyada ekonomik açıdan büyümüş ve gelişmiş ülkeler; uluslararası rekabette önemli paya sahip, sanayisi ve dış ticaret hacmi gelişmiş ülkelerdir.

Dış ticaret işlemlerinin özellikleri şunlardır (Şekil 1.2):

- Yurt içi ticaret işlemlerine göre çok karmaşık bir yapıdadır.
- Masraflıdır.
- Dikkat ister.

Şekil 1.2: Dış ticaret işlemlerinin özellikleri

Dış ticaret ile ilgileneceklerin bazı konulara hâkim ve temel bilgilere sahip olmadan dış ticaret ile ilgili işlemleri yerine getirmeleri mümkün değildir. Bu nedenle dış ticaret işlemlerinde finansal nitelikli işlemlerin akışı ve muhasebeleştirilmesi önemlidir. Dış ticaret yapacak kişilerin aşağıdaki konularda yeterli bilgi sahibi olması gerekir (Şekil 1.3).

- Dış ticaret işlemlerinin muhasebe işlemleri
- Dış ticaret işlemlerinin muhasebe kayıtları
- Döviz işlemleri
- Döviz işlemlerinin muhasebesi

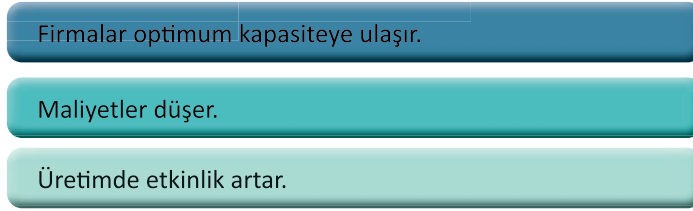
Şekil 1.3: Dış ticaret muhasebesi konuları

1.2.1. İhracat İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesinin Önemi

Üretim yapan firmalar, ürettikleri malı satmak ve üretimi daha da artırmak amacıyla çeşitli girişimlerde bulunur. Bu firmalar ürettiği malları hem yurt dışına hem de yurt içine satabilir. İhracata yönelik üretilen malın; türüne, girdi maliyetine, taşıma maliyetine, yurt içi veya yurt dışı piyasa şartlarına göre fiyatı belirlenir ve kime kaç liradan satılacağına karar verilir.

Üretici firmalar kontrollü olmak şartıyla mümkün olduğu kadar geniş pazarlara girmeyi amaçlar. Bu durum üretici firmalar için her zaman caziptir. Böylece dış pazarlara açılan üretici firma, pazarını büyütebilmekte ve iç piyasa darlığını aşabilmektedir.

İhracatın üretici firmalara olumlu etkileri şunlardır (Şekil 1.4):

Şekil 1.4: İhracatın üretici firmalara olumlu etkileri

Dış pazarlara açılan üretici firmalar, pazarlama ve rekabet koşulları açısından gelişme sağlar. Bu durum ihracat yapan üretici firmaları olumlu etkileyen bir durumdur. Uluslararası rekabetin yaratacağı baskılar, firmaları daha etkin yöntemler kullanmaya zorlar.

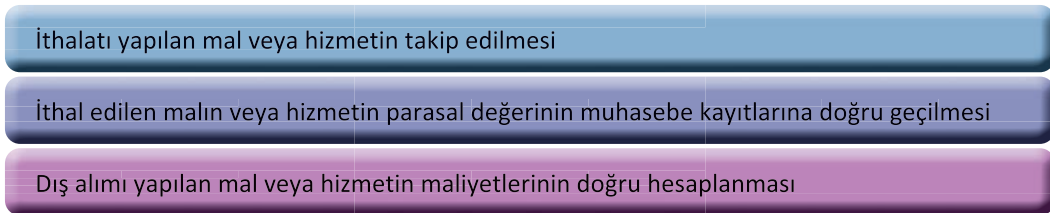
Üretilen malların ihracatı hem üretici firmalar için hem de Türkiye ekonomisi için çok önemlidir. Çünkü ihracat en önemli gelir kaynağıdır. İthalat tutarlarına karşı ihracat tutarlarının fazlalığı ekonomik gücün göstergesidir. İhracata yönelmek döviz geliri sağlar ve ödemeler dengesini düzenler. İhracatın ithalattan fazla olması durumunda dış ticaret fazlası söz konusu olur. İthalatın ihracattan fazla olması durumunda da dış ticaret açığı oluşur.

1.2.2. İthalat İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesinin Önemi

Türkiye’de üretim ve ticaret konularında faaliyet gösteren bazı firmalar yurt dışından ürün satın alımı yapmaktadır. Yurt dışından satın alınan bu ürünlere mamul, ham madde, makine vb. örnekler verilebilir.

Firmaların ithalat servisleri, satın alma bölümüne bağlı önemli bir birimdir. İthal edilmek istenen ürünlerin yurt dışına sipariş verilmesinden, gümrükten çekilmesinden ve maliyetlerinin hesaplanmasından ithalat birimleri sorumludur.

İthalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi şu açılardan önemlidir (Şekil 1.5).

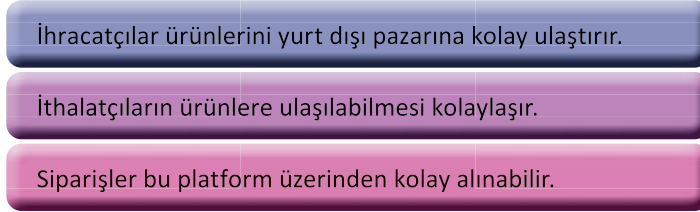
Şekil 1.5: İthalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinin önemi

1.2.3. Türkiye’de Dış Ticaret Güncel Uygulamaları ve Muhasebesi

Küreselleşen dünyada dış ticaretin önemi artmıştır. Türkiye’de 1980 yılındaki 24 Ocak Ekonomi Kararları ile dış satım ekonomi politikası uygulamaları başlamıştır. Bu kararlar doğrultusunda Türkiye’nin dış ticaret hacmi her geçen gün büyümektedir.

Türkiye’de son yıllarda T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından oyun ve yazılım ihracatçılarına yönelik teşvik ve destekler verilmektedir. 25 Ağustos 2023 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile e-ihracat alanında yeni iş modellerini dikkate alan şirketlere e-ihracat konsorsiyumları, perakende e-ticaret siteleri ve pazar yerleri gibi ekonomi sistemindeki tüm paydaşlar için destek paketi kullanıma açılmıştır.

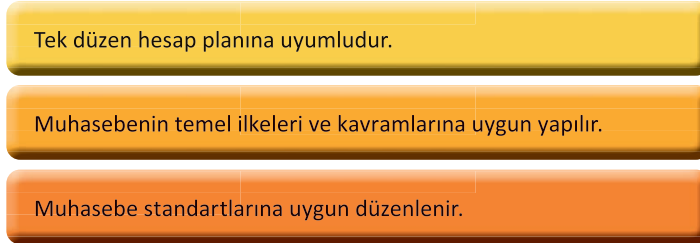
Türkiye E-ihracat Platformu ile ihracatçı ve ithalatçılara sağlanan yararlar şunlardır (Şekil 1.6):

Şekil 1.6: Türkiye E-ihracat Platformunun sağladığı yararlar

Türkiye’nin ihracat ürünleri otomotiv, hazır giyim, tekstil, beyaz eşya, tarım ve gıda ürünleridir. Türkiye’ye ithal edilen ürünler ise doğal gaz, petrol, otomotiv ve elektronik malzemelerdir.

İthalat ve ihracat işlemlerinin muhasebesinin kayıt süreci **dış ticaret işlemleri muhasebesi** ile yapılır. Dış ticaret ile ilgili muhasebe işlemleri yapılmasında dikkate alınacak özellikler şunlardır (Şekil 1.7):

Şekil 1.7: Dış ticaret muhasebesi özellikleri

İthalat faturalarının muhasebeleştirilmesinde yurt dışı faturaları döviz bedeli ile beyannamenin kapanış tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden değerlendirilerek yapılır. Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu’nun 21. maddesinde “İthalat sırasında ödenen her türlü vergi, resim, harç ve payların ithalde alınan katma değer vergisinin matrahının toplamını oluşturur.” hükmü yer alır. Buna göre gümrük vergisi (GV) katma değer vergisinin matrahına dâhil edilmektedir.

Bilgi Notu

Döviz kurlarında değişiklikler olabilmektedir. Bu doğrultuda öğretim materyali genelinde **Örnek ve Sıra Sizde** bölümlerinde belirtilen tarihler esas alınarak güncel döviz kurları ve KDV oranları uygulanmaya çalışılmıştır. **7346 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı** ile %18 olarak uygulanan KDV oranı **%20’ye** yükseltilmiştir. 10 Temmuz 2023 tarihinde yürürlüğe giren ilgili Karar uyarınca örneklerde KDV oranı olarak bu tarih öncesi için %18, sonrası için %20 dikkate alınmıştır.

1.3. DIŞ TİCARET MUHASEBESİ İÇİN TEMEL BİLGİLER

Hazırlık Çalışmaları

1. Muhasebe meslek mensuplarının yabancı dil bilmesinin yararları neler olabilir?
2. Gümrük müşavirlerinin güncel mevzuatı takip etmesi neden önemlidir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Dış ticaret işlemlerinin kayıtlarını yapacak muhasebe meslek mensuplarının alana özgü karar, yönetmelik, mevzuat, iş ve işlemler ile ilgili temel bilgilere sahip olmaları gerekmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının dış ticaretle ilgili sahip olmaları gereken çeşitli temel bilgiler şu şekildedir (Şema 1.1):

Şema 1.1: Dış ticaret muhasebesi için temel bilgiler

1.3.1. İhracat Yönetmeliği

06/06/2006 tarih ve 26190 sayılı Resmî Gazete’de “İhracat Yönetmeliği” yayımlanmıştır. Bu yönetmelikte İhracat Rejimi Kararı’na göre ihracatın ülke ekonomisine yarar sağlayacak şekilde düzenlenmesi ve desteklenmesinde ihracatta yetkili merci ve uygulanacak usul ve esaslar yer almaktadır. İhracat işlemleri; İhracat Yönetmeliği, Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarafından yayımlanan tebliğler ve ilgililere verilen talimatlar ile yürütülmektedir.

1.3.2. İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanacak Eşyalar

31/12/2020 tarih ve 31351 sayılı Resmî Gazete’de “İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Karar” yayımlanmıştır. Bu Karar ile İthalat Rejimi Kararı’na ekli liste ve tablolarda belirtilen eşyaların ithalatında ilave gümrük vergisi alınmasına yönelik düzenleme yapılması amaçlanmıştır. İlave gümrük vergisi uygulanacak eşyalarla ilgili düzenlemeler ve güncellemeler Cumhurbaşkanlığı karar-nameleriyle yapılmaktadır.

1.3.3. Kambiyo Mevzuatı

İtalyancada değiştirme, değer ve fiyat anlamına gelen kambiyo sözcüğü, Türkçede iki ülke parasının değişimi anlamında kullanılmaktadır. **Kambiyo Mevzuatı**, ihraç edilen mal ve hizmetlerin bedellerinin ülkeye nasıl getirileceğini veya ithal edilen mal veya hizmetlerin bedellerinin yurt dışına nasıl gönderileceğini düzenlemektedir.

Kambiyo işlemleri “Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun”, “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar” ve “TCMB genelgeleri” çerçevesinde yürütülmektedir. TCMB genel-geleri ise şu şekildedir (Şema 1.2):

Şema 1.2: Kambiyo mevzuatıyla ilgili TCMB genelgeleri

1.3.4. Dış Ticarete Teslim Şekilleri

Teslim şekilleri; dış ticarete konu olan eşyaların satıcı tarafından alıcıya teslimini, tarafların haklarını, taşıma esnasında oluşabilecek kayıp ve hasar ile ilgili işlemleri düzenlemektedir (Görsel 1.5).

Uluslararası Ticaret Odası tarafından yayımlanan “INCOTERMS Kuralları” dış ticaretten doğan anlaşmazlıkları, uyuş-

Görsel 1.5: Dış ticarete teslim

mazlıkları ve ihtilafları ortadan kaldırmak amacıyla alım satımlara bazı kurallar getirmiştir. Teslim şekilleriyle ilgili ilk düzenleme 1936 yılında yapılmıştır. Teslim şekilleriyle ilgili 1 Ocak 2020 yılından iti-

baren "INCOTERMS 2020 Kuralları" yürürlükte dir (Tablo 1.1).

Tablo 1.1. INCOTERMS 2020 Teslim Şekilleri

KISALTMASI	İNGİLİZCE KARŞILIĞI	TESLİM ŞEKLİ
CFR	Cost and freight (kast end ferayt)	Masraflar ve navlun dâhil teslim
CIF	Cost insurance and freight (kast inşö rns end ferayt)	Masraflar, sigorta ve navlun dâhil teslim
CIP	Carriage and insurance paid to (kerr iç end inşö rns peyt tu)	Taşıma ücreti ve sigorta ödenmiş teslim
CPT	Carriage paid to (kerr iç peyt tu)	Taşıma ücreti ödenmiş olarak teslim
DAP	Delivered at place (delivird et plays)	Belirtilen yerde teslim
DDP	Delivery duty paid (delivird düdi peyt)	Gümrük resmi ödenmiş olarak teslim
DPU	Delivered at place unloaded (delivird at plays anloded)	Belirtilen yerde eşya boşaltılmış teslim
EXW	Ex works (eks vörks)	İş yerinde teslim
FAS	Free alongside ship (firi alongsaya şip)	Gemi doğ rultusunda masrafsız teslim
FCA	Free carrier (firi karria)	Taşıyıcıya masrafsız teslim
FOB	Free on board (firi an bord)	Gemide masrafsız teslim

1.3.5. Dış Ticarete Ödeme Şekilleri

Dış ticaret, uluslararası düzenlemelere göre yapılmaktadır. Dış ticarete taraflar birbirini tanımadığından satılan eşyanın bedelinin tahsili, risk içermektedir. İthalatçı ile ihracatçı arasında yapılan satış sözleşmelerinde ödeme şeklinin açıkça belirtilmesi, işlemlerin belgelere bağlı olması gerekmektedir. Dış ticarete sıklıkla kullanılan ödeme şekilleri şu şekildedir (Tablo 1.2):

Tablo 1.2: Dış Ticarete Ödeme Şekilleri

KISALTMASI	İNGİLİZCE KARŞILIĞI	ÖDEME ŞEKLİ
A/B	Account of barter (ekaunt av batı)	Mahsuben takas ile ödeme
ACC	Accepted credit (ekseptid kredit)	Kabul kredili ödeme
BPO	Bank payment obligation (bank peymint obligeşin)	Banka yükümlülüğü ile ödeme
CAD	Cash against documents (keş egenst dakumints)	Vesaik mukabili ödeme
CAG	Cash against goods (keş egenst gudz)	Mal mukabili ödeme
CTR	Counter trade (kaintu treid)	Karşılıklı ticaretle ödeme
L/C	Letter of credit (leti av kredit)	Akreditifli ödeme
PIA	Payment in advance (peymint in edvens)	Peşin/havale/transfer ödeme
SOC	Shipment on consignment (şıpmint an kinsainmınt)	Konsinye satışla ödeme

1.3.6. Vergi Mevzuatları

Türkiye’de, ülke içinde üretilen malların kullanımını teşvik etmek ve bu malları yurt dışına satmak amacıyla ithal edilen eşyalardan gümrük vergileri ile ilave vergiler alınmaktadır. Diğer yandan ihracatı artırmak için ihraç edilen mallara vergi istisnaları uygulanmaktadır. Vergi mevzuatına göre ihracatla ilgili KDV ve özel tüketim vergisi (ÖTV) dış ticaret firmalarına iade edilmektedir.

Dış ticaretle ilgili vergi mevzuatlarının yanı sıra ticaret politikası önlemleri kapsamındaki mali yüklerde toplu konut fonu, çevre katkı payı gibi diğer kurumlar için yapılan kesintilerle ilgili düzenlemeler de bulunmaktadır.

1.3.7. Dış Ticarete Kullanılan Belgeler

İthalat ve ihracat işlemlerinde ticaret, taşıma, sigorta ve finansman ile ilgili belgeler kullanılmaktadır. Bu belgeler gerek ülke bakımından gerekse ürün bakımından farklılık göstermektedir.

Dış ticaret, farklı ülkelerle ve para birimleriyle yapılmaktadır. Dış ticarete bu farklılıklara karşın ayrı ülkelerdeki şirketler, ortak bir dil niteliğindeki dış ticaret belgelerini kullanmaktadır. Dış ticarete kullanılan belgeler (vesaik), dış ticarete konu olan malın ihracat veya ithalatına ilişkin sözleşmenin yapılmasından başlanarak tarafların taahhütlerini yerine getirmelerine kadar olan süreçte gerçekleştirilen işlemlerde düzenlenen belgelerdir. Muhasebenin kaydetme fonksiyonu mali nitelikteki işlemleri belgelere dayandırmaktadır. Bu bağlamda muhasebe süreci de mali nitelikteki işlem ve olaylarla ilgili belgelerin düzenlenmesiyle başlamaktadır. Dış ticarete kullanılan belgeler; ülkelerin kendi mevzuatlarına, uluslararası düzenlemelere, dış ticarete konu olan malın çeşidine ve taşınma yöntemine

göre değişebilmektedir. İthalat ve ihracat işlemlerinde ticaret, taşıma, sigorta ve finansman ile ilgili belgeler kullanılmaktadır (Şema 1.3).

Şema 1.3. Dış ticarete kullanılan belgeler

1.3.8. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği

26/12/1992 tarih ve 21447 sayılı Resmî Gazete’de Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği yayımlanmıştır. Bu Tebliğ ile bilanço esasına göre defter tutan firmalar 01.01.1994 tarihinden itibaren muhasebe kayıtlarını tek düzen hesap planına göre yapmaktadırlar. Tebliğ son olarak 26.12.2008 tarihinde güncellenmiştir.

Dış ticaret firmalarıyla diğer firmalar çoğunlukla benzer hesaplar kullanmaktadır. İhracat yapan dış ticaret firmaları ise diğerlerinden farklı olarak satışlarda “601. YURT DIŞI SATIŞLAR” hesabını kullanmakta, dış ticaret işlemlerini tali (alt) hesaplar kullanarak kayıt altına almaktadır.

1.3. ETKİNLİK

A) Aşağıda verilen soruların cevaplarını noktalı alanlara yazınız.

1. Muhasebe meslek mensuplarının dış ticaretle ilgili sahip olmaları gereken temel bilgiler nelerdir? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Kambiyo işlemleriyle ilgili yasal düzenlemeler nelerdir? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....
.....

B) Dış ticaret ile ilgili aşağıda verilen İngilizce terimleri “Dış Ticarete Teslim Şekli” ve “Dış Ticarete Ödeme Şekline” göre uygun seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

DIŞ TİCARET İLE İLGİLİ İNGİLİZCE TERİMLER	DIŞ TİCARETTE TESLİM ŞEKLİ	DIŞ TİCARETTE ÖDEME ŞEKLİ
Accepted Credit	.....	.....
Account of Barter	.....	.....
Bank Payment Obligation	.....	.....
Carriage and Insurance Paid to	.....	.....
Cash Against Documents	.....	.....
Cash Against Goods	.....	.....
Counter Trade	.....	.....
Delivered at Place	.....	.....
Delivery Duty Paid	.....	.....
Ex Works	.....	.....
Free Carrier	.....	.....
Free on Board	.....	.....
Letter of Credit	.....	.....
Payment in Advance	.....	.....
Shipment on Consignment	.....	.....

1.4. DİŞ TİCARET MUHASEBESİNDE KULLANILAN TEMEL KAVRAMLAR

Hazırlık Çalışmaları

1. İthalat ve ihracat işlemlerinde kullanılan para birimleri nelerdir?
2. İthalat ve ihracatta ortaya çıkan yasal farklılıkların sonuçları neler olabilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Dünya üzerindeki hiçbir ülkenin ihtiyaç duyduğu tüm mal ve hizmetleri kendisinin üretmesi mümkün değildir. Ülkeler ürettikleri mal ve hizmetlerin bir kısmını başka ülkelere satar. Bunun yanında ihtiyaç duyduğu ancak üretmediği mal ve hizmetleri de başka ülkelerden almak zorundadır. Bu durum dış ticaretin gelişmesini sağlamıştır. Dış ticaret işlemleri ülkelerin kendine ait hukuksal düzenlemelerine göre gerçekleşir. Bunun yanında ülkeler, dış ticaret işlemlerinde uluslararası kabul görmüş dış ticaret kurallarına da uymak zorundadır. Uluslararası ticarete ülkelerin uymak zorunda oldukları dış ticaret kuralları çeşitli kavramları da ortaya çıkarmıştır. Genel olarak uluslararası ticarete kullanılan temel kavramlar şunlardır:

Kambiyo: Değişirme ve bozdurma demektir. İki yabancı ülkenin paralarının birbirleriyle değiştirilmesi işlemidir. Ülkeler arasında yapılan ticarete ortaya çıkan parasal işlemlere ve iki ülke parasının birbiriyle değiştirilmesine **kambiyo** denir. İthalat, ihracat işlemleri, yabancı ülke para birimleri ile düzenlenen çek, senet, bono ve poliçe işlemleri kambiyo işlemleridir. Ülkeler arası yapılan ticarete meydana gelen kambiyo işlemleri bankalar tarafından yapılır.

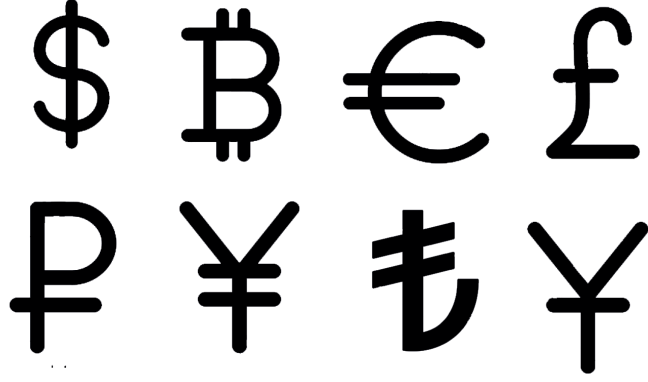
Efektif: Kâğıt para (banknot) şeklindeki yabancı ülke paralarıdır (Görsel 1.6). Ait olduğu ülkenin ulusal parası olup paranın gerçek değerini ifade eder. Madenî paralar da efektif olmasına rağmen Türk Parası Kıymetini Koruma Kanunu Hakkında 32 sayılı Karar'a göre uluslararası piyasalarda alım ve satımı yapılmadığı için efektif sayılmaz.

Döviz: Yabancı ülke para birimiyle düzenlenmiş ve ödeme sağlayan her türlü hesap, belge ve araçlara denir. Yabancı ülke para birimiyle düzenlenmiş çek, poliçe, emre bono, hazine bonusu, hisse senedi ve tahvil şeklindeki ödeme araçları döviz olarak kullanılır. Dış ticarete para işlemleri bankacılık sistemi aracılığıyla yapıldığından para yerine geçen bu ödeme araçları kullanılmaktadır. Taraflar anlaşmış oldukları para birimi ile işlem yapar.

Görsel 1.6: Görsel: Efektif

Kur: Bir ülkenin ulusal para biriminin yabancı ülke para birimleri karşısındaki değeridir. Alış ve satış kuru şeklinde iki türü vardır. Alış kuru döviz veya efektifin son müşteri tarafından banka veya başka bir yetkili kuruluşa satışı sırasında kullanılan kurdur. Satış kuru ise döviz veya efektifin son müşteri tarafından alımı esnasında kullanılan kurdur (Görsel 1.7).

Görsel 1.7: Dış ticarete kullanılan para birimleri

Konvertibl Döviz: Uluslararası para piyasalarında kabul gören, diğer ülke paralarına serbestçe ve kolaylıkla çevrilebilen yabancı ülke paralarıdır. Dış ticarete konvertibl döviz kullanılır.

Arbitraj: Yabancı bir ülkenin parasının kâr amacıyla ucuz olduğu piyasadandan alınarak pahalı olduğu piyasalarda satılmasıdır.

Döviz Alım Belgesi (DAB): İhracat işlemlerinde döviz ve efektif alımları sırasında düzenlenen belgedir. Yetkilendirilmiş özel finans kurumları ve bankalar tarafından düzenlenir.

Döviz Satım Belgesi (DSB): İthalat işlemlerinde döviz ve efektif ile ödeme yapıldığında yetkilendirilmiş özel finans kurumları ve bankalar tarafından düzenlenir.

Döviz Tevdiat Hesabı (DTH): Yabancı ülke para birimleri (döviz) cinsinden bankalarda ve özel finans kurumlarında açılan vadeli veya vadesiz hesaplardır. Döviz tevdiat hesabı, yurt içi ve yurt dışında gerçek ve tüzel kişiler adına açılabilir.

Aval: Kambiyo senetlerinde ortaya çıkan borcun asıl borçlusu tarafından ödenmemesi hâlinde ödemeyi garanti altına almak için üçüncü bir kişinin borcu ödeyeceğine ilişkin verdiği güvenceye denir. Ticari hayatta kefil olarak bilinir. Aval kambiyo senedine imza atarak borcu kabul etmiş olur.

Akreditif: Dış ticarete ithal edilen malların bedellerinin daha önceden belirlenmiş şartların yerine getirilmesinden sonra ödeneceği taahhüdünü içeren bir teminattır. Akreditif dış ticarete kullanılan ödeme yöntemidir. İlgili banka şubesi, belli belgelerin satıcı tarafından ibraz edilmesiyle ödeme yapacağını garanti eder.

Gümrük: Dış ticaret işlemlerinde ilgili yasal mevzuata göre alınan vergi, resim ve harçlardır. Aynı zamanda gümrük, dış ticarete konu olan mallara ilişkin işlemlerin yapılarak yasal yükümlülüklerin yerine getirildiği kamu kuruluşlarıdır.

Sigorta: Teminat kapsamındaki sağlık, mal, eşya gibi varlıkların karşılaşabileceği zararları önceden ödenen prim karşılığında güvence altına alan mali bir araçtır.

Ordino: İthalat yapan tarafın ithal ettiği malları gümrükten alabilmesi için taşıyıcı firmadan aldığı talimata denir. Ordino, dış ticarete konu malın yüklenmesi veya boşaltılması öncesinde taşımacıya hitaben emir mektubu olarak verilir. Malın sahibi ordinoyu gümrük idaresine teslim ederek malını gümrükten alır.

Konşimento: Taşıma senedi olarak bilinir. Dış ticarete gemi taşımacılığında bir malın yüklendiği yerden varış yerine kadar taşınması için düzenlenen bir sözleşmedir. Gemiye yüklenen malların gönderici, alıcı bilgileri ve detayları konşimentoya yazılır.

Pasavan: Komşu ülkelerle sınır olan bölgelerde oturan kişilere komşu ülkelere serbestçe gidip gelmeleri için verilen izin belgesidir. Pasavan sahibi, komşu ülkelerde belirli bir mesafeye ve süreye kadar serbestçe dolaşım hakkına sahiptir.

Navlun: Dış ticarete konu olan malları taşıyan firmaya ödenen taşıma ücretidir.

Amir: Dış ticarete konu olan mal ya da hizmeti almak için akreditif sürecini başlatmak üzere bankasına başvuran ithalatçı taraftır.

Lehtar: Lehine akreditif açılan satıcı ihracatçı taraftır.

Amir Banka: Amir tarafın talimatı ile akreditif açan ve lehtara karşı şartlı ödemeyi kabul eden bankadır.

İhbar Bankası: Dış ticarete açılan akreditifi lehtara bildiren bankadır.

Kliring: Dış ticaret yapan ülkeler arasında gerçekleşen ithalat ve ihracat işlemlerinin döviz kullanılmadan yapılması işlemidir.

Kuvertür: Dış ticarete akreditife dayanarak yapılacak bir ödemeyi karşılamak için akreditifi açan banka tarafından akreditifin açıldığı banka şubesine gönderilen döviz veya alacaklı hesaptır.

İthalat (Dış Alım): Bir mal veya hizmetin başka bir ülkeden alınması işlemidir.

İhracat (Dış Satım): Bir ülkede üretilen mal veya hizmetin başka ülkelere satılması işlemidir.

Bilgi Notu

Uluslararası ticarete hukuksal ihtilafları, uyumsuzlukları ve anlaşmazlıkları ortadan kaldırarak alıcı ile satıcının para ve zaman kaybını önlemek amacıyla Uluslararası Ticaret Odası (ICC) tarafından bazı kurallar getirilmiştir. Bu kurallar INCOTERMS (International Commercial Terms) adıyla yürürlüğe girmiştir. INCOTERMS Kuralları uluslararası ticarete kullanılan ve uluslararası kabul edilmiş sözleşme kurallarıdır.

1.4. ETKİNLİK

A) Aşağıda verilen soruların cevaplarını noktalı alanlara yazınız.

1. Dış ticaret işlemlerinde ülkeler niçin daha önceden belirlenmiş kurallara uymalıdır?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Dış ticaret yapan firmalar hangi risklerle karşılaşabilir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B) Aşağıda açıklaması verilen dış ticaret kavramını karşısındaki noktalı alana yazınız .

SIRA NO.	AÇIKLAMALAR	KAVRAMLAR
1	Bir firma yaptığı bir ithalatın bedelini düzenlediği bir çek ile ödemek istiyor. Çeki alan satıcı firma ise çekin ödenmemesi durumunda çeki ödeyecek başka bir kişinin kefil olmasını istiyor. Bu kefile ne ad verilir?	.....
2	Bir firma yaptığı ithalatın bedelini ödemek için kendi ülkesinin para birimini ithalat yaptığı ülkenin para birimiyle değiştirmiştir. Bu firma dış ticaretle ilgili hangi işlemi yapmıştır?	.....
3	Bir firma yaptığı ithalatın bedelini ödemek için bankaya Türk lirası götürmüş ve karşılığında yabancı para alarak hesabından ödeme yapmıştır. Bu firma bankadan hangi belgeyi almalıdır?	.....
4	Aralarında dış ticaret ilişkisi bulunan ve farklı ülkede faaliyet gösteren iki firma aralarında anlaşarak belli şartların yerine getirilmesinden sonra ödemenin gerçekleşeceğini içeren hangi sözleşmeyi yapmalıdır?	.....
5	İhracat yapan bir firma akreditif açtırmak istiyor. İlgili firma bu işlemi kimin aracılığı ile yapmalıdır?	.....
6	Türkiye’de kurulan ve faaliyet gösteren bir firmanın dış ticaretle ilgili nakit olarak yabancı bir ülkenin parasına ihtiyacı vardır. Bu firma yabancı para alımında hangi değeri dikkate almalıdır?	.....
7	Dış ticaret yapan iki firma malları taşıyıcıya teslim etmiştir. Bu malların taşınması için hangi belgenin düzenlenerek taşıyıcı firmaya teslim edilmesi gerekir?	.....
8	Dış ticarete konu olan malların bedeline ne ad verilir?	.....
9	Dış ticarete amir hangi tarafın lehine akreditif açmalıdır?	.....
10	Lehtar banka aldığı akreditif talimatını ihracatçıya kimin aracılığı ile bildirmelidir?	.....
11	Amir banka, yapılan dış ticaret işleminin ödemesini karşılamak için akreditifi açan banka, akreditif açılan şubeye ne göndermelidir?	.....
12	Türkiye’de kurulan ve faaliyet gösteren bir firma yaptığı ihracatın bedelini yabancı para birimiyle düzenlenmiş bir çek ile tahsil etmiştir. Bu çeki ne ad verilir?	.....
13	İthal ettiği malları gümrükten almak isteyen bir firma gümrük idaresine hangi belgeyi ibraz etmelidir?	.....
14	Bir firma, faaliyet gösterdiği ülkeden başka ülkelere hizmet satmak istiyor. Bu firma dış ticaretle ilgili olarak ne yapmıştır?	.....
15	Dış ticaret alanında faaliyet gösteren firmalar, dış ticarete yönelik işlemleri için hangi resmî kuruma gitmelidir?	.....

1.5. ETKİNLİK

Aşağıdaki dış ticaret kavramlarını karşısındaki noktalı alana açıklayarak yazınız.

SIRA NO.	KAVRAMLAR	AÇIKLAMALAR
1	Van şehrinde yaşayan bir kişi İran Konsolosluğuna giderek pasavan almıştır. Bu kişi pasavani niçin almıştır?	....
2	Dış ticaret yapan iki firma aralarında kliring yaparak ne tür bir işlem yapmıştır?	....
3	Bir firma, Almanya'daki bir firmayla ithalat gerçekleştirerek ne tür bir işlem yapmıştır?	....
4	Dış ticaret yapan bir firma, niçin bankada DTH açtırmaya ihtiyaç duyar?	....
5	Bir firmanın ihracat bedelini bankadan efektif olarak tahsil ederek firma kasasına getirmesi hâlinde bu firma ne tür bir işlem gerçekleştirmiş olur?	....
6	Dış ticaret yapan bir firma, yaptığı ihracatın bedelini niçin konvertibl döviz olarak ister?	....
7	Bir firma, ithal ettiği malları sigorta yaptırmaya niçin ihtiyaç duyar?	....
8	Bir banka, ihracat bedelini müşteriye öderken niçin DAB düzenler?	....
9	İthalatçı firma bankaya akreditif emri vererek hangi işlemi gerçekleştirmiştir?	....
10	Bir dış ticaret firmasının arbitraj işlemini yapma amacı nedir?	....

1.5. DIŞ TİCARET MUHASEBESİNDE HESAP PLANI

Hazırlık Çalışmaları

1. Tek düzen hesap planında bazı hesapların boş bırakılmasının sebepleri neler olabilir?
2. Firmaların hesap planı oluştururken ana hesapların altında oluşturdukları yardımcı hesapların ve alt hesapların farklı olmasının sebepleri neler olabilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

26.12.1992 tarihli 21447 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile bilanço esasına göre defter tutan firmalara 01.01.1994 tarihinden sonra tek düzen hesap planı kullanma zorunluluğu getirilmiştir. Dış ticaret firmaları için oluşturulan hesap planı da 1

sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne bağlı olarak düzenlenmiştir. Dış ticaret firmaları için oluşturulan hesap planında hesaplar şu şekilde düzenlenmiştir (Şekil 1.8):

Şekil 1.8: Hesapların düzenlenme şekli

Dış ticaret alanında faaliyet gösteren firmalar, faaliyet dönemleri başında hesap planı oluştururken dış ticaret işlemlerine uygun hesaplar için ana hesapların altında yardımcı hesapları da oluşturmalıdır.

Dış Ticaret Muhasebesinde Kullanılan Hesap Planı Örneği

Dış ticaret işlemlerinin muhasebeleştirilebilmesi için firma içinde dış ticaret muhasebe sistemi kurulmalıdır. Bunun için tek düzen hesap planında yer alan ve dış ticaret işlemlerinde kullanılan ana hesaplar tespit edilir. Ana hesapların altında firmanın dış ticaret faaliyetlerine uygun olarak yardımcı hesaplar oluşturulur. Dış ticaret işlemleri için hesap planı oluştururken şu hususlar göz önünde bulundurulur (Şekil 1.9):

Şekil 1.9: Hesap planı oluştururken göz önünde bulundurululan hususlar

Dış ticaret ile ilgili hesap planı oluşturulurken kullanılacak yardımcı hesapların sayısı çok fazladır. Bu hesaplar dış ticaret firmasının faaliyet alanına, dış ticaret hacmine, ödeme ve tahsil şekillerine göre değişiklik gösterir. 1 sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği hesap sınıflarını, hesap gruplarını ve ana hesapları düzenlemiştir. Dış ticaret ile ilgili hesap planı hazırlanırken ilgili firmalar tarafından ihtiyaca göre ana hesapların altında yardımcı hesaplar ve alt hesaplar oluşturulur. Tek düzen hesap planında yer alan ve dış ticaret işlemlerinde kullanılan örnek hesap planı şöyledir:

1. DÖNEN VARLIKLAR**10. HAZIR DEĞERLER****100. KASA HESABI**

- 100.01 TL Kasası
- 100.02 Yabancı Para Kasası
  - 100.02.01 Avro Kasası
  - 100.02.02 Dolar Kasası

101. ALINAN ÇEKLER HESABI

- 101.01 TL Alınan Çekler
- 101.02 Yabancı Paralı Alınan Çekler
  - 101.02.01 Avro Cinsinden Alınan Çekler
  - 101.02.02 Dolar Cinsinden Alınan Çekler

102. BANKALAR HESABI

- 102.01 ..... Bankası
  - 102.01.01 TL Mevduat Hesabı
  - 102.01.02. Yabancı Paralı Döviz Tevdiat Hesabı
    - 102.01.02.01 Avro Döviz Tevdiat Hesabı
    - 102.01.02.02 Dolar Döviz Tevdiat Hesabı

12. TİCARİ ALACAKLAR**120. ALICILAR HESABI**

- 120.01 Yurt İçi Alıcılar
- 120.02 Yurt Dışı Alıcılar
  - 120.02.01 ..... Firması
  - 120.02.02 ..... Firması

121. ALACAK SENETLERİ HESABI

- 121.01 TL Alacak Senetleri
- 121.02 Yabancı Paralı Alacak Senetleri
  - 121.02.01 Avro Cinsinden Alacak Senetleri
  - 121.02.02 Dolar Cinsinden Alacak Senetleri

127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

- 127.01 Yurt İçi Diğer Alacaklar
- 127.02 Yurt Dışı Diğer Alacaklar
  - 121.02.01 Avro Cinsinden Diğer Alacaklar
  - 121.02.02 Dolar Cinsinden Diğer Alacaklar

15. STOKLAR**150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI**

- 150.01 Yurt İçinden Alınan İlk Madde ve Malzeme
- 150.02 Yurt Dışından Alınan İlk Madde ve Malzeme
  - 150.02.01 ..... Malzemesi
  - 150.02.02 ..... Malzemesi

151. YARI MAMULLER ÜRETİM HESABI

- 151.01 Yurt İçi Mamul Üretimine Verilecek Yarı Mamuller
- 151.02 Yurt Dışı Mamul Üretiminde Verilecek Yarı Mamuller
  - 151.02.01 ..... Malzemesi
  - 151.02.02 ..... Malzemesi

152. MAMULLER HESABI

- 152.01 Yurt İçi Üretim Mamulleri
- 152.02 Yurt Dışı Satış Üretim Mamulleri
  - 152.02.01 ..... Malzemesi
  - 152.02.02 ..... Malzemesi

153. TİCARİ MALLAR HESABI

- 153.01 Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar
- 153.02 İhraç Kaydıyla Alınan Ticari Mallar
  - 153.02.01 ..... Malzemesi
  - 153.02.02 ..... Malzemesi
- 153.03 Yurt Dışından Alınan (İthal Edilen) Ticari Mallar
  - 153.03.01 ..... Malzemesi
  - 153.03.02 ..... Malzemesi

157. DİĞER STOKLAR HESABI

- 157.01 Konsinye Mallar
- 157.02 Gümrüğe Gönderilen Mallar

159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI

- 159.01 Verilen Yurt İçi Sipariş Avansları
- 159.02 Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları
  - 159.02.01 ..... Ülkesi
  - 159.02.02 ..... Ülkesi
- 159.03 İthalat Sipariş Giderleri
  - 159.03.01 Mal Bedeli FOB
  - 159.03.02 Mal Bedeli CIF
  - 159.03.03 Nakliye Giderleri
  - 159.03.04 Navlun Giderleri
  - 159.03.05 Nakliye Giderleri
  - 159.03.06 Ordino Giderleri
  - 159.03.07 Sigorta Giderleri
  - 159.03.08 Gümrük Müşaviri Giderleri
  - 159.03.09 Akreditif Giderleri
  - 159.03.10 Banka Masrafları

19. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR**191. İNDİRİLECEK KDV HESABI**

- 191.01 Yurt İçi Alış KDV
- 191.02 Yurt İçi Alış KDV

192. DİĞER KDV HESABI

- 192.01 Ertelenen KDV
- 192.02 Tescil Edilebilir KDV
- 192.03 İade Alınacak KDV

2. DURAN VARLIKLAR**25. DİĞER DURAN VARLIKLAR****259. VERİLEN AVANSLAR HESABI**

- 259.01 Yurt İçi Avanslar
- 259.02 Yurt Dışı Avanslar
  - 259.02.01 Mal Bedeli FOB
  - 259.02.02 Mal Bedeli CIF

3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**30. MALİ BORÇLAR****300. BANKA KREDİLERİ HESABI**

- 300.01 TL Cinsinden Banka Kredileri
- 300.02 Yabancı Para Cinsinden Banka Kredileri
  - 300.02.01 Avro Cinsinden Krediler
  - 300.02.02 Dolar Cinsinden Krediler
  - 300.02.03 Eximbank Kredileri

32. TİCARİ BORÇLAR**320. SATICILAR HESABI**

- 320.01 Yurt İçi Satıcılar
- 320.02 Yurt Dışı Satıcılar
  - 320.02.01 ..... Firması
  - 320.02.02 ..... Firması

321. BORÇ SENETLERİ HESABI

- 321.01 TL Borç Senetleri
- 321.02 Yabancı Paralı Borç Senetleri
  - 321.02.01 Avro Cinsinden Borç Senetleri
  - 321.02.02 Dolar Cinsinden Borç Senetleri

34. ALINAN AVANSLAR**340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI**

- 340.01 Yurt İçi Alınan Sipariş Avansları
- 340.02 Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları
  - 340.02.01 Avro Cinsinden Alınan Sipariş Avansları
  - 340.02.02 Dolar Cinsinden Alınan Sipariş Avansları

39. DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**391. HESAPLANAN KDV HESABI**

- 391.01 Yurt İçi Satış KDV
- 391.02 Yurt Dışı Satış KDV

392. DİĞER KDV HESABI

- 392.01 Ertelenen KDV
- 392.02 Tecil Edilen KDV

6. GELİR TABLOSU HESAPLARI**60. BRÜT SATIŞLAR****601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI**

- 601.01 Yurt Dışı Satışları
  - 601.01.01 Yurt Dışı ..... Malı Satışı
  - 601.01.02 Yurt Dışı ..... Malı Satışı

602. DİĞER GELİRLER HESABI

- 602.01 İstihdam Desteği
- 602.02 Yurt Dışı Seyahat Desteği
- 602.03 Yurt Dışı Tanıtım Desteği
- 602.04 Marka Tescil Desteği
- 602.05 Tasarım Desteği
- 602.06 Yurt Dışı Kira Desteği

61. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)**610. SATIŞ İADELERİ HESABI (-)**

- 610.01 Yurt İçi Satış İadeleri
- 610.02 Yurt Dışı Satış İadeleri
  - 610.02.01 İhraç Edilen Mamullerin İadeleri
  - 610.02.02 İhraç Edilen Ticari Mallardan İadeler

611. SATIŞ İSKONTOLARI HESABI (-)

- 611.01 Yurt İçi Satış İskontoları
- 611.02 Yurt Dışı Satış İskontoları
  - 611.02.01 Yurt Dışı Miktar İskontoları
  - 611.02.02 Yurt Dışı Tutar İskontoları

612. DİĞER İNDİRİMLER HESABI (-)

- 612.01 Yurt İçi Satıştan Diğer İndirimler
- 612.02 Yurt Dışı Satıştan Diğer İndirimler
  - 612.02.01 İhracat Kur Farkı İndirimi
  - 612.02.02 Değerlemeden Doğan İhracat Kur Farkı İndirimi

62. SATIŞLARIN MALİYETİ (-)**620. SATILAN MAMUL MALİYETİ HESABI (-)**

- 620.01 Yurt İçi Satılan Mamul Maliyeti
- 620.02 Yurt Dışı Satılan Mamul Maliyeti
  - 620.02.01 ..... Parti Mamul Maliyeti
  - 620.02.02 ..... Parti Mamul Maliyeti

621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HESABI (-)

- 621.01 Yurt İçi Satılan Ticari Mallar Maliyeti
- 621.02 Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti

- 621.02.01 ..... Ticari Mallar Maliyeti
- 621.02.02 ..... Ticari Mallar Maliyeti

64. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR

646. KAMBİYO KÂRLARI HESABI

- 646.01 Yabancı Para Kambiyo Kârı
  - 646.01.01 Avro Hesapları Kambiyo Kârı
  - 646.01.02 Dolar Hesapları Kambiyo Kârı
- 646.02 Döviz Tevdiat Hesapları Kambiyo Kârı
  - 646.02.01 Avro Hesapları Kambiyo Kârı
  - 646.02.02 Dolar Hesapları Kambiyo Kârı
- 646.03 Değerlemelerden Doğan Kambiyo Kârı

65. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)

656. KAMBİYO ZARARLARI HESABI (-)

- 656.01 Yabancı Para Kambiyo Zararı
  - 656.01.01 Avro Hesapları Kambiyo Zararı
  - 656.01.02 Dolar Hesapları Kambiyo Zararı
- 656.02 Döviz Tevdiat Hesapları Kambiyo Zararı
  - 656.02.01 Avro Hesapları Kambiyo Zararı
  - 656.02.02 Dolar Hesapları Kambiyo Zararı
- 656.03 Değerlemelerden Kambiyo Zararı

7. MALİYET HESAPLARI

75. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

750. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ HESABI

- 750.01 Yurt İçi Araştırma Geliştirme Giderleri
- 750.02 Yurt Dışı Araştırma Geliştirme Giderleri

76. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI

- 760.01 Yurt İçi Pazarlama Giderleri
- 760.02 Yurt Dışı Pazarlama Giderleri
  - 760.02.01 Navlun Giderleri
  - 760.02.02 Banka Giderleri

- 760.02.03 Sigorta Giderleri
- 760.02.04 Gümrük Komisyoncusu Ücretleri
- 760.02.05 Fuar ve Sergileri Katılım Giderleri
- 760.02.06 Yurt Dışı Mağaza Giderleri
- 760.02.07 Konsinye Satış Giderleri
- 760.02.08 Reklam Giderleri
- 760.02.09 Yurt Dışı Memur Ücret Giderleri

77. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI

- 770.01 Yurt İçi Genel Yönetim Giderleri
- 770.02 Yurt Dışı Genel Yönetim Giderleri
  - 770.02.01 Yurt Dışı Personel Ücreti Giderleri
  - 770.02.01 Yurt Dışı Diğer Giderleri

78. FİNANSMAN GİDERLERİ

780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI

- 780.01 Yurt İçi Finansman Giderleri
- 780.02 Yurt Dışı Finansman Giderleri
  - 780.02.01 Banka Kredi Faizleri
  - 780.02.01 İhracat Banka Masrafları
  - 780.02.03 Döviz Alım Belgesi Masrafları
  - 780.02.04 Banka Havale Masrafları
  - 780.02.05 Akreditif Masrafları

Bilgi Notu

Dış ticaret alanında faaliyet gösteren firmalar, hesap planlarını değişik şekillerde düzenleyebilir. Hesap planı hazırlanırken hesap grupları, ana hesaplar, yardımcı hesaplar ve alt hesaplar; firmanın faaliyet alanına, amacına ve beklentilerine göre belirlenir.

1.6. ETKİNLİK

A) Aşağıdaki soruların cevaplarını noktalı alanlara yazınız.

1. Dış ticaret alanında faaliyet gösteren firmalar hesap planı oluştururken nelere dikkat etmelidir?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Sadece yurt içinde faaliyet gösteren 1. Sınıf bir tacir ile dış ticaret alanında faaliyet gösteren bir firmanın hesap planları arasındaki farklılıklar nelerdir?

.....
.....
.....
.....

B) Aşağıda tek düzen hesap planına dair dış ticaret ile ilgili bazı hesap isimleri verilmiştir. Ana hesap isimlerinin altında yardımcı hesaplar ve alt hesaplar açarak dış ticaret hesap planı oluşturunuz.

HESAP KODU VE HESAP ADI	HESAP KODU VE HESAP ADI
100. KASA HESABI	101. ALINAN ÇEKLER ....
HESAP KODU VE HESAP ADI	HESAP KODU VE HESAP ADI
102. BANKALAR HESABI	120. ALICILAR HESABI ....
HESAP KODU VE HESAP ADI	HESAP KODU VE HESAP ADI
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	300. BANKA KREDİLERİ HESABI ....
HESAP KODU VE HESAP ADI	HESAP KODU VE HESAP ADI
320. SATICILAR HESABI	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI ....
HESAP KODU ve HESAP ADI	HESAP KODU ve HESAP ADI
760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI ....

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazınız.

1. (...) Bankaya Türk lirası ile kâğıt para şeklinde yabancı para satıldığında efektif satış kuru uygulanır.
2. (...) Türk lirası ile bankadan yabancı para alındığında döviz satış kuru uygulanır.
3. (...) Dış ticarete bazı eşyaların ithalatında ilave gümrük vergisi alınmaktadır.
4. (...) Dış ticaretin parasal işlemleri kambiyo mevzuatı ile düzenlenmektedir.
5. (...) İhracatın ithalattan fazla olması durumunda ödemeler dengesi açık verir.
6. (...) Firmanın yurt dışına göndereceği malın lojistik maliyetleri bilançoda gösterilir.
7. (...) Teşvik kapsamında vergi avantajından faydalanmak için ilgili bilgi ve belgeler doğru hazırlanmalıdır.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

8. Dış ticaret ile ilgili hesap planı oluştururken ..... altında yardımcı hesaplar ve alt hesaplar oluşturulur.
9. Dış ticaretten doğan uyumsuzlukları önlemek amacıyla ..... alım satımlara bazı kurallar getirmiştir.
10. İhracat firmaları diğerlerinden farklı olarak satışlarda ..... hesabını kullanmaktadır.
11. Türkiye'nin dış ülkelere mal satması ve dış ülkelerden mal alması işlemlerinin genel toplamına ..... denir.
12. Muhasebe; belgeli ve parasal nitelikteki işlem ve olayları, ... sınıflandırma, analiz, raporlama ve sonuçları yorumlamadır.
13. Firmanın sahip olduğu varlıklardan taşınlar ve demirbaşlar, temel mali tablolardan ..... ile gösterilir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

14. Dış ticaret alanında faaliyet gösteren bir firma hesap planı ihtiyacı için aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır?
  - A) Hesap planında, faaliyetlere uygun yardımcı ve alt hesaplar bulunmalıdır.
  - B) Tek düzen hesap planını hiçbir değişiklik yapmadan kullanmalıdır.
  - C) Yurt içi ticari işlemleri için düzenlenmiş hesap planını kullanmalıdır.
  - D) Bankalara özgü hazırlanmış hesap planını kullanmalıdır.
  - E) Hesap planındaki bütün hesapları dış ticaret işlemlerine uyarlamalıdır.

15. İhracat yapan bir firmanın satış bedelinin karşılığı olarak aldığı yabancı para birimi ile düzenlenmiş bir çek hangi hesaba kaydedilir?
- A) 101.02 Yabancı Paralı Alınan Çekler
B) 121.02 Yabancı Paralı Alınan Çekler
C) 100.02 Yabancı Para Kasası
D) 102.02 Döviz Tevdiat Hesabı
E) 601.01 Yurt Dışı Satışlar
16. Aşağıdakilerden hangisi TCMB'nin kambiyo mevzuatıyla ilgili genelgelerinden biri değildir?
- A) I-M sayılı Genelge
B) Görünmeyen İşlemlere İlişkin Genelge
C) İhracata İlişkin Genelge
D) İthalata İlişkin Genelge
E) Sermaye Hareketlerine İlişkin Genelge
17. I. Çevre konut fonu
II. Gümrük vergisi
III. Katma değer vergisi
IV. Özel tüketim vergisi
V. Toplu konut fonu
- Yukarıdakilerden hangileri vergi mevzuatına göre ihracat yapan firmalara iade edilmektedir?**
- A) I ve II   B) I ve III   C) III ve IV   D) III ve V   E) IV ve V
18. Aşağıdakilerden hangisi dış ticaret muhasebesi özelliklerindedir?
- A) Maliyetleri düşürücü etkisi vardır.
B) Firmalar optimum kapasiteye ulaşır.
C) Dikkat isteyen işlemlerden oluşur.
D) Muhasebe standartlarına göre düzenlenir.
E) Tek düzen hesap planı ile uyumludur.
19. Aşağıdaki ifadelerden hangisi muhasebede bir takvim yılını ifade eden kavramdır?
- A) Firmanın sürekliliği
B) Dönemsellik
C) Tutarlılık
D) Önemlilik
E) Özün önceliği
20. Aşağıdaki ifadelerden hangisi ihracat yapan bir firmanın satış gelirlerini döviz kuru üzerinden kayda almasını gerektiren temel muhasebe kavramını ifade etmektedir?
- A) Tutarlılık
B) Önemlilik
C) Kişilik
D) Parayla ölçülme
E) Maliyet esası

2.

ÖĞRENME BİRİMİ

DIŞ TİCARETTE KULLANILAN HESAPLARDA YABANCI PARALI İŞLEMLER

KONULAR

- 2.1. VARLIK HESAPLARI
- 2.2. KAYNAK HESAPLARI
- 2.3. GELİR TABLOSU HESAPLARI
- 2.4. MALİYET HESAPLARI
- 2.5. NAZIM HESAPLAR

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Varlık hesaplarının muhasebe kayıtları
- Kaynak hesaplarının muhasebe kayıtları
- Gelir tablosu hesaplarının muhasebe kayıtları
- Maliyet hesaplarının muhasebe kayıtları
- Nazım hesaplarının muhasebe kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

hesap, kaynak, maliyet, nazım hesap, öz kaynak, sermaye gelir tablosu, varlık, yabancı kaynak

2.1. VARLIK HESAPLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Firmaların olağan dışı durumlar için nakit bulundurmalarının yararları neler olabilir?
2. Firmaların farklı işlemler için çok sayıda hesap kullanmalarının gerekçeleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Varlık; ekonomik nitelik taşıyan, kısa veya uzun vadede nakde dönüştürülebilen, firmaların sahip olduğu değerlerdir (Görsel 2.1). Varlıklar; firmalar tarafından faaliyetleri sürdürmek, satışları artırmak, maliyetleri azaltmak, nakit akışı oluşturmak gibi nedenlerle edinilmektedir. Varlıklar bilançonun aktif tarafında yer alıp dönen ve duran varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır.

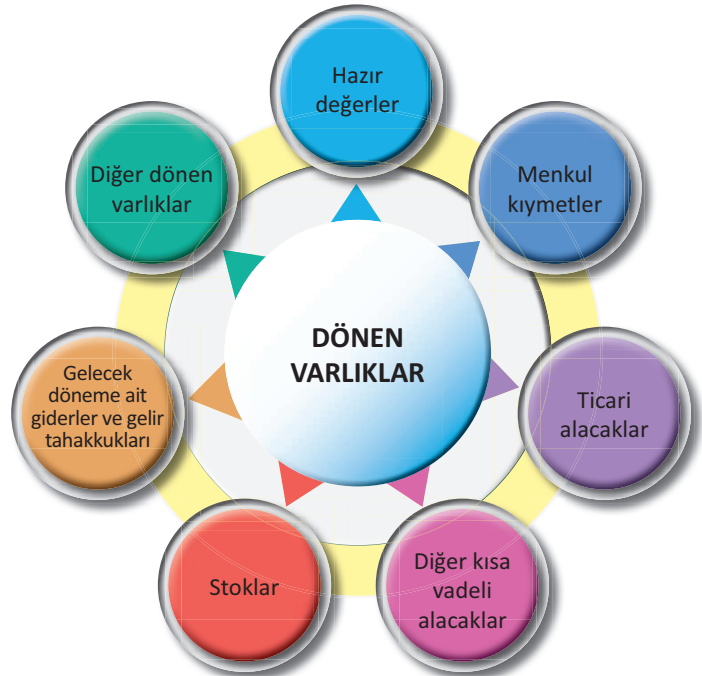

Görsel 2.1: Ekonomik bir değer olarak varlık

2.1.1. Dönen Varlıklar

Firmanın bir yıl içinde nakde dönüştürebildiği varlıklar dönen varlıklardır. Firmanın kasasındaki firma çekleri, hisse senetleri, alacak senetleri gibi varlıklar hızlı bir şekilde nakde dönüştürülebildiklerinden dolayı dönen varlık adını almaktadır. THP’de (tek düzen hesap planı) dönen varlıklara ilişkin hesaplar şu şekilde gruplara ayrılmaktadır (Şema 2.1):

Aynı özelliğe sahip işlemlerin artış ve azalışlarının izlendiği çizelgelere hesap denilmektedir. THP’de varlıklar gruplandırılarak hesaplarda izlenmektedir. Dönen varlıklarda yer alan “hazır değerler grubu” dış

Şema 2.1: THP’de dönen varlıklara ilişkin hesapların gruplandırılması

ticaret işlemlerinin muhasebesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Hazır değerler grubu, nakit olarak kasa veya bankada bulunan TL ve döviz cinsinden paralar ile istendiğinde değer kaybına uğramadan paraya çevirme imkânı bulunan varlıkları ifade etmektedir. Bu grup; kasa, alınan çekler, bankalar, verilen çekler ve ödeme emirleri ile diğer hazır değerler hesaplarından oluşmaktadır.

2.1. Örnek

A**N Firmasının Ekim ayı mali işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

- 03.10.2022 tarihinde ortaklar tarafından Firma kasasına 100.000,00 ABD doları sermaye aktarılmış, Firma faaliyetlerine başlamıştır (işlem gününde 1 ABD doları 18,58 TL'dir.). Ortak A, B, C ve N'nin sermaye payları eşittir.
- Firma 05.10.2022 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesine 50.000,00 ABD doları yatırarak döviz tevdiat hesabı açmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 18,59 TL'dir.).
- Firma 07.10.2022 tarihinde giderlerini karşılamak amacıyla 10.000,00 ABD doları döviz bürosunda TL'ye çevirerek kasasına aktarmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 18,56 TL'dir.).

İstenenler

- Ortakların Firma kasasına ABD doları aktarmalarının yevmiye kaydını yapınız.
- Firmanın A**A Bankası B**R Şubesinde döviz tevdiat hesabı açmasının yevmiye kaydını yapınız.
- Firmanın ABD dolarını TL'ye çevirerek firma kasasına aktarmasının yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
03.10.2022			
--	100. KASA HESABI	1.858.000,00	
	100.02. Yabancı Para Kasası		
	100.02.02. Dolar Kasası 1.858.000,00		
	500. SERMAYE HESABI		1.858.000,00
	500.01. Ortak A 464.500,00		
	500.01. Ortak B 464.500,00		
	500.01. Ortak C 464.500,00		
	500.01. Ortak N 464.500,00		
	Ortakların sermaye olarak şirkete dolar aktarmalarının kaydı (100.000,00 \$ x 18,58 TL = 1.858.000,00 TL) (Her bir ortağın payı = 1.858.000,00 / 4)		
05.10.2022			
--	102. BANKALAR HESABI	929.500,00	
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	100.01.01.02.02. Dolar Hesabı 929.500,00		
	100. KASA HESABI		929.000,00
	100.02. Yabancı Para Kasası		
	100.02.02. Dolar Kasası 929.000,00		
	646. KAMBIYO KÂRLARI HESABI		500,00
	646.01.Yabancı Para Kambiyo Kârları		
	646.01.02. Dolar Hesabı 500,00		
	Döviz tevdiat hesabının açılış kaydı (50.000,00 \$ x 18,58 TL = 929.000,00 TL) (50.000,00 \$ x 18,59 TL = 929.500,00 TL) [(18,59 TL - 18,58 TL) x 50.000,00 \$ = 500,00 TL]		
/ /			

		07.10.2022		
--	100. KASA HESABI		185.600,00	
	100.01. TL Kasası	185.600,00		
	656. KAMBİYO ZARARLARI HESABI		200,00	
	656.01.Yabancı Para Kambiyo Zararları			
	656.01.02. Dolar Hesabı	200,00		
				185.800,00
		100. KASA HESABI		
		100.02. Yabancı Para Kasası		
		100.02.02. Dolar Kasası	185.800,00	
	Doların TL'ye çevrilmesi kaydı			
	(10.000,00 \$ x 18,58 TL = 185.800,00 TL)			
	(10.000,00 \$ x 18,56 TL = 185.600,00 TL)			
	[(18,58 TL - 18,56 TL) x 10.000 \$ = 200,00 TL]			

2.1. SIRA SİZDE

S**T Firmasının Eylül ayı mali işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

- 19.09.2023 tarihinde ortaklar tarafından Firma kasasına 400.000,00 avro sermaye aktarılmış, Firma faaliyetlerine başlamıştır (1 avro 28,92 TL'dir.). Ortak S, B, H ve T'nin sermaye payları eşittir.
- Firma 21.09.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesine 100.000,00 avro yatırarak döviz tevdiat hesabı açmıştır (1 avro 28,80 TL'dir.).
- Firma 26.09.2023 tarihinde giderlerini karşılamak amacıyla 20.000,00 avroyu döviz bürosunda TL'ye çevirerek kasasına aktarmıştır (1 avro 28,87 TL'dir.).

İstenenler

- Ortakların Firma kasasına avro aktarmalarının yevmiye kaydını yapınız.
- Firmanın A**A Bankası B**R Şubesinde döviz tevdiat hesabı açmasının yevmiye kaydını yapınız.
- Firmanın avro TL'ye çevirerek Firma kasasına aktarmasının yevmiye kaydını yapınız.

2.2. Örnek

C**N Firmasının Ekim ayı peşin ihracat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

- Firma 10.10.2023 tarihinde Çin'deki V**E Firması ile 40.000,00 ABD doları değerinde mobilya ihracatı için sözleşme imzalamıştır. Firma, Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesinden ihracat yapılacak mobilya bedelinin tamamı için çek almıştır (işlem gününde 1 ABD doları 27,70 TL'dir.).
- 10.12.2023 tarihinde ihracatla ilgili mobilya üretimi tamamlanarak fatura düzenlenmiş, fiilî ihracat yapılmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 32,70 TL'dir.).

İstenenler

- Mobilya bedelinin tamamına ilişkin çekin avans olarak alınmasının yevmiye kaydını yapınız.
- Fiilî ihracatın yapılarak alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	101. ALINAN ÇEKLER HESABI 101.02. Yabancı Paralı Alınan Çekler 101.02.02. Dolar Alınan Çekler 1.108.000,00	1.108.000,00	
	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.02. Dolar Avansları 1.108.000,00		1.108.000,00
	Peşin ihracat için çek alınmasının kaydı (40.000,00 \$ x 27,70 TL = 1.108.000,00 TL)		
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 1.108.000,00 340.02.02. Dolar Avansları	1.108.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.03. İhracat Kur Farkları 601.03.02. Olumsuz Kur Farkları 172.000,00	172.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Yurt Dışı Satışlar 601.01.01. V**E Firması 1.280.000,00		1.280.000,00
	Filî ihracatın kaydı (40.000,00 \$ x 27,70 TL = 1.108.000,00 TL) (40.000,00 \$ x 32,00 TL = 1.280.000,00 TL) [(32,00 TL - 27,70 TL) x 40.000 \$ = 172.000,00 TL]		

2.2. SIRA SİZDE

B**Ş Firmasının Kasım ayı peşin ihracat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

1. Firma 07.11.2023 tarihinde Hollanda'daki K**T Firması ile 75.000,00 avro değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır. Firma, Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesinden ihracat yapılacak mal bedelinin tamamı için çek almıştır (İşlem gününde 1 avro 30,20 TL'dir.).
2. 14.11.2023 tarihinde fatura düzenlenmiş, fiil ihracat yapılmıştır (İşlem gününde 1 avro 30,50 TL'dir.).

İstenenler

- Peşin ihracat yapılacak mal bedelinin tamamına ilişkin çekin avans olarak alınmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Fiil ihracatın yapılarak alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.3. Örnek

D**F Firmasının Ekim ayı peşin ithalat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma 17.10.2023 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'ndeki (ABD) P**S Firması ile 20.000,00 ABD doları değerinde mal ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Firma, Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi aracılığıyla ithalat bedelinin tamamı için çek vermiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 27,90 TL'dir.).

2. 24.10.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesindeki Firmanın hesabından ithalatla ilgili ortaya çıkan giderler ödenmiştir. İthalatla ilgili oluşan giderler şu şekildedir:

GİDER	TUTAR
Banka masrafı	4.000,00 TL
Gümrük vergisi	3.500,00 TL
Damga vergisi	250,00 TL
Sigorta	5.000,00 TL
Yurt dışı nakliye giderleri	50.000,00 TL
Yurt içi nakliye giderleri	10.000,00 TL
Yurt içi nakliye giderlerinin KDV'si	2.000,00 TL

3. Firma 25.10.2023 tarihinde ithal ettiği malı teslim alarak Firma deposuna ulaştırmıştır.

İstenenler

- Mal bedelinin tamamına ilişkin çekin avans olarak verilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatla ilgili ortaya çıkan giderlerin A**A Bankası B**R Şubesinden ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthal edilen malın teslim alınmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 159.02.01. P**S Firması 558.000,00	558.000,00	
	103. VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI 103.02. Yabancı Paralı Verilen Çekler 103.02.02. Dolar Verilen Çekler 558.000,00		558.000,00
	İthalat bedelinin çek ile peşin ödenmesi kaydı (20.000,00 \$ x 27,90 TL = 558.000,00 TL)		
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 72.750,00 159.03.05. Nakliye Giderleri 60.000,00 159.03.05.01. Yurt İçi Nakliye 10.000,00 159.03.05.02. Yurt Dışı Nakliye 50.000,00 159.03.07. Sigorta Giderleri 5.000,00 159.03.08. Gümrük Vergisi 3.500,00 159.03.10. Banka Masrafları 4.000,00 159.03.11. Damga Vergisi 250,00 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.03. İthalat Nakliye KDV'si 2.000,00	72.750,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 102.01.01. B**R Şubesi 102.01.01.01. TL Hesabı 74.750,00		74.750,00
	İthalat giderlerinin banka hesabından ödenmesinin kaydı		
--	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03. Yurt Dışından İthal Edilen Mallar	630.750,00	
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 159.02.01. P**S Şirketi 558.000,00 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 72.750,00 159.03.05. Nakliye Giderleri 60.000,00 159.03.05.01. Yurt İçi Nakliye 10.000,00 159.03.05.02. Yurt Dışı Nakliye 50.000,00 159.03.07. Sigorta Giderleri 5.000,00 159.03.08. Gümrük Vergisi 3.500,00 159.03.10. Banka Masrafları 4.000,00 159.03.11. Damga Vergisi 250,00		630.750,00
	İthal edilen malların teslim alınması kaydı		

2.3. SIRA SİZDE

N**R Firmasının Eylül ayı peşin ithalat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma 05.09.2023 tarihinde Çin'deki L**E Firması ile 85.000,00 ABD doları değerinde mal ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Firma, Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi aracılığıyla ithalat bedelinin tamamı için çek vermiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 28,80 TL'dir.).
2. 26.09.2023 tarihinde ithalatla ilgili ortaya çıkan giderler nakit olarak ödenmiştir. İthalatla ilgili oluşan giderler şu şekildedir:

GİDER	Tutar
Banka masrafı	2.500,00 TL
Sigorta	4.700,00 TL
Yurt içi nakliye giderlerinin KDV'si	9.000,00 TL
Yurt dışı nakliye giderleri	100.000,00 TL
Yurt içi nakliye giderleri	50.000,00 TL
Gümrük vergisi	4.900,00 TL
Damga vergisi	350,00 TL

3. Firma 29.09.2023 tarihinde ithal ettiği malları teslim alarak Firma deposuna ulaştırmıştır.

İstenenler

- Peşin ithal edilecek mal bedelinin tamamına ilişkin çekin avans olarak verilmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatla ilgili ortaya çıkan giderlerin nakit olarak ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthal edilen malın teslim alınmasının yevmiye kaydını yapınız.

2.4. Örnek

A**D Firmasının kredi kartıyla yurt dışına yapılan satışlarına ait işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

1. Firma 27.10.2023 tarihinde internet sitesi üzerinden 1.000,00 avro değerinde mal satışını Almanya'daki E**H Firmasına kredi kartıyla yapmıştır (İşlem gününde 1 avro 29,70 TL'dir.).
2. Firma 28.10.2023 tarihinde V**Z Kargo Firmasına 300,00 TL + %20 KDV'yi Firmanın A**A Bankası B**R Şubesinden ödeyerek ihracata konu olan malı Almanya'ya göndermiştir.

İstenenler

- Kredi kartıyla internet üzerinden yurt dışına yapılan satışın yevmiye kaydını yapınız.
- Firmanın Kargo Firmasına yaptığı ödemenin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	108. DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	27.10.2023	
	108.01. Kredi Kartı Satışları	29.700,00	
	108.01.02. Yabancı Paralı Kredi Kartı Satışları		
	108.01.02.01. Avro Satışları	29.700,00	
			29.700,00
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		
	601.01. Yurt Dışı Satışlar		
	601.01.03. E**H Firması	29.700,00	
	Kredi kartıyla yurt dışı satış kaydı (1.000,00 € x 29,70 TL = 29.700,00 TL)		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	28.10.2023	
	760.02. Yurt Dışı Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	300,00	
	760.02.10. Nakliye Giderleri	300,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI	60,00	
	191.04. İhracat Nakliye KDV'si	60,00	
			360,00
	102. BANKALAR HESABI		
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Hesabı	360,00	
	İhracat nakliye giderlerinin banka hesabından ödenmesinin kaydı		

2.4. SIRA SİZDE

S**M Firmasının kredi kartıyla yurt dışına yapılan satışlarına ait işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

1. Firma 07.11.2023 tarihinde internet sitesi üzerinden 2.000,00 ABD doları değerinde mal satışını Rusya'daki B**L Firmasına kredi kartıyla yapmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 28,40 TL'dir.).
2. Firma 08.11.2023 tarihinde A**A Kargo Firmasına 500,00 TL + %20 KDV'yi nakit ödeyerek ihracata konu olan malı Rusya'ya göndermiştir.

İstenenler

- Kredi kartıyla internet üzerinden yurt dışına yapılan satışın yevmiye kaydını yapınız.
- Firmanın Kargo Firmasına yaptığı ödemenin yevmiye kaydını yapınız.

2.5. Örnek

M**O Firmasının Ekim ayı mal karşılığı ödeme şekli ile ihracat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

1. Firma 18.10.2023 tarihinde ABD'deki T**Y Firması ile 30.000,00 ABD doları değerinde KDV'den istisna mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır (işlem gününde 1 ABD doları 28,00 TL'dir.). Teslimat gemide yapılacaktır.
2. Firma 25.10.2023 tarihinde ihracat işlemine ait 10.000, 00 TL + %20 KDV tutarındaki nakliye giderini nakit olarak ödemiştir.

3. 15.11.2023 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, ABD'deki Firma, ihracata konu olan mal bedelini Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabına yatırmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 28,70 TL'dir.).

İstenenler

- Mal karşılığı ödeme şekline göre ihracatın yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat işlemine ilişkin nakliye giderinin nakit olarak ödenmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Mal karşılığı ihracat gerçekleştikten sonra ihracat bedelinin Firmanın banka hesabına aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Bilgi Notu

İthalata ilişkin yatırılan teminatlar 126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI ile tahsili gecikmiş senetler ise 127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI ile izlenir.

		BORÇ	ALACAK
--	18.10.2023		
120. ALICILAR HESABI		840.000,00	
120.02. Yurt Dışı Alıcılar			
120.02.05. T**Y Firması	840.000,00		
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		840.000,00
	601.01. Yurt Dışı Satışlar		
	601.01.05. T**Y Firması	840.000,00	
Mal karşılığı ödeme şekline göre ihracatın kaydı (30.000,00 \$ x 28,00 TL = 840.000,00 TL)			
--	25.10.2023		
760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ		10.000,00	
760.02. Yurt Dışı Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri			
760.02.10. Nakliye Giderleri	10.000,00		
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		2.000,00	
191.04. İhracat Nakliye KDV'si	2.000,00		
	100. KASA HESABI		12.000,00
	100.01. TL Kasası		
İhracat nakliye giderlerinin nakit olarak ödenmesinin kaydı			
--	15.11.2023		
102. BANKALAR HESABI		861.000,00	
102.01. A**A Bankası			
102.01.01. B**R Şubesi			
102.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
102.01.01.02.02. Dolar	861.000,00		
	120. ALICILAR HESABI		840.000,00
	120.02. Yurt Dışı Alıcılar		
	120.02.05. T**Y Firması	840.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		21.000,00
	601.02. İhracat Kur Farkları		
	601.02.01. Olumlu Kur Farkları	21.000,00	
Mal karşılığı ihracatın gerçekleşmesi kaydı (30.000,00 \$ x 28,70 TL= 861.000,00 TL) (30.000,00 \$ x 28,00 TL= 840.000,00 TL) [(28,70 TL - 28,00 TL) x 30.000,00 \$ = 21.000,00 TL]			

/ /

2.5. SIRA SİZDE

B**E Firmasının Ağustos ayı mal karşılığı ödeme şekli ile ihracat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

1. Firma 01.08.2023 tarihinde Belçika'daki B**i Firması ile 90.000,00 avro değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır (işlem gününde 1 avro 26,98 TL'dir.). Teslimat gemide yapılacaktır.
2. Firma 15.08.2023 tarihinde ihracat işlemine ait 15.000,00 TL + %20 KDV tutarındaki nakliye giderini A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödemiştir.
3. 19.08.2023 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, Belçika'daki Firma ihracata konu olan mal bedelini Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabına yatırmıştır (işlem gününde 1 avro 29,46 TL'dir.).

İstenenler

- Mal karşılığı ödeme şekline göre ihracatın yevmiye kaydını yapınız.
- Nakliye giderinin Firmanın banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Mal karşılığı ihracat gerçekleştikten sonra ihracat bedelinin Firmanın banka hesabına aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.6. Örnek

T**N Firmasının Kasım ayı akreditifli ödeme şekli ile ihracat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir:

1. Firma 01.11.2022 tarihinde İtalya'daki T**O Firması ile 40.000,00 avro değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır (işlem gününde 1 avro 18,47 TL'dir.). Kambiyo senedi (bono), akreditif mektubunun ekinde yer almakta olup teslimat gemide yapılacaktır.
2. 08.11.2022 tarihinde İtalya'daki T**O Firması bono bedelini Firmanın A**A Bankası B**R Şubesindeki döviz tevdiat hesabına yatırmıştır (işlem gününde 1 avro 18,19 TL'dir.).
3. Firma 09.11.2022 tarihinde ihracat işlemlerine ait 1.500,00 TL tutarındaki banka masraflarını nakit olarak ödemiştir.

İstenenler

- Akreditifli ödeme şekline göre ihracatın yevmiye kaydını yapınız.
- Bono bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat işlemlerine ait banka masraflarının ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	121. ALACAK SENETLERİ HESABI 121.02. Yabancı Paralı Alacak Senetleri 121.02.02. Avro Alacak Senetleri 738.800,00 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Yurt Dışı Satışlar 601.01.07. T**O Firması 738.800,00 Akreditifli ihracatın kaydı (40.000,00 € x 18,47 TL = 738.800,00 TL)	01.10.2022 738.800,00	738.800,00
--	102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 102.01.01. B**R Şubesi 100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı 100.01.01.02.01. Avro 727.600,00 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.02. İhracat Kur Farkları 601.02.02. Olumsuz Kur Farkı 11.200,00 121. ALACAK SENETLERİ HESABI 121.02. Yabancı Paralı Alacak Senetleri 121.02.02. Avro Alacak Senetleri 738.800,00 Bono bedelinin döviz tevdiat hesabına aktarılmasının kaydı (40.000,00 € x 18,47 TL = 738.800,00 TL) (40.000,00 € x 18,19 TL = 727.600,00 TL) [(18,47 TL -18,19 TL) x 40.000,00 € = 11.200,00 TL]	08.11.2022 727.600,00 11.200,00 738.800,00	738.800,00
--	780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI 780.02. Yurt Dışı Finansman Giderleri 780.02.01. İhracat Banka Masrafları 1.500,00 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası 1.500,00 İhracatla ilgili banka masraflarının ödenmesi kaydı	09.11.2022 1.500,00	1.500,00

2.6. SIRA SİZDE

D**U Firmasının Ekim ayı akreditifli ödeme Şekli ile ihracat işlemleri tarih sırasına göre Şöyledir:

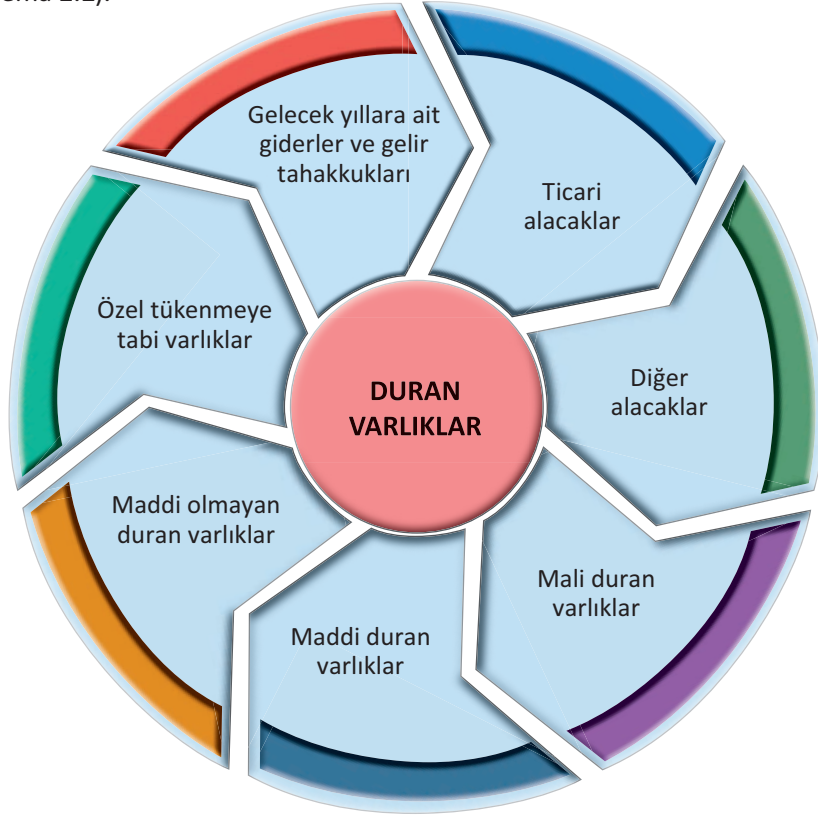
1. Firma 03.10.2023 tarihinde Polonya'daki P**T Firması ile 100.000,00 avro değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır (İŞlem gününde 1 avro 28,82 TL'dir.). Kambiyo senedi (bono), akreditif mektubunun ekinde yer almakta olup teslimat gemide yapılacaktır.
2. 17.10.2023 tarihinde Polonya'daki P**T Firması bono bedelini Firmanın A**A Bankası B**R Şubesindeki döviz tevdiat hesabına yatırmıştır (İŞlem gününde 1 avro 29,46 TL'dir.).
3. Firma 18.10.2023 tarihinde ihracat işlemlerine ait 2.200,00 TL tutarındaki banka masraflarını ilgili bankadaki vadesiz mevduat hesabından ödemiştir.

İstenenler

- Akreditifli ödeme Şekline göre ihracatın yevmiye kaydını yapınız.
- Bono bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat işlemlerine ait banka masraflarının ödenmesinin yevmiye kaydını yapınız.

2.1.2. Duran Varlıklar

Duran varlıklar; firma faaliyetlerinde kullanılan, ilke olarak bir yıl veya cari dönem içinde nakde dönüştürülmesi ya da tüketilmesi öngörülmeven varlıklardır. Firmaların envanterindeki arsa ve araziler, makine ve teçhizatlar, demirbaşlar gibi varlıklar duran varlıklardır. Duran varlıkların likiditesi dönen varlıklara göre daha düşüktür. THP’de duran varlıklara ilişkin hesaplar şu şekilde gruplara ayrılmaktadır (Şema 2.2):

Şema 2.2: THP’de duran varlıklara ilişkin hesapların gruplandırılması

2.7. Örnek

D**F Firmasının Ekim ayı mal karşılığı ödeme şekline ve ithalat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma Çin’deki V**U Firması ile 80.000,00 ABD doları değerinde gemide teslim, makine ithalatı için sözleşme imzalamıştır. 03.10.2022 tarihinde ithalata konu olan makine gümrüğe gelmiş ve ithalatla ilgili belgeler D**F Firmasına ulaşmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 18,58 TL’dir.).
2. 04.10.2022 tarihinde ithalatla ilgili ortaya çıkan giderler nakit olarak ödenmiştir. İthalatla ilgili oluşan giderler şu şekildedir:

GİDER	TUTAR (TL)
Banka masrafı	8.000,00
Gümrük vergisi	7.000,00
Damga vergisi	500,00
Sigorta	9.000,00
Yurt dışı nakliye giderleri	60.000,00
Yurt içi nakliye giderleri	20.000,00
Yurt içi nakliye giderlerinin KDV'si	4.000,00

- Firma 07.10.2022 tarihinde (gümrük beyannamesi tescil edildikten 3 gün sonra) Çin'deki V**U Firmasına ithalat bedelini A**A Bankası B*R Şubesi döviz tevdiat hesabından ödemiştir (işlem gününde 1 ABD doları 18,61 TL'dir.).
- Firma 08.10.2022 tarihinde ithal edilen makineyi teslim alarak Firma fabrikasında kurulumunu yapmıştır.

İstenenler

- Makinenin gümrüğe gelmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatla ilgili ortaya çıkan giderlerin peşin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat bedelinin banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Makinenin Firmanın envanterine alınmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Bilgi Notu

Gelir Vergisi Kanunu 40. madde 1. fıkraya göre ihracattan sağlanan döviz tutarlarının binde beşini aşmamak şartıyla ihracat sırasında oluşan belgelendirilemeyen giderler "kanunen kabul edilen gider" olarak nitelendirilmekte ve bu tutarlar vergi matrahından indirilmektedir.

		BORÇ	ALACAK
--	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI		
	03.10.2022		
	259.02. Yurt Dışı Avanslar	1.486.400,00	
	259.02.01. Mal Bedeli FOB 1.486.400,00		
	320. SATICILAR HESABI		1.486.400,00
	320.02. Yurt Dışı Satıcılar		
	320.02.03. W**U Firması 1.486.400,00		
	İthalat bedelinin kaydı		
	(80.000,00 \$ x 18,58 TL = 1.486.400,00 TL)		
	//		

		04.10.2022	
--	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI		104.500,00
	259.02. Yurt Dışı Avanslar		
	259.02.03. İthalat Giderleri		
	259.02.03.01. Nakliye Giderleri	80.000,00	
	259.02.03.01.01. Yurt İçi Nakliye	20.000,00	
	259.02.03.01.02. Yurt Dışı Nakliye	60.000,00	
	259.02.03.02. Sigorta Giderleri	9.000,00	
	259.02.03.03. Gümrük Vergisi	7.000,00	
	259.02.03.04. Banka Masrafları	8.000,00	
	259.02.03.05. Damga Vergisi	500,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		4.000,00
	191.03. İthalat Nakliye KDV'si	4.000,00	
		100. KASA HESABI	108.500,00
		100.01. TL Kasası	108.500,00
	İthalat giderlerinin ödenmesi kaydı		
		07.10.2022	
--	320. SATICILAR HESABI		1.486.400,00
	320.02. Yurt Dışı Satıcılar		
	320.02.03. W**U Firması	1.486.400,00	
	780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI		2.400,00
	780.02. Yurt Dışı Finansman Giderleri		
	780.02.03. İthalat Kur Farkı Giderleri	2.400,00	
		102. BANKALAR HESABI	1.488.800,00
		102.01. A**A Bankası	
		102.01.01. B**R Şubesi	
		100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı	
		100.01.01.02.02. Dolar	1.488.800,00
	İthalat bedelinin ödenmesi kaydı		
	(80.000,00 \$ x 18,58 TL = 1.486.400,00 TL)		
	(80.000,00 \$ x 18,61 TL = 1.488.800,00 TL)		
	[(18,61 TL - 18,58 TL) x 80.000 \$ = 2.400,00 TL]		
		08.10.2022	
--	253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI		1.590.900,00
	253.02. Yurt Dışı Makineler		
		259. VERİLEN AVANSLAR HESABI	1.590.900,00
		259.02. Yurt Dışı Avanslar	1.590.900,00
		259.02.01. Mal Bedeli FOB	1.486.400,00
		259.02.03. İthalat Giderleri	104.500,00
	Makinenin Firma envanterine kaydı		

//

2.7. SIRA SİZDE

Bilgi Notu

İhracat Genelgesi'nin 6. maddesinin 16. fıkrasına göre ihracata ait peşin ödemenin çek ile yapılabilmesi bu Genelge'nin 13. maddesindeki hükümlere uyulması şartıyla mümkündür.

B**N Firmasının Kasım ayı mal karşılığı ödeme şekline göre ithalat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma Fransa'daki M**N Firması ile 70.000,00 avro değerinde gemide teslim, makine ithalatı için sözleşme imzalamıştır. 02.11.2023 tarihinde makine gümrüğe gelmiş ve ithalatla ilgili belgeler B**N Firmasına ulaşmıştır (İşlem gününde 1 avro 30,20 TL'dir.).
2. 03.11.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesindeki Firma hesabından ithalatla ilgili ortaya çıkan giderler ödenmiştir. İthalatla ilgili oluşan giderler şu şekildedir:

GİDER	TUTAR
Banka masrafı	4.000,00 TL
Gümrük vergisi	5.000,00 TL
Damga vergisi	300,00 TL
Sigorta	7.000,00 TL
Yurt dışı nakliye giderleri	55.000,00 TL
Yurt içi nakliye giderleri	15.000,00 TL
Yurt içi nakliye giderlerinin KDV'si	2.700,00 TL

3. Firma 05.12.2023 tarihinde (gümrük beyannamesi tescil edildikten 2 gün sonra) Fransa'daki M**N Firmasına ithalat bedelini A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ödemiştir (İşlem gününde 1 avro 30,10 TL'dir.).
4. Firma 06.12.2023 tarihinde makineyi teslim almış, fabrikasında makinenin kurulumunu yapmıştır.

İstenenler

- Makinenin gümrüğe gelmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatla ilgili ortaya çıkan giderlerin banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat bedelinin banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Makinenin Firmanın envanterine alınmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Bilgi Notu

VUK 280. maddeye göre yabancı paraların dönem sonunda borsa rayici ile değerlemesi yapılmak zorundadır fakat Türkiye’de yabancı paraların alım ve satımının yapıldığı bir kambiyo borsası olmadığından T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığınca her hesap döneminin son günü (31 Aralık) ilan edilen kurlara göre yabancı paraların değerlemesi yapılmaktadır. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığınca herhangi bir kur ilan edilmezse Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının döviz alış kuruna göre yabancı paraların değerlemesi yapılmaktadır.

2.2. KAYNAK HESAPLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Firma kaynaklarını etkin kullanmanın yararları neler olabilir?
2. Firmaların yabancı kaynak kullanmalarının gerekçeleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kaynak, firmaların faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gerekli olan varlıkların temin edildiği yerleri ifade etmektedir (Görsel 2.2). Firmalar yabancı kaynak kullanımında başkalarına borçlanmaktadır. Başka bir deyişle firmalar gereksinim duydukları varlıkları borçlanarak temin etmektedir. Firmalar demirbaş, araç gereç gibi varlıkları banka kredisi veya ticari ilişkilerden doğan kredilerle temin ettiklerinde borçlanmaktadır.

Görsel 2.2. Varlıkların temini için kaynak

Yabancı kaynak kullanımında firmalar borçlandıkları tutarlar için anapara ve faiz ödemektedir. Firmaların ödedikleri faizler finansman gideri olarak kayıt altına alınmakta, ödenen faizler vergi matrahından düşülmektedir. Bu nedenle firma, vergi avantajı sağlamaktadır. Bu da finasta yabancı kaynağın yani borcun vergi avantajı sağlaması nedeniyle tercih edilme gerekçelerinden biridir. Ayrıca firmalar, yabancı kaynak kullandıklarında ellerindeki nakdi olağanüstü durumlarda kullanabilmek için tutabilmekte ya da risksiz yatırım araçlarında değerlendirebilmektedir. Firmalar, varlıklarını kısa veya uzun vadeli yabancı kaynaklarla ve öz kaynaklarla temin etmektedir.

2.2.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Firmalar; nakit, ham madde ve malzeme, ticari mal gibi dönen varlıklarını kısa vadeli yabancı kaynaklarla yani kısa vadeli borçlarla temin etmektedir. Kısa vadeli yabancı kaynaklar kredi veren finansal kurumlar ile firmanın ticari ilişkilerinin bulunduğu kişilerden sağlanmakta ve bu kaynakların vadesi bir yıldan az olmaktadır. Kısa vadeli yabancı kaynaklarda vadesi bir yıldan az banka kredileri, satıcılar, borç senetleri gibi hesaplar bulunmaktadır. THP’de kısa vadeli yabancı kaynaklara ilişkin hesaplar şu şekilde gruplandırılmaktadır (Şema 2.3):

Şema 2.3: THP’de kısa vadeli yabancı kaynaklara ilişkin hesapların gruplandırılması

2.8. Örnek

A**D Firmasının kredili ithalat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir (İthalatta KDV uygulaması dikate alınmamıştır):

1. Firma 05.11.2022 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesinden 70.000,00 ABD doları değerinde ham madde ithalatı için 10 ay vadeli nakdi döviz ithalat kredisi çekmiş, kredi tutarını aynı bankadaki döviz tevdiat hesabına aktarmıştır. Firma, aynı tarihte ABD’deki E**N Firması ile ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Firma, A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ithalat bedelinin tamamını ödemiştir (işlem gününde 1 ABD doları 18,62 TL’dir).
2. 01.12.2022 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesindeki Firmanın hesabından ithalatla ilgili ortaya çıkan giderler ödenmiştir. İthalatla ilgili oluşan giderler şu şekildedir:

GİDER	TUTAR
Banka masrafı	1.000,00 TL
Gümrük vergisi	1.200,00 TL
Damga vergisi	90,00 TL
Sigorta	1.800,00 TL
Yurt dışı nakliye giderleri	20.000,00 TL
Yurt içi nakliye giderleri	5.000,00 TL
Yurt içi nakliye giderlerinin KDV'si	1.000,00 TL

3. Firma, 02.12.2022 tarihinde ithal ettiği ham maddeyi teslim alarak deposuna ulaştırmıştır.
4. 05.12.2022 tarihinde aylık anapara taksiti 10.000,00 ABD doları olarak hesaplanan ithalat kredisine 150,00 ABD doları faiz, 50,00 ABD doları BSMV tahakkuk etmiştir. Aynı tarihte ithalat kredisinin ilk taksiti, faiz ve BSMV'si Firmanın A**A Bankası B**R Şubesinden ödenmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 18,65 TL'dir.).

İstenenler

- Nakdî ithalat kredisinin çekilerek Firmanın döviz tevdiat hesabına aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Peşin ithal edilecek ham madde bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatla ilgili ortaya çıkan giderlerin Firmanın A**A Bankası B**R Şubesinden ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthal edilen ham maddenin teslim alınmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat kredisine faiz ve BSMV'nin tahakkuk etmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat kredisinin ilk taksitinin anapara, faiz ve BSMV'sinin Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

05.11.2022		BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI	1.303.400,00	
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	100.01.01.02.02. Dolar 1.303.400,00		
	300. BANKA KREDİLERİ HESABI		1.303.400,00
	300.02. Yabancı Paralı Banka Kredileri		
	300.02.02. Kredileri 1.303.400,00		
	Nakdî ithalat kredisinin çekilmesi kaydı (70.000,00 \$ x 18,62 TL = 1.303.400,00 TL)		
	/ /		

05.11.2022			
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		1.303.400,00
	159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları		
	159.02.07. E**N Firması	1.303.400,00	
	102. BANKALAR HESABI		1.303.400,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	100.01.01.02.02. Dolar	1.303.400,00	
	Peşin ithalat bedelinin banka hesabından ödenmesinin kaydı		
01.12.2022			
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		29.090,00
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri	29.090,00	
	159.03.05. Nakliye Giderleri	25.000,00	
	159.03.05.01. Yurt İçi Nakliye	5.000,00	
	159.03.05.02. Yurt Dışı Nakliye	20.000,00	
	159.03.07. Sigorta Giderleri	1.800,00	
	159.03.08. Gümrük Vergisi	1.200,00	
	159.03.10. Banka Masrafları	1.000,00	
	159.03.11. Damga Vergisi	90,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		1.000,00
	191.03. İthalat Nakliye KDV'si	1.000,00	
	102. BANKALAR HESABI		30.090,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	100.01.01.01. TL Hesabı	30.090,00	
	İthalat giderlerinin banka hesabından ödenmesinin kaydı		
02.12.2022			
--	150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI		1.332.490,00
	150.02. Yurt Dışından Alınan Ham madde	1.332.490,00	
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		1.332.490,00
	159.02. Yurt Dışı Avansları		
	159.02.07. E**N Firması	1.303.400,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri	29.090,00	
	159.03.05. Nakliye Giderleri	25.000,00	
	159.03.05.01. Yurt İçi	5.000,00	
	159.03.05.02. Yurt Dışı	20.000,00	
	159.03.07. Sigorta Giderleri	1.800,00	
	159.03.08. Gümrük Vergisi	1.200,00	
	159.03.10. Banka Masrafları	1.000,00	
	159.03.11. Damga Vergisi	90,00	
	İthal edilen ham maddenin teslim alınması kaydı		
05.12.2022			
--	780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI		3.730,00
	780.02. Yurt Dışı Finansman Giderleri		
	780.02.06. İthalat Kredileri	3.730,00	
	780.02.06.01. Kredi Faizi	2.797,50	
	780.02.06.02. BSMV	932,50	
	381. GİDER TAHAKKUKLARI HESABI		3.730,00
	381.02. Yurt Dışı Gider Tahakkukları	3.730,00	
	381.02.01. Kredi Faizi	2.797,50	
	381.02.02. BSMV	932,50	
	Nakdî ithalat kredisinin faiz ve BSMV tahakkuku (150,00 \$ x 18,65 TL = 2.797,50 TL) (50,00 \$ x 18,65 TL = 932,50 TL)		

/ /

		05.12.2022	
300. BANKA KREDİLERİ HESABI			186.500,00
300.02. Yabancı Paralı Banka Kredileri			
300.02.02. Dolar Kredileri			
381. GİDER TAHAKKUKLARI HESABI			3.730,00
381.02.Yurt Dışı Gider Tahakkukları		3.730,00	
381.02.01. Kredi Faizi		2.797,50	
381.02.02. BSMV		932,50	
			190.230,00
102. BANKALAR HESABI			
102.01. A**A Bankası			
102.01.01. B**R Şubesi			
100.01.01.01. TL Hesabı		190.230,00	
İthalat kredisinin anapara ilk taksiti, kredi faizi ve BSMV'nin ödenmesinin yevmiye kaydı			
(10.000,00 \$ x 18,65 TL = 186.500,00)			
(150,00 \$ x 18,65 TL = 2.797,50 TL)			
(50,00 \$ x 18,65 TL = 932,50 TL)			

2.8. SIRA SİZDE

K**N Firmasının kredili ithalat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma 07.10.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesinden 50.000,00 avro değerinde ham madde ithalatı için nakdî döviz ithalat kredisi çekmiş, kredi tutarını aynı bankadaki döviz tevdiat hesabına aktarmıştır. Firma, aynı tarihte Rusya'daki N**K Firması ile ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Firma, A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ithalat bedelinin tamamını ödemiştir (İşlem gününde 1 avro 29,12 TL'dir.).
2. 11.10.2023 tarihinde ithalatla ilgili ortaya çıkan giderler nakit olarak ödenmiştir. İthalatla ilgili oluşan giderler şu şekildedir:

GİDER	TUTAR
Yurt dışı nakliye giderleri	30.000,00 TL
Yurt içi nakliye giderleri	10.000,00 TL
Yurt içi nakliye giderlerinin KDV'si	1.800,00 TL
Banka masrafı	1.300,00 TL
Gümrük vergisi	1.100,00 TL
Damga vergisi	120,00 TL
Sigorta	2.400,00 TL

3. Firma, 12.10.2023 tarihinde ithal ettiği ham maddeyi teslim alarak deposuna ulaştırmıştır.
4. 07.11.2023 tarihinde aylık anapara taksiti 5.000,00 avro olarak hesaplanan ithalat kredisine 125,00 avro faiz, 40,00 avro BSMV tahakkuk etmiş, aynı tarihte ithalat kredisinin ilk taksiti, faiz ve BSMV'si Firmanın A**A Bankası B**R Şubesinden ödenmiştir (İşlem gününde 1 avro 30,20 TL'dir.).

İstenenler

- Nakdî ithalat kredisinin çekilerek Firmanın döviz tevdiat hesabına aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Peşin ithal edilecek ham madde bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatla ilgili ortaya çıkan giderlerin nakit olarak ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthal edilen ham maddenin teslim alınmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat kredisine faiz ve BSMV'nin tahakkuk etmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat kredisinin ilk taksitinin anapara, faiz ve BSMV'sinin Firmanın A**A Bankası B*R Şubesi hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.9. Örnek

N**L Firmasının Aralık ayı akreditifli ithalat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma 05.12.2023 tarihinde İtalya'daki T**B Firması ile 45.000,00 avro değerinde mal ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Firma Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesinde akreditif açtırmış, 1.000,00 TL akreditif masrafını aynı bankadaki vadesiz mevduat hesabından ödemiştir (İşlem gününde 1 avro 28,80 TL'dir.).
2. 12.12.2023 tarihinde ithalat bedeli, Firmanın Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ödenmiştir (İşlem gününde 1 avro 28,50 TL'dir.).

İstenenler

- Akreditif açılmasına ve akreditif masraflarının ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	05.12.2023	BORÇ	ALACAK
-- 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		1.297.000,00	
159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları			
159.02.09. T**B Firması	1.296.000,00		
159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
159.03.10. Banka Masrafları	1.000,00		
			1.296.000,00
320. SATICILAR HESABI			
320.02. Yurt Dışı Satıcılar Hesabı			
320.02.09. T**B Firması	1.296.000,00		
102. BANKALAR HESABI			
102.01. A**A Bankası			
102.01.01. B**R Şubesi			
100.01.01.01. TL Hesabı	1.000,00		
			1.000,00
İthalat için akreditif açılması ve masraflarının ödenmesi kaydı (45.000,00 € x 28,80 TL = 1.296.000,00 TL)			
	/ /		

		12.12.2023	
--	320. SATICILAR HESABI		1.296.000,00
	320.02. Yurt Dışı Satıcılar Hesabı		
	320.02.09. T**B Firması	1.296.000,00	
			1.282.500,00
	102. BANKALAR HESABI		
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	100.01.01.02.01. Avro Hesabı	1.282.500,00	
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		13.500,00
	159.04. İthalat Olumlu Kur Farkları	13.500,00	
	İthalat bedelinin ödenmesi kaydı		
	(45.000,00 € x 28,50 TL =1.282.500,00 TL)		
	(45.000,00 € x 28,80 TL = 1.296.000,00 TL)		
	[(28,80 TL - 28,50 TL) x 45.000 € = 13.500,00 TL]		
		/ /	

2.9. SIRA SİZDE

V**Z Firmasının Ekim ayı akreditifli ithalat işlemleri tarih sırasına göre şöyledir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır):

1. Firma 03.10.2023 tarihinde Çin'deki Y**N Firması ile 65.000,00 ABD doları değerinde mal ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Firma, Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesinde akreditif açtırmış, 3.000,00 TL akreditif masrafını nakit olarak ödemiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 27,50 TL'dir.).
2. 10.10.2023 tarihinde ithalat bedeli Firmanın Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ödenmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 27,73 TL'dir.).

İstenenler

- Akreditif açılmasına ve akreditif masraflarının nakit olarak ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.10. Örnek

E**H Firmasının akreditifli ithalat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır):

1. Firma, 06.09.2023 tarihinde Almanya'daki B**N Firması ile 65.000,00 avro değerinde mal ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Ödeme 6 ay vadeli bono (senet) ile yapılmıştır (İşlem gününde 1 avro 28,78 TL'dir.).
2. 01.11.2023 tarihinde ithalat bedeli Firmanın Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ödenmiştir (1 avro 30,11 TL'dir.).

İstenenler

- İthalat bedelinin bono ile ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Bono bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 159.02.11. B**N Firması 1.870.700,00	1.870.700,00	
	321. BORÇ SENETLERİ HESABI 321.02. Yabancı Paralı Borç Senetleri 321.02.02. Avro 1.870.700,00		1.870.700,00
	İthalat bedelinin bono ile ödenmesi kaydı (65.000,00 € x 28,78 TL = 1.870.700,00 TL)		
--	321. BORÇ SENETLERİ HESABI 321.02. Yabancı Paralı Borç Senetleri 321.02.02. Dolar 1.870.700,00	1.870.700,00	
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.05. İthalat Olumsuz Kur Farkları 86.450,00	86.450,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 102.01.01. B**R Şubesi 102.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.01.01.02. 1. Avro 1.957.150,00		1.957.150,00
	İthalat bedelinin ödenmesi kaydı (65.000,00 € x 30,11 TL = 1.957.150,00 TL) (65.000,00 € x 28,78 TL = 1.870.700,00 TL) [(30,11 TL - 28,78 TL) x 65.000,00 € = 86.450,00 TL]		
	/ /		

2.10. SIRA SİZDE

B**N Firmasının akreditifli ithalat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma 02.01.2023 tarihinde ABD'deki M**L Firması ile 63.000,00 ABD doları değerinde mal ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Ödeme 4 ay vadeli bono (senet) ile yapılmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 18,73 TL'dir.).
2. 08.09.2023 tarihinde ithalat bedeli firma Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ödenmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 26,86 TL'dir.).

İstenenler

- İthalat bedelinin bono ile ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Bono bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.11. Örnek

T**M Firmasının Ekim ayı peşin ihracat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir:

1. Firma 10.10.2023 tarihinde ABD'deki M**R Firması ile 50.000,00 ABD doları değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır. ABD'deki Firma, ihracat bedelinin tamamını aynı tarihte Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabına yatırmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 27,70 TL'dir.).
2. 27.10.2023 tarihinde fatura düzenlenmiş, fiilî ihracat yapılmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 28,17 TL'dir.).

İstenenler

- Peşin ihracat bedelinin tamamının Firmanın banka hesabına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Fiilî ihracat gerçekleştikten sonra alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Bilgi Notu

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine göre duran varlıkların ithalatıyla ilgili oluşan tüm giderler 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI ile izlenmektedir. KDV Kanunu'nun 21. maddesine göre ise ithalat matrahına gümrük beyannamesinin tesciline kadar oluşan giderler eklenmektedir. Bu nedenle duran varlıkların ithalatında gümrük beyannamesinin tescil edilmesine kadar oluşan kur farkları dâhil tüm giderler 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI ile izlenmelidir.

		BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI		
	102.01. A**A Bankası	1.385.000,00	
	102.01.01. B**R Şubesi		
	100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	100.01.01.02.02. Dolar	1.385.000,00	
			1.385.000,00
	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		
	340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları		
	340.02.02. Dolar Avansları	1.385.000,00	
	Peşin ihracat bedelinin banka hesabına yatırılmasının kaydı (50.000,00 \$ x 27,70 TL = 1.385.000,00 TL)		
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	1.385.000,00	
	340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları		
	340.02.02. Dolar Avansları	1.385.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		23.500,00
	601.02. İhracat Kur Farkları		
	601.02.02. İhracat Olumsuz Kur Farkı	23.500,00	
			1.408.500,00
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		
	601.01. Yurt Dışı Satışlar		
	601.01.13. M**R Firması	1.408.500,00	
	Fiilî ihracatın kaydı (50.000,00 \$ x 28,17 TL = 1.408.500,00 TL) (50.000,00 \$ x 27,70 TL = 1.385.000,00 TL) [(28,17 TL - 27,70 TL) x 50.000 \$ = 23.500,00 TL]		

//

2.11. SIRA SİZDE

B**E Firmasının Eylül ayı peşin ihracat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir:

1. Firma 12.09.2023 tarihinde Belçika'daki M**S Firması ile 55.000,00 avro değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır. Belçika'daki Firma, ihracat bedelinin tamamını aynı tarihte Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabına yatırmıştır (işlem tarihinde 1 avro 26,90 TL'dir.).
2. 18.09.2023 tarihinde fatura düzenlenmiş, fiil ihracat yapılmıştır (işlem tarihinde 1 avro 27,03 TL'dir.).

İstenenler

- Peşin ihracat bedelinin tamamının Firmanın banka hesabına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Fiil ihracat gerçekleşmesiyle alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.2.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Firmalar; bina, arsa ve arazi, demirbaş gibi duran varlıklarını uzun vadeli yabancı kaynaklarla başka bir ifadeyle uzun vadeli borçlarla temin etmektedir. Uzun vadeli yabancı kaynaklar; kredi veren finansal kurumlardan, sermaye piyasaları ile firmanın ticari ilişkilerinin bulunduğu kişilerden sağlanmakta ve bu kaynakların vadesi bir yıldan fazla olmaktadır. Uzun vadeli yabancı kaynaklarda vadesi bir yıldan fazla olan banka kredileri, satıcılar, borç senetleri gibi hesaplar bulunmaktadır. THP'de uzun vadeli yabancı kaynaklara ilişkin hesaplar şu şekilde gruplandırılmaktadır (Şema 2.4):

Şema 2.4: THP'de uzun vadeli yabancı kaynaklara ilişkin hesapların gruplandırılması

2.12. Örnek

B**A Firmasının Ekim ayı peşin ithalat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir (İthalatta KDV uygulanması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma 10.10.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesinden 120.000,00 avro değerinde cihaz ithalatı için 24 ay vadeli nakdî döviz ithalat kredisi çekmiş, kredi tutarını aynı bankadaki döviz tevdiat hesabına aktarmıştır. Firma, aynı tarihte Fransa'daki F**C Firması ile gemide teslim, cihaz ithalatı için sözleşme imzalamıştır (işlem gününde 1 avro 29,34 TL'dir.).

2. Firma 11.10.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ithalat bedelinin tamamını ödemiştir (işlem gününde 1 avro 29,41 TL'dir.).

İstenenler

- Nakdî ithalat kredisinin çekilerek Firmanın döviz tevdiat hesabına aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Peşin ithal edilecek cihaz bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	10.10.2022		
102. BANKALAR HESABI		3.520.800,00	
102.01. A**A Bankası			
102.01.01. B**R Şubesi			
100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
100.01.01.02.01. Avro 3.520.800,00			
	400. BANKA KREDİLERİ HESABI		3.520.800,00
	400.02. Yabancı Paralı Banka Kredileri		
	300.02.01. Avro 3.520.800,00		
Nakdî ithalat kredisinin çekilmesi kaydı (120.000,00 € x 29,34 TL = 3.520.800,00 TL)			
--	11.10.2022		
259. VERİLEN AVANSLAR HESABI		3.529.200,00	
259.02. Yurt Dışı Avanslar			
259.02.01. Mal Bedeli FOB 3.520.800,00			
259.04. Olumsuz Kur Farkları 8.400,00			
	102. BANKALAR HESABI		3.529.200,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	102.01.01.02.01. Avro 3.529.200,00		
Peşin ithalat bedelinin banka hesabından ödenmesinin kaydı (120.000,00 € x 18,08 TL = 3.520.800,00 TL) (120.000,00 € x 29,41 TL = 3.529.200,00 TL) [(29,41 TL - 29,34 TL) x 120.000 € = 8.400,00 TL]			

2.12. SIRA SİZDE

F**A Firmasının Eylül ayı peşin ithalat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma 08.09.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesinden 90.000,00 avro değerinde cihaz ithalatı için 18 ay vadeli nakdî döviz ithalat kredisi çekmiş, kredi tutarını aynı bankadaki döviz tevdiat hesabına aktarmıştır. Firma aynı tarihte İtalya'daki M**B Firması ile gemide teslim, cihaz ithalatı için sözleşme imzalamıştır (İşlem tarihinde 1 avro 28,75 TL'dir.).
2. Firma 11.09.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ithalat bedelinin tamamını ödemiştir (İşlem gününde 1 avro 28,85 TL'dir.).

İstenenler

- Nakdî ithalat kredisinin çekilerek Firmanın döviz tevdiat hesabına aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Peşin ithal edilecek medikal ürün bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.13. Örnek

A**A Firmasının mal karşılığı ödeme şekline göre ithalat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma 21.09.2021 tarihinde Almanya'daki M**N Firması ile 180.000,00 avro değerinde, gemide teslim, makine ithalatı için sözleşme imzalamıştır (İşlem tarihinde 1 avro 8,64 TL'dir.). Ödeme 01.11.2022 tarihinde yapılacaktır.
2. 31.12.2021 tarihinde 1 avro 15,08 TL'dir.

İstenenler

- Makine ithalatı ile ilgili yevmiye kaydını yapınız.
- 31.12.2021 tarihinde uzun vadeli borcun kısa vadeli borca aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	21.09.2021		
259. VERİLEN AVANSLAR HESABI		1.555.200,00	
259.02. Yurt Dışı Avanslar			
259.02.01. Mal Bedeli FOB	1.555.200,00		
	420. SATICILAR HESABI		1.555.200,00
	420.02. Yurt Dışı Satıcılar		
	420.02.13. M**N Şirketi	1.555.200,00	
İthalat bedelinin kaydı			
(180.000,00 € x 8,64 TL=1.555.200,00 TL)			
	/ /		

		31.12.2021	
--	420. SATICILAR HESABI		1.555.200,00
	420.02. Yurt Dışı Satıcılar		
	420.02.13. M**N Firması	1.555.200,00	
	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI		1.159.200,00
	259.04. Olumsuz Kur Farkları	1.159.200,00	
	320. SATICILAR HESABI		2.714.400,00
	320.02. Yurt Dışı Satıcılar		
	320.02.13. M**N Firması	2.714.400,00	
	Uzun vadeli borcun kısa vadeli borca aktarılması kaydı		
	(180.000,00 € x 8,64 TL = 1.555.200,00 TL)		
	(180.000,00 € x 15,08 TL = 2.714.400,00 TL)		
	/ /		

2.13. SIRA SİZDE

B**B Firmasının mal karşılığı ödeme şekline göre ithalat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır.):

1. Firma, 16.10.2023 tarihinde Çin'deki W**A Firması ile 120.000,00 ABD doları değerinde, gemide teslim, makine ithalatı için sözleşme imzalamıştır (işlem tarihinde 1 ABD doları 27,88 TL'dir). Ödeme 05.12.2024 tarihinde yapılacaktır.
2. 31.12.2023 tarihinde 1 ABD doları 32,10 TL'dir.

İstenenler

- Makine ithalatı ile ilgili yevmiye kaydını yapınız.
- 31.12.2023 tarihinde uzun vadeli borcun kısa vadeli borca aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.2.3. Öz Kaynaklar

Öz kaynak, firma sahiplerinin veya hissedarlarının firmaya yapmış oldukları sermaye yatırımlarının tutarını göstermektedir. Bu tutar, formül ile varlık toplamından kaynak toplamının çıkarılmasıyla elde edilmektedir. Öz kaynaklar, sermaye artırımında veya firma kâr ettiğinde artmakta; sermaye azaltımında veya firma zarar ettiğinde ise azalmaktadır. Öz kaynaklarda sermaye, ödenmemiş sermaye, geçmiş yıllar kârları gibi hesaplar bulunmaktadır.

THP'de öz kaynaklara ilişkin hesaplar şu şekilde gruplandırılmaktadır (Şema 2.5):

Şema 2.5: THP'de öz kaynaklara ilişkin hesaplarının gruplandırılması

2.14. Örnek

E**N Firması ortakları 07.11.2022 tarihinde Firma kasasına 120.000,00 avro sermaye aktarmışlardır (işlem tarihinde 1 avro 18,47 TL'dir.). Ortak E, Y, M ve N'nin sermaye payları eşittir.

İstenen

Ortakların Firmanın kasasına avro aktarmalarına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
07.11.2022			
-- 100. KASA HESABI		2.216.400,00	
100.02. Yabancı Para Kasası			
100.02.01. Avro Kasası	2.216.400,00		
	500. SERMAYE HESABI		2.216.400,00
	500.01. Ortak E	554.100,00	
	500.01. Ortak Y	554.100,00	
	500.01. Ortak M	554.100,00	
	500.01. Ortak N	554.100,00	
Ortakların sermaye olarak şirkete avro aktarmalarının kaydı (120.000,00 € x 18,47 TL = 2.216.400,00 TL) (2.216.400,00 TL / 4 = 554.100,00 TL)			

2.14. SIRA SİZDE

A**R Firması ortakları 14.11.2023 tarihinde Firma kasasına 200.000,00 ABD doları sermaye aktarmışlardır (işlem tarihinde 1 ABD doları 29,92 TL'dir.). Ortak A, N, K ve R'nin sermaye payları eşittir.

İstenen

Ortakların Firmanın kasasına ABD doları aktarmalarına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.3. GELİR TABLOSU HESAPLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Firmalar faaliyetleriyle ilgili neleri gider olarak gösterebilir?
2. Firmalarda gelir oluşturan işlemler neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kullanım alanına göre farklılaşan bir kavram olan gelir, herhangi bir sektörde çalışan personel için alınan maaş ve ücreti ifade etmektedir. Firmalar için ise hizmet veya ürün satışından elde edilen gelir, faiz, kâr payı, kambiyo kârı, menkul satış kârı ve diğer gelirleri ifade etmektedir. Gelir tablosu, firmanın satışlar ile diğer gelirlerini ve bunların elde edilmesiyle ilgili yapılan gider ve maliyetleri içeren mali tablodur. Gelir tablosu firmaların belli bir hesap dönemindeki mali performansını raporlamak için kullanılmaktadır. Mamul üreten firmanın ürünle ilgili satın aldığı ham madde ve malzemeler, işçilik giderleri ile genel üretim giderleri firmanın satılan mamul maliyetini; mamul satıldığında ise bu işlem, firma açısından gelir oluşturmaktadır. Gelir tablosu hesaplarında yurt içi satışlar, yurt dışı satışlar, satılan mamuller maliyeti gibi hesaplar bulunmaktadır. THP'de gelir tablosuna ilişkin hesaplar şu şekilde gruplandırılmaktadır (Şema 2.6):

Şema 2.6: Gelir tablosuna ilişkin hesapların gruplandırılması

2.15. Örnek

B**E Firmasının Ekim ayı gemide teslim, mal mukabili ödeme şekli ile ihracat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir:

1. Firma Almanya'daki K**E Firması ile 70.000,00 avro değerinde F**L malı ihracatı için sözleşme imzalamıştır. 04.10.2022 tarihinde fiili ihracat gerçekleşmiştir (İşlem gününde 1 avro 18,36 TL'dir.).
2. Sürekli envanter yöntemini kullanan Firmanın satılan ticari mal maliyeti 870.000,00 TL olarak hesaplanmıştır.
3. 11.10.2022 tarihinde Almanya'daki K**E Firması ihracat bedelini Firmanın A**A Bankası B**R Şubesindeki döviz tevdiat hesabına yatırmıştır (İşlem gününde 1 avro 18,01 TL'dir.).

İstenenler

- Mal mukabili ödeme şekline göre ihracatın yevmiye kaydını yapınız.
- Satılan ticari mal maliyetinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	120. ALICILAR HESABI	04.10.2022	1.285.200,00	
	120.02. Yurt Dışı Alıcılar			
	120.02.15. K**E Firması	1.285.200,00		
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		1.285.200,00
		601.01. Yurt Dışı Satışlar		
		601.01.15. F**L Malı Satışı	1.285.200,00	
	Mal karşılığı ödeme şekline göre ihracatın kaydı			
	70.000,00 € x 18,36 TL = 1.285.200,00 TL			
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HESABI	04.10.2022	870.000,00	
	621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti			
	621.02.15. F**L Ticari Mallar Maliyeti	870.000,00		
		153. TİCARİ MALLAR HESABI		870.000,00
		153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar		
		153.01.15. F**L Malı	870.000,00	
	Satılan ticari mal maliyeti kaydı			
--	102. BANKALAR HESABI	11.10.2022	1.260.700,00	
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
	100.01.01.02.02. Dolar	1.260.700,00		
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		24.500,00	
	601.02. İhracat Kur Farkları			
	601.02.02. Olumsuz Kur Farkı	24.500,00		
		120. ALICILAR HESABI		1.285.200,00
		120.02. Yurt Dışı Alıcılar		
		120.02.15. K**E Firması	1.285.200,00	
	Mal karşılığı ihracatın gerçekleşmesi kaydı			
	(70.000,00 € x 18,36 TL = 1.285.200,00 TL)			
	(70.000,00 € x 18,01 TL = 1.260.700,00 TL)			
	[(18,36 TL -18,01 TL) x 70.000,00 € = 24.500,00 TL]			

/ /

2.15. SIRA SİZDE

D**Z Firmasının Kasım ayı gemide teslim, mal mukabili ödeme şekli ile ihracat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir:

1. Firma, Rusya'daki N**K Firması ile 90.000,00 ABD doları değerinde N**E malı ihracatı için sözleşme imzalamıştır. 07.11.2023 tarihinde fiil ihracat gerçekleşmiştir (işlem gününde 1 ABD doları 27,70 TL'dir.).
2. Sürekli envanter yöntemini kullanan Firmanın satılan ticari mal maliyeti 420.000,00 TL olarak hesaplanmıştır.
3. 14.11.2023 tarihinde Rusya'daki N**K Firması ihracat bedelini Firmanın A**A Bankası B**R Şubesindeki döviz tevdiat hesabına yatırmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 27,75 TL'dir.).

İstenenler

- Mal mukabili ödeme şekline göre ihracatın yevmiye kaydını yapınız.
- Satılan ticari mal maliyetinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin Firmanın döviz tevdiat hesabına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.16. Örnek

D**U Firmasının yabancı para cinsinden alınan çekleriyle ilgili işlemleri şu şekildedir:

1. Firma; cüzdanında 1 avro 28,00 TL'den kayıtlı 15.000,00 avro değerindeki alınan çeki 15.09.2023 tarihinde TL olarak nakit tahsil etmiş, kasasına aktarmıştır (işlem gününde 1 avro 28,76 TL'dir.).
2. Firma; cüzdanında 1 ABD doları 27,80 TL'den kayıtlı 30.000,00 ABD doları değerindeki alınan çeki 28.09.2023 tarihinde TL olarak tahsil etmiş, kasasına aktarmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 27,40 TL'dir.).

İstenenler

- Avro alınan çeklerin tahsiline ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- ABD doları alınan çeklerin tahsiline ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Bilgi Notu

Muhasebe Sistemi Uygulamaları Genel Tebliği'ne göre ihracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları "601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI" ile izlenmektedir.

		BORÇ	ALACAK
15.09.2023			
--	100. KASA HESABI	431.400,00	
	100.01. TL Kasası 431.400,00		
	101. ALINAN ÇEKLER HESABI		420.000,00
	101.02. Yabancı Paralı Alınan Çekler		
	101.02.01. Avro 420.000,00		
	646. KAMBİYO KÂRLARI HESABI		11.400,00
	646.01. Yabancı Para Kambiyo Kârı		
	646.01.01. Avro 11.400,00		
	Avro alınan çeklerin tahsil kaydı (15.000,00 € x 28,00 TL = 420.000,00 TL) (15.000,00 € x 28,76 TL = 431.400,00 TL) [(28,76 TL - 28,00 TL) x 15.000,00 € = 11.400,00 TL]		
28.09.2023			
--	100. KASA HESABI	822.000,00	
	100.01. TL Kasası 822.000,00		
	656. KAMBİYO ZARARLARI HESABI (-)	12.000,00	
	656.01. Yabancı Para Kambiyo Zararı		
	656.01.02. Dolar 12.000,00		
	101. ALINAN ÇEKLER HESABI		834.000,00
	101.02. Yabancı Paralı Alınan Çekler		
	101.02.01. Dolar 834.000,00		
	Dolar alınan çeklerin tahsil kaydı (30.000,00 \$ x 27,80 TL = 834.000,00 TL) (30.000,00 \$ x 27,40 TL = 822.000,00 TL) [(27,80 TL - 27,40 TL) x 30.000,00 \$ = 12.000,00 TL]		
/ /			

2.16. SIRA SİZDE

L**A Firmasının yabancı para cinsinden alınan çekleriyle ilgili işlemleri şu şekildedir:

1. Firma; cüzdanında 1 avro 30,20 TL'den kayıtlı 25.000,00 avro değerindeki alınan çeki 13.11.2023 tarihinde TL olarak nakit tahsil etmiş, kasasına aktarmıştır (işlem gününde 1 avro 30,10 TL'dir.).
2. Firma; cüzdanında 1 ABD doları 29,25 TL'den kayıtlı 50.000,00 ABD doları değerindeki alınan çeki 16.11.2023 tarihinde TL olarak tahsil etmiş, kasasına aktarmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 29,39 TL'dir.).

İstenenler

- Avro alınan çeklerin tahsiline ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- ABD doları alınan çeklerin tahsiline ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.4. MALİYET HESAPLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Firmaların finansman giderleri neler olabilir?
2. Firmaların maliyet hesaplamalarının gerekçeleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Maliyet; cari ve önceki dönemde mal ya da hizmetlerin üretilmesinde firmaların katlandığı ham madde, malzeme, işçilik ve genel üretim giderlerinin parasal karşılığıdır. Firmalar; üretilen mal veya hizmetin birim maliyetini hesaplamak, gider kontrolüne yardımcı olmak, yöneticilerin alacakları kararlara katkı sağlamak, planlama ve stokları değerlemek amacıyla maliyet hesaplamaktadır.

Maliyet hesapları; mal ve hizmetlerin üretimi için yapılan giderlerin toplandığı, maliyet unsurlarına dönüştürülerek izlendiği hesaplardır. Maliyet hesapları THP'de 7 numaralı hesap sınıfını içermektedir. THP'de giderlerin bölümlenmesi için 7/A ve 7/B seçeneklerinden biri kullanılmaktadır. Üretim firmalarının hangi seçeneği kullanacağı T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl güncellenen hadlere göre belirlenmektedir. 7/A seçeneğinde giderler fonksiyon esasına göre, 7/B seçeneğinde ise çeşit esasına göre belirlenmiştir.

Dış ticaret işlemlerinde ihracatla ilgili nakliye, komisyon gibi giderler için 760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI; ihracatla ilgili banka masrafları için ise 780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI kullanılmaktadır.

2.17. Örnek

C**N Firması 13.11.2023 tarihinde Y**B Firmasına ihracatla ilgili 1.000,00 ABD doları (%20 KDV hariç) nakliye giderini A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ödemiştir (işlem gününde 1 ABD doları 28,60 TL'dir.).

İstenen

ihracat nakliye gideri ve KDV'nin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	28.600,00	
	760.02. Yurt Dışı Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri		
	760.02.10. Nakliye Giderleri	28.600,00	
191.	İNDİRİLECEK KDV HESABI	5.720,00	
	191.04. İhracat Nakliye KDV'si	5.720,00	
	102. BANKALAR HESABI		34.320,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	102.01.01.02.02. Dolar	34.320,00	
	İhracat nakliye gideri ve KDV'nin döviz tevdiat hesabından ödenmesinin kaydı		
	(1.000,00 \$ x 28,60 TL = 28.600,00 TL)		
	(28.600,00 TL x 0,20 = 5.720,00 TL)		

2.17. SIRA SİZDE

S**R Firması 25.11.2023 tarihinde E**İ Firmasına ihracatla ilgili 900,00 avro (%20 KDV hariç) nakliye giderini peşin ödemiştir (işlem gününde 1 avro 30,33 TL'dir.).

İstenen

ihracat nakliye gideri ve KDV'nin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.18. Örnek

S**R Firması 1 avro 29,45 TL'den kayıtlı ithalatla ilgili 35.000,00 avro değerindeki bonoyu vadesi olan 18.11.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ödemiştir (işlem gününde 1 avro 30,40 TL'dir.).

İstenen

Vadesi gelen bononun ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	321. BORÇ SENETLERİ HESABI		
	18.11.2023		
	321.02. Yabancı Paralı Borç Senetleri	995.750,00	
	321.02.01. Avro	995.750,00	
	780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	68.250,00	
	780.02. Yurt Dışı Finansman Giderleri		
	780.02.03. İthalat Kur Farkı Giderleri	68.250,00	
	102. BANKALAR HESABI		1.064.000,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	100.01.01.02.01. Avro	1.064.000,00	
	Vadesi gelen bononun ödenmesi kaydı		
	(35.000,00 € x 28,45 TL = 995.750,00 TL)		
	(35.000,00 € x 30,40 TL = 1.064.000,00 TL)		
	[(30,40 TL - 28,45 TL) x 35.000,00 € = 68.250,00 TL]		
	/ /		

2.18. SIRA SİZDE

S**R Firması 1 ABD doları 18,53 TL'den kayıtlı ithalatla ilgili 80.000,00 ABD doları değerindeki bonoyu vadesi olan 17.11.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ödemiştir (işlem gününde 1 ABD doları 29,52 TL'dir.).

İstenen

Vadesi gelen bononun ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Bilgi Notu

VUK 280. maddede yer alan "Yabancı paralar borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır. Yabancı paranın borsada rayici yoksa, değerlemeye uygulanacak kur T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit olunur." ifadelelerinden dolayı yabancı paraların dönem sonunda değerlendirilmesi zorundadır.

2.5. NAZIM HESAPLAR

Hazırlık Çalışmaları

1. Muhasebe tekniği açısından kanunen kabul edilmeyen gider kavramı size neleri çağrıştırır?
2. Muhasebede bilgi sağlamak amacıyla tali hesapların kullanılmasının nedenleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Nazım hesaplar, firmanın bilanço veya gelir tablosunda yer almayan, firmanın işlemleri hakkında sadece bilgi veren hesaplardır. Bu hesaplarda teminat ve emanet verilen kıymetler, matrah düzeltmeleri, menkul kıymetler, kanunen kabul edilmeyen giderler, akreditifler ve yabancı paralı işlemler izlenmektedir. Nazım hesaplarda izlenen işlemler firmanın varlık ve kaynaklarında artış veya azalışa neden olmaz. Nazım hesaplar şu amaçlarla kullanılmaktadır (Şema 2.7).

Şema 2.7: Nazım hesapların kullanım amaçları

Nazım hesaplar aktif ya da pasif özelliğe sahip olmadıklarından aynı anda hem borçlu hem de alacaklı olarak kayıt altına alınmaktadır. İşlemler sonuçlandığında nazım hesaplar ters kayıtla kapatılmaktadır. Nazım hesaplarda işlemlere ilişkin ayrıntılar alt hesaplarda izlenmektedir.

2.19. Örnek

A**N Firmasının Kasım ayı akreditifli ihracat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir:

1. Firma 21.11.2023 tarihinde Rusya'daki H**D Firması ile 75.000,00 ABD doları değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır. Firma aynı tarihte H**D Firmasına ihracata ait proforma faturayı göndermiş, H**D Firması da Firmanın lehine A**A Bankası B**R Şubesinde akreditif açmıştır.
2. Firma 26.11.2023 tarihinde ihracat işlemine ait 20.000,00 TL + %20 KDV tutarındaki nakliye giderini nakit olarak ödemiştir.
3. 28.11.2023 tarihinde fiil ihracat gerçekleşmiş, vesaikler A**A Bankası B**R Şubesine teslim edilmiştir. İhracata konu olan mal bedeli Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabına yatırılmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 31,00 TL'dir.).

İstenenler

- Akreditif açılmasına ilişkin nazım hesap kaydını yapınız.
- Nakliye giderinin nakit olarak ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiilî olarak gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Nazım hesapların kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin Firmanın banka hesabına aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	950. YABANCI PARALI MEVCUTLAR	21.11.2023	75.000,00 \$	
	950.01. A**A Bankası			
	950.01.01. B**R Şubesi			
	950.01.01.02. Dolar Hesabı			
		951. YABANCI PARALI YÜKÜMLÜLÜKLER		75.000,00 \$
		951.01. İhracat Yükümlülükleri		
		951.01.01. H**D Firması		
	Akreditifin açılmasına ilişkin nazım hesapların kaydı			
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	26.11.2023	20.000,00	
	760.02. Yurt Dışı Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri			
	760.02.10. Nakliye Giderleri	20.000,00		
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		4.000,00	
	191.04. İhracat Nakliye KDV'si	4.000,00		
		100. KASA HESABI		24.000,00
		100.01. TL Kasası	24.000,00	
--	120. ALICILAR HESABI	28.11.2023	2.325.000,00	
	120.02. Yurt Dışı Alıcılar			
	120.02.15. H**D Firması	2.325.000,00		
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		2.325.000,00
		601.01. Yurt Dışı Satışlar		
		601.01.15. H**D Firması	2.325.000,00	
	Akreditifli ihracatın kaydı (75.000,00 \$ x 31,00 TL = 2.325.000,00 TL)			
--	951. YABANCI PARALI YÜKÜMLÜLÜKLER	28.11.2023	75.000\$	
	951.01. İhracat Yükümlülükleri			
	951.01.01. H**D Firması			
		950. YABANCI PARALI MEVCUTLAR		75.000,00 \$
		950.01. A**A Bankası		
		950.01.01. B**R Şubesi		
		950.01.01.02. Dolar		
	Nazım hesapların kapatılması kaydı			
--	102. BANKALAR HESABI	28.11.2023	2.325.000,00	
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
	102.01.01.02.02. Dolar	2.325.000,00		
		120. ALICILAR HESABI		2.325.000,00
		120.02. Yurt Dışı Alıcılar		
		120.02.15. H**D Firması	2.325.000,00	
	İhracat bedelinin banka hesabına aktarılması kaydı (75.000,00 \$ x 31,00 TL = 2.325.000,00 TL)			

//

2.19. SIRA SİZDE

C**N Firmasının Ekim ayı akreditifli ihracat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir:

1. Firma 17.10.2023 tarihinde Fransa'daki M**M Firması ile 110.000,00 avro değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır. Firma aynı tarihte M**M Firmasına ihracata ait proforma faturayı göndermiş, M**M Firması da Firmanın lehine A**A Bankası B**R Şubesinde akreditif açmıştır.
2. Firma 20.10.2023 tarihinde ihracat işlemine ait 15.000,00 TL + %20 KDV tutarındaki nakliye giderini A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödemiştir.
3. 24.10.2023 tarihinde fiil ihracat gerçekleşmiş, vesaikler A**A Bankası B**R Şubesine teslim edilmiştir. İhracata konu olan mal bedeli Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabına yatırılmıştır (İşlem gününde 1 avro 29,93 TL'dir.).

İstenenler

- Akreditif açılmasına ilişkin nazım hesap kaydını yapınız.
- Nakliye giderinin banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiil olarak gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Nazım hesapların kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin Firmanın banka hesabına aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

ÖRNEK OLAY (MONOGRAFİ)

Dış ticaret firmalarında muhasebe sürecinin birlikte gözlemlenebildiği örnek olayı inceleyerek işlem adımlarını takip ediniz ve istenenleri uygulayınız. A**N Firması 01.12.2022 tarihinde şu varlık ve kaynaklarla faaliyetine başlamıştır.

Kasa	500.000,00 TL	Demirbaşlar	500.000,00 TL
Bankalar (A**A Bankası B**R şubesi)	750.000,00 TL	Kısa vadeli banka kredileri	350.000,00 TL
Ticari mallar	2.750.000,00 TL	Uzun vadeli borç senetleri	650.000,00 TL
Binalar	2.300.000,00 TL	Sermaye	?

Dönem İçi İşlemler

1. Sürekli envanter yöntemini uygulayan Firmanın Aralık ayı peşin ihracat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir:

- Firma 02.12.2022 tarihinde Rusya'daki H**T Firması ile 100.000,00 ABD doları değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır. Rusya'daki Firma, ihracat bedelinin tamamını aynı tarihte Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabına yatırmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 18,64 TL'dir.).
- Firma tarafından aynı tarihte maliyeti 650.000,00 TL olan ihraç malları için fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır.

2. Firma 09.12.2023 tarihinde kasasındaki nakitle 10.000,00 ABD doları olarak kasasına aktarmıştır (işlem gününde 1 ABD doları 18,67 TL'dir.).
3. Firmanın Aralık ayı peşin ithalat işlemleri tarih sırasına göre şu şekildedir (İthalatta KDV uygulaması dikkate alınmamıştır):
  - Firma 11.12.2023 tarihinde İtalya'daki A**O Firması ile 25.000,00 ABD doları değerinde mal ithalatı için sözleşme imzalamıştır (İthalat KDV'si dikkate alınmayacaktır). Firma, Türkiye'deki A**A Bankası B**R Şubesi döviz tevdiat hesabından ithalat bedelinin tamamını ödemiştir (işlem gününde 1 ABD doları 18,69 TL'dir.).
  - 19.12.2023 tarihinde ithalatla ilgili 85.000,00 TL'lik muhtelif sipariş gideri ve 3.600,00 TL'lik ithalat nakliye KDV'si Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödenmiştir.
  - Firma, 20.12.2023 tarihinde ithal ettiği malı teslim olarak deposuna ulaştırmıştır.
4. Firma 27.12.2023 tarihinde yurt içindeki B**Ş Firmasına maliyeti 200.000,00 TL olan malı 500.000,00 TL + %18 KDV ile peşin satmıştır.

Muhasebe Dışı Envanter Bilgileri

- 31.12.2023 tarihinde banka hesap özetinde Firmanın bankadaki hesabına 30.000,00 TL faiz geldiği, 4.500 TL gelir vergisi kesildikten sonra kalan tutarın Firmanın banka hesabına yattığı görülmüştür.
- Binalara %2, demirbaşlara ise %20 oranında normal amortisman yöntemine göre gider ayrılması gerektiği tespit edilmiştir.
- Firmanın kasasında 18,67 TL'den kayıtlı 10.000,00 ABD doları ile bankadaki döviz tevdiat hesabında 18,64 TL'den kayıtlı 75.000,00 ABD doları için değerlendirme kuru 1 ABD doları 18,66 TL'dir.
- Banka kredisine 3.000,00 TL faiz ve 1.000,00 TL BSMV tahakkuk etmiştir.
- KDV ödemesi ve tahsili bulunduğu KDV mahsup kaydının yapılması gerektiği anlaşılmıştır.
- Diğer varlık ve kaynak kalemleri Firmanın kayıtlarında görüldüğü gibidir.

İstenenler

- a) Firmanın sermayesini hesaplayarak açılış bilançosunu düzenleyiniz.
- b) Aralık ayına ait yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.
- c) Aralık ayı mizanını düzenleyiniz.
- ç) Envanter işlemlerini muhasebeleştiriniz.
- d) Gider yansıtma hesaplarıyla giderlerin gelir tablosu hesaplarına aktarılması, gider, gider yansıtma hesaplarının kapatılması ve kurumlar vergisinin %23 oranında hesaplanması kayıtlarını yapınız.
- e) Gelir tablosunu düzenleyiniz.
- f) Dönem net kâr/zararının bilanço hesabına aktarılması kaydını yapınız.
- g) Kesin mizanı düzenleyiniz.
- ğ) Kapanış bilançosunu düzenleyiniz.
- h) Kapanış yevmiye kaydını yapınız.

ı) Defterikebir kayıtlarını yapınız.

Çözüm

a) Firmanın sermayesinin hesaplanması ve açılış bilançosunun oluşturulması

AKTİF TOPLAMI = PASİF TOPLAMI

DÖNEN VARLIKLAR + DURAN VARLIKLAR = KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR + UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR + ÖZ KAYNAKLAR (SERMAYE)

ÖZ KAYNAKLAR (SERMAYE) = VARLIKLAR TOPLAMI - YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI

ÖZ KAYNAKLAR (SERMAYE) = (4.000.000,00 + 2.800.000,00) - (350.000,00 + 650.000,00)

ÖZ KAYNAKLAR (SERMAYE) = 5.800.000,00

AKTİF (VARLIKLAR) A**N FİRMASININ 01.12.2023 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU (KAYNAKLAR) PASİF			
1- DÖNEN VARLIKLAR	4.000.000,00	3- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	350.000,00
10 Hazır Değerler	1.250.000,00	30 Mali Borçlar	350.000,00
100. Kasa	500.000,00	300. Banka Kredileri	350.000,00
102. Bankalar	750.000,00	4- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	650.000,00
15 Stoklar	2.750.000,00	42 Ticari Borçlar	650.000,00
153. Ticari Mallar	2.750.000,00	421. Borç Senetleri	650.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	2.800.000,00	5- ÖZ KAYNAKLAR	5.800.000,00
25 Maddi Duran Varlıklar	2.800.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	5.800.000,00
252. Binalar	2.300.000,00	500. Sermaye	5.800.000,00
255. Demirbaşlar	500.000,00		
	6.800.000,00		6.800.000,00

b) Firmanın Aralık ayına ait yevmiye defteri kayıtlarının yapılması

		BORÇ	ALACAK
1	01.12.2023		
100. KASA HESABI		500.000,00	
100.01. TL Kasası	500.000,00		
102. BANKALAR HESABI		750.000,00	
102.01. A**A Bankası			
102.01.01 B**R Şubesi			
100.01.01.01. TL Hesabı	750.000,00		
153. TİCARİ MALLAR HESABI		2.750.000,00	
153.01 Yurt İcinden Alınan Ticari Mallar	2.750.000,00		
252. BİNALAR HESABI		2.300.000,00	
255. DEMİRBAŞLAR HESABI		500.000,00	
			350.000,00
	300. BANKA KREDİLERİ HESABI		
	300.01. TL Krediler	350.000,00	
	421. BORÇ SENETLERİ HESABI		650.000,00
	421.01. TL Borç Senetleri	650.000,00	
	500. SERMAYE HESABI		5.800.000,00
Açılış kaydı			

2	2.12.2023	102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 102.01.01 B**R Şubesi 100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı 100.01.01.02.02. Dolar 1.864.000,00 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.02. Dolar 1.864.000,00 Peşin ihracat bedelinin banka hesabına yatırılmasının kaydı (100.000,00 \$ x 18,64 TL =1.864.000,00 TL)	1.864.000,00	1.864.000,00
3	5.12.2023	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Sipariş Avansları 340.02.02. Dolar 1.864.000,00 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.02. İhracat Kur Farkları 601.02.02. Olumsuz Kur Farkı 1.000,00 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Yurt Dışı Satışlar 601.01.01. H*T Firması 1.865.000,00 Fiili ihracatın kaydı (100.000,00 \$ x 18,64 TL = 1.864.000,00 TL) (100.000,00 \$ x 18,65 TL = 1.865.000,00 TL) ((18,65 TL - 18,64 TL) x 100.000,00 \$ = 1.000,00 TL)	1.864.000,00 1.000,00	1.865.000,00
4	5.12.2023	621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HESABI 621.02 Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 650.000,00 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.01 Yurt İçinden Ticari Mallar 650.000,00 Satılan ticari mal maliyeti kaydı	650.000,00	650.000,00
5	9.12.2023	100 KASA HESABI 100.02 Yabancı Para Kasası 100.02.02 Dolar Kasası 186.700,00 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası 186.700,00 Kasadaki nakitle dolar alınması kaydı (10.000,00 \$ x 18,67 TL = 186.700,00 TL)	186.700,00	186.700,00

//

6	11.12.2023	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 159.02.01. A**O Firması 454.750,00 102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 102.01.01 B**R Şubesi 100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı 100.01.01.02.02. Dolar 454.750 İthalat bedelinin ödenmesi kaydı. (25.000,00 \$ x 18,19 TL = 454.750,00 TL)	454.750,00	454.750,00
7	19.12.2023	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 85.000,00 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.03. İthalat Nakliye KDV'si 3.600,00 102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 102.01.01 B**R Şubesi 102.01.01.01. TL Hesabı 88.600,00 İthalat giderleri ve KDV'sinin banka hesabından ödenmesinin kaydı	85.000,00 3.600,00	88.600,00
8	20.12.2023	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03.Yurt Dışından İthal Edilen Mallar 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurt dışı Sipariş Avansları 159.02.01. A**O Firması 454.750,00 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 85.000,00 İthalat edilen malların teslim alınması kaydı	539.750,00	539.750,00
9	27.12.2023	100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası 590.000,00 600. YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI 600.01. B**Ş Firması 500.000,00 391. HESAPLANAN KDV HESABI Peşin yurt içi mal satış kaydı (KDV: 500.000,00 x 0,18 = 90.000,00 TL)	590.000,00	500.000,00 90.000,00

/ /

10	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HESABI (-)	27.12.2023	200.000,00	
	621.01 Yurt İçi Satılan Ticari Mallar Maliyeti	200.000,00		
		153 TİCARİ MALLAR HESABI		200.000,00
		153.01 Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar	200.000,00	
	Satılan ticari mal maliyeti kaydı			
		/ /		

c) Firmanın Aralık ayı mizanının ve yardımcı defter mizanının düzenlenmesi

A**N FİRMASININ 31.12.2023 GEÇİCİ MİZANI

HESAP KODU	HESAP ADI	TUTAR		KALAN	
		BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100	KASA HESABI	1.276.700,00	186.700,00	1.090.000,00	
102	BANKALAR HESABI	2.614.000,00	543.350,00	2.070.650,00	
153	TİCARİ MALLAR HESABI	3.289.750,00	850.000,00	2.439.750,00	
159	VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	539.750,00	539.750,00		
191	İNDİRİLECEK KDV HESABI	3.600,00		3.600,00	
252	BİNALAR HESABI	2.300.000,00		2.300.000,00	
255	DEMİRBAŞLAR HESABI	500.000,00		500.000,00	
300	BANKA KREDİLERİ HESABI		350.000,00		350.000,00
340	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	1.864.000,00	1.864.000,00		
391	HESAPLANAN KDV HESABI		90.000,00		90.000,00
421	BORÇ SENETLERİ HESABI		650.000,00		650.000,00
500	SERMAYE HESABI		5.800.000,00		5.800.000,00
600	YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI		500.000,00		500.000,00
601	YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI	1.000,00	1.865.000,00		1.864.000,00
621	SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HES.		850.000,00		850.000,00
	TOPLAM	12.388.800,00	14.088.800,00	8.404.000,00	10.104.000,00

ç) Firmanın envanter kayıtlarının yapılması

		31.12.2023	BORÇ	ALACAK
11	102. BANKALAR HESABI		25.500,00	
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01 B**R Şubesi			
	100.01.01.01. TL Hesabı			
	193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR HESABI		4.500,00	
	193.01. Gelir Vergisi	4.500,00		
		642. FAİZ GELİRLERİ HESABI		30.000,00
	Faiz geliri kaydı			
		/ /		

12	770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	31.12.2023	146.000,00	
	770.10. Amortisman Giderleri	146.000,00		
		257. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)		146.000,00
		257.01. Binalar Amortismanı	46.000,00	
		257.02. Demirbaşlar Amortismanı	100.000,00	
	Amortisman kaydı			
	Bina Amortismanı (2.300.000,00 x 0,02 = 46.000,00 TL)			
	Demirbaşlar Amortismanı (500.000,00 x 0,20 = 100.000,00 TL)			
13	656. KAMBIYO ZARARLARI HESABI (-)	31.12.2023	100,00	
	656.01 Yabancı Para Kambiyo Zararları			
	656.01.01. Dolar	100,00		
		100. KASA HESABI		100,00
		100.02 Yabancı Para Kasası		
		100.02.02 Dolar Kasası	100,00	
	Yabancı para kasasının değerlendirme kaydı			
	(10.000,00 \$ x 18,67 TL =186.700,00 TL)			
	(10.000,00 \$ x 18,66 TL = 186.600,00 TL)			
	((18,67 TL - 18,66 TL) x 10.000,00 \$ = 100,00 TL)			
14	102. BANKALAR HESABI	31.12.2023	1.500,00	
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01 B**R Şubesi			
	100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
	100.01.01.02.02. Dolar	1.500,00		
		646. KAMBIYO KÂRLARI HESABI		1.500,00
		646.01 Yabancı Para Kambiyo Kârları		
		646.01.01. Dolar	1.500,00	
	Yabancı para kasasının değerlendirme kaydı			
	(75.000,00 \$ x 18,64 TL =1.398.000,00 TL)			
	(75.000,00 \$ x 18,66 TL = 1.399.500,00 TL)			
	((18,66 TL - 18,64 TL) x 75.000,00 \$ = 1.500,00 TL)			

/ /

d) Gider yansıtma hesaplarıyla giderlerin gelir tablosu hesaplarına aktarılması, gider, gider yansıtma ve gelir tablosu hesaplarının kapatılması

		31.12.2023	BORÇ	ALACAK
15	780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI		4.000,00	
	780.01. Yurt İçi Finansman Giderleri	4.000,00		
	780.01.01. Kredi Faizi	3.000,00		
	780.01.02. BSMV	1.000,00		
		381. GİDER TAHAKKUKLARI HESABI		4.000,00
		381.01. Yurt İçi Gider Tahakkukları	4.000,00	
		381.01.01. Kredi Faizi	3.000,00	
		381.01.02. BSMV	1.000,00	
	Kredinin faiz ve BSMV tahakkuku kaydı			

/ /

16	391. HESAPLANAN KDV HESABI KDV mahsup kaydı	31.12.2023 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI 360.01 KDV	90.000,00	3.600,00 86.400,00
17	632. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI (-) 660. KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ HESABI (-) Giderlerin gelir tablosu hesaplarına aktarılması kaydı	31.12.2023 771. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI 781. FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI	146.000,00 4.000,00	146.000,00 4.000,00
18	771. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI 781. FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI Yansıtma hesaplarının kapatılması kaydı	31.12.2023 770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI 780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	146.000,00 4.000,00	146.000,00 4.000,00
19	600. YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 642. FAİZ GELİRLERİ HESABI 646. KAMBIYO KÂRLARI HESABI Gelir tablosu hesaplarının dönem kâr/zarar hesabına devri kaydı	31.12.2023 690. DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI	500.000,00 1.864.000,00 30.000,00 1.500,00	2.395.500,00
20	690. DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI Gelir tablosu hesaplarının dönem kâr/zarar hesabına devri kaydı	31.12.2023 621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HESABI (-) 632. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI (-) 656. KAMBIYO ZARARLARI HESABI (-) 660. KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ HESABI (-)	1.000.100,00	850.000,00 146.000,00 100,00 4.000,00
21	691. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ.YAS.YÜK. KARŞ. HESABI (-) Kurumlar vergisi karşılıkları kaydı ((2.395.500,00 TL - 1.000.100,00 TL) x 0,23 = 320.942,00 TL))	31.12.2023 370. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK.KARŞ. HESABI	320.942,00	320.942,00
22	371. DÖN. KÂR.PEŞ. ÖD. VER. VE DİĞ. YÜK. HESABI (-) Faiz gelirinden kesilen verginin mahsup kaydı	31.12.2023 193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR HESABI	4.500,00	4.500,00

/ /

	31.12.2023	BORÇ	ALACAK
23	370. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HESABI	320.942,00	
	360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI		316.442,00
	360.02. Kurumlar Vergisi 316.442,00		
	371. DÖN. KÂR.PEŞ. ÖD. VER. VE DİĞ. YÜK. HESABI (-)		4.500,00
	Ödenecek Kurumlar Vergisi Kaydı (320.942,00 TL - 4.500,00 TL = 316.442,00 TL)		

e) Gelir tablosunun düzenlenmesi

A**N FİRMASININ 01.01.2023-31.12.2023 DÖNEMİ GELİR TABLOSU			
A. BRÜT SATIŞLAR			2.364.000,00
1- Yurt İçi Satışlar	500.000,00		
2- Yurt Dışı Satışlar	1.864.000,00		
B. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)			(-----)
C. NET SATIŞLAR			2.364.000,00
D. SATIŞLARIN MALİYETİ (-)			850.000,00
2- Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	850.000,00		
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI			1.514.000,00
FAALİYET GİDERLERİ			146.000,00
3- Genel Yönetim Giderleri (-)	146.000,00		
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI			1.368.000,00
DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR			31.500,00
3- Faiz Gelirleri	30.000,00		
7- Kambiyo Kârları	1.500,00		
DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)			100,00
4-Kambiyo Zararları	100,00		
H - FİNANSMAN GİDERLERİ (-)			4.000,00
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR			1.395.400,00
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KÂRLAR			(-----)
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)			(-----)
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI			1.395.400,00
DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIĞI (-)			320.942,00
Kurumlar Vergisi	320.942,00		
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI			1.074.458,00

f) Dönem net kâr/zararının bilanço hesabına aktarılması

	31.12.2023	BORÇ	ALACAK
24	690. DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI	1.395.400,00	
	691. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ.YAS.YÜK. KARŞ. HESABI (-)		320.942,00
	692. DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI HESABI		1.074.458,00
	Dönem kâr/zarar kaydı		
25	692. DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI HESABI	1.074.458,00	
	590. DÖNEM NET KÂRI HESABI		1.074.458,00
	Dönem net kârı kaydı.		

g) Kesin mizan

A**N FİRMASININ 31.12.2023 TARİHLİ KESİN MİZANI

HESAP KODU	HESAP ADI	TUTAR		KALAN	
		BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100	KASA HESABI	1.090.000,00	100,00	1.089.900,00	
102	BANKALAR HESABI	2.097.650,00		2.097.650,00	
153	TİCARİ MALLAR HESABI	2.439.750,00		2.439.750,00	
191	İNDİRİLECEK KDV HESABI	3.600,00	3.600,00		
193	PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR	4.500,00	4.500,00		
252	BİNALAR HESABI	2.300.000,00		2.300.000,00	
255	DEMİRBAŞLAR HESABI	500.000,00		500.000,00	
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI		146.000,00		146.000,00
300	BANKA KREDİLERİ HESABI		350.000,00		350.000,00
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI		402.842,00		402.842,00
370	DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI HESABI	320.942,00	320.942,00		
371	DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ HESABI	4.500,00	4.500,00		
381	GİDER TAHAKKUKLARI HESABI		4.000,00		4.000,00
391	HESAPLANAN KDV HESABI	90.000,00	90.000,00		
421	BORÇ SENETLERİ HESABI		650.000,00		650.000,00
500	SERMAYE HESABI		5.800.000,00		5.800.000,00
590	DÖNEM NET KÂRI HESABI		1.074.458,00		1.074.458,00
600	YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	500.000,00	500.000,00		
601	YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI	1.864.000,00	1.864.000,00		
621	SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HESABI	850.000,00	850.000,00		
632	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	146.000,00	146.000,00		
642	FAİZ GELİRLERİ HESABI	30.000,00	30.000,00		
646	KAMBİYO KÂRLARI HESABI	1.500,00	1.500,00		
656	KAMBİYO ZARARLARI HESABI	100,00	100,00		
660	KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ HESABI	4.000,00	4.000,00		
690	DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI	2.395.500,00	2.395.500,00		
691	DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI HESABI	320.942,00	320.942,00		
692	DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI	1.074.458,00	1.074.458,00		
770	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	146.000,00	146.000,00		
771	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI	146.000,00	146.000,00		
780	FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	4.000,00	4.000,00		
781	FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI	4.000,00	4.000,00		
	TOPLAM	16.337.442,00	16.337.442,00	8.427.300,00	8.427.300,00

ğ) Kapanış bilançosu

AKTİF (VARLIKLAR) A**N FİRMASININ 31.12.2023 TARİHLİ KAPANIŞ BİLANÇOSU		(KAYNAKLAR) PASİF	
1- DÖNEN VARLIKLAR	5.627.300,00	3- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	756.842,00
10 Hazır Değerler	3.187.550,00	30 Mali Borçlar	350.000,00
100. Kasa	1.089.900,00	300. Banka Kredileri	350.000,00
102. Bankalar	2.097.650,00	36 Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	402.842,00
15 Stoklar	2.439.750,00	360. Ödenecek Vergi ve Fonlar	402.842,00
153. Ticari Mallar	2.439.750,00	38 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	4.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	2.654.000,00	381. Gider Tahakkukları	4.000,00
25 Maddi Duran Varlıklar	2.654.000,00	4- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	650.000,00
252. Binalar	2.300.000,00	42 Ticari Borçlar	650.000,00
255. Demirbaşlar	500.000,00	421. Borç Senetleri	650.000,00
257. Birikmiş Amortismanlar (-)	146.000,00	5- ÖZ KAYNAKLAR	6.874.458,00
		50 Ödenmiş Sermaye	5.800.000,00
		500. Sermaye	5.800.000,00
		59 Dönem Net Kârı/Zararı	1.074.458,00
		590. Dönem Net Kârı	1.074.458,00
	8.281.300,00		8.281.300,00

h) Kapanış yevmiye kaydı

31.12.2023		BORÇ	ALACAK
26	257. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	146.000,00	
	257.01. Binalar Amortismanı		46.000,00
	257.02. Demirbaşlar Amortismanı		100.000,00
	300. BANKA KREDİLERİ HESABI	350.000,00	
	300.01. TL Krediler	350.000,00	
	360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	402.842,00	
	360.01. KDV	86.400,00	
	360.02. Kurumlar Vergisi	316.442,00	
	381. GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	4.000,00	
	381.01. Yurt İçi Gider Tahakkukları	4.000,00	
	381.01.01. Kredi Faizi	3.000,00	
	381.01.02. BSMV	1.000,00	
	421. BORÇ SENETLERİ HESABI	650.000,00	
	421.01. TL Borç Senetleri	650.000,00	
	500. SERMAYE HESABI	5.800.000,00	
	590. DÖNEM NET KÂRI HESABI	1.074.458,00	
	100. KASA HESABI		1.089.900,00
	100.01. TL Kasası	903.300,00	
	100.02. Yabancı Para Kasası		
	100.02.02. Dolar Kasası	186.600,00	
	102. BANKALAR HESABI		2.097.650,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01 B**R Şubesi		
	100.01.01.01. TL Hesabı	686.900,00	
	100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	100.01.01.02.02. Dolar	1.410.750,00	
	153. TİCARİ MALLAR HESABI		2.439.750,00
	153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar	1.900.000,00	
	153.03. Yurt Dışından İthal Edilen Mallar	539.750,00	
	252. BİNALAR HESABI		2.300.000,00
	255. DEMİRBAŞLAR HESABI		500.000,00
	Kapanış kaydı		

i) Defterikebir kayıtları

B 100. KASA HESABI A	
500.000,00	186.700,00
186.700,00	
590.000,00	
1.276.700,00	186.700,00
1.090.000,00	100,00
1.089.900,00	1.089.900,00

B 102. BANKALAR HESABI A	
750.000,00	454.750,00
1.864.000,00	88.600,00
2.614.000,00	543.350,00
2.070.650,00	
25.500,00	
1.500,00	
2.097.650,00	2.097.650,00

B 153. TİCARİ MALLAR HESABI A	
2.750.000,00	650.000,00
539.750,00	200.000,00
3.289.750,00	850.000,00
2.439.750,00	2.439.750,00

B 252. BİNALAR HESABI A	
2.300.000,00	2.300.000,00

B 255. DEMİRBAŞLAR HESABI A	
500.000,00	500.000,00

B 300. BANKA KREDİLERİ HESABI A	
350.000,00	350.000,00

B 421. BORÇ SENETLERİ HESABI A	
650.000,00	650.000,00

B 500. SERMAYE HESABI A	
5.800.000,00	5.800.000,00

B 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI A	
1.864.000,00	1.864.000,00

B 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI A	
1.864.000,00	1.864.000,00

B 621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİ. HS. A	
650.000,00	
200.000,00	
850.000,00	850.000,00

B 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI A	
454.750,00	539.750,00
85.000,00	
539.750,00	539.750,00

B 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI A	
3.600,00	3.600,00

B 600. YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI A	
500.000,00	500.000,00

B 391. HESAPLANAN KDV HESABI A	
90.000,00	90.000,00

B 193. PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HS. A

4.500,00	4.500,00

B 642. FAİZ GELİRLERİ HESABI A

30.000,00	30.000,00

B 770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI A

146.000,00	146.000,00

B 257. BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI A

146.000,00	146.000,00

B 656. KAMBIYO ZARARLARI HESABI A

100,00	100,00

B 646. KAMBIYO KÂRLARI HESABI A

1.500,00	1.500,00

B 780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI A

4.000,00	4.000,00

B 381. GİDER TAHAKKUKLARI HESABI A

4.000,00	4.000,00

B 360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI A

	86.400,00
	316.442,00
402.842,00	402.842,00

B 632. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI A

146.000,00	146.000,00

B 660. KISA VADELİ BORÇLANMA GİD. HS. A

4.000,00	4.000,00

B 771. GENEL YÖNETİM GİDERLER YAN. HS. A

146.000,00	146.000,00

B 781. FİNANSMAN GİDERLERİ YAN. HS. A

4.000,00	4.000,00

B 690. DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI A

1.000.100,00	2.395.500,00
1.395.400,00	1.395.400,00

B 691. DÖN. KÂRI VER. VE Dİ.YA. YÜ. KA. HS. A

320.942,00	320.942,00

B 370. DÖN. KÂRI VER. VE Dİ. YA. YÜ. KA. HS. A

320.942,00	320.942,00

B 371. DÖ. KÂ. PE. ÖD. VE Dİ. YA. YÜ. KA. HS. A

4.500,00	4.500,00

B 692. DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI HS. A

1.074.458,00	1.074.458,00

B 590. DÖNEM NET KÂRI HESABI A

1.074.458,00	1.074.458,00

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.

1. (...) Dönen varlıklar bir yıl içinde nakde dönüştürülmektedir.
2. (...) Firmalar yabancı kaynak kullanımında başkalarına borçlanır.
3. (...) Satışların maliyeti tablosu firmanın satış, gider ve maliyetlerini içeren mali tablodur.
4. (...) İhracatla ilgili nakliye ve komisyon giderleri 740. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ HESABI ile izlenmektedir.
5. (...) Hesap planında bulunan nazım hesaplar bilançoda kullanılır.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

6. Dış ticarete ödeme işlemleri için sıklıkla ..... grup hesapları kullanılır.
7. Duran varlıkların likiditesi ..... göre daha azdır.
8. Firmaların ödedikleri faizler ..... olarak kaydedilmektedir.
9. Öz kaynaklar ..... kaynak toplamının çıkarılmasıyla bulunur.
10. Ürünle ilgili satın alınan ham madde ve malzeme giderleri ..... oluşturur.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdaki hesap gruplarından hangisi gelir tablosunda yer almaktadır?

- A) Brüt satışlar
- B) Hazır değerler
- C) Menkul kıymetler
- D) Stoklar
- E) Ticari alacaklar

12. Aşağıdakilerden hangisi nazım hesaplarda izlenmez?

- A) Akreditifler
- B) Matrah düzeltmeleri
- C) Kanunen kabul edilmeyen giderler
- D) Peşin mal alışları
- E) Teminat ve emanet verilen kıymetler

13. Dış ticaret işlemleriyle ilgili tahsili gecikmiş senetler aşağıdaki hesapların hangisinde izlenir?

- A) 120. ALICILAR
- B) 121. ALACAK SENETLERİ
- C) 122. ALACAK SENETLERİ REESKONTU
- D) 126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
- E) 127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

14. I. Alınan çekler
II. Kısa vadeli alacak senetleri
III. Makine ve teçhizatlar
IV. Ticari mallar
V. Demirbaşlar
Yukarıda verilen varlıklardan hangileri firmanın duran varlıklar sınıfında yer alır?
A) I ve II   B) I ve IV   C) III ve IV   D) III ve V   E) IV ve V
15. İhracatla ilgili oluşan kur farkları hangi hesapta izlenir?
A) 601. YURT DIŞI SATIŞLAR
B) 642. MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI
C) 645. MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI
D) 646. KAMBİYO KÂRLARI
E) 679. DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KÂRLAR
16. I. Sermaye artışı
II. Varlık artışı
III. Satış artışı
IV. Kâr artışı
V. Faiz artışı
Yukarıda verilen ifadelerden hangileri firmanın öz kaynaklarını artırır?
A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV   D) II ve IV   E) IV ve V
17. I. 655. MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI
II. 646. KAMBİYO KÂRLARI
III. 645. MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI
IV. 656. KAMBİYO ZARARLARI
V. 659. DİĞER GİDER VE ZARARLAR
Yukarıda verilen hesaplardan hangileri döviz satışlarında kâr veya zararların izlenmesinde kullanılmaktadır?
A) I ve II   B) I ve IV   C) III ve IV   D) III ve V   E) IV ve V
18. Dış ticaretle ilgili banka masrafları hangi hesapta izlenir?
A) 730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
B) 740. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ
C) 750. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
D) 760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ
E) 780. FİNANSMAN GİDERLERİ
19. I. Borsada işlem görme
II. Öz kaynakların yetersizliği
III. Öz kaynakları, risksiz yatırım araçlarında değerlendirme
IV. Vergi avantajı sağlama
V. Riskli yatırım araçlarını alma
Yukarıda verilenlerden hangileri firma varlıklarının edinilmesinde yabancı kaynağın tercih edilme nedenlerindedir?
A) I ve II   B) I ve IV   C) III ve IV   D) III ve V   E) IV ve V

3.

ÖĞRENME BİRİMİ

DIŞ TİCARETTE TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

KONULAR

- 3.1. E GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ
- 3.2. F GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ
- 3.3. C GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ
- 3.4. D GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- E grubu teslim şekilleri ve muhasebeleştirilmesi işlemleri
- F grubu teslim şekilleri ve muhasebeleştirilmesi işlemleri
- C grubu teslim şekilleri ve muhasebeleştirilmesi işlemleri
- D grubu teslim şekilleri ve muhasebeleştirilmesi işlemleri

TEMEL KAVRAMLAR

alıcı ve satıcının sorumlulukları, INCOTERMS, teslim şekilleri

3.1. E GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Hazırlık Çalışmaları

1. İhracatı yapılan bir malın satıcının iş yerinde alıcıya teslim edilmesinin alıcı açısından sonuçları neler olabilir?
2. Türkiye'den İngiltere'ye ihracat yapan bir firmanın mal ihracatı ile ilgili giderleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Dış ticarete mal veya hizmetin sözleşme şartlarına uygun şekilde en kısa sürede, uygun koşullarda kusursuz olarak teslim edilmesi çok önemlidir. Taraflar sözleşmede belirlenen teslim şekillerine göre sorumluluklarını yerine getirir. Dış ticarete malların nerede teslim edileceği, yapılan giderleri hangi tarafın karşılayacağı ya da nasıl paylaşılacağı ve alıcı ile satıcının yükümlülükleri tam olarak belirlenmelidir. Bu kurallar alıcı ve satıcı arasında serbestçe belirlenebilir. Bu durum dış ticarete çeşitli hukuki sorunları ve uyuşmazlıkları beraberinde getirir ve ekonomik kayıplara neden olur. Dış ticarete alıcı ve satıcı arasındaki hukuki sorunları gidermek ve kuralların uluslararası standartta geçerli olabilmesini sağlamak amacı ile Uluslararası Ticaret Odası (ICC) tarafından INCOTERMS (International Commerce Terms) yayımlanmıştır. INCOTERMS, alıcı ile satıcının sorumluluklarını gösteren uluslararası kabul görmüş kurallar bütünüdür. ICC tarafından yayımlanan INCOTERMS 2020'ye göre uluslararası ticarete kullanılan teslim şekilleri şunlardır (Tablo 3.1):

Tablo 3.1: INCOTERMS 2020'ye Göre Uluslararası Ticarete Kullanılan Teslim Şekilleri

KULLANILDIĞI TAŞIMA ŞEKLİ ve TAŞIMA TÜRÜ	EXW	FCA	CPT	CIP	DAP	DPU	DDP	FAS	FOB	CFR	CIF
	Ex Works (İş Yerinde Teslim)	Free Carrier (Taşıyıcıya Masrafsız Teslim)	Carriage Paid To (Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim)	Carriage and Insurance Paid To (Taşıma Ücreti ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim)	Delivered At Place (Belirlenen Yerde Teslim)	Delivered at Place Unloaded (Belirlenen Yerde Eşya Boşaltılmış Teslim)	Delivered Duty Paid (Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim)	Free Alongside Ship (Gemi Doğrultusunda Masrafsız Teslim)	Free on Board (Gemide Masrafsız Teslim)	Cost and Freight (Masraflar ve Navlun Dahil Teslim)	Cost, Insurance and Freight (Masraflar, Sigorta ve Navlun Dahil Teslim)
	Tüm Taşıma Şekilleri İçin Kullanılan Incoterms 2020 Kuralları							Deniz ve Ülke İçi Su Yolu Taşımacılığında Kullanılan Incoterms 2020 Kuralları			
GİDER ÇEŞİTLERİ	GİDERİ ÖDEYECEK TARAF (ALICI / SATICI)										
Paketleme	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI
Yükleme	ALICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI
İç Taşıma	ALICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI
İhracat Gümrüğü	ALICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI
Gemiye Yükleme	ALICI	ALICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	ALICI	SATICI	SATICI	SATICI
Taşıma	ALICI	ALICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	SATICI	ALICI	ALICI	SATICI	SATICI
Sigorta	ZORUNLU DEĞİL	ZORUNLU DEĞİL	ZORUNLU DEĞİL	SATICI	ZORUNLU DEĞİL	ZORUNLU DEĞİL	ZORUNLU DEĞİL	ZORUNLU DEĞİL	ZORUNLU DEĞİL	ZORUNLU DEĞİL	SATICI
Antrepoya Boşaltma	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	SATICI	SATICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI
İthalat Gümrüğü	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	SATICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI
İç Taşıma	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	SATICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI
Teslimat	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI	SATICI	ALICI	ALICI	ALICI	ALICI

E grubu teslim şeklinde ihracata konu mal veya hizmetler satıcının kendi iş yerinde veya fabrika, depo gibi başka bir yerde alıcıya veya taşıyıcıya teslim edilir. E grubu teslim şekillerinde sadece iş yerinde teslim [EXW (Ex Works)] şekli yer alır.

3.1.1. İş Yerinde Teslim Şekli (EXW) ve Muhasebeleştirilmesi

Satıcının dış ticarete konu malları, kendi iş yerinde ya da daha önceden belirlenmiş fabrika, depo gibi başka bir yerde alıcıya veya taşıyıcıya teslim ettiği, satıcı açısından da en az riskli yöntemdir.

Satıcının Yükümlülükleri

Satıcı firma sözleşmeye uygun olarak belirlenen tarihte ve yerde malı hazırlayarak alıcıya teslim eder. Satıcının malı alıcıya teslim etmesi ile sorumluluğu sona erer. Teslimden sonraki bütün sorumluluk ve masraflar alıcıya aittir. İş yerinde teslim şeklinde satıcının yükümlülükleri şunlardır:

- Sözleşmeye uygun olarak malı belirlenen tarihte hazırlar.
- Alıcıya bu konuda bildirimde bulunur.
- Malları sözleşmeye uygun olarak alıcıya teslim eder.
- Teslime kadar olan kalite kontrolü, ölçüm, tartım ve sayımla ilgili masrafları öder.
- İhracat ile ilgili belgeler konusunda alıcıya destek sağlar.
- Bütün masraflar alıcıya ait olmak üzere taşıyıcı firma konusunda alıcıya destek sağlar.

Alıcının Yükümlülükleri

İş yerinde teslim şekli ithalatçı açısından riski fazla olan bir teslim şeklidir. Alıcı, belirlenen yerde malı teslim aldıktan sonra gümrük, yükleme, aktarma, boşaltma ile ilgili bütün işlem ve masrafları üstlenir. İş yerinde teslim şeklinde alıcının yükümlülükleri şunlardır:

- Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder.
- Malları teslim aldıktan sonraki bütün risk ve masrafları üstlenir.
- İthalat ve ihracatla ilgili izinleri alarak ticari belgeleri ve lisansları hazırlar.
- İthalat ve ihracat işlemleri için gerekli olan vergileri öder.
- Taşıma acentesi ile anlaşma yapar.
- Malları teslim aldıktan sonra ilgili belgeleri satıcıya iletir.

3.1. Örnek

B**B Firması 01.02.2023 tarihinde Almanya'daki G**G Firması ile 10.000,00 avro tutarında ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, iş yerinde teslim (EXW) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

1. 05.02.2023 tarihinde ithalatçı G**G Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 10.000,00 avroyu avans olarak ihracatçı B**B Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 20,00 TL'dir.
2. 10.02.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 21,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 75.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
3. 15.02.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı B**B Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı	05.02.2023	200.000,00	
	Alınan sipariş avansının kaydı (10.000,00 € x 20,00 TL = 200.000,00 TL)			200.000,00
	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av.			
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.14. G**G Firması	10.02.2023	210.000,00	
	İhracat kaydı (10.000,00 € x 21,00 TL = 210.000,00 TL)			210.000,00
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Malı			
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı	10.02.2023	75.000,00	
	Satışların maliyeti kaydı			75.000,00
	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı			
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av.	15.02.2023	200.000,00	
	Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı			210.000,00
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı		10.000,00	
	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.14. G**G Firması			

/ /

3.2. Örnek

F**A Firması Azerbaycan'daki A**Z Firması ile 30.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, iş yerinde teslim (EXW) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 02.09.2023 tarihinde Azerbaycan'daki A**Z Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 30.000,00 ABD doları E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 27,00 TL'dir.
- 05.09.2023 tarihinde malın sigortası için 25.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 06.09.2023 tarihinde, ithalatı yapılan ticari mal için %20 KDV hariç 50.000,00 TL navlun ücreti nakit olarak ödenmiştir.
- 10.09.2023 tarihinde ithalata ilişkin 4.500,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 11.09.2023 tarihinde gümrük müşavirlik ücreti olarak %20 KDV hariç 2.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 15.09.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı F**A Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli	810.000,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı		810.000,00
	Verilen sipariş avansının kaydı (30.000,00 \$ x 27,00 TL = 810.000,00 TL)		
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.07. Sigorta Giderleri	25.000,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı		25.000,00
	Sigorta giderinin ödenmesi kaydı		
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV	50.000,00 10.000,00	
	100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası		60.000,00
	Navlun giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (50.000,00 TL x 0,20 = 10.000,00 TL)		

--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar	10.09.2023	4.500,00	
		102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı		4.500,00
	İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı			
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri	11.09.2023	2.000,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV		400,00	
	Gümrük müşavirlik giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (2.000,00 TL x 0,20 = 400,00 TL)	100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası		2.400,00
--	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03. İthal Edilen Ticari Mallar 153.03.01. .... Malı	15.09.2023	891.500,00	
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 810.000,00 159.03.03. Nakliye Giderleri 50.000,00 159.03.07. Sigorta Giderleri 25.000,00 159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri 2.000,00 159.03.11. Vergi ve Harçlar 4.500,00		891.000,00
	İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı			

/ /

3.1. SIRA SİZDE

A**B Firması 02.10.2023 tarihinde Belçika'daki Z**Y Firması ile 20.000,00 avro tutarında ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, iş yerinde teslim (EXW) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

1. Firma 17.10.2023 tarihinde Fransa'daki M**M Firması ile 110.000,00 avro değerinde mal ihracatı için sözleşme imzalamıştır. Firma aynı tarihte M**M Firmasına ihracata ait proforma faturayı göndermiş, M**M Firması da Firmanın lehine A**A Bankası B**R Şubesinde akreditif açmıştır.
2. Firma 20.10.2023 tarihinde ihracat işlemine ait 15.000,00 TL + %20 KDV tutarındaki nakliye giderini A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödemiştir.
3. 24.10.2023 tarihinde fiil ihracat gerçekleşmiş, vesaikler A**A Bankası B**R Şubesine teslim edilmiştir. İhracata konu olan mal bedeli Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabına yatırılmıştır (İşlem gününde 1 avro 29,93 TL'dir.).

İstenenler

İhracatçı A**B Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.2. F GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Türkiye'den Almanya'ya ihracatı yapılan bir mal nerelerde teslim edilebilir?
2. İhracata konu olan bir malın deniz yolu veya kara yolu ile taşınmasında ortaya çıkan giderler nasıl değişiklik gösterir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

F grubu teslim şekillerinde satıcı, ihracata konu olan malları alıcı tarafından belirlenen bir yerde ve belirlenen bir taşıyıcıya teslim eder. F grubu teslim şekillerinde navlun bedeli alıcı tarafından karşılanır. F grubu teslim şekilleri şunlardır:

3.2.1. Taşıyıcıya Masrafsız Teslim Şekli (FCA) ve Muhasebeleştirilmesi

İhracata konu olan mallar satıcı tarafından sözleşmeye uygun olarak hazırlanır ve gümrük işlemleri tamamlanarak satıcının belirlemiş olduğu yerde taşıyıcıya teslim edilir. Malların taşıyıcıya teslim edildiği andan itibaren her türlü risk ve giderler ithalatçıya ait olur. Taşıyıcıya masrafsız teslim şeklinde (FCA) satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak malı hazırlar.
- Alıcı tarafından istenen fatura, çeki listesi, lisans, izin, sertifika gibi belgeleri hazırlar.
- Gümrük masraflarını öder.
- Alıcının belirlediği yerde malları taşıyıcıya teslim eder.
- Malları alıcıya teslim edinceye kadar oluşan hasarları, riskleri ve masrafları üstlenir.
- Deniz yolu ile taşımalarda, malın limanda alıcıya teslimi ile satıcının sorumluluğu sona erer.
- Kara yolu ile taşımalarda malın nakliyeciyeye teslimi ile satıcının sorumluluğu sona erer.
- Malın satıcıdan nakliyeciyeye teslimine kadar olan ara taşımalarda ise sorumluluk satıcıya aittir.

Alıcının Yükümlülükleri

- İthalat iznini alır.
- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- Malı teslim alacağı tarih ve yeri satıcıya bildirir.
- İthalat ile ilgili belge veya izinleri alır.
- Gümrük vergisini öder.
- Taşıma acentesi ile anlaşma yaparak navlun ücretini öder.
- Belirlenen tarihte ve yerde malları teslim alır.
- Malları teslim aldıktan sonraki hasarları, riskleri ve masrafları üstlenir.

3.3. Örnek

C**C Firması 01.04.2023 tarihinde Fransa'daki Y**Y Firması ile 20.000,00 ABD ABD dolarını peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, taşıyıcıya masrafsız teslim (FCA)

şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 08.04.2023 tarihinde ithalatçı Y**Y Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 20.000,00 ABD dolarını avans olarak ihracatçı C**C Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 18,00 TL'dir.
- 10.04.2023 tarihinde, malların taşıyıcı Firmaya getirilmesi için %18 KDV hariç 15.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 11.04.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 5.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 11.04.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 17,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 150.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 15.04.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı C**C Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	08.04.2023		
102. BANKALAR HESABI		360.000,00	
102.03. E**Y Bankası			
102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı			360.000,00
340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			
340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları			
340.02.02. Dolar Cinsinden Alınan Sip. Av.			
Alınan sipariş avansının kaydı (20.000,00 \$ x 18,00 TL = 360.000,00 TL)			
	10.04.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	15.000,00	
760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
760.02.10. Nakliye Giderleri			
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		2.700,00	
191.01. Yurt İçi Alış KDV			
100. KASA HESABI			17.700,00
100.01. TL Kasası			
Nakliye giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (15.000,00 TL x 0,18 = 2.700,00 TL)			
	11.04.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	5.000,00	
760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
760.02.11. Gümrük Giderleri			
100. KASA HESABI			5.000,00
100.01. TL Kasası			
Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı			

/ /

--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.15. Y**Y Firması	11.04.2023	340.000,00	
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Mali		340.000,00
	İhracat kaydı (20.000,00 \$ x 17,00 TL = 340.000,00 TL)			
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Mali	11.04.2023	150.000,00	
		153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Mali		150.000,00
	Satışların maliyeti kaydı			
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av.	15.04.2023	360.000,00	
		120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.15. Y**Y Firması		340.000,00
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı		20.000,00
	Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı			

//

3.4. Örnek

D**D Firması 01.05.2023 tarihinde Romanya'daki A**V Firması ile 40.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, taşıyıcıya masrafsız teslim (FCA) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 03.05.2023 tarihinde Romanya'daki A**V Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 40.000,00 avro E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 21,00 TL'dir.
- 10.05.2023 tarihinde malın sigortası için %18 KDV hariç 5.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 11.05.2023 tarihinde, alınan malların taşıyıcı araca yüklenmesi için %18 KDV hariç 15.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 12.05.2023 tarihinde, ithalatı yapılan ticari mal için %18 KDV hariç 30.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 12.05.2023 tarihinde ithalata ilişkin 4.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.

6. 15.05.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı D**D Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı Verilen sipariş avansının kaydı (40.000,00 € x 21,00 TL = 840.000,00 TL)	03.05.2023 840.000,00	840.000,00
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.07. Sigorta Giderleri 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Sigorta giderinin ödenmesi kaydı	10.05.2023 5.000,00	5.000,00
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Yükleme ve boşaltma gideri kaydı KDV Hesaplaması (15.000,00 TL x 0,18 = 2.700,00 TL)	11.05.2023 15.000,00 2.700,00	17.700,00
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Navlun giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (30.000,00 TL x 0,18 = 5.400,00 TL)	12.05.2023 30.000,00 5.400,00	35.400,00

/ /

--	12.05.2023	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar	4.500,00	
		102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı		4.500,00
		İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı		
--	15.05.2023	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03. İthal Edilen Ticari Mallar 153.03.01. .... Mali	894.500,00	
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 840.000,00 159.03.03. Nakliye Giderleri 30.000,00 159.03.07. Sigorta Giderleri 5.000,00 159.03.11. Vergi ve Harçlar 4.500,00 159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri 15.000,00		894.500,00
		İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı		

/ /

3.2. SIRA SİZDE

B**C Firması 02.0h2023 tarihinde Türkmenistan'daki Y**V Firması ile 50.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, taşıyıcıya masrafsız teslim (FCA) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 03.02.2023 tarihinde Türkmenistan'daki Y**V Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 50.000,00 ABD doları E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 18,83 TL'dir.
- 10.02.2023 tarihinde malın sigortası için %18 KDV hariç 15.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 11.02.2023 tarihinde, alınan malların taşıyıcı araca yüklenmesi için %18 KDV hariç 30.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 12.02.2023 tarihinde, ithalatı yapılan ticari mal için %18 KDV hariç 45.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 12.02.2023 tarihinde ithalata ilişkin 10.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 15.02.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenenler

İthalatçı B**C Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.2.2. Gemi Doğrultusunda Masrafsız Teslim Şekli (FAS) ve Muhasebeleştirilmesi

Dış ticarete konu olan malların satıcı tarafından belirlenen yükleme limanında alıcıya teslim edildiği yöntemdir. Taşımayı yapacak gemi açıkta ise anlaşmaya göre mallar mavnalara teslim edileceği gibi mavnalarla taşımayı yapacak geminin yanına kadar da getirilebilir.

Malların gemi yanında alıcıya teslim edilmesine kadar olan bütün giderler satıcıya aittir. Teslimattan sonraki giderler ise alıcı tarafından karşılanır. Gemi doğrultusunda masrafsız teslim şeklinde (FAS) satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak malı hazırlar.
- Gümrük işlerini yapar ve gümrük masraflarını öder.
- Alıcı tarafından istenen belgeleri hazırlar.
- Alıcının belirlediği limanda gemi doğrultusunda malları teslim eder.
- Malları alıcıya teslim edinceye kadar oluşan hasar, risk ve masrafları üstlenir.
- Yükleme belgesinin düzenlenmesini sağlar ve alıcıya ulaşmasını sağlar.
- Malların limanda alıcıya teslimi ile satıcının sorumluluğu sona erer.

Alıcının Yükümlülükleri

- İthalat iznini alır.
- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- Taşıma acentesi ile anlaşma yaparak navlun ücretini öder.
- İsteğe göre sigorta yaptırabilir.
- Malı teslim alacağı tarih ve yeri satıcıya bildirir.
- İthalat ile ilgili belge veya izinleri alır.
- Gümrük vergisini öder.
- Belirlenen tarihte ve yerde malları teslim alır.
- Malları teslim aldıktan sonraki hasar, risk ve masrafları üstlenir.

3.5. Örnek

E**E Firması 02.06.2023 tarihinde Tunus'taki V**V Firması ile 25.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, gemi doğrultusunda masrafsız teslim (FAS) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

1. 10.06.2023 tarihinde ithalatçı V**V Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 25.000,00 ABD dolarını avans olarak ihracatçı E**E Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,00 TL'dir.
2. 13.06.2023 tarihinde, malların limana getirilmesi için %18 KDV hariç 20.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
3. 14.06.2023 tarihinde, malların taşıma aracından indirilerek limanda alıcı Firmaya teslimi için %18 KDV hariç 10.000,00 TL yükleme boşaltma gideri nakit olarak ödenmiştir.
4. 14.06.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 7.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
5. 16.06.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiili ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 18,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 250.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.

6. 17.06.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı E**E Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	10.06.2023		
102. BANKALAR HESABI		475.000,00	
102.03. E**Y Bankası			
102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı			
	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		475.000,00
	340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları		
	340.02.02. Dolar Cinsinden Alınan Sip. Av.		
Alınan sipariş avansının kaydı (25.000,00 \$ x 19,00 TL = 475.000,00 TL)			
--	13.06.2023		
760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI		20.000,00	
760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
760.02.10. Nakliye Giderleri			
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		3.600,00	
191.01. Yurt İçi Alış KDV			
	102. BANKALAR HESABI		23.600,00
	102.01. E**Y Bankası		
	102.01.01. TL Mevduat Hesabı		
Nakliye giderinin ödenmesi kaydı			
--	14.06.2023		
760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI		10.000,00	
760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
760.02.12. Yükleme Boşaltma Giderleri			
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		1.800,00	
191.01. Yurt İçi Alış KDV			
	100. KASA HESABI		11.800,00
	100.01. TL Kasası		
Yükleme boşaltma giderlerinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (10.000,00 TL x 0,18 = 1.800,00 TL)			
--	14.06.2023		
760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI		7.000,00	
760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
760.02.11. Gümrük Giderleri			
	102. BANKALAR HESABI		7.000,00
	102.01. E**Y Bankası		
	102.01.01. TL Mevduat Hesabı		
Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı			

//

--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.16. V**V Firması	16.06.2023	450.000,00	
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Mali		450.000,00
	İhracat kaydı (25.000,00 \$ x 18,00 TL = 450.000,00 TL)			
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Mali	16.06.2023	250.000,00	
		153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Mali		250.000,00
	Satışların maliyeti kaydı			
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av.	17.06.2023	475.000,00	
		120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.16. V**V Firması		450.000,00
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı		25.000,00
	Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı			
		/ /		

3.6. Örnek

F**F Firması 10.07.2023 tarihinde Fransa'daki Y**Y Firması ile 15.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, gemi doğrultusunda masrafsız teslim (FAS) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 15.07.2023 tarihinde Fransa'daki Y**Y Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 15.000,00 avro E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 28,50 TL'dir.
- 17.07.2023 tarihinde malın sigortası için 8.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 18.07.2023 tarihinde, alınan malların gemiye yüklenmesi için %20 KDV hariç 20.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 20.07.2023 tarihinde, ithalatı yapılan ticari mal için %20 KDV hariç 50.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.

5. 23.07.2023 tarihinde ithalata ilişkin 6.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
6. 24.07.2023 tarihinde, gelen malların firma deposuna nakliyesi için %18 KDV hariç 15.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
7. 25.07.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı F**F Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	15.07.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı Verilen sipariş avansının kaydı (15.000,00 € x 28,50 TL = 427.500,00 TL)	427.500,00	427.500,00
--	17.07.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.07. Sigorta Giderleri 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Sigorta giderinin ödenmesi kaydı	8.000,00	8.000,00
--	18.07.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Yükleme ve boşaltma gideri kaydı KDV Hesaplaması (20.000,00 TL x 0,20 = 4.000,00 TL)	20.000,00 4.000,00	24.000,00
--	20.07.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Navlun giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (50.000,00 TL x 0,20 = 10.000,00 TL)	50.000,00 10.000,00	60.000,00

//

--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar	23.07.2023	6.000,00	6.000,00
		102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı		
	İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı			
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV	24.07.2023	15.000,00	17.700,00
		100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası	2.700,00	
	Nakliye giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (15.000,00 TL x 0,20 = 3.000,00 TL)			
--	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03. İthal Edilen Ticari Mallar 153.03.01. .... Mali	25.07.2023	526,500,00	526,500,00
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 159.03.03. Nakliye Giderleri 159.03.07. Sigorta Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar 159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri	427.500,00 65.000,00 8.000,00 6.000,00 20.000,00	
	İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı			

3.3. SIRA SİZDE

C**D Firması 03.03.2023 tarihinde Japonya'daki V**U Firması ile 75.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, gemi doğrultusunda masrafsız teslim (FAS) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 10.03.2023 tarihinde ithalatçı V**U Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 75.000,00 ABD dolarını avans olarak ihracatçı C**D Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde ABD doları kuru 18,82 TL'dir.
- 13.03.2023 tarihinde, malların limana getirilmesi için %18 KDV hariç 60.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 14.03.2023 tarihinde, malların limanda taşıma aracından indirilerek alıcı Firmaya teslimi için %18 KDV hariç 30.000,00 TL yükleme boşaltma gideri nakit olarak ödenmiştir.
- 14.03.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 25.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 16.03.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 18,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 500.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 17.03.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenenler

İhracatçı C**D Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.2.3. Gemide Masrafsız Teslim Şekli (FOB) ve Muhasebeleştirilmesi

Dış ticarete konu olan malların daha önceden belirlenmiş bir limanda ve gemide satıcı tarafından alıcıya teslim edildiği yöntemdir. Malların alıcıya teslimine kadar olan bütün giderler satıcıya aittir. Teslimden sonra oluşan giderleri ise alıcı yüklenir. Gemide masrafsız teslim şeklinde (FOB) satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak malı hazırlar.
- Gümrük işlerini yapar ve gümrük masraflarını öder.
- Alıcı tarafından istenen belgeleri hazırlar.
- Alıcının belirlediği limanda ve gemide malları teslim eder.
- Gemiye yükleme masraflarını öder.
- Malları alıcıya teslim edinceye kadar oluşan hasar, risk ve masrafları üstlenir.
- Yükleme belgesinin düzenlenmesini sağlar ve alıcıya ulaşmasını sağlar.
- Malların limanda alıcıya teslimi ile satıcının sorumluluğu sona erer.

Alıcının Yükümlülükleri

- İthalat iznini alır.
- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- Taşıma acentesi ile anlaşma yaparak navlun ücretini öder.
- İsteğe göre sigorta yaptırabilir.
- Malı teslim alacağı tarih ve yeri satıcıya bildirir.
- İthalat ile ilgili belge veya izinleri alır.
- Gümrük vergisini öder.
- Belirlenen tarih ve yerde malları teslim alır.
- Malları gemide teslim aldıktan sonraki hasar, risk ve masrafları üstlenir.

3.7. Örnek

Y**G Firması 06.07.2023 tarihinde İran'daki U**U Firması ile 30.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, gemide masrafsız teslim (FOB) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

1. 12.07.2023 tarihinde ithalatçı U**U Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı 30.000,00 avroyu avans olarak ihracatçı Y**G Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 28,83 TL'dir.
2. 20.07.2023 tarihinde, malların limana getirilmesi için %20 KDV hariç 25.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
3. 21.07.2023 tarihinde, malların taşıma aracından indirilerek gemiye yüklenmesi için %20 KDV hariç 50.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.

4. 21.07.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 10.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
5. 24.07.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 29,90 TL'dir. Satılan malın maliyeti 600.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
6. 25.07.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı Y**G Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	12.07.2023 102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kaydı (30.000,00 € x 28,83 TL = 864.900,00 TL)	864.900,00	864.900,00
--	20.07.2023 760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Nakliye giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (25.000,00 TL x 0,20 = 5.000,00 TL)	25.000,00 5.000,00	30.000,00
--	21.07.2023 760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.12. Yükleme Boşaltma Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Yükleme boşaltma giderlerinin ödenmesi kaydı	50.000,00 10.000,00	60.000,00
--	21.07.2023 760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.11. Gümrük Giderleri 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı	10.000,00	10.000,00

--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.17. Y**G Firması İhracat kaydı (30.000,00 € x 29,90 TL = 897.000,00 TL)	24.07.2023	897.000,00	897.000,00
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Malı		
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı Satışların maliyeti kaydı	24.07.2023	600.000,00	600.000,00
		153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı		
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı (30.000,00 € x 29,90 TL = 897.000,00 TL) (30.000,00 € x 28,83 TL = 864.900,00 TL) [(29,90 TL - 28,83 TL) x 30.000 € = 32.100,00 TL]	25.07.2023	864.900,00 32.100,00	897.000,00
		120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.17. Y**G Firması		

//

3.8. Örnek

H**H Firması 04.08.2023 tarihinde Mısır'daki T**T Firması ile 35.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, gemide masrafsız teslim (FOB) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 10.08.2023 tarihinde Mısır'daki T**T Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 35.000,00 ABD doları E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 27,00 TL'dir.
- 13.08.2023 tarihinde malın sigortası için 9.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 22.08.2023 tarihinde, ithalatı yapılan ticari mal için %20 KDV hariç 40.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 24.08.2023 tarihinde ithalata ilişkin 8.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 26.08.2023 tarihinde, gelen malların firma deposuna nakliyesi için %20 KDV hariç 20.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 27.08.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı H**H Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	10.08.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı Verilen sipariş avansının kaydı (35.000,00 \$ x 27,00 TL = 945.000,00 TL)	945.000,00	945.000,00
--	13.08.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.07. Sigorta Giderleri 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Sigorta giderinin ödenmesi kaydı	9.000,00	9.000,00
--	22.08.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Navlun giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (40.000,00 TL x 0,20 = 8.000,00 TL)	40.000,00 8.000,00	48.000,00
--	24.08.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı	8.000,00	8.000,00
--	26.08.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Nakliye giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (20.000,00 TL x 0,20 = 4.000,00 TL)	20.000,00 4.000,00	24.000,00

/ /

--	153. TİCARİ MALLAR HESABI	27.08.2023	1.022.000,00	
	153.03. İthal Edilen Ticari Mallar			
	153.03.01. .... Mali			
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		1.022.000,00
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
		159.03.01. Mal Bedeli	945.000,00	
		159.03.03. Nakliye Giderleri	60.000,00	
		159.03.07. Sigorta Giderleri	9.000,00	
		159.03.11. Vergi ve Harçlar	8.000,00	
	İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı			
		/ /		

3.4. SIRA SİZDE

D**E Firması 04.04.2023 tarihinde Çin'deki U**S Firması ile 45.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, gemide masrafsız teslim (FOB) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 10.04.2023 tarihinde Çin'deki U**S Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 45.000,00 avro E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 20,08 TL'dir.
- 13.04.2023 tarihinde malın sigortası için 20.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 22.04.2023 tarihinde, ithalatı yapılan ticari mal için %18 KDV hariç 75.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 24.04.2023 tarihinde ithalata ilişkin 20.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 26.04.2023 tarihinde, gelen malların firma deposuna nakliyesi için %18 KDV hariç 35.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 27.04.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı D**E Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.3. C GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Dış ticarete deniz yolu taşımacılığının avantajları neler olabilir?
2. İhracata konu olan bir malın nakliyesini yapan taşıyıcının sorumlulukları neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

C grubu teslim şekillerinde ihraç edilen malların navlun bedeli satıcıya aittir. Satıcının ülkesinden alıcının ülkesine kadar olan taşıma sorumluluğu satıcıya aittir. Alıcının ülkesinde malların teslim edilmesi ile satıcının sorumluluğu sona erer. C grubu teslim şekilleri şunlardır:

3.3.1. Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim Şekli (CPT) ve Muhasebeleştirilmesi

Satıcının, dış ticarete konu olan malları belirlenen bir yerde, kendisinin seçtiği bir taşıyıcıya teslim etmesi ile sorumluluğunun sona erdiği teslim şeklidir. Malların taşıyıcıya teslim edilmesinden sonra varış noktasına kadar taşıma masraflarının tamamı satıcıya aittir ancak satıcının sorumluluğu malları taşıyıcıya teslim etmesiyle sona erer. Taşıma ücreti ödenmiş olarak teslim şeklinde (CPT) satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak malı hazırlar.
- Alıcı için gerekli olan fatura, çeki listesi, lisans, izin, sertifika gibi belgeleri hazırlar.
- Taşımacı ile sözleşme yapar.
- İlgili malın taşınacağı yere kadar olan navlun ücretini öder.
- Gümrük masraflarını öder.
- Malların taşıyıcıya teslim edilene kadar olan kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım ve muayene masraflarını öder.
- İlgili malların taşıyıcıya teslim edildiği tarihi ve varış tarihini alıcıya bildirir.
- Varış ülkesinde yapılması gereken kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım ve muayene masraflarını öder.

Alıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- Söz konusu mallar kendisine teslim edildiği andan itibaren her türlü kayıp ve hasar riskini üstlenir.
- Gümrük işlemlerini tamamlar.
- İthalat için gerekli vergileri öder.
- Navlun ücreti dışındaki masrafların tamamını karşılar.
- Malların taşıma aracından boşaltılması masraflarını öder.
- İlgili malları kabul ederek belirlenen varış yerinde malları taşıyıcıdan teslim alır.

3.9. Örnek

L**L Firması 07.09.2023 tarihinde Belçika'daki S**S Firması ile 40.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, taşıma ücreti ödenmiş olarak teslim (CPT) şekline göre peşin yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 11.09.2023 tarihinde ithalatçı S**S Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 40.000,00 ABD dolarını avans olarak ihracatçı L**L Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 26,90 TL'dir.
- 17.09.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %20 KDV hariç 60.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 17.09.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 15.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 20.09.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 27,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 800.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 25.09.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı L**L Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	11.09.2023		
102. BANKALAR HESABI		1.076.000,00	
102.03. E**Y Bankası			
102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı			
	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		1.076.000,00
	340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları		
	340.02.02. Dolar Cinsinden Alınan Sip. Av.		
Alınan sipariş avansının kaydı (40.000,00 \$ x 26,90 TL = 1.076.000,00 TL)			
	17.09.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	60.000,00	
760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
760.02.10. Nakliye Giderleri			
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		12.000,00	
191.01. Yurt İçi Alış KDV			
	102. BANKALAR HESABI		72.000,00
	102.01. E**Y Bankası		
	102.01.01. TL Mevduat Hesabı		
Navlun giderinin ödenmesi kaydı			

17.09.2023	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.11. Gümrük Giderleri	15.000,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı		15.000,00
	Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı		
20.09.2023	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.18. S**S Firması	1.080.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Malı		1.080.000,00
	İhracat kaydı (40.000,00 \$ x 27,00 TL = 1.080.000,00 TL)		
20.09.2023	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı	800.000,00	
	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı		800.000,00
	Satışların maliyeti kaydı		
25.09.2023	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.02. Dolar Cinsinden Alınan Sip. Av.	1.076.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı	4.000,00	
	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.18. S**S Firması		1.080.000,00
	Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı [(27,00 TL - 26,90 TL) x 40.000,00 \$ = 4.000,00 TL]		

/ /

3.10. Örnek

N**N Firması 04.10.2023 tarihinde İspanya'daki S**S Firması ile 15.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, taşıma ücreti ödenmiş olarak teslim (CPT) şekline göre peşin yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 04.10.2023 tarihinde İspanya'daki S**S Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 15.000,00 avro E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 28,92 TL'dir.
- 10.10.2023 tarihinde ithalata ilişkin 12.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 19.10.2023 tarihinde, gelen malların firma deposuna nakliyesi için %20 KDV hariç 30.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 26.10.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı N**N Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	<p>04.10.2023</p> <p>159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI</p> <p>159.03. İthalat Sipariş Giderleri</p> <p>159.03.01. Mal Bedeli</p> <p>102. BANKALAR HESABI</p> <p>102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı</p> <p>102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı</p> <p>Verilen sipariş avansının kaydı (15.000,00 € x 28,92 TL = 433.800,00 TL)</p>	433.800,00	433.800,00
--	<p>10.10.2023</p> <p>159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI</p> <p>159.03. İthalat Sipariş Giderleri</p> <p>159.03.11. Vergi ve Harçlar</p> <p>102. BANKALAR HESABI</p> <p>102.01. E**Y Bankası</p> <p>102.01.01. TL Mevduat Hesabı</p> <p>İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı</p>	12.000,00	12.000,00
--	<p>19.10.2023</p> <p>159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI</p> <p>159.03. İthalat Sipariş Giderleri</p> <p>159.03.03. Nakliye Giderleri</p> <p>191. İNDİRİLECEK KDV HESABI</p> <p>191.01. Yurt İçi Alış KDV</p> <p>100. KASA HESABI</p> <p>100.01. TL Kasası</p> <p>Nakliye giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (30.000,00 TL x 0,20 = 6.000,00 TL)</p>	30.000,00 6.000,00	36.000,00

		26.10.2023		
--	153. TİCARİ MALLAR HESABI			475.800,00
	153.03. İthal Edilen Ticari Mallar			
	153.03.01. .... Mali			
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		475.800,00
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
		159.03.01. Mal Bedeli	433.800,00	
		159.03.03. Nakliye Giderleri	30.000,00	
		159.03.11. Vergi ve Harçlar	12.000,00	
	İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı			
		/ /		

3.5. SIRA SİZDE

E**F Firması 05.05.2023 tarihinde Belçika'daki S**R Firması ile 60.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, taşıma ücreti ödenmiş olarak teslim (CPT) şekline göre peşin yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 08.05.2023 tarihinde ithalatçı S**R Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 40.000,00 ABD dolarını avans olarak ihracatçı E**F Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,52 TL'dir.
- 10.05.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %18 KDV hariç 80.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 17.05.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 50.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 22.05.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 19,84 TL'dir. Satılan malın maliyeti 700.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 25.05.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı E**F Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız

3.3.2. Taşıma Ücreti ve Sigorta Ödenmiş Teslim Şekli (CIP) ve Muhasebeleştirilmesi

Satıcının sigorta primi, navlun, yükleme masrafları ve riskleri üstlendiği teslim şeklidir. Bütün taşıma modlarında kullanılır. Satıcı malları kendisinin belirlediği veya alıcı ile daha önceden belirlenmiş taşıyıcıya teslim eder. Satıcının sorumluluğu, malları belirlenen yerde ve belirlenen taşıyıcıya teslim etmesi ile sona erer. Taşıma ücreti ve sigorta ödenmiş olarak teslim şeklinde (CIP) satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşme koşullarına göre malı hazırlar.
- İhracat için gerekli izinleri alır.
- Gerekli belgeleri düzenler.
- Gümrük işlemlerini tamamlar.
- Alıcının ülkesi için gerekli belgeleri hazırlayarak alıcıya gönderir.
- Navlun ücretini öder.
- Gönderdiği malın sigortasını yaptırır ve sigorta primini öder.
- İlgili malın taşıyıcıya teslim edildiği tarihi ve varış tarihini alıcıya bildirir.

Alıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar.
- Gümrük işlemlerine ilişkin vergi, resim, harç ve diğer masrafları öder.
- Malların taşıma aracından boşaltma masraflarını öder.
- Malın ulaştığı yerdeki liman ücretini öder.
- Malların teslimi sonrasında oluşan navlun ve sigorta primi dışındaki bütün masrafları karşılar.

3.11. Örnek

T**T Firması 08.11.2023 tarihinde İtalya'daki B**B Firması ile 10.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşmıştır. İhracat, taşıma ücreti ve sigorta ödenmiş teslim (CIP) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

1. 09.11.2023 tarihinde ithalatçı B**B Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 10.000,00 avroyu avans olarak ihracatçı T**T Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 31,00 TL'dir.
2. 13.11.2023 tarihinde, satılan malın sigortası için 12.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
3. 19.11.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %20 KDV hariç 40.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
4. 23.11.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 20.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
5. 24.11.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 30,80 TL'dir. Satılan malın maliyeti 180.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
6. 29.11.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı T**T Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
	09.11.2023		
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kaydı (10.000,00 € x 31,00 TL = 310.000,00 TL)	310.000,00	310.000,00
	13.11.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.03 Sigorta Giderleri 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Sigorta giderinin ödenmesi kaydı	12.000,00	12.000,00
	19.11.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Navlun giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (40.000,00 TL x 0,20 = 8.000,00 TL)	40.000,00 8.000,00	48.000,00
	23.11.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.11. Gümrük Giderleri 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı	20.000,00	20.000,00

//

--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.19. B**B Firması İhracat kaydı (10.000,00 € x 30,80 TL = 308.000,00 TL)	24.11.2023	308.000,00	
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Malı		308.000,00
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı Satışların maliyeti kaydı	24.11.2023	1180.000,00	
		153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı		1180.000,00
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı [(31,00 TL - 30,80 TL) x 10.000 € = 2.000,00 TL]	29.11.2023	310.000,00	
		120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.19. B**B Firması 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı		308.000,00 2.000,00

/ /

3.12. Örnek

Z**A Firması 08.12.2023 tarihinde Macaristan'daki B**Y Firması ile 15.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, taşıma ücreti ve sigorta ödenmiş teslim (CIP) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 10.12.2023 tarihinde Macaristan'daki B**Y Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 15.000,00 ABD doları E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 32,00 TL'dir.
- 13.12.2023 tarihinde ithalata ilişkin 10.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 21.12.2023 tarihinde, gelen malların firma deposuna nakliyesi için %20 KDV hariç 12.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.

- 28.12.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı Z**A Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	10.12.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı Verilen sipariş avansının kaydı (15.000,00 \$ x 32,00 TL = 480.000,00 TL)	480.000,00	480.000,00
--	13.12.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı	10.000,00	10.000,00
--	21.12.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Nakliye giderinin ödenmesi kaydı	12.000,00 2.400,00	14.400,00
--	28.12.2023 153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03. İthal Edilen Ticari Mallar 153.03.01. .... Malı 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 159.03.03. Nakliye Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı	502.000,00 480.000,0000 12.000,00 10.000,00	502.000,00

/ /

3.6. SIRA SİZDE

F**G Firması 05.06.2023 tarihinde İtalya'daki R**S Firması ile 45.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, taşıma ücreti ve sigorta ödenmiş teslim (CIP) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

1. 12.06.2023 tarihinde İtalya'daki R**S Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 45.000,00 avro E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 25,47 TL'dir.
2. 14.06.2023 tarihinde ithalata ilişkin 30.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
3. 17.06.2023 tarihinde, gelen malların firma deposuna nakliyesi için %18 KDV hariç 50.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
4. 25.06.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı F**G Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.3.3. Masraflar ve Navlun Dâhil Teslim Şekli (CFR) ve Muhasebeleştirilmesi

Dış ticarete konu olan malların taşıyıcıya teslim edilmesinden varış limanında boşaltılmasına kadar oluşan bütün giderlerin satıcıya ait olduğu teslim şeklidir. Bu teslim şekli, sadece deniz taşımacılığında kullanılır. Taşıma işlemi satıcıya ait olsa da taşıma sırasında oluşan hasar ve kayıplar alıcıya aittir. Masraflar ve navlun dâhil teslim şeklinde (CFR) satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak malı hazırlar.
- İhracat için gerekli izinleri alır.
- İhracatla ilgili gümrük işlemlerini yapar.
- Gerekli belgeleri hazırlar.
- Alıcının ülkesi için gerekli belgeleri hazırlayarak alıcıya gönderir.
- Taşıma acentesi ile sözleşme yapar.
- Malın varış limanına ulaşmaya kadar olan navlun ücretini öder.
- Malların gemiye yüklendiği tarihi ve tahmini varış zamanını alıcıya bildirir.

Alıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- Söz konusu malın sigortasını yaptırır.
- İthalat ile ilgili belgeleri hazırlar.
- İthalat için gümrük işlemlerini yapar.
- Gümrük vergilerini ve masraflarını öder.
- Malları teslim aldıktan sonra oluşan bütün masrafları karşılar.

3.13. Örnek

Y**B Firması 10.01.2023 tarihinde İsviçre'deki C**V Firması ile 25.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, masraflar ve navlun dâhil teslim (CFR) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 14.01.2023 tarihinde ithalatçı C**V Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 25.000,00 avroyu avans olarak ihracatçı Y**B Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 21,00 TL'dir.
- 18.01.2023 tarihinde, malların limana getirilmesi için %18 KDV hariç 30.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 19.01.2023 tarihinde, malların taşıma aracından indirilerek gemiye yüklenmesi için %18 KDV hariç 60.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 19.01.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 25.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 20.01.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %18 KDV hariç 80.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 22.01.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 22,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 250.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 25.01.2023 tarihinde, malların gemiden indirilerek alıcıya teslim edilmesi için %18 KDV hariç 35.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 30.01.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı Y**B Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kaydı (25.000,00 € x 21,00 TL = 525.000,00 TL)	525.000,00	525.000,00
	14.01.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Nakliye giderinin ödenmesi kaydı	30.000,00 5.400,00	35.400,00
	18.01.2023		
	/ /		

	19.01.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.12. Yükleme Boşaltma Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV	60.000,00 10.800,00	
	100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası		70.800,00
	Yükleme boşaltma giderlerinin ödenmesi kaydı		
	19.01.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.11. Gümrük Giderleri	25.000,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı		25.000,00
	Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı		
	20.01.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV	80.000,00 14.400,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı		94.400,00
	Nakliye giderinin ödenmesi kaydı		
	22.01.2023		
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.20. C**V Firması	660.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Malı		660.000,00
	İhracat kaydı (30.000,00 € x 22,00 TL = 660.000,00 TL)		
	22.01.2023		
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı	250.000,00	
	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı		250.000,00
	Satışların maliyeti kaydı		
	/ /		

		25.01.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI		35.000,00	
	760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
	760.02.12. Yükleme Boşaltma Giderleri			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		6.300,00	
	191.01. Yurt İçi Alış KDV			
		102. BANKALAR HESABI		41.300,00
		102.01. E**Y Bankası		
		102.01.01. TL Mevduat Hesabı		
	Yükleme boşaltma giderlerinin ödenmesi kaydı			
		30.01.2023		
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		630.000,00	
	340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları			
	340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av.			
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		30.000,00	
	601.10. İhracat Kur Farkı			
		120. ALICILAR HESABI		660.000,00
		120.02. Yurt Dışı Alıcılar		
		120.02.20. C**V Firması		
	Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı			
		/ /		

3.14. Örnek

V**C Firması 10.02.2023 tarihinde Portekiz'deki D**T Firması ile 45.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, masraflar ve navlun dâhil teslim (CFR) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 14.02.2023 tarihinde Portekiz'deki D**T Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 45.000,00 ABD doları E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,00 TL'dir.
- 20.02.2023 tarihinde ithalata ilişkin 15.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 22.02.2023 tarihinde, gelen malların firma deposuna nakliyesi için %18 KDV hariç 35.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 25.05.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı V**C Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	14.02.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı Verilen sipariş avansının kaydı (45.000,00 \$ x 19,00 TL)	855.000,00	855.000,00
--	20.02.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı	15.000,00	15.000,00
--	22.02.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Nakliye giderinin ödenmesi kaydı	35.000,00 6.300,00	41.300,00
--	25.02.2023 153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03. İthal Edilen Ticari Mallar 153.03.01. .... Malı 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 159.03.03. Nakliye Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı	905.000,00 855.000,00 35.000,00 15.000,00	905.000,00

/ /

3.7. SIRA SİZDE

G**H Firması 12.07.2023 tarihinde Bulgaristan'daki N**O Firması ile 50.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, masraflar ve navlun dâhil teslim (CFR) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

1. 16.07.2023 tarihinde ithalatçı N**O Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 50.000,00 avroyu avans olarak ihracatçı G**H Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 29,54 TL'dir.
2. 20.07.2023 tarihinde, malların limana getirilmesi için %20 KDV hariç 45.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
3. 25.07.2023 tarihinde, malların taşıma aracından indirilerek gemiye yüklenmesi için %20 KDV hariç 35.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
4. 26.07.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 20.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
5. 27.07.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %20 KDV hariç 90.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
6. 28.07.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 29,62 TL'dir. Satılan malın maliyeti 650.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
7. 29.07.2023 tarihinde, malların gemiden indirilerek alıcıya teslim edilmesi için %20 KDV hariç 55.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
8. 30.07.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı G**H Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.3.4. Masraflar, Sigorta ve Navlun Dâhil Teslim Şekli (CIF) ve Muhasebeleştirilmesi

Dış ticarete konu olan malların yükleme masrafları, navlun ve sigorta bedelinin satıcı tarafından ödendiği ve malların ithalatçı tarafın gümrüğünde alıcıya teslim edildiği yöntemdir. Sadece deniz taşımacılığında kullanılan teslim şeklidir. Masraflar ve navlun dâhil teslim şeklinden (CFR) farkı sigorta bedelinin satıcı tarafından ödenmesidir. Masraflar, sigorta ve navlun dâhil teslim şeklinde **CIF** satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak malı hazırlar.
- İhracatla ilgili gümrük işlemlerini yapar.
- Gerekli belgeleri hazırlar.
- Alıcının ülkesi için gerekli belgeleri hazırlayarak alıcıya gönderir.
- Taşıma acentesi ile sözleşme yapar.
- İlgili malların sigortasını yaptırır ve bedelini öder.

- Malın varış limanına ulaşınca kadar olan navlun ücretini öder.
- Malların gemiye yüklendiği tarihi ve tahmini varış tarihini alıcıya bildirir.

Alıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- İthalat ile ilgili belgeleri hazırlar.
- İthalat için gümrük işlemlerini yapar.
- Gümrük vergilerini ve masraflarını öder.
- Malları varış limanında teslim alır.
- Malları teslim aldıktan sonra oluşan bütün masrafları karşılar.

3.15. Örnek

T**C Firması 02.03.2023 tarihinde Çin'deki E**S Firması ile 25.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat; masraflar, sigorta ve navlun dâhil teslim (CIF) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

1. 05.03.2023 tarihinde ithalatçı E**S Firması, anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 25.000,00 ABD dolarını avans olarak ihracatçı T**C Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,00 TL'dir.
2. 10.03.2023 tarihinde, satılan malın sigortası için 20.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
3. 12.03.2023 tarihinde, malların limana getirilmesi için %18 KDV hariç 25.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
4. 13.03.2023 tarihinde, malların taşıma aracından indirilerek gemiye yüklenmesi için %18 KDV hariç 70.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
5. 14.03.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %18 KDV hariç 80.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
6. 14.03.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 10.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
7. 15.03.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 21,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 150.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
8. 20.03.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı T**C Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.02. Dolar Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kaydı (25.000,00 \$ x 19,00 TL = 475.000,00 TL)	05.03.2023 475.000,00	475.000,00
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.03 Sigorta Giderleri 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Sigorta giderinin ödenmesi kaydı	10.03.2023 20.000,00	20.000,00
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Navlun giderinin ödenmesi kaydı	12.03.2023 25.000,00 4.500,00	49.500,00
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.12. Yükleme Boşaltma Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Yükleme boşaltma giderlerinin ödenmesi kaydı	13.03.2023 70.000,00 12.600,00	82.600,00
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Navlun giderinin ödenmesi kaydı	14.03.2023 80.000,00 14.400,00	94.400,00

/ /

	14.03.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.11. Gümrük Giderleri	102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı	10.000,00 10.000,00
	Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı		
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.21. C**V Firması	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Malı	525.000,00 525.000,00
	İhracat kaydı (25.000,00 \$ x 21,00 TL = 525.000,00 TL)		
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı	150.000,00 150.000,00
	Satışların maliyeti kaydı		
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.02. Dolar Cinsinden Alınan Sip. Av.	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı	475.000,00 50.000,00
	Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.21. C**V Firması	525.000,00
	/ /		

3.16. Örnek

S**D Firması 01.04.2023 tarihinde Libya'daki C**V Firması ile 20.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat; masraflar, sigorta ve navlun dâhil teslim (CIF) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 08.04.2023 tarihinde Libya'daki C**V Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 20.000,00 avro E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 20,00 TL'dir.
- 11.04.2023 tarihinde ithalata ilişkin 15.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.

3. 16.04.2023 tarihinde, gelen malların gemiden indirilmesi için %18 KDV hariç 16.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
4. 20.04.2023 tarihinde, malların firma deposuna nakliyesi için %18 KDV hariç 30.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
5. 22.04.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı S**D Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	08.04.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı Verilen sipariş avansının kaydı (20.000,00 \$ x 20,00 TL = 400.000,00 TL)	400.000,00	400.000,00
--	11.04.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı	15.000,00	15.000,00
--	16.04.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Yükleme ve boşaltma gideri kaydı	16.000,00 2.880,00	18.880,00
--	20.04.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Nakliye giderinin ödenmesi kaydı	30.000,00 5.400,00	35.400,00

/ /

--	153. TİCARİ MALLAR HESABI	22.04.2023	461.000,00	
	153.03. İthal Edilen Ticari Mallar			
	153.03.01. .... Mali			
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		461.000,00
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
		159.03.01. Mal Bedeli	400.000,00	
		159.03.03. Nakliye Giderleri	30.000,00	
		159.03.11. Vergi ve Harçlar	15.000,00	
		159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri	16.000,00	
	İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı			
		/ /		

3.8. SIRA SİZDE

H**İ Firması 01.08.2023 tarihinde Litvanya'daki M**N Firması ile 75.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat; masraflar, sigorta ve navlun dâhil teslim (CIF) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 07.08.2023 tarihinde Litvanya'daki M**N Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 75.000,00 ABD doları E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 27,01 TL'dir.
- 13.08.2023 tarihinde ithalata ilişkin 20.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 19.08.2023 tarihinde, gelen malların gemiden indirilmesi için %20 KDV hariç 15.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 22.08.2023 tarihinde, malların firma deposuna nakliyesi için %20 KDV hariç 10.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 26.08.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı H**İ Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.4. D GRUBU TESLİM ŞEKİLLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Hazırlık Çalışmaları

1. İhracata konu olan bir malın teslim yerinin ihracatçı ve ithalatçı açısından önemi neler olabilir?
2. Dış ticaret yapan bir firma ihraç ettiği bir malı alıcıya nerelerde teslim edebilir?

Malların taşıma masraflarının ve oluşabilecek risklerin satıcı tarafından karşılandığı taşıma şekilleridir. Satıcı, söz konusu malları alıcının ülkesinde belirlenen yere kadar ulaştırmakla sorumludur. Bu nedenle satıcıların çok tercih etmedikleri taşıma yöntemleridir. D grubu teslim şekilleri şunlardır:

3.4.1. Belirtilen Yerde Teslim Şekli (DAP) ve Muhasebeleştirilmesi

Satıcının malları varış ülkesinde belirlenen bir noktada taşıma aracından boşaltmadan alıcıya teslim ettiği yöntemdir. Mallar taşıma aracında alıcıya teslim edilinceye kadar bütün masraflar ve riskler satıcıya aittir. Varış noktasında alıcıya bırakıldıktan sonra oluşan ithalat vergiler, boşaltma masrafları ve diğer riskler alıcıya aittir. Sigortayı anlaşmaya göre taraflardan biri yapar. Belirtilen yerde teslim şeklinde (DAP) satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak malı hazırlar.
- İhracatla ilgili gümrük işlemlerini yapar.
- Gerekli belgeleri hazırlar.
- Taşıma firması ile anlaşır.
- Navlun ücretini öder.
- Malların belirlenen varış yerine kadar taşınmasını sağlar.
- Malları varış yerinde, taşıma aracında alıcıya teslim eder.

Alıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- İthalat ile ilgili gümrük işlemlerini yapar.
- Muayene masraflarını ve gümrük vergilerini öder.
- İlgili malları varış noktasında taşıma aracından teslim alır.
- Malı teslim aracından boşaltarak ücretini öder.
- Malları teslim aldıktan sonra oluşan bütün masrafları karşılar.

3.17. Örnek

R**E Firması 06.05.2023 tarihinde Arnavutluk'taki D**T Firması ile 15.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, belirtilen yerde teslim (DAP) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 11.05.2023 tarihinde ithalatçı D**T Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 15.000,00 avroyu avans olarak ihracatçı R**E Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 21,00 TL'dir.
- 12.05.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 20.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 13.05.2023 tarihinde, satılan malın sigortası için %18 KDV hariç 18.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 15.05.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %18 KDV hariç 45.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 16.05.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 20,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 75.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 22.05.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı R**E Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	11.05.2023 102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kaydı (15.000,00 \$ x 21,00 TL = 315.000,00 TL)	315.000,00	315.000,00
--	12.05.2023 760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.11. Gümrük Giderleri 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı	20.000,00	20.000,00
--	13.05.2023 760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.03 Sigorta Giderleri 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Sigorta giderinin ödenmesi kaydı	18.000,00	18.000,00

	15.05.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Navlun giderinin ödenmesi kaydı	45.000,00 8.100,00 53.100,00	
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.22. D**T Firması 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Malı İhracat kaydı (15.000,00 \$ x 20,00 TL = 300.000,00 TL)	300.000,00 300.000,00	
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı 153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı Satışların maliyeti kaydı	75.000,00 75.000,00	
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. 120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.22. D**T Firması 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı	315.000,00 300.000,00 15.000,00	
	/ /		

3.18. Örnek

P**F Firması 07.06.2023 tarihinde Tunus'taki E**S Firması ile 25.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, belirtilen yerde teslim (DAP) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 10.06.2023 tarihinde Tunus'taki E**S Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 25.000,00 ABD doları E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,00 TL'dir.
- 14.06.2023 tarihinde ithalata ilişkin 13.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 20.06.2023 tarihinde, gelen malların taşıma aracından indirilip firma deposuna nakliyesi için %18 KDV hariç 40.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 25.06.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı P**F Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli	475.000,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı		475.000,00
	Verilen sipariş avansının kaydı (25.000,00 \$ x 19,00 TL)		
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar	13.000,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı		13.000,00
	İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı		
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV	40.000,00 7.200,00	
	100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası		47.200,00
	Nakliye giderinin ödenmesi kaydı		

--	153. TİCARİ MALLAR HESABI	25.06.2023	528.000,00	
	153.03. İthal Edilen Ticari Mallar			
	153.03.01. .... Mali			
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		528.000,00
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
		159.03.01. Mal Bedeli	475.000,00	
		159.03.03. Nakliye Giderleri	40.000,00	
		159.03.11. Vergi ve Harçlar	13.000,00	
	İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı			
		/ /		

3.9. SIRA SİZDE

İ**K Firması 05.09.2023 tarihinde ABD'deki L**M Firması ile 40.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, belirtilen yerde teslim (DAP) şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 11.09.2023 tarihinde ithalatçı L**M Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 40.000,00 ABD dolarını avans olarak ihracatçı İ**K Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 26,89 TL'dir.
- 13.09.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 50.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 14.09.2023 tarihinde, satılan malın sigortası için %20 KDV hariç 45.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 15.09.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %20 KDV hariç 100.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 18.09.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 27,03 TL'dir. Satılan malın maliyeti 350.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 22.09.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı İ**K Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.4.2. Belirtilen Yerde Boşaltılmış Olarak Teslim Şekli (DPU) ve Muhasebeleştirilmesi

Satıcının sorumluluğunun ilgili malları alıcının ülkesinde belirlenen bir yere boşaltıncaya kadar devam ettiği teslim şeklidir. Satıcı, navlun ücretini ve varış ülkesinde boşaltma masraflarını karşılayarak malı alıcıya belirlenmiş bir yerde teslim eder. Belirtilen yerde teslim şekline farkı malın taşıma aracından boşaltılmış şekilde alıcıya teslim edilmesidir. Bütün taşıma türlerinde kullanılabilir. Sigortayı anlaşmaya göre taraflardan biri yapar. Belirtilen yerde boşaltılmış olarak teslim şeklinde (DPU) satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak malı hazırlar.
- Gerekli belgeleri hazırlar.
- İhracatla ilgili gümrük işlemlerini yapar.
- Taşıma firması ile anlaşır.
- Navlun ücretini öder.
- Varış ülkesinde belirlenen yerde malı boşaltır ve alıcıya teslim eder.
- Malı boşaltma masraflarını öder.
- Malı alıcıya teslim edene kadar oluşan bütün giderleri karşılar.

Alıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- İthalat ile ilgili gümrük işlemlerini yapar.
- Muayene masraflarını ve gümrük vergilerini öder.
- İlgili malları varış noktasında taşıma aracından indirilmiş olarak teslim alır.
- Malları teslim aldıktan sonra oluşan bütün masrafları karşılar.

3.19. Örnek

N**G Firması 01.01.2023 tarihinde Lüksemburg'daki F**R Firması ile 35.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat belirtilen yerde boşaltılmış olarak teslim (DPU) şekline göre peşin yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

1. 01.01.2023 tarihinde ithalatçı F**R Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı 35.000,00 avroyu avans olarak ihracatçı N**G Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 20,00 TL'dir.
2. 06.01.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 30.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
3. 08.01.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %18 KDV hariç 50.000,00 TL navlun ücreti E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
4. 10.01.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 21,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 250.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
5. 16.01.2023 tarihinde, malların taşıma aracından indirilerek alıcıya teslimi için %18 KDV hariç 65.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
6. 25.01.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı N**G Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kaydı (35.000,00 € x 20,00 TL)	700.000,00	700.000,00
	01.01.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.11. Gümrük Giderleri 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı	30.000,00	30.000,00
	06.01.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Navlun giderinin ödenmesi kaydı	50.000,00 9.000,00	59.000,00
	08.01.2023		
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.23. F**R Firması 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Malı İhracat kaydı (35.000,00 € x 21,00 TL)	735.000,00	735.000,00
	10.01.2023		
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı 153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı Satışların maliyeti kaydı	250.000,00	250.000,00
	10.01.2023		

/ /

		16.01.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI		65.000,00	
	760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
	760.02.12. Yükleme Boşaltma Giderleri			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		11.700,00	
	191.01. Yurt İçi Alış KDV			
		100. KASA HESABI		76.700,00
		100.01. TL Kasası		
	Yükleme boşaltma giderlerinin ödenmesi kaydı			
		25.01.2023		
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		700.000,00	
	340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları			
	340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av.			
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		35.000,00	
	601.10. İhracat Kur Farkı			
		120. ALICILAR HESABI		735.000,00
		120.02. Yurt Dışı Alıcılar		
		120.02.23. F**R Firması		
	Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı			
		/ /		

3.20. Örnek

M**H Firması 02.08.2023 tarihinde Moldova'daki G**N Firması ile 40.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, belirtilen yerde boşaltılmış olarak teslim (DPU) şekline göre peşin yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 07.08.2023 tarihinde Moldova'daki G**N Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 40.000,00 ABD doları E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 27,00 TL'dir.
- 09.08.2023 tarihinde, satılan malın sigortası için 23.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 12.08.2023 tarihinde ithalata ilişkin 18.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 16.08.2023 tarihinde, gelen malların firma deposuna nakliyesi için %20 KDV hariç 30.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 20.08.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı M**H Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	07.08.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı Verilen sipariş avansının kaydı (40.000,00 \$ x 27,00 TL = 1.080.000,00 TL)	1.080.000,00	1.080.000,00
--	09.08.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.07. Sigorta Giderleri 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Sigorta giderinin ödenmesi kaydı	23.000,00	23.000,00
--	12.08.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı	18.000,00	18.000,00
--	16.08.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.03. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV 100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Nakliye giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (30.000,00 TL x 0,20 = 6.000,00 TL)	30.000,00 6.000,00	36.000,00
--	20.08.2023 153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03. İthal Edilen Ticari Mallar 153.03.01. .... Malı 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 159.03.03. Nakliye Giderleri 159.03.07. Sigorta Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı	1.151.000,00 1.080.000,00 30.000,00 23.000,00 18.000,00	1.151.000,00

/ /

3.10. SIRA SİZDE

E**H Firması 06.10.2023 tarihinde Kanada'daki K**L Firması ile 60.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, belirtilen yerde boşaltılmış olarak teslim (DPU) şekline göre peşin yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

1. 10.10.2023 tarihinde Kanada'daki K**L Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 60.000,00 ABD doları E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 27,73 TL'dir.
2. 15.10.2023 tarihinde, satılan malın sigortası için 50.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
3. 19.10.2023 tarihinde ithalata ilişkin 40.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
4. 25.10.2023 tarihinde, gelen malların firma deposuna nakliyesi için %20 KDV hariç 35.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
5. 26.10.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı E**H Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.4.3. Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim Şekli (DDP) ve Muhasebeleştirilmesi

İthalat ve ihracat işlemlerinin satıcı tarafından yapıldığı teslim şeklidir. Dış ticarete konu olan malın varış ülkesinde boşaltma giderleri haricindeki diğer giderler satıcı tarafından karşılanır. Satıcı açısından en masraflı, alıcı tarafın sorumluluğunun en az olduğu teslim şeklidir. Gümrük resmi ödenmiş olarak teslim şeklinde (DDP) satıcı ve alıcının yükümlülükleri şunlardır:

Satıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak malı hazırlar.
- Gerekli belgeleri hazırlar.
- İhracatla ilgili gümrük işlemlerini yapar.
- İthalatla ilgili gümrük işlemlerini yapar.
- İthalatla ilgili muayene ve gümrük vergisi gibi giderleri öder.
- Taşıma firması ile anlaşır.
- Navlun ücretini öder.
- Varış ülkesinde, belirlenen yerde malı boşaltır ve alıcıya teslim eder.
- Malı alıcıya teslim edene kadar oluşan bütün giderleri karşılar.

Alıcının Yükümlülükleri

- Sözleşmeye uygun olarak mal bedelini öder.
- İlgili malları varış noktasında taşıma aracından indirilmiş olarak teslim alır.
- Malı teslim aracından boşaltarak ücretini öder.
- Malları teslim aldıktan sonra oluşan bütün masrafları karşılar.

3.21. Örnek

N**S Firması 02.09.2023 tarihinde Almanya'daki M**G Firması ile 40.000,00 ABD doları peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, gümrük resmi ödenmiş olarak teslim (DDP) şekline göre peşin yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 06.09.2023 tarihinde ithalatçı M**G Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 40.000,00 ABD dolarını avans olarak ihracatçı N**S Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 26,80 TL'dir.
- 08.09.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 35.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 15.09.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %20 KDV hariç 80.000,00 TL navlun ücreti nakit olarak ödenmiştir.
- 18.09.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 27,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 750.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 20.09.2023 tarihinde, malların alıcının deposuna götürülmesi ve alıcıya teslimi için %20 KDV hariç 55.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 21.09.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı N**S Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.02. Dolar Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kaydı (40.000,00 \$ x 26,80 TL = 1.072.000,00 TL)	1.072.000,00	1.072.000,00
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.11. Gümrük Giderleri 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Gümrük giderlerinin ödenmesi kaydı	35.000,00	35.000,00

	15.09.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV	80.000,00 16.000,00	
	100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası		96.000,00
	Navlun giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (80.000,00 TL x 0,20 = 16.000,00 TL)		
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.24. M**G Firması	1.080.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.01. .... Malı		1.080.000,00
	İhracat kaydı (40.000,00 \$ x 27,00 TL = 1.080.000,00 TL)		
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı	750.000,00	
	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı		750.000,00
	Satışların maliyeti kaydı		
	20.09.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.10. Nakliye Giderleri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV	55.000,00 11.000,00	
	100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası		66.000,00
	Navlun giderinin ödenmesi kaydı KDV Hesaplaması (55.000,00 TL x 0,20 = 11.000,00 TL)		
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.02. Dolar Cinsinden Alınan Sip. Av.	1.072.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESAB8 601.10. İhracat Kur Farkı	8.000,00	
	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.24. M**G Firması		1.080.000,0000
	Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı		
	/ /		

3.22. Örnek

M**Y Firması 01.10.2023 tarihinde İngiltere'deki O**Y Firması ile 40.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat, gümrük resmi ödenmiş olarak teslim (DDP) şekline göre peşin yapılmıştır. Yapılan ithalatın bilgileri şöyledir:

- 04.10.2023 tarihinde İngiltere'deki O**Y Firmasının hesabına anlaşma bedeli olan 40.000,00 avro E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 28,92 TL'dir.
- 14.10.2023 tarihinde, satılan malın sigortası için 50.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir.
- 15.10.2023 tarihinde ithalata ilişkin 45.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 25.10.2023 tarihinde, ithal edilen malların firma deposunda boşaltılması için %20 KDV hariç 60.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 26.10.2023 tarihinde ithalat tamamlanarak hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenen

İthalatçı M**Y Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 102. BANKALAR HESABI 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı Verilen sipariş avansının kaydı (40.000,00 € x 28,92 TL =1.156.800,00 TL)	1.156.800,00	1.156.800,00
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.07. Sigorta Giderleri 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı Sigorta giderinin ödenmesi kaydı	50.000,00	50.000,00
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar 102. BANKALAR HESABI 102.01. E**Y Bankası 102.01.01. TL Mevduat Hesabı İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı	45.000,00	45.000,00
	/ /		

--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri 191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV	25.10.2023	60.000,00 12.000,00	72.000,00
	100. KASA HESABI 100.01. TL Kasası Nakliye giderinin ödenmesi kaydı			
--	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03. İthal Edilen Ticari Mallar 153.03.01. .... Malı	26.10.2023	1.311.800,00	
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.01. Mal Bedeli 159.03.07. Sigorta Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar 159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri			1.311.800,00
	İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarılması kaydı			
	/ /			

3.11. SIRA SİZDE

K**S Firması 06.11.2023 tarihinde Almanya'daki T**C Firması ile 80.000,00 avro peşin bedelle ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat, gümrük resmi ödenmiş olarak teslim (DDP) şekline göre peşin yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 08.11.2023 tarihinde ithalatçı T**C Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı 80.000,00 avroyu avans olarak ihracatçı K**S Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 30,12 TL'dir.
- 12.11.2023 tarihinde gümrük işlemleri için 60.000,00 TL vergi ve harç ödemesi E**Y Bankasındaki hesaptan yapılmıştır.
- 15.11.2023 tarihinde, ihracatı yapılan ticari mal için %20 KDV hariç 150.000,00 TL navlun ücreti nakit olarak ödenmiştir.
- 16.11.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 30,33 TL'dir. Satılan malın maliyeti 800.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 20.11.2023 tarihinde, malların alıcının deposuna götürülmesi ve alıcıya teslimi için %20 KDV hariç 75.000,00 TL nakit olarak ödenmiştir.
- 21.11.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenen

İhracatçı K**S Firmasına ait yevmiye kayıtlarını yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.

1. (...) İş yerinde teslim şeklinde satıcının malları taşıma aracına yükleme zorunluluğu yoktur.
2. (...) Taşıyıcıya masrafsız teslim şeklinde satıcının sigorta yapma zorunluluğu vardır.
3. (...) Gemi doğrultusunda masrafsız teslim şekli sadece deniz yolu ticaretinde kullanılır.
4. (...) Gemide masrafsız teslim şeklinde taşıma masrafları alıcıya aittir.
5. (...) Taşıma ücreti ve sigorta ödenmiş teslim şeklinde satıcının sigorta yapma zorunluluğu yoktur.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

6. Masraflar ve navlun dâhil teslim şeklinde taşıma sırasında oluşan hasar ve kayıplar ..... tarafından karşılanır.
7. Sadece deniz yolu taşımacılığında kullanılan ve sigorta yükümlülüğünün satıcıya ait olduğu teslim şekline ..... denir.
8. Belirtilen yerde teslim şeklinde ..... anlaşmaya göre taraflardan biri tarafından yaptırılır.
9. Belirtilen yerde boşaltılmış olarak teslim şeklinde taşıma masrafları ..... tarafından karşılanır.
10. Satıcı açısından en masraflı, alıcı tarafın sorumluluğunun en az olduğu teslim şekline ..... denir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdaki teslim şekillerinden hangisi satıcı açısından en az riskli yöntemdir?

- A) CIF   B) CIP   C) DDP   D) EXW   E) FAS

12. Gümrük resmi ödenmiş olarak teslim şekli ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Varış ülkesinde malın boşaltma giderleri alıcıya aittir.
B) Alıcı açısından en masrafsız yöntemdir.
C) Navlun ücreti alıcı tarafından ödenir.
D) Satıcı taraf, malı kendi ülkesinde alıcıya teslim eder.
E) Taşıma firması ile alıcı taraf anlaşır.

13. Masraflar, sigorta ve navlun dâhil teslim şekli ile masraflar ve navlun dâhil teslim şekli arasındaki fark aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Masraflar ve navlun dâhil teslim şeklinde navlun ücreti alıcıya aittir.
B) Masraflar ve navlun dâhil teslim şekli kara yolu taşımacılığında kullanılır.
C) Masraflar, sigorta ve navlun dâhil teslim şeklinde sigorta bedelini satıcı öder.
D) Masraflar, sigorta ve navlun dâhil teslim şekli bütün taşıma şekillerinde kullanılır.
E) Masraflar ve navlun dâhil teslim şeklinde ithalat işlemlerini satıcı taraf yapar.

14. **Taşıma ücreti ödenmiş olarak teslim şekli ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**
- A) Satıcı taraf, malları kendi seçtiği bir taşıyıcıya teslim eder.
B) Taşıma masraflarının tamamı alıcıya aittir.
C) Satıcının sorumluluğu malları taşıyıcıya teslim etmekle sona erer.
D) Tarafların sigorta yapma yükümlülüğü yoktur.
E) Varış noktasına kadar taşıma masraflarının tamamı satıcıya aittir.
15. **Satıcının malları belirli bir liman ve gemide alıcıya teslim ettiği, mallar teslim edilene kadar oluşan bütün giderlerin de alıcıya ait olduğu taşıma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) CPT   B) DAP   C) EXW   D) FCA   E) FOB
16. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi dış ticarete kullanılan taşıma şekilleri ile ilgili değildir?**
- A) Malların nerede teslim edileceğini belirler.
B) Alıcı ile satıcının sorumluluklarını gösterir.
C) Mal veya hizmet bedelinin ne şekilde ödeneceğini karara bağlar.
D) Yapılan giderleri hangi tarafın karşılayacağını belirtir.
E) Belirlenen kurallar uluslararası standartta geçerlidir.
17. **Aşağıdakilerden hangisi satıcının yükümlülüğünün en az olduğu taşıma şeklidir?**
- A) CFR   B) CPT   C) DDP   D) EXW   E) FAS
18. **Gümrük resmi ödenmiş olarak teslim şekli aşağıdaki sebeplerin hangisinden dolayı satıcı tarafından tercih edilmemektedir?**
- A) Satıcının mal veya hizmet bedelini tahsil edememe ihtimalinin çok yüksek olması
B) Yabancı para kurunun değişken olmasından kaynaklı maliyetlerin yükselmesi
C) Sadece deniz yolunda kullanılan bir dış ticaret taşıma yöntemi olması
D) Bürokratik engellerin fazla olmasından dolayı mal teslimatlarının çok gecikmesi
E) Varış ülkesinde malların boşaltılması dışındaki bütün masrafların satıcıya ait olması
19. **Belirtilen yerde boşaltılmış olarak teslim şekli ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**
- A) Sigorta giderleri alıcı tarafından ödenir.
B) Navlun gideri sadece satıcı tarafından karşılanır.
C) Mal, varış ülkesinde alıcıya belirtilen yerde teslim edilir.
D) Dış ticarete tüm taşıma şekillerinde kullanılabilir.
E) Mal, taşıma aracından indirilerek alıcıya teslim edilir.
20. **İş yerinde teslim şekli ile taşıyıcıya masrafsız teslim şekli arasındaki fark aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) İş yerinde teslim şeklinde satıcının malları nakliye aracına yükleme zorunluluğu vardır.
B) Taşıyıcıya masrafsız teslim şeklinde ihracat gümrük işlemlerini ihracatçı firmalar yapar.
C) Taşıyıcıya masrafsız teslim şeklinde tarafların sigorta yapma yükümlülükleri vardır.
D) İş yerinde teslim şeklinde satıcının sorumlulukları alıcıya göre daha fazladır.
E) Taşıyıcıya masrafsız teslim şeklinde iç taşıma giderleri alıcı tarafından ödenir.

4.

ÖĞRENME BİRİMİ

İHRACAT, İTHALAT VE KDV İŞLEMLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI

KONULAR

- 4.1. MAL VE HİZMET İHRACAT MUHASEBE KAYITLARI
- 4.2. İHRACATTA ÖDEME ŞEKİLLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI
- 4.3. İHRACATTA SATIŞ İADE VE KDV İŞLEMLERİ
- 4.4. İHRACATTA DÖNEM SONU İŞLEMLERİ
- 4.5. PEŞİN İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ
- 4.6. AKREDİTİFLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ
- 4.7. MAL MUKABİLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ
- 4.8. VESAİK MUKABİLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ
- 4.9. KABUL KREDİLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ
- 4.10. İTHALAT GİDERLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ
- 4.11. İTHALAT KAYNAKLI BORÇLARIN DEĞERLEMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ
- 4.12. İTHALAT İŞLEMLERİNDE KDV UYGULAMASI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ
- 4.13. İTHALAT İŞLEMLERİNDE KDV MUHASEBE KAYITLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Mal ve hizmet ihracat muhasebe kayıtları
- İhracatta ödeme şekillerinin muhasebe kayıtları
- İhracatta satış iade ve KDV işlemleri
- İhracatta dönem sonu işlemleri
- Peşin ithalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi
- Akreditifli ithalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi
- Mal mukabili ithalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi
- Vesaik mukabili ithalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi
- Kabul kredili ithalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi
- İthalat giderleri ve muhasebeleştirilmesi işlemleri
- İthalat kaynaklı borçların değerlendirilmesi ve muhasebeleştirilmesi işlemleri
- İthalat işlemlerinde KDV uygulaması ve muhasebeleştirilmesi
- İthalat işlemlerinde KDV muhasebe kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

akreditif, değerlendirme, gümrük, KDV, mal mukabili, mal, peşin ithalat, peşin ödeme, vesaik mukabili, vesaik

4.1. MAL VE HİZMET İHRACAT MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Ayakkabı ihracatı ile sağlık hizmeti ihracatı arasındaki farklılıklar neler olabilir?
2. Türkiye'deki bir firmanın Almanya'ya ihraç ettiği köprü projesi hizmetinin maliyeti hangi unsurlardan oluşabilir?
3. İhraç edilen mobilyaların satış fiyatı nasıl belirlenebilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Dış ticaret ile ilgili faaliyette bulunan firmalar ithalat ve ihracat ile ilgili muhasebe işlemlerini doğru bir şekilde yerine getirmelidir. Bu işlemlerin planlama ve denetimi çok önemlidir. Dış ticaretle ilgili mal veya hizmet üreten firmaların amacı, faaliyetleri ile ilgili ihracatlarını artırmaktır. Yapılan ihracata bağlı olarak firmaların yapacakları muhasebe kayıtları da değişiklik gösterir. Firmaların mal ve hizmet ihracatı yaparken muhasebe kayıtlarının değişiklik göstermesinin sebepleri şunlardır:

- İhracatçı firmanın muhasebe politikaları
- İhracat bedelinin tahsil şekli
- İhracat bedelinin tahsil süresi
- İhracatın teslim şekli
- İhracatın türü

İlgili firmanın sadece ihracatçı, imalatçı ve ihracatçı firma olması mal ve hizmet ihracatının muhasebe kayıtları açısından değişiklik göstermez.

Mal ve hizmet ihracatında muhasebe kaydı yapılırken fiilî ihracat tarihi, fatura tarihi ve gümrük beyannamesi tescil tarihi farklı olabilir. Böyle bir durumda fiilî ihracat tarihi dikkate alınır. Örneğin ihraç edilen bir mal veya hizmetin faturası 04.10.2023 tarihinde kesilmiştir. Gümrük beyannamesi 26.10.2023 tarihinde düzenlenmiştir. Fiilî ihracat tarihi ise 31.10.2023'tür. Bu mal veya hizmetin muhasebe kaydı 31.10.2023 olması gerekir.

Mal ve hizmetlerin muhasebe kaydı yapılırken düzenlenen gümrük beyannamesinde belirlenen döviz kuru ile işlem yapılır. İlgili döviz miktarı işlem tarihinde T.C. Merkez Bankası döviz kuru ile çarpılır ve Türk lirasına çevrilerek kaydedilir.

Mal ve Hizmet İhracat İşlemlerinin Muhasebeye Etkisi: Mal ve hizmet ihracatı işlemleri sonucunda oluşturulan raporlar firma ile ilgili taraflar için oldukça önemlidir. İhracat işlemlerinin farklılığı ihracatçı firmaların mali durumlarını, muhasebe kayıtlarını ve mali raporlarını etkiler. Bu nedenle mal ve hizmet ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi doğru sonuca ulaşmak açısından büyük önem taşır. Mal ve hizmet ihracatı muhasebe işlemlerinin doğru bir şekilde yapılabilmesi etkin muhasebe sistemiyle mümkündür.

Mal ve Hizmet İhracat İşlemlerinin Muhasebe Kayıtlarında Dikkat Edilecek Hususlar

- VUK'un 215. maddesine göre bütün kayıtlar ve defterler Türkçe tutulmak zorundadır.
- Türkçe kayıt tutulmak şartı ile başka dilde de kayıt yapılabilir.
- Muhasebe kayıtları gümrük beyannamesindeki fiilî ihraç tarihine göre yapılır.
- İhracat bedeli gümrük beyannamesinde yer alan fiilî ihraç tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz kuru dikkate alınarak hesaplanır.
- Yabancı paralı işlemler hesap planında yardımcı ve alt hesaplarda takip edilir.
- Muhasebe kayıtlarındaki açıklamalar net ve anlaşılır şekilde yazılır.
- İşlemlere ait belgelerin objektif olması gerekir.

4.1.1. Mal İhracatı Muhasebe Kayıtları

Firmalar ürettikleri malları yabancı ülkelere de satabilir. İhracat işlemi doğrudan yurt dışına yapılabilir gibi serbest bölgeler aracılığı ile de yapılabilir. Firmalar direkt olarak yurt dışına ihracat yapabilecekleri gibi ihraç kaydıyla da yurt içindeki dış ticaret firmalarına satış yapabilir. Yurt içinde bulunan dış ticaret firmalarına ihraç kaydıyla yapılan satışlara **ön ihracat** denir.

Bilgi Notu

Doğrudan ihracat, ihracatçı firmanın bütün ihracat işlemlerini aracı kullanmadan kendisinin yaptığı doğrudan satış işlemidir. İthalatçı firmanın bulunması, satış, lojistik, sevkiyat, dağıtım, ödeme ve tahsilat işlemlerinden satıcı ihracatçı firma sorumludur.

Mal ihracat işlemleri, ihracatın gerçekleştirildiği tarihteki kur ile Türk lirasına çevrilerek muhasebeleştirilir. Muhasebe kayıtları tek düzen hesap planındaki defterikebir hesapları altında yardımcı ve alt hesaplar açılarak gerçekleştirilir.

Yurt dışına mal ihracatı 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI ile takip edilir. Satış tutarları malın gümrükten çıkış tarihindeki kur dikkate alınarak bu hesabın alacağına kaydedilir. Yurt dışına yapılan mal ihracatı KDV'den istisnadır.

4.1. Örnek

G**A Firması İngiltere'de bulunan C**B Firması ile doğrudan ihracat yoluyla 50.000,00 avro tutarında ticari mal ihracatı yapmak için anlaşmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

1. 01.02.2023 tarihinde İngiltere'deki C**B Firması anlaşma gereği ihracat bedelinin tamamı olan 50.000,00 avroyu avans olarak ihracatçı G**A Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına EFT (elektronik fon transferi) yaparak göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 17,00 TL'dir.
2. 10.02.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. İhracat tarihinde döviz kuru 18,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 250.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
3. 10.02.2023 tarihinde G**A Firması ihracat işlemi için 3.000,00 TL sigorta, 1.500,00 TL navlun ve 500,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

4. 10.02.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenenler

- İhracat bedelinin ihracatçı G**A Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- Alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kaydı (50.000,00 € x 17,00 TL)	01.02.2023	850.000,00	850.000,00
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.01. C**B Firması İhracat kaydı (50.000,00 € x 18,00 TL)	10.02.2023	900.000,00	900.000,00
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.01. .... Malı Satışların maliyeti kaydı	10.02.2023	250.000,00	250.000,00
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.01. Navlun Giderleri 1.500,00 760.02.02. Banka Giderleri 500,00 760.02.03. Sigorta Giderleri 3.000,00 İhracat giderlerinin banka hesabından ödenmesi kaydı	10.02.2023	5.000,00	5.000,00
--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı	10.02.2023	850.000,00 50.000,00	900.000,00

/ /

4.1. SIRA SİZDE

A**G Firması Azerbaycan'daki E**M Firması ile 40.000,00 sterlin tutarında ham madde ihracatı konusunda anlaşmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

1. 04.10.2023 tarihinde E**M Firması ihracat bedelinin tamamını ihracatçı A**G Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına avans olarak göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 33,44 TL'dir.
2. 19.10.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İhracat tarihinde döviz kuru 34,01 TL'dir. Satılan malın maliyeti 400.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
3. 26.10.2023 tarihinde A**G Firması ihracat işlemi için 5.000,00 TL sigorta, 2.000,00 TL navlun ve 1.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.
4. 26.10.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenenler

- İhracat bedelinin ihracatçı A**G Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiil olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- Alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

4.1.2. Hizmet İhracatı Muhasebe Kayıtları

İhracat denildiğinde akla ilk gelen mal ihracatıdır. Bunun yanında firmalar birçok konuda hizmet ihracatı da yaparlar. Hizmet ihracatı, çeşitli sektörlerde verilen hizmetlerin yurt dışındaki firmalara satışı işlemidir. Örneğin Türkiye'deki bir mimarlık firmasının yurt dışındaki bir firma ile anlaşarak bu firmanın çizim işlerini yapması hizmet ihracatı sayılır. Bir hizmetin hizmet ihracatı olabilmesi için gerekli şartlar şunlardır:

- Hizmet yurt dışındaki müşteri için yapılmalıdır.
- Fatura gibi düzenlenmesi zorunlu belgeler yurt dışındaki müşteri adına düzenlenmelidir.
- Alıcı söz konusu hizmetten yurt dışında faydalanmalıdır.
- İhracat bedeli Türkiye'ye döviz olarak getirilmelidir.

Örneğin yurt dışındaki bir firmanın Türkiye'deki bir firmadan internet sayfası hazırlanması hizmeti alması hizmet ihracatı sayılmaz. Çünkü yapılan internet sayfasına Türkiye'den ve tüm dünyadan erişim sağlanabilir. Hizmet ihracatı işlemleri KDV'den muaftır.

Hizmet İhracatı Yapılan Sektörler: Türkiye'de birçok sektörde hizmet ihracatı yapılmaktadır. Bu sektörlerden bazıları devlet tarafından teşvik edilerek devlet yardımları ile desteklenir. Türkiye'de

hizmet ihracatı yapılan başlıca sektörler şunlardır (Şekil 4.1):

Şekil 4.1: Hizmet ihracatı yapılan başlıca sektörler

Türkiye’de özellikle eğitim, sağlık, bilişim, yönetim danışmanlığı ve film sektörlerinde devlet tarafından teşvik, yardım ve destek sağlanmaktadır.

4.2. Örnek

Türkiye’deki M**G Mimarlık Firması Romanya’da faaliyet gösteren N**G Firması ile 30.000,00 ABD doları tutarında okul projesi çizme hizmeti konusunda 01.07.2023 tarihinde anlaşmışlardır. Yapılan işlemler şöyledir:

- 01.07.2023 tarihinde M**G Mimarlık Firması tarafından N**G Firmasına 30.000,00 ABD doları tutarında fatura kesilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 16,00 TL’dir.
- 05.07.2023 tarihinde N**G Firması anlaşma bedeli olan 30.000,00 ABD doları M**G Mimarlık Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 17,00 TL’dir.
- 10.07.2023 tarihinde M**G Firması ihracat işlemi için 2.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- Hizmet ihracatının yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin ihracatçı M**G Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.02. N**G Firması Hizmet ihracatının kaydı (30.000,00 \$ x 16,00 TL)	480.000,00	480.000,00
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.02. Hizmet Satışları 601.02.01. Proje Çizimi		
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı İhracat bedelinin bankaya gelmesi kaydı (30.000,00 \$ x 17,00 TL)	510.000,00	480.000,00
	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.02. N**G Firması 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı		30.000,00
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.02. Banka Giderleri Banka komisyon giderinin ödenmesi kaydı	2.000,00	2.000,00
	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.01. TL Mevduat Hesabı		
	/ /		

4.2. SIRA SİZDE

Avusturya'da faaliyet gösteren A**Z Firması Türkiye'de pazar araştırması yapması için T**C Firması ile 20.000,00 avro tutarında anlaşma yapmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

- 14.04.2023 tarihinde hizmet tamamlanarak fatura kesilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 21,42 TL'dir.
- 24.04.2023 tarihinde A**Z Firması anlaşma bedeli olan 20.000,00 avroyu T**C Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 21,35 TL'dir.
- 28.04.2023 tarihinde T**C Firması ihracat işlemleri için 1.000,00 TL banka komisyon giderini bankadaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- Hizmet ihracatının yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin ihracatçı T**C Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

4.2. İHRACATTA ÖDEME ŞEKİLLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI

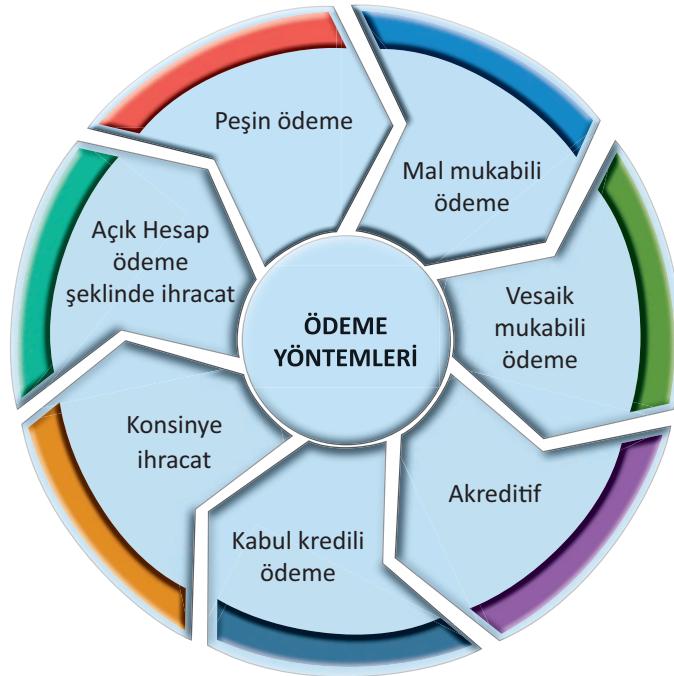

Hazırlık Çalışmaları

1. Fransa'ya ihraç edilen ayakkabıların bedeli nasıl tahsil edilebilir?
2. Arnavutluk'a otomobil lastiği ihraç eden bir firma, ihracat bedelinin tahsili konusunda haklarını nasıl güvenceye alabilir?
3. Azerbaycan'a yapılan ihracatın bedelinin tahsil edilme şekli niçin önemlidir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Dış ticaret ülke içinde yapılan ticarete göre daha risklidir. Bu risklerin bir bölümü ticaret yapılan ülke ile mevzuat farklılıklarından kaynaklanırken bir bölümü de ticaretten kaynaklanır. Dış ticarete ortaya çıkabilecek riskleri en aza indirmek ve ticaretin sağlıklı bir şekilde devam etmesi amacıyla çeşitli ödeme şekilleri ortaya çıkmıştır. Dış ticarete yapılan ödemelerin büyük bir bölümü bankalar tarafından gerçekleştirilir. Ödemeler uluslararası piyasalarda kabul görmüş ve tarafların anlaştığı para birimi ile yapılır.

İhracatta Ödeme Şekilleri: İhracat işlemlerinde birçok ödeme şekli vardır. Bu ödeme şekillerinin bir kısmı daha çok satıcı tarafın lehineyken diğer bir kısmı da alıcının lehine olmaktadır. Bu nedenle tarafların aralarında yapacağı anlaşmalarda ödeme yönteminin belirlenmesi çok önemlidir. Taraflar ödeme şeklini belirlerken kendilerine uygun ve riski en az olan yöntemi seçmelidir. Taraflar arasında belirlenen ödeme yöntemi gümrük beyannamesine yazılır. Dış ticarete genel kabul görmüş ödeme yöntemleri şunlardır (Şema 4.1):

Şema 4.1: Genel kabul görmüş ödeme yöntemleri

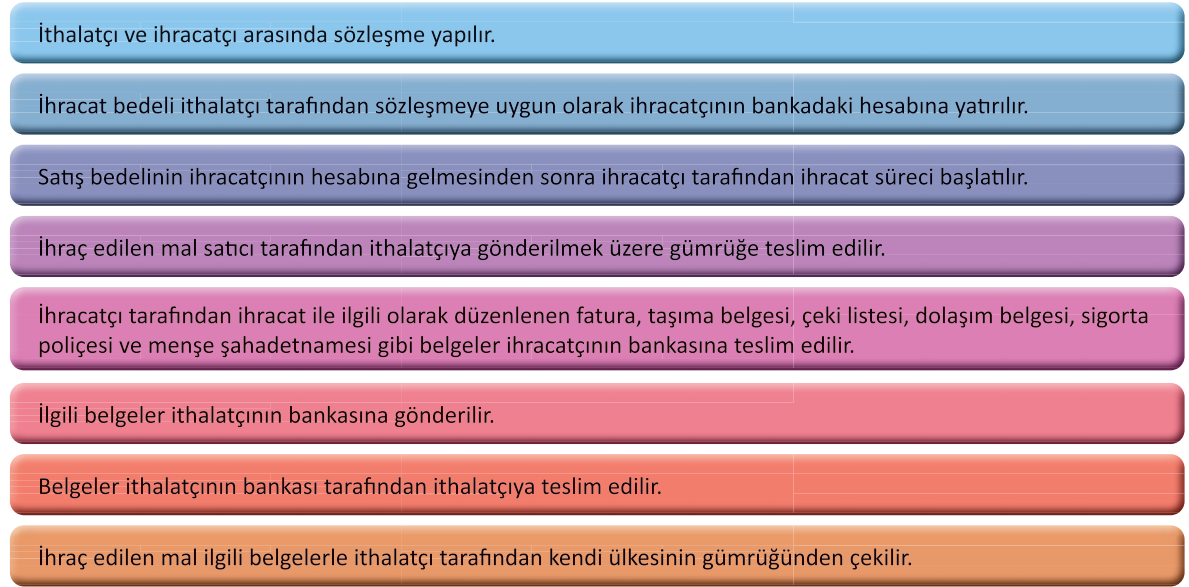
4.2.1. Peşin Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi

Tarafların aralarında yaptıkları anlaşmaya bağlı olarak ithalatçının fiilî ihracat gerçekleşmeden önce ihracat bedelini satıcıya ödediği yöntemdir. Satıcı ihracat bedelini tahsil ettikten sonra fiilî ihracatı gerçekleştirir. Satıcı açısından en güvenilir yöntemdir. Alıcı açısından ise riski fazladır. Fiilî ihracat gerçekleşmeden tahsil edilen ihracat bedeli avans özelliği taşır. Genellikle ithalatçı ve ihracatçı arasında güven ilişkisine dayanan bir ödeme şeklidir.

Bilgi Notu

İhracatta kullanılan ödeme şekillerinde ihracatçı (amir), ithalatçı, ihracatçının bankası (amir banka) ve ithalatçının bankası (muhabir banka) bulunmalıdır.

Peşin ödeme şeklinde ihracat süreci şu şekilde gerçekleşir (Şekil 4.2):

Şekil 4.2: Peşin ödeme şeklinde ihracat süreci

4.3. Örnek

N**G Firması 11.04.2023 tarihinde Fransa'daki M**A Firması ile tanesi 20,00 avrodan 1.000 adet ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

- 12.04.2023 tarihinde ithalatçı M**A Firması 20.000,00 avroyu ihracatçı Firmanın E**Y Bankasındaki hesabına avans olarak göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,00 TL'dir.
- 15.04.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 20,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 250.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 16.04.2023 tarihinde N**G Firması ihracat işlemi için 7.000,00 TL sigorta, 2.000,00 TL navlun ve 1.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

4. 16.10.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenenler

- İhracat bedelinin ihracatçı N**G Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- Alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı 340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av. Alınan sipariş avansının kaydı (20.000,00 € x 19,00 TL)	15.04.2023 380.000,00	380.000,00
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.03. M**A Firması 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.02. .... Malı İhracat kaydı (20.000,00 € x 20,00 TL)	15.04.2023 400.000,00	400.000,00
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.02. .... Malı 153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.02. .... Malı Satışların maliyeti kaydı	15.04.2023 250.000,00	250.000,00
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.01. Navlun Giderleri 2.000,00 760.02.02. Banka Giderleri 1.000,00 760.02.03. Sigorta Giderleri 7.000,00 102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.01. TL Mevduat Hesabı İhracat giderlerinin banka hesabından ödenmesi kaydı	16.04.2023 10.000,00	10.000,00

--	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	16.04.2023	380.000,00	
	340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları			
	340.02.01. Avro Cinsinden Alınan Sip. Av.			
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		20.000,00	
	601.10. İhracat Kur Farkı			
		120. ALICILAR HESABI		400.000,00
		120.02. Yurt Dışı Alıcılar		
		120.02.03. M**A Firması		
	Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı			
		/ /		

4.3. SIRA SİZDE

G**G Firması 01.07.2023 tarihinde İtalya'daki M**Y Firması ile ham madde ihracatı konusunda 100.000,00 avro tutarında anlaşma yapmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

- 10.07.2023 tarihinde ithalatçı G**G Firması anlaşma bedeli olan 100.000,00 avroyu ihracatçı Firmanın E**Y Bankasındaki hesabına avans olarak göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 28,60 TL'dir.
- 14.07.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 29,37 TL'dir. Satılan malın maliyeti 1.250.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 17.07.2023 tarihinde G**G Firması ihracat işlemi için 10.000,00 TL sigorta, 6.000,00 TL navlun ve 4.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.
- 17.07.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.

İstenenler

- İhracat bedelinin ihracatçı G**G Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiil olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- Alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

4.2.2. Mal Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi

İthalatçının anlaşılan tutarı mal veya hizmeti teslim aldıktan sonra ödediği teslim şeklidir. Anlaşma gereği mal veya hizmet ithalatçıya teslim edildikten sonra ödeme yapılır. Bu ödeme şekli ithalatçı açısından en güvenilir yöntem olup ihracatçı açısından daha çok risk taşımaktadır. Yapılan işlemler ithalatçı ve ihracatçı arasındaki güvene dayanır.

Mal mukabili ödeme şeklinde ihracat süreci şu şekilde gerçekleşir:

- İthalatçı ve ihracatçı arasında sözleşme yapılır.
- Sözleşmeye uygun olarak ihracatçı tarafından mallar gümrüğe gönderilir.

- İhracatçı tarafından ihracat ile ilgili olarak düzenlenen fatura, taşıma belgesi, çeki listesi, do-laşım belgesi, sigorta poliçesi ve menşe şahadetnamesi gibi belgeler ihracatçının bankasına teslim edilir.
- Alıcı tarafından ihraç edilen mal gümrükten çekilir.
- İthalatçı sözleşmede belirlenen tarihte mal veya hizmet bedelini ihracatçının bankasına gön-derir.
- İhracat bedeli ihracatçı tarafından bankadan tahsil edilir.

4.4. Örnek

S**G Firması 04.10.2023 tarihinde İran'daki A**G Firması ile tanesi 500,00 ABD dolarından 90 adet ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre mal mukabili olarak yapılmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

1. 04.10.2023 tarihinde 90 adet ticari mal fiilî olarak ihraç edilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 18,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 500.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
2. 09.10.2023 tarihinde ithalatçı A**G Firması malları teslim almış ve anlaşma bedeli olan 45.000,00 ABD doları ihracatçı Firmanın E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,00 TL'dir.
3. 09.10.2023 tarihinde S**G Firması ihracat işlemi için 8.000,00 TL navlun, 5.000,00 TL banka komisyon ve 12.000,00 TL sigorta giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin ihracatçı S**G Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

	04.10.2023	BORÇ	ALACAK
-- 120. ALICILAR HESABI		810.000,00	
120.02. Yurt Dışı Alıcılar			
120.02.04. A**G Firması			
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		810.000,00
	601.01. Mal Satışları		
	601.01.03. .... Mali		
İhracat kaydı			
(500,00 \$ x 90 = 45.000,00 \$)			
(45.000,00 \$ x 18,00 TL)			
-- 621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	04.10.2023	500.000,00	
621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti			
621.02.03. .... Mali			
	153. TİCARİ MALLAR HESABI		500.000,00
	153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar		
	153.01.03. .... Mali		
Satışların maliyeti kaydı			

09.10.2023		855.000,00	
--	102. BANKALAR HESABI		
	102.03. E**Y Bankası		
	102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı		
	102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı		
			120. ALICILAR HESABI
			120.02. Yurt Dışı Alıcılar
			120.02.04. A**G Firması
			601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI
			601.10. İhracat Kur Farkı
	İhracat bedelinin bankaya gelmesi kaydı (45.000,00 \$ x 19,00 TL)		
			810.000,00
			45.000,00
09.10.2023			
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	25.000,00	
	760.02 Yurt Dışı Pazarlama Giderleri		
	760.02.01. Navlun Giderleri	8.000,00	
	760.02.02. Banka Giderleri	5.000,00	
	760.02.03. Sigorta Giderleri	12.000,00	
			102. BANKALAR HESABI
			102.03. E**Y Bankası
			102.03.01. TL Mevduat Hesabı
	İhracat giderlerinin banka hesabından ödenmesi kaydı		
			25.000,00

//

4.4. SIRA SİZDE

F**B Firması 01.02.2023 tarihinde Libya'daki G**S Firması ile tonu 150,00 ABD dolarından 50 ton ham madde konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre mal mukabili olarak yapılmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

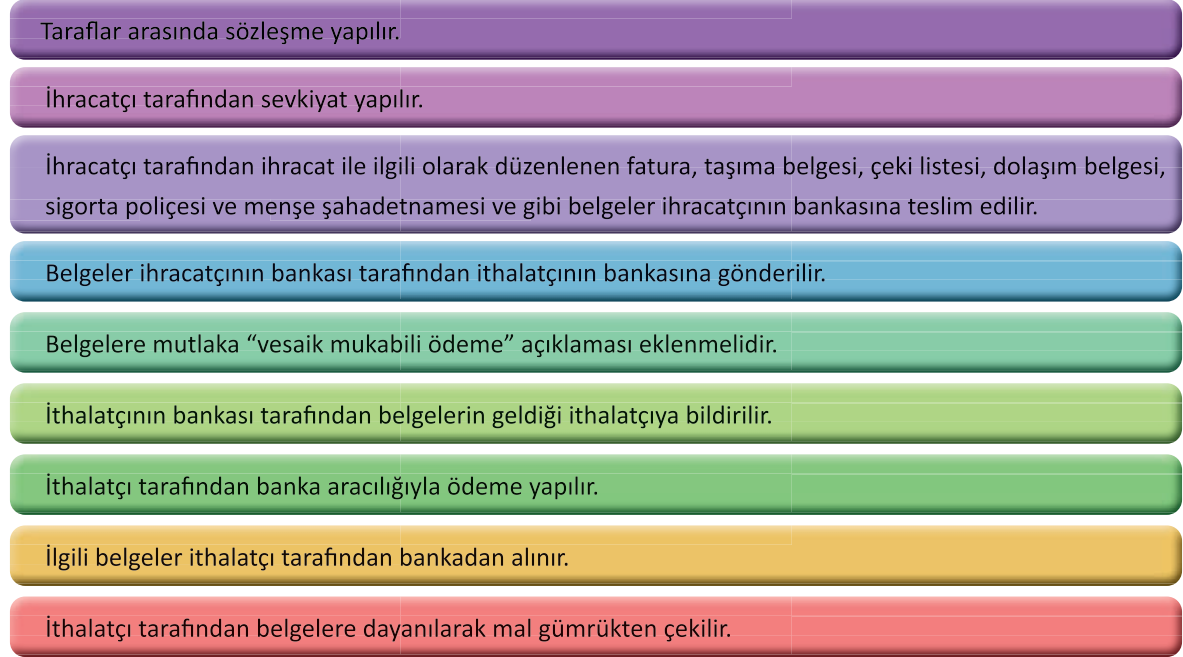
- 02.02.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 18,82 TL'dir. Satılan malın maliyeti 60.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 06.02.2023 tarihinde ithalatçı F**B Firması malları teslim alarak anlaşma bedeli olan 7.500,00 ABD doları ihracatçı Firmanın E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 18,84 TL'dir.
- 06.02.2023 tarihinde F**B Firması ihracat işlemi için 3.000,00 TL sigorta, 2.000,00 TL navlun ve 1.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- İhracatın fiil olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin ihracatçı F**B Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

4.2.3. Vesaik Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi (Belge Karşılığı Ödeme)

İthalatçının mal veya hizmet bedelini işlemlerle ilgili belgeleri teslim aldıktan sonra ödediği ihracat çeşididir. İhracatçı anlaşmaya bağlı olarak malları sevk eder. İşlemlerle ilgili belgeleri de bankası aracılığı ile ithalatçının bankasına gönderir. İthalatçının bankası yapılan işlemin bedelini ihracatçının bankasına gönderir. İthalatçı da kendisine gelen evraklara dayanarak malı gümrükten çeker. İthalatçı tarafından belgelere dayanılarak mal teslim alınacağından güvenilir bir yöntemdir. Vesaik mukabili ödeme şeklinde ihracat süreci şu şekilde gerçekleşir (Şekil 4.3):

Şekil 4.3: Vesaik mukabili ödeme şeklinde ihracat süreci

4.5. Örnek

T**S Firması 06.03.2023 tarihinde Belçika'daki N**İ Firması ile ticari mal ihracatı konusunda 30.000,00 avro tutarında anlaşma yapmıştır. İhracat CIF teslim şekline göre vesaik mukabili olarak yapılmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

- 08.03.2023 tarihinde işlemler tamamlanarak fiil ihracat yapılmış ve ihracatla ilgili belgeler N**İ Firmasına gönderilmek üzere E**Y Bankasına teslim edilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 18,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 300.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 09.03.2023 tarihinde ihracatla ilgili C**G Gümrük Müşavirliği Firmasına %18 KDV hariç 10.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan EFT yapılarak ödenmiştir.
- 10.03.2023 tarihinde ithalatçı N**İ Firması belgeleri teslim almış ve anlaşma bedeli olan 30.000,00 avroyu ihracatçı Firmanın E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,00 TL'dir.
- 10.03.2023 tarihinde T**S Firması ihracat işlemi için 6.000,00 TL navlun, 5.000,00 TL banka komisyon, 9.000,00 TL sigorta giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- İhracat bedelinin ihracatçı T**S Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- Alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.05. N**İ Firması	08.03.2023	540.000,00	
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.04. .... Malı		540.000,00
	İhracat kaydı (30.000,00 € x 18,00 TL)			
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.04. .... Malı	08.03.2023	300.000,00	
		153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.04. .... Malı		300.000,00
	Satışların maliyeti kaydı			
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.04. Gümrük Komisyoncusu Giderleri	09.03.2023	10.000,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.01. Yurt İçi Alış KDV		1.800,00	
		102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.01. TL Mevduat Hesabı		11.800,00
	Gümrük müşavirliği ücretinin ödenmesi kaydı			
--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.01. Avro Döviz Tevdiat Hesabı	10.03.2023	570.000,00	
		120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.05. N**İ Firması		540.000,00
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı		30,00,00
	İhracat bedelinin bankaya gelmesi kaydı (30.000,00 \$ x 19,00 TL)			

		10.03.2023	
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI		20.000,00
	760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri		
	760.02.01. Navlun Giderleri	6.000,00	
	760.02.02. Banka Giderleri	5.000,00	
	760.02.03. Sigorta Giderleri	9.000,00	
	102. BANKALAR HESABI		20.000,00
	102.03. E**Y Bankası		
	102.03.01. TL Mevduat Hesabı		
	İhracat giderlerinin banka hesabından ödenmesi kaydı		
		/ /	

4.5. SIRA SİZDE

K**M Firması 02.09.2023 tarihinde Rusya'daki İ**K Firması ile ham madde ihracatı konusunda 20.000,00 ABD doları tutarında anlaşma yapmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre vesaik mukabili olarak yapılmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

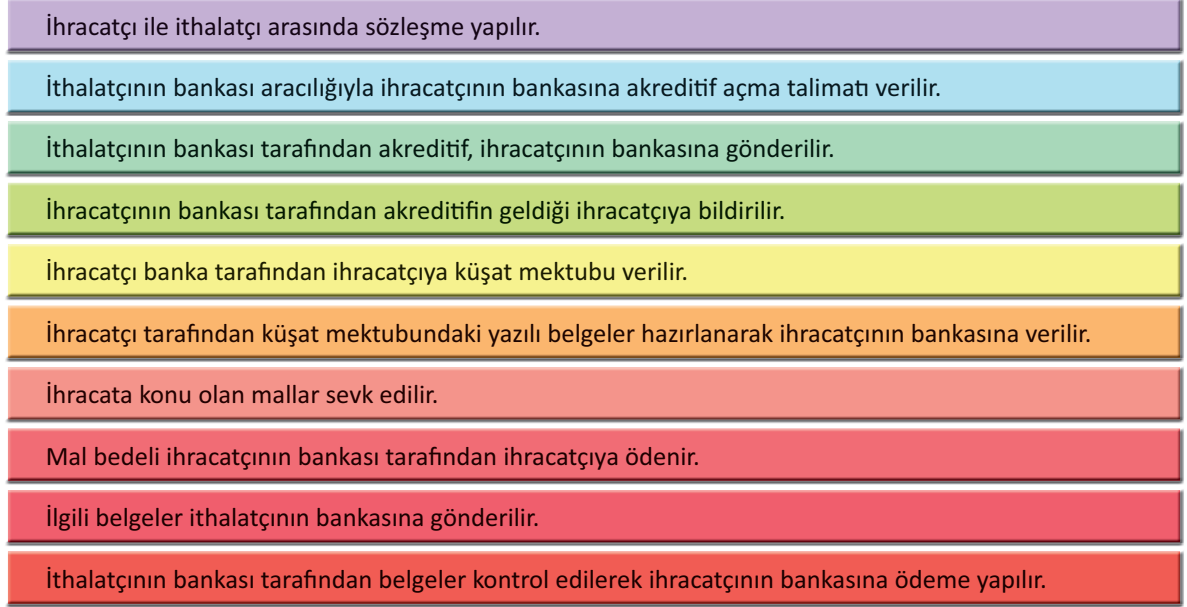
- 04.09.2023 tarihinde işlemler tamamlanarak fiil ihracat yapılmış ve ihracatla ilgili belgeler İ**K Firmasına gönderilmek üzere E**Y Bankasına teslim edilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 26,78 TL'dir. Satılan malın maliyeti 180.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 05.09.2023 tarihinde ihracatla ilgili A**C Gümrük Müşavirliği Firmasına %20 KDV hariç 15.000,00 TL E**Y Bankasındaki hesaptan EFT yapılarak ödenmiştir.
- 06.09.2023 tarihinde ithalatçı İ**K Firması belgeleri teslim almış ve anlaşma bedeli olan 20.000,00 ABD doları ihracatçı Firmanın E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 26,82 TL'dir.
- 06.09.2023 tarihinde K**M Firması ihracat işlemi için 8.000,00 TL sigorta, 4.000,00 TL navlun ve 3.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- İhracat bedelinin ihracatçı K**M Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiil olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- Alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

4.2.4. Akreditifli İhracat ve Muhasebeleştirilmesi

Akreditif, alıcı tarafın bankası tarafından satıcıya yazılan ve bankanın taahhüdünü içeren ihbar mektubudur. İthalatçının kendi bankasına verdiği talimat ile ilgili belgelerin ihracatçı tarafından teslim edilmesi karşılığında belirli bir miktar paranın ödenmesi taahhüdünü içerir. İhracatçı, akreditifte yer alan belgeleri bankaya verdiğinde belirtilen miktardaki parayı tahsil edebilir. Akreditifli ödeme ithalatçı ve ihracatçı açısından en güvenilir ödeme şeklidir. Akreditifli ödeme şeklinde ihracat süreci şu şekilde gerçekleşir (Şekil 4.4):

Şekil 4.4: Akreditifli ödeme şeklinde ihracat süreci

Bilgi Notu

Kredi açan banka tarafından yazılan, kredi durumu ve koşullarını ihracatçıya bildiren mektuba **küşat mektubu** denir.

4.6. Örnek

N**S Firması 01.08.2023 tarihinde ABD'deki A**G Firması ile ticari mal ihracatı konusunda 75.000,00 ABD doları tutarında anlaşma yapmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre vadeli akreditifli olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 01.08.2023 tarihinde N**S Firması ihracatla ilgili proforma faturayı düzenleyerek A**G Firmasına göndermiştir.
- 02.08.2023 tarihinde A**G Firması N**S Firması lehine 75.000,00 ABD doları karşılığında 15 günlük akreditif açmıştır. E**Y Bankası aynı tarihte A**G Firmasına akreditifin onaylandığını bildirmiştir.

- 05.08.2023 tarihinde fiilî ihracat yapılarak ihracatla ilgili evraklar E**Y Bankasına teslim edilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 16,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 750.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 17.08.2023 tarihinde E**Y Bankası evrakları inceleyerek 75.000,00 ABD doları akreditif tutarını N**S Firmasının ABD doları hesabına aktarmıştır. İşlem gününde döviz kuru 15,00 TL'dir.
- 17.08.2023 tarihinde N**S Firması ihracat işlemi için 11.000,00 TL sigorta, 8.000,00 TL navlun ve 6.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- Akreditif açılması işleminin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- Akreditif bedelinin N**S Firması hesabına aktarılmasının yevmiye kaydını yapınız.
- Akreditif kapatılması işleminin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	980. BORÇLU NAZIM HESAPLAR 980.01. Yabancı Paralı Mevcutlar 980.01.03. B**G Bankası 980.01.03.01. Dolar Açılan akreditifin kaydı	75.000,00 \$	
	981. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR 981.01. Yabancı Paralı Alacaklar 981.01.01. A**G Firması		75.000,00 \$
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.06. A**G Firması İhracat kaydı (75.000,00 \$ x 16,00 TL)	1.200.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.05. .... Malı		1.200.000,00
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.05. .... Malı Satışların maliyeti kaydı	750.000,00	
	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.05. .... Malı		750.000,00

--	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.02. Dolar Döviz Tevdiat Hesabı	17.08.2023	1.125.000,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı		75.000,00	
	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.06. A**G Firması			1.200.000,00
	İhracat bedelinin bankaya gelmesi kaydı (75.000,00 \$ x 15,00 TL)			
--	981. ALACAKLI NAZIM HESAPLAR 981.01. Yabancı Paralı Alacaklar 981.01.01. A**G Firması	17.08.2023	75.000,00 \$	
	980. BORÇLU NAZIM HESAPLAR 980.01. Yabancı Paralı Mevcutlar 980.01.03. B**G Bankası 980.01.03.01. Dolar			75.000,00 \$
	Açılan akreditifin kapatılması kaydı			
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.01. Navlun Giderleri 8.000,00 760.02.02. Banka Giderleri 6.000,00 760.02.03. Sigorta Giderleri 11.000,00	17.08.2023	25.000,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.01. TL Mevduat Hesabı			25.000,00
	İhracat giderlerinin banka hesabından ödenmesi kaydı			

/ /

4.6. SIRA SİZDE

G**M Firması 02.11.2023 tarihinde Hindistan'daki G**E Firması ile ham madde ihracatı konusunda 40.000,00 avro tutarında anlaşma yapmıştır. İhracat CIF teslim şekline göre akreditifli olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 04.11.2023 tarihinde G**E Firması G**M Firması lehine 40.000,00 avro tutarında akreditif açmıştır. E**Y Bankası aynı tarihte G**M Firmasına akreditifin onaylandığını bildirmiştir.
- 07.11.2023 tarihinde G**M Firması tarafından fiil ihracat yapılarak ihracatla ilgili evraklar E**Y Bankasına teslim edilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 30,27 TL'dir. Satılan malın ma-

liyeti 350.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.

- 15.11.2023 tarihinde E**Y Bankası evrakları inceleyerek 40.000,00 avro akreditif tutarını G**M Firmasının avro hesabına aktarmıştır. İşlem gününde döviz kuru 32,03 TL'dir.
- 15.11.2023 tarihinde G**M Firması ihracat işlemi için 9.000,00 TL sigorta, 7.000,00 TL navlun ve 3.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- Akreditif açılması işleminin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- Akreditif bedelinin G**M Firması hesabına aktarılmasının yevmiye kaydını yapınız.
- Akreditif kapatılması işleminin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

4.2.5. Kabul Kredili Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi

İhracat bedelinin teminat olarak belirlenen bir poliçe ile belirli bir vadede ödenmesi taahhüdünü içeren ödeme şeklidir. Bu yöntemde ihracatçı tarafından düzenlenen bir poliçe ithalatçı tarafından kabul edilerek satış işlemi gerçekleşir. İhracatçı ithalatçı tarafından yapılacak ödemenin ileri bir tarihte yapılacağını kabul etmiş olur. Kabul kredili ödeme şeklinde ihracat; mal mukabili, vesaik mukabili veya akreditifli ihracat olarak yapılabilir.

4.7. Örnek

S**A Firması 06.03.2023 tarihinde Japonya'daki Z**A Firması ile 70.000,00 Japon yeni tutarında ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre kabul kredili olarak yapılmıştır. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 10.03.202 tarihinde işlemler tamamlanarak fiilî ihracat yapılmış ve 70.000,00 Japon yeni tutarında 25.03.2023 vadeli bir poliçe düzenlenerek ithalatçı Z**A Firmasına gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 12,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 400.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 15.03.2023 tarihinde ithalatçı Z**A Firması poliçeyi kabul şerhi koyarak kabul etmiştir. İşlem gününde döviz kuru 13,00 TL'dir.
- 25.03.2023 tarihinde S**A Firması E**Y Bankası aracılığıyla poliçeyi tahsile göndermiştir. Poliçe aynı gün tahsil edilerek S**A Firmasının hesabına yatırılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 11,00 TL'dir.
- 25.03.2023 tarihinde S**A Firması ihracat işlemi için 20.000,00 TL sigorta, 17.000,00 TL navlun ve 13.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- Poliçe düzenlenerek Z**A Firmasına gönderilmesinin yevmiye kaydını yapınız.

- Poliçenin tahsile gönderilmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Poliçenin tahsil edilerek hesaba yatırılmasının yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	10.03.2023		
120. ALICILAR HESABI		840.000,00	
120.02. Yurt Dışı Alıcılar			
120.02.07. Z**A Firması			
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		840.000,00
	601.01. Mal Satışları		
	601.01.06. .... Malı		
İhracat kaydı (70.000,00 ₺ x 12,00 TL)			
--	10.03.2023		
621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ		400.000,00	
621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti			
621.02.06. .... Malı			
	153. TİCARİ MALLAR HESABI		400.000,00
	153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar		
	153.01.06. .... Malı		
Satışların maliyeti kaydı			
--	15.03.2023		
121. ALACAK SENETLERİ HESABI		910.000,00	
121.02. Yabancı Paralı Alacak Senetleri			
121.02.01. Cüzdandaki Senetler			
121.02.01.03. Japon Yeni Alacak Senetleri			
	120. ALICILAR HESABI		840.000,00
	120.02. Yurt Dışı Alıcılar		
	120.02.07. Z**A Firması		
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		70.000,00
	601.10. İhracat Kur Farkı		
Z**A Firmasının poliçeyi kabul etmesinin kaydı			
--	25.03.2023		
121. ALACAK SENETLERİ HESABI		910.000,00	
121.02. Yabancı Paralı Alacak Senetleri			
121.02.02. Tahsile Gönderilen Senetler			
121.02.02.03. Japon Yeni Alacak Senetleri			
	121. ALACAK SENETLERİ HESABI		910.000,00
	121.02. Yabancı Paralı Alacak Senetleri		
	121.02.01. Cüzdandaki Senetleri		
	121.02.01.03. Japon Yeni Alacak Senetleri		
Poliçenin tahsile gönderilmesi			

/ /

--	102 BANKALAR HESABI	25.03.2023	770.000,00	
	102.03. E**Y Bankası			
	102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
	102.03.02.01. Japon Yeni Döviz Tevdiat Hesabı			
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		140.000,00	
	601.10. İhracat Kur Farkı			
		121. ALACAK SENETLERİ HESABI		910.000,00
		121.02. Yabancı Paralı Alacak Senetleri		
		121.02.02. Tahsile Gönderilen Senetleri		
		121.02.02.03. Japon Yeni Alacak Senetleri		
	Poliçenin tahsil edilerek bankadaki hesaba yatırılması			
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	25.03.2023	50.000,00	
	760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
	760.02.01. Navlun Giderleri	17.000,00		
	760.02.02. Banka Giderleri	13.000,00		
	760.02.03. Sigorta Giderleri	20.000,00		
		102. BANKALAR HESABI		50.000,00
		102.03. E**Y Bankası		
		102.03.01. TL Mevduat Hesabı		
	İhracat giderlerinin banka hesabından ödenmesi kaydı			

4.7. SIRA SİZDE

A**G Firması 01.04.2023 tarihinde Çin'deki K**G Firması ile 150.000,00 Çin yuani tutarında ham madde ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracatın **CIF** teslim şekline göre kabul kredili yapıldığı belirtilmiştir. Yapılan ihracatın bilgileri şöyledir:

- 03.04.2023 tarihinde işlemler tamamlanarak fiili ihracat yapılmış ve 150.000,00 Çin yuani tutarında 30.04.2023 vadeli bir poliçe düzenlenerek ithalatçı K**G Firmasına gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 2,81 TL'dir. Satılan malın maliyeti 200.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 14.04.2023 tarihinde ithalatçı K**G Firması poliçeyi kabul şerhi koyarak kabul etmiştir. İşlem gününde döviz kuru 2,84 TL'dir.
- 28.04.2023 tarihinde A**G Firması E**Y Bankası aracılığıyla poliçeyi tahsile göndermiştir. Poliçe aynı gün tahsil edilerek A**G Firmasının hesabına yatırılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 2,82 TL'dir.
- 30.04.2023 tarihinde A**G Firması ihracat işlemi için 8.000,00 TL sigorta, 4.000,00 TL navlun ve 3.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- Poliçenin düzenlenerek K**G Firmasına gönderilmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Poliçenin tahsile gönderilmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Poliçenin tahsil edilerek hesaba yatırılmasının yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

4.2.6. Konsinye İhracat ve Muhasebeleştirilmesi

Kesin satışı daha sonra yapılacak olan malların yurt dışındaki alıcılara, komisyonculara, ihracatçının yurt dışındaki şube veya temsilciliklerine mal gönderilmesi işlemidir. İhracatı yapılan malın mülkiyeti kesin satış oluncaya kadar ihracatçıya aittir. İhraç edilen mal taraflar arasındaki sözleşmeye dayalı olarak ithalatçıya tanıtım ve kullanım amacıyla gönderilir. Yeni üretilmiş malların tanıtımı için kullanılan bir yöntemdir. Konsinye ihracatta malı ihraç eden tarafa konsinyör, malı kabul eden ithalatçıya ise **konsinye** denir.

4.8. Örnek

A**Z Firması uçak camı üretmektedir. 04.11.2023 tarihinde Kanada'daki B**Y Firması ile birim maliyeti 1.200,00 TL olan 250 adet mamul mal ihracatı yapma konusunda anlaşma yapmıştır. İhracatın CIF teslim şekline göre konsinye ihracat şeklinde yapılacağı belirtilmiştir. Yapılan işlemler şöyledir:

1. 05.11.2023 tarihinde işlemler tamamlanarak 250 adet mamul mal konsinye olarak B**Y Firmasına gönderilmiştir. Anlaşma gereği bir adet mal 200,00 Kanada dolarından satılacaktır. İşlem gününde döviz kuru 13,00 TL'dir.
2. 10.11.2023 tarihinde B**Y Firması malların 150 tanesinin 200,00 Kanada dolarından satıldığını ihracatçı A**Z Firmasına bildirmiştir. A**Z Firması satışla ilgili faturayı düzenlemiştir. İşlem gününde döviz kuru 14,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 180.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
3. 10.11.2023 tarihinde konsinye satışa aracılık yapan B**Y Firması, anlaşma gereği komisyon bedeli olan tanesi 50,00 Kanada dolarından toplam 7.500,00 Kanada doları tutarında komisyon faturasını düzenleyerek A**Z Firmasına göndermiştir. Aynı gün komisyon tutarı E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir. İşlem gününde döviz kuru 15,00 TL'dir.
4. 11.11.2023 tarihinde satılan 150 adet malın satış bedeli olan 30.000,00 Kanada doları E**Y Bankasındaki hesaba gelmiştir. İşlem gününde döviz kuru 12,00 TL'dir.
5. 11.11.2023 tarihinde A**Z Firması ihracat işlemi için 10.000,00 TL sigorta, 8.000,00 TL navlun ve 2.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- Malların B**Y Firmasına konsinye olarak gönderilmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- B**Y Firması tarafından gerçekleştirilen satışın yevmiye kaydını yapınız.
- B**Y Firmasına ödenen komisyon ücretinin yevmiye kaydını yapınız.
- Satış bedelinin E**Y Bankasındaki hesaba gelmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	152. MAMULLER HESABI 152.03. Yurt Dışı Konsinye Mamuller 152.03.01. .... Mamulü	05.02.023	650.000,00	
		152. MAMULLER HESABI 152.02. Yurt Dışı Satış Ür. Mam. 152.02.01. .... Mamulü		650.000,00
	Konsinye malların stoklardan çıkış kaydı (200,00 CA \$ x 250 adet) (50.000,00 CA \$ x 13,00 TL)			
--	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.08. B**Y Firması	10.02.2023	420.000,00	
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.03. Yurt Dışı Konsinye Satışları 601.03.01. .... Mamulü		420.000,00
	Konsinye malların satış kaydı (200,00 CA \$ x 150 adet) (30.000,00 CA \$ x 14,00 TL)			
--	620. SATILAN MAMUL MALİYETİ HESABI 620.02. Yurt Dışına Satılan Mamul Maliyeti 620.02.02. Konsinye Mamul Maliyeti	10.02.2023	180.000,00	
		152. MAMULLER HESABI 152.03. Yurt Dışı Konsinye Mamuller 152.03.01. .... Mamulü		180.000,00
	Satışların maliyeti kaydı (1.200 TL x 150 adet)			
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.07. Konsinye Satış Giderleri	10.02.2023	112.500,00	
		102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.03. Kanada Doları DTH		112.500,00
	Komisyon gideri kaydı (50,00 CA \$ x 150 adet) (7.500,00 CA \$ x 15,00 TL)			

/ /

--	102. BANKALAR HESABI	11.02.2023	360.000,00	
	102.03. E**Y Bankası			
	102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
	102.03.02.04. Kanada Doları DTH			
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		60.000,00	
	601.10. İhracat Kur Farkı			
		120. ALICILAR HESABI		420.000,00
		120.02. Yurt Dışı Alıcılar		
		120.02.08. B**Y Firması		
	Satılan malların bedellerinin banka hesabına gelmesi kaydı			
	(200,00 CA \$ x 150 adet)			
	(30.000,00 CA \$ x 12,00 TL)			
		11.02.2023		
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI		20.000,00	
	760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
	760.02.01. Navlun Giderleri	8.000,00		
	760.02.02. Banka Giderleri	2.000,00		
	760.02.03. Sigorta Giderleri	10.000,00		
		102. BANKALAR HESABI		20.000,00
		102.03. E**Y Bankası		
		102.03.01. TL Mevduat Hesabı		
	İhracat giderlerinin banka hesabından ödenmesi kaydı			
		/ /		

4.8. SIRA SİZDE

G**E Firması tarım makineleri üretmektedir. 05.01.2023 tarihinde Avustralya'daki M**G Firması ile maliyeti 10.000,00 TL olan mallardan 50 adet ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracatın **CIF** teslim şekline göre konsinye ihracat şeklinde yapılacağı belirtilmiştir. Yapılan işlemler şöyledir:

- 06.01.2023 tarihinde işlemler tamamlanarak 100 adet mal konsinye olarak M**G Firmasına gönderilmiştir. Anlaşma gereği bir adet mal 800,00 Avustralya dolarından satılacaktır. İşlem gününde döviz kuru 12,70 TL'dir.
- 16.01.2023 tarihinde M**G Firması 30 adet malın tanesi 800,00 Avustralya dolarından sattığını ihracatçı G**E Firmasına bildirmiştir. G**E Firması satışla ilgili faturayı düzenlemiştir. İşlem gününde döviz kuru 13,13 TL'dir. Satılan malın maliyeti 300.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 17.01.2023 tarihinde konsinye satışa aracılık yapan M**G Firması, anlaşma gereği komisyon bedeli olan tanesi 75,00 Avustralya dolarından toplam 2.250,00 Avustralya doları tutarında komisyon faturasını düzenleyerek G**E Firmasına göndermiştir. Aynı gün komisyon tutarı E**Y Bankasındaki hesaptan ödenmiştir. İşlem gününde döviz kuru 13,10 TL'dir.

- 18.01.2023 tarihinde satılan 30 adet malın satış bedeli olan 24.000,00 Avustralya doları E**Y Bankasındaki hesaba gelmiştir. İşlem gününde döviz kuru 13,23 TL'dir.
- 18.01.2023 tarihinde G**E Firması ihracat işlemi için 10.000,00 TL sigorta, 8.000,00 TL navlun ve 2.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.

İstenenler

- Malların M**G Firmasına konsinye olarak gönderilmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- G**E Firması tarafından gerçekleştirilen satışın yevmiye kaydını yapınız.
- G**E Firmasına ödenen komisyon ücretinin yevmiye kaydını yapınız.
- Satış bedelinin E**Y Bankasındaki hesaba gelmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.

4.2.7. Açık Hesap Ödeme Şeklinde İhracat ve Muhasebeleştirilmesi

İthalatçının ihracatçı tarafından gönderilen belgelerle malı gümrükten çekebildiği yöntemdir. İhracatçı, ihracat ile ilgili düzenlenen fatura, taşıma belgesi, çeki listesi, dolaşım belgesi, sigorta poliçesi ve menşe şahadetnamesi gibi belgeleri ithalatçıya malı sevk ettikten sonra gönderir. İthalatçı, kendisine ulaşan belgelerle ödeme yapmadan malı gümrükten çeker ve anlaşmaya göre mal bedelini satıcıya öder. İhracatçı açısından riskli bir yöntemdir.

4.9. Örnek

O**G Firması 01.05.2023 tarihinde Norveç'teki R**G Firması ile 125.000,00 Danimarka kronu değerinde ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat CIF teslim şekline göre açık hesap şeklinde 30 gün vadeli yapıldığı belirtilmiştir. Anlaşma gereği R**G Firması borcunu 30 gün sonra ödeyecektir. Yapılan işlemler şöyledir:

- 01.05.2023 tarihinde işlemler tamamlanarak fiil ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 2,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 100.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır. Aynı gün ihracatla ilgili belgeler R**G Firmasına gönderilmiştir.
- 02.05.2023 tarihinde O**G Firması ihracat işlemi için 12.000,00 TL sigorta, 5.000,00 TL navlun ve 3.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.
- 31.05.2023 tarihinde R**G Firması anlaşma bedeli olan 125.000,00 Norveç kronunu ihracatçı Firmanın E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 3,00 TL'dir.

İstenenler

- İhracatın fiil olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin ihracatçı O**G Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	01.05.2023 120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.09. R**G Firması İhracat Kaydı (125.000,00 NOK x 2,00 TL)	250.000,00	250.000,00
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.07. .... Malı		
--	01.05.2023 621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.07. .... Malı Satışların maliyeti kaydı	100.000,00	100.000,00
	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.07. .... Malı		
--	02.05.2023 760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI 760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri 760.02.01. Navlun Giderleri 5.000,00 760.02.02. Banka Giderleri 3.000,00 760.02.03. Sigorta Giderleri 12.000,00 İhracat giderlerinin banka hesabından ödenmesi kaydı	20.000,00	20.000,00
	102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.01. TL Mevduat Hesabı		
--	31.05.2023 102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı 102.03.02.05. Norveç Kronu Döviz Tevdiat Hesabı İhracat bedelinin bankaya gelmesi kaydı (125.000,00 NOK x 3,00 TL)	375.000,00	250.000,00
	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.09. R**G Firması		
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı		125.000,00
	/ /		

4.9. SIRA SİZDE

N**Y Firması 02.06.2023 tarihinde İsviçre'deki E**Y Firması ile 60.000,00 İsviçre frangı tutarında ham madde ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat CIF teslim şekline göre açık hesap şeklinde 60 gün vadeli yapıldığı belirtilmiştir. Anlaşma gereği E**Y Firması borcunu 60 gün sonra 01.08.2023 tarihinde ödeyecektir. Yapılan işlemler şöyledir:

1. 02.06.2023 tarihinde işlemler tamamlanarak fiilî ihracat yapılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 23,12 TL'dir. Satılan malın maliyeti 500.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemi uygulamaktadır. Aynı gün ihracatla ilgili belgeler E**Y Firmasına gönderilmiştir.
2. 05.06.2023 tarihinde O**G Firması ihracat işlemi için 11.000,00 TL sigorta, 9.000,00 TL navlun ve 5.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.
3. 03.07.2023 tarihinde E**Y Firması anlaşma bedeli olan 60.000,00 İsviçre frangını ihracatçı Firmanın E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 29,07 TL'dir.

İstenenler

- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin ihracatçı N**Y Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.

4.3. İHRACATTA SATIŞ İADE VE KDV İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. İhraç edilen bir malın iadesinde ne gibi zorluklarla karşılaşılabilir?
2. İhraç edilen bir hizmetin bedeli nasıl geri alınabilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Dış ticaret işlemlerine konu olan mallar; istenilen nitelikte olmama, bozulma, kırılma ve sözleşme şartlarına uygunsuzluk gibi sebeplerden dolayı iade edilebilir. İhracat yapan bir firmanın ihraç ettiği malların iade edilmesi durumunda iade işleminin cari dönemde veya cari dönemden sonra olup olmadığı önemli bir husustur. Bunun yanında iadeye konu olan malın ne zaman iade edildiği, KDV ve ÖTV iadelerinden faydalanılıp faydalanılmadığı da önem arz etmektedir. İhracat sırasında KDV ve ÖTV iadelerinden faydalanılmış ise iade sırasında faydalanılan iade bedellerinin devlete ödenmesi gerekir.

4.3.1. İhracatta Satış İade İşlemleri

İhraç edilen malların iade edilmesi durumunda iade bedeli 610. SATIŞTAN İADELER HESABI (-) borçlandırılıp 120. ALICILAR HESABI alacaklandırılarak yevmiye kaydı yapılır. Döviz kuru olarak işlem tarihindeki döviz kuru ile işlem yapılır. İşlemlerde ortaya çıkan olumlu kur farkları kaydedilirken 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI alacaklandırılır. Ortaya çıkan olumsuz kur farkları kaydedilirken ise 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI borçlandırılır.

4.10. Örnek

G**G Firması 02.01.2023 tarihinde Kuveyt'te faaliyet gösteren K**S Firması ile tanesi 80,00 Kuveyt dinarı olan 125 adet ticari mal ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracat CIF teslim şekline göre peşin olarak yapılmıştır. Yapılan işlemler şöyledir:

1. 02.01.2023 tarihinde K**S Firması tanesi 80,00 Kuveyt dinarı olan 125 adet ticari mal bedelini G**G Firmasının E**Y Bankasındaki hesabına avans olarak göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 60,00 TL'dir.
2. 05.01.2023 tarihinde G**G Firması 125 adet ticari malın fiilî ihracatını yapmıştır. İşlem gününde döviz kuru 61,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 250.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
3. 10.01.2023 tarihinde G**G Firması ihracat işlemi için 18.000,00 TL sigorta, 12.000,00 TL navlun ve 5.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.
4. 10.01.2023 tarihinde ihracatla ilgili alınan avans kapatılmıştır.
5. 15.01.2023 tarihinde K**S Firması malların 25 tanesini istenilen nitelikte olmadığı için iade etmiştir. İşlem gününde döviz kuru 62,00 TL'dir.
6. 20.01.2023 tarihinde iade gelen mallar kontrol edilerek iade bedeli olan 2.000,00 Kuveyt dinarı K**S Firmasının hesabına E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 63,00 TL'dir.

İstenenler

- Alınan sipariş avansına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- Alınan sipariş avansının kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İade işleminin yevmiye kaydını yapınız.
- İade bedelinin K**S Firmasının hesabına gönderilmesi işleminin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI	05.01.2023	600.000,00	
	102.03. E**Y Bankası			
	102.03.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
	102.03.02.06. Kuveyt Dinarı Döviz Tevdiat Hesabı			
		340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		600.000,00
		340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları		
		340.02.06. Kuveyt Dinarı Cinsinden Al. Sip. Av.		
	Alınan sipariş avansının kaydı			
	(80,00 KWD x 125 adet)			
	(10.000,00 KWD x 60,00 TL)			
--	120. ALICILAR HESABI	05.01.2023	610.000,00	
	120.02. Yurt Dışı Alıcılar			
	120.02.10. K**S Firması			
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		610.000,00
		601.01. Mal Satışları		
		601.01.08. .... Malı		
	İhracat kaydı			
	(80,00 KWD x 125 adet)			
	(10.000,00 KWD x 61,00 TL)			
3	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	05.01.2023	250.000,00	
	621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti			
	621.02.08. .... Malı			
		153. TİCARİ MALLAR HESABI		250.000,00
		153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar		
		153.01.08. .... Malı		
	Satışların maliyeti kaydı			
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	10.01.2023	35.000,00	
	760.02. Yurt Dışı Pazarlama Giderleri			
	760.02.01. Navlun Giderleri	12.000,00		
	760.02.02. Banka Giderleri	5.000,00		
	760.02.03. Sigorta Giderleri	18.000,00		
		102. BANKALAR HESABI		35.000,00
		102.03. E**Y Bankası		
		102.03.01. TL Mevduat Hesabı		
	İhracat giderlerinin banka hesabından ödenmesi kaydı			

//

--	10.01.2023	340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 340.02. Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları 340.02.06. Kuveyt Dinarı Cinsinden Al. Sip. Av.	600.000,00	
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı	10.000,00	
		120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.10. K**S Firması		610.000,00
		Alınan sipariş avansının kapatılması kaydı		
--	15.01.2023	610. SATIŞ İADELERİ HESABI (-) 610.02. Yurt Dışı Satış İadeleri 610.02.02. İhraç edilen Ticari Mallardan İadeler	124.000,00	
		120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.10. K**S Firması		122.000,00
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı		2.000,00
		25 adet ticari malın iade edilmesinin kaydı (80,00 KWD x 25 adet) (2.000,00 KWD x 62,00 TL) (2.000,00 KWD x 61,00 TL)		
--	20.01.2023	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.10. K**S Firması	122.000,00	
		601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı	4.000,00	
		102. BANKALAR HESABI 102.03. E**Y Bankası 102.03.02.06. Kuveyt Dinarı DTH		126.000,00
		İade bedelinin bankadan ödenmesi kaydı (80,00 KWD x 25 adet) (2.000,00 KWD x 63,00 TL)		

//

4.10. SIRA SİZDE

E**Y Firması 07.04.2023 tarihinde Pakistan'da faaliyet gösteren N**Y Firması ile 140.000,00 ABD doları tutarında ham madde ihracatı konusunda anlaşma yapmıştır. İhracatın **CIF** teslim şekline göre mal mukabili olarak yapıldığı belirtilmiştir. Yapılan işlemler şöyledir:

- 10.04.2023 tarihinde E**Y Firması işlemleri tamamlayarak fiilî ihracatını yapmıştır. İşlem gününde döviz kuru 19,27 TL'dir. Satılan malın maliyeti 560.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 11.04.2023 tarihinde ithalatçı N**Y Firması malları teslim almış ve anlaşma bedeli olan 140.000,00 ABD doları ihracatçı Firmanın E**Y Bankasındaki hesabına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,30 TL'dir.
- 11.04.2023 tarihinde E**Y Firması ihracat işlemi için 13.000,00 TL sigorta, 9.000,00 TL navlun ve 8.000,00 TL banka komisyon giderini E**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir.
- 20.04.2023 tarihinde N**Y Firması malların 20.000,00 ABD doları karşılığında kısmını istenilen nitelikte olmadığı için iade etmiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,41 TL'dir.
- 25.04.2023 tarihinde iade gelen mallar kontrol edilerek iade bedeli olan 20.000,00 ABD doları N**Y Firmasının hesabına E**Y Bankasındaki hesaptan gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 19,43 TL'dir.

İstenenler

- İhracatın fiilî olarak gerçekleştirildiği tarihteki yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat bedelinin ihracatçı E**Y Firmasının hesabına yatırılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İhracat giderlerinin yevmiye kaydını yapınız.
- İade işleminin yevmiye kaydını yapınız.
- İade bedelinin N**Y Firmasının hesabına gönderilmesi işleminin yevmiye kaydını yapınız.

4.3.2. İhracatta KDV İşlemleri

3065 sayılı KDV Kanunu'na göre ihracat yolu ile yurt dışındaki müşterilere yapılan mal ve hizmet teslimleri KDV'den muaftır. İhracat yapan ve ihraç yolu ile satış yapan firmalar yaptıkları işlemlerde KDV hesaplamazlar. 3065 sayılı KDV Kanunu'na göre KDV istisnası sayılan hâller şunlardır (Şekil 4.5):

Mal ihracı
Hizmet ihracı
Türkiye'de ikamet etmeyen yolculara yapılan teslimler
İhraç kayıtlı teslimler

Şekil 4.5: 3065 sayılı KDV Kanunu'na göre KDV istisnası sayılan hâller

3065 sayılı KDV Kanunu'na göre KDV'den muaf olmak için gerekli şartlar şunlardır (Şekil 4.6):

Mal veya hizmet teslimi yurt dışındaki bir müşteriye yapılmalıdır.
Zorunlu olan belgelerin yurt dışındaki müşteri adına düzenlenmesi gerekir.
Alıcının mal veya hizmetten yurt dışında yararlanması gerekir.
Hizmet bedeli yabancı para olarak Türkiye'ye getirilmelidir.

Şekil 4.6: 3065 sayılı KDV Kanunu'na göre KDV'den muaf olmak için gerekli şartlar

Bu şartlardan herhangi birinin sağlanamaması durumunda KDV'den muaf olunmaz. Dış ticaret firmalarının ihraç ettikleri mal ve hizmetlerden KDV tahsil etmemesi durumu bir dezavantaj oluşturur. Çünkü bir firma yurt içinden aldığı mal ve hizmet karşılığında KDV öder. Bunun önlenmesi için ihracatçı firmalar için ihracatla ilgili mal ve hizmet alımlarında ödedikleri KDV'nin iade hakkı getirilmiştir.

Bir firmanın ihraç yolu ile mal alması hâlinde KDVK'ye (Katma Değer Vergisi Kanunu) göre KDV hesaplanır. Malı teslim eden taraf düzenlediği faturada KDV tutarını gösterir. Ancak alıcı firmadan KDV tutarını tahsil etmez. Alıcı firma ise KDV tutarını ödemiş olur. Düzenlenen bu faturaya **ihraç edilmek şartıyla teslim edildiğinden, KDV tahsil edilmemiştir** ibaresi yazılır. İlgili firma, KDV iadesi alabilmek için bağlı olduğu vergi dairesine dilekçe ile başvuruda bulunur. KDV tutarı, vergi dairesinde iade alınabileceği gibi firmanın ödeyeceği KDV tutarından da mahsup edilebilir.

4.4. İHRACATTA DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Firmalar dönem sonunda hesaplarını niçin kapatır?
2. Döviz kurlarındaki değişimlerin firmaların kâr ve zararına ne gibi etkileri olabilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Firmaların belli bir dönemdeki işlemlerinin toplu olarak tamamının değerlendirilmesi işlemine **dönem sonu işlemleri** denir. Dönem sonu işlemleri ilgili vergi mevzuatına ve genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun olarak yapılır.

Belli bir dönem ifadesi bir takvim yılını ifade eder ancak bazı firmaların hesap dönemi farklılık gösterebilir. Dönem sonu işlemleri ve firma faaliyetleri dönemler itibarıyla kontrol edilerek kâr veya zarar hesaplanır. Dönem sonu işlemleri ile hesaplar kapatılarak bir sonraki dönemde tekrar açılır. Ayrıca düzenlenen mali tablolar da gerçeği yansıtmış olur.

4.4.1. İhracatta Dönem Sonu İşlemleri Yapılırken Kullanılan Hesaplar

İhracat işlemlerinde taraflar arasında yapılan sözleşmeye göre belirlenen tarihte ihracat bedeli ödenir. Ödeme tarihi cari dönemde olabileceği gibi cari dönem dışında daha ileri bir tarih de olabilir. Bu gibi durumlarda hesap dönemi sonunda firmaların borç ve alacaklarının gerçek değerlerini belirlemeleri gerekir. İhracatta dönem sonu işlemleri yapılırken kullanılan hesaplar şunlardır (Şekil4.7):

Şekil 4.7: İhracatta dönem sonu işlemleri yapılırken kullanılan hesaplar

120. ALICILAR HESABI

Firmaların senetsiz alacaklarını takip ettikleri hesaptır. Dönem sonu itibarıyla henüz tahsil edilemeyen senetsiz alacaklarda oluşan olumlu kur farkları kaydedilirken 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI alacaklandırılır. Olumsuz kur farklarında ise 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI borçlandırılır.

4.11. Örnek

O**G Firması Macaristan'daki K**G Firmasına 26.12.2023 tarihinde 30.000,00 avro tutarında ticari mal ihracatı yapmıştır. İşlem gününde döviz kuru 20,00 TL'dir. İhracatın CIF teslim şekline göre mal mukabili yapıldığı belirtilmiştir. Anlaşma gereği K**G Firması borcunu 15.01.2024 tarihinde ödeyecektir. 31.12.2023 tarihli döviz kuru ise 21,50 TL'dir. 31.12.2023 tarihli K**G Firmasına ait alıcılar hesabının durumu şöyledir:

120.10 K**G Firması
600.000,00

İstenen

31.12.2023 tarihli 120. ALICILAR HESABI ile ilgili dönem sonu işlemlerini yapınız.

	31.12.2023	BORÇ	ALACAK
-- 120. ALICILAR HESABI		45.000,00	
120.02. Yurt Dışı Alıcılar			
120.02.11. K**G Firması			
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		45.000,00
	601.10. İhracat Kur Farkı		
Alıcılar hesabının değerlemesi kaydı			
(21,50 TL - 20,00 TL)			
(30.000,00 € x 1,50 TL)			

4.11. SIRA SİZDE

B**N Firması Malta'daki M**Y Firmasına 01.12.2023 tarihinde 45.000,00 ABD doları tutarında ham madde ihracatı yapmıştır. İşlem gününde döviz kuru 29,67 TL'dir. İhracatın **CIF** teslim şekline göre mal mukabili yapıldığı belirtilmiştir. Anlaşma gereği M**Y Firması borcunu 04.10.2024 tarihinde ödeyecektir. 31.12.2023 tarihli döviz kuru ise 29,50 TL'dir. 31.12.2023 tarihli B**N Firmasına ait alıcılar hesabının durumu şöyledir:

B 120.15 B**N Firması A
720.000,00

İstenen

31.12.2023 tarihli 120. ALICILAR HESABI ile ilgili dönem sonu işlemlerini yapınız.

121. ALACAK SENETLERİ HESABI

Firmaların senede bağlanmış alacaklarının takip edildiği hesaptır. Kabul kredili ihracatta ihracat yapan bir firma ileri tarihli bir poliçe hazırlayarak ithalatçı firmaya gönderir. Böylece ihracattan kaynaklı bir alacak senede bağlanmış olur. Dönem sonunda firmalar senetli alacaklarının gerçek değerinin tespiti açısından senetli alacaklarını da değerlemeye tabi tutar. Dönem sonunda henüz tahsil edilemeyen senetli alacaklarda oluşan olumlu kur farkları kaydedilirken 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI alacaklandırılır. Olumsuz kur farklarında ise 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI borçlandırılır.

4.12. Örnek

T**C Firması 20.12.2023 tarihinde Arnavutluk'taki K**S Firmasına 25.000,00 ABD doları tutarında ticari mal ihracatı yapmıştır. İhracatın **CIF** teslim şekline göre kabul kredili yapıldığı belirtilmiştir. Yapılan işlemler şöyledir:

- 20.12.2023 tarihinde işlemler tamamlanarak fiilî ihracat yapılmış ve 25.000,00 ABD doları tutarında 22.02.2024 vadeli bir poliçe düzenlenerek ithalatçı K**S Firmasına gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 17,00 TL'dir. Satılan malın maliyeti 150.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
- 24.12.2023 tarihinde K**S Firması 25.000,00 ABD doları tutarındaki poliçeyi imzalayarak T**C Firmasına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 18,00 TL'dir.
- 31.12.2023 tarihli döviz kuru ise 16,00 TL'dir.

İstenenler

- 20.12.2023 tarihinde fiilî olarak gerçekleştirilen ihracatın yevmiye kaydını yapınız.
- 24.12.2023 tarihinde poliçenin K**S Firması tarafından imzalanarak kabul edilmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- 31.12.2023 tarihli 121. ALACAK SENETLERİ HESABI ile ilgili dönem sonu işlemlerini yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	20.12.2023 120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.12. K**S Firması İhracat kaydı (25.000,00 \$ x 17,00 TL)	425.000,00	425.000,00
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.01. Mal Satışları 601.01.11. .... Malı		
--	20.12.2023 621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.02. Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti 621.02.11. .... Malı Satışların maliyeti kaydı	150.000,00	150.000,00
	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.11. .... Malı		
--	24.12.2023 121. ALACAK SENETLERİ HESABI 121.02. Yabancı Paralı Alacak Senetleri 121.02.01. Cüzdandaki Senetler 121.02.01.02. Dolar Cinsinden Alacak Senetleri K**S Firmasının poliçeyi kabul etmesinin kaydı (25.000,00 \$ x 18,00 TL)	450.000,00	425.000,00
	120. ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.12. K**S Firması		
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı	25.000,00	
--	31.12.2023 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.10. İhracat Kur Farkı İhracat kur farkı giderinin kaydı (18,00 TL - 16,00 TL) (25.000,00 \$ x 2,00 TL)	50.000,00	50.000,00
	121. ALACAK SENETLERİ HESABI 121.02. Yabancı Paralı Alacak Senetleri 121.02.02. Tahsile Gönderilen Senetler 121.02.01.02. Dolar Alacak Senetleri		

/ /

4.12. SIRA SİZDE

Y**E Firması 02.12.2023 tarihinde Estonya'daki A**S Firmasına 150.000,00 avro tutarında ticari mal ihracatı yapmıştır. İhracatın **CIF** teslim şekline göre kabul kredili yapıldığı belirtilmiştir. Yapılan işlemler şöyledir:

1. 05.12.2023 tarihinde işlemler tamamlanarak fiilî ihracat yapılmış ve 25.000,00 ABD doları tutarında 25.07.2024 vadeli bir poliçe düzenlenerek ithalatçı A**S Firmasına gönderilmiştir. İşlem gününde döviz kuru 30,35 TL'dir. Satılan malın maliyeti 1.750.000,00 TL olup firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.
2. 15.12.2023 tarihinde A**S Firması 150.000,00 avro tutarındaki poliçeyi imzalayarak Y**E Firmasına göndermiştir. İşlem gününde döviz kuru 32,13 TL'dir.
3. 31.12.2023 tarihli döviz kuru ise 32,05 TL'dir.

İstenenler

- 05.12.2023 tarihinde fiilî olarak gerçekleştirilen ihracatın yevmiye kaydını yapınız.
- 15.12.2023 tarihinde poliçenin A**S Firması tarafından imzalanarak kabul edilmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- 31.12.2023 tarihli 121. ALACAK SENETLERİ HESABI ile ilgili dönem sonu işlemlerini yapınız.

127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI

Firmanın ticari faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan tahsili gecikmiş ve şüpheli alacak niteliğini kazanmayan senetli ve senetsiz ticari alacakların izlendiği hesaptır. Firmalar vadesi gelen alacaklarını tahsil edemediğinde ilgili alacak 127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI kullanılarak yasal süreç başlatılır.

128. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HESABI

Firmanın yasal süresi içerisinde tahsil edemediği senetli ve senetsiz alacaklarını takip ettiği hesaptır. Vadesinde tahsil edilemeyen tahsili gecikmiş ticari alacaklar kaydedilirken öncelikle 127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI borçlandırılır. Alacak yazılı olarak birden fazla istendiğinde ise 127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI alacaklandırılırken 128. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HESABI borçlandırılır.

129. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAK KARŞILIĞI HESABI (-)

İhtiyatlılık kavramı gereğince firmaların şüpheli ticari alacakları için dönem sonunda ayırdıkları karşılıkların izlendiği hesaptır. Firmalar, dava ve icra takibine başlanmış veya birden fazla kez yazılı olarak istenmesine rağmen tahsil edilemeyen alacakları için dönem sonunda karşılık ayırabilir. Böylece tahsili şüpheli hâle gelmiş bir alacak gider yazılmış olur.

4.13. Örnek

G**N Firması 10.12.2023 tarihinde Kosova'daki T**S Firmasına 35.000,00 avro tutarında ticari mal ihracatı yapmıştır. İhracatın **CIF** teslim şekline göre mal mukabili yapıldığı belirtilmiştir. İşlem tarihinde döviz kuru 20,00 TL'dir. T**S Firması malları 15.12.2023 tarihinde teslim almış olup borcunu aynı tarihte ödemesi gerekmektedir. Yapılan işlemler şöyledir:

1. 10.12.2023 tarihinde G**N Firması işlemleri tamamlayarak fiilî ihracatını yapmıştır. İşlem

--	128. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HESABI	16.12.2023	665.000,00	
	128.01. Tahsil Edilemeyen Ticari Alacaklar			
	128.01.03. Tahsil Edilemeyen Dolar Alacaklar			
	127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI			630.000,00
	127.01. Tahsil Edilemeyen Ticari Alacaklar			
	127.01.03. Tahsil Edilemeyen Dolar Alacaklar			35.000,00
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI			
	601.10. İhracat Kur Farkı			
	Alacağın şüpheli hâle gelmesinin kaydı (35.000 € x 19,00 TL)			
--	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI	31.12.2023	70.000,00	
	601.10 İhracat Kur Farkı			
	128. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HESABI			70.000,00
	128.01. Tahsil Edilemeyen Ticari Alacaklar			
	128.01.03. Tahsil Edilemeyen Dolar Alacaklar			
	Alıcılar hesabının değerlemesi kaydı (19,00 TL - 17,00 TL) (35.000,00 € x 2,00 TL)			
--	654. KARŞILIK GİDERLERİ	31.12.2023	595.000,00	
	129. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI HES. (-)			
	129.02. Yurt Dışı Ticari Alacaklar			
	129.02.01. Tahsil Edilemeyen Ticari Alac.			
	129.02.01.02. Tah. Edilemeyen Dolar Alac.			
	Şüpheli alacağa karşılık ayrılması kaydı (35.000 € x 17,00 TL)			595.000,00

/ /

4.13. SIRA SİZDE

G**M Firması 05.12.2023 tarihinde Kosova'daki G**E Firmasına 65.000,00 ABD doları tutarında ticari mal ihracatı yapmıştır. İhracat **CIF** teslim şekline göre mal mukabili yapılmıştır. G**E Firması malları 15.12.2023 tarihinde teslim almış olup borcunu aynı tarihte ödemesi gerekmektedir. Yapılan işlemler şöyledir:

- 05.12.2023 tarihinde G**M Firması işlemleri tamamlayarak fiil ihracatını yapmıştır. İşlem gününde döviz kuru 30,35 TL'dir. Satılan malın maliyeti 600.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.

2. 13.12.2023 tarihinde G**E Firması, borcunu ödemediği için 65.000,00 ABD doları tutarındaki senetsiz alacak 127. DİĞER ALACAKLAR HESABINA borç kaydedilmiştir. Döviz kuru 30,97 TL'dir.
3. 14.12.2023 tarihinde alacağın tahsili için dava açılmış ve alacak şüpheli hâle gelmiştir. Döviz kuru 30,85 TL'dir.
4. 31.12.2023 tarihinde alacağın tamamı için karşılık ayrılmıştır. İşlem gününde döviz kuru 32,05 TL'dir.

İstenenler

- 05.12.2023 tarihinde fiilî olarak gerçekleştirilen ihracatın yevmiye kaydını yapınız.
- 13.12.2023 tarihinde ticari alacağın 127. DİĞER ALACAKLAR HESABINA aktarılması işleminin yevmiye kaydını yapınız.
- 14.12.2023 tarihinde alacağın şüpheli hâle gelmesi işleminin yevmiye kaydını yapınız.
- 31.12.2023 tarihinde şüpheli alacağın değerlemesi işleminin yevmiye kaydını yapınız.
- 31.12.2023 tarihinde alacak için karşılık ayırma işleminin yevmiye kaydını yapınız.

4.5. PEŞİN İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. İthalatçı bir firmanın mal bedelini peşin olarak ödemesinin dezavantajları neler olabilir?
2. Avans kavramı size ne anlam ifade etmektedir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Peşin ödeme, ithalat konusu olan malların ihracatçı tarafından gönderilmeden önce ithalatçı firmanın mal bedelini ödemesi esasına dayanır. Peşin ödeme ile gerçekleşen ithalat işlemlerinde mal teslim alınmadan mal bedelinin ödemesi gerçekleştiğinden dolayı ithalatçı yüksek risk almaktadır. Bu nedenle peşin ödeme, genellikle ithalatçı ve ihracatçı arasında karşılıklı güvenin yüksek olduğu durumlarda söz konusu olmaktadır.

Fiilî ithalat tamamlanıncaya kadar katlanılan tüm giderlerin maliyet bedellerine eklenmesi esastır. Bu nedenle gümrük işlemleri tamamlanıncaya kadar yapılan tüm mal bedeli, navlun, sigorta, nakliye, antrepo, yükleme ve boşaltma giderleri, müşavirlik ücretleri, banka komisyon veya giderleri, montaj veya laboratuvar inceleme giderleri gibi katlanılan tüm ödemeler toplam ithalat maliyetini oluşturur. Ayrıca fiilî ihracat gerçekleşinceye kadar KDV dışındaki tüm vergi, resim ve harçlar da maliyet bedeline dâhil edilir. İthal edilen ürünlere ilişkin maliyet bedelini oluşturan unsurlar üç temel grupta yer alır (Şekil 4.8).

MAL BEDELİ

VERGİLER VE TİCARET POLİTİKASI ÖNLEMLERİ KAPSAMINDAKİ MALİ YÜKLER VE DİĞER KESİNTİLER

Gümrük Vergisi, KDV, ÖTV, İlave Gümrük Vergisi, Sübvansiyona Karşı Telafi Edici Vergi, Dampinge Karşı Vergi, Ek Mali Yükümlülükler, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF), Toplu Konut Fonu, Çevre Katkı Payı, Tek ve Maktu Vergi, Damga Vergisi vd. Ek Vergiler

DİĞER GİDERLER

Navlun, Sigorta, Antrepo, Ardiye, Nakliye, Kurye, Yükleme ve Boşaltma, Kredi, Teminat, Montaj, Ordino ve Konteyner Giderleri, Gümrük Müşaviri Ücreti, Kur Farkları, Banka Masraf ve Komisyonlarına İlişkin Giderler vb.

Şekil 4.8: İthal ürünlerin maliyet bedelini oluşturan unsurlar

Eşyanın ithalinde ülkenin ekonomik, siyasi veya ticari politikalarına göre ödenmesi gereken vergiler, diğer mali yükler ve kesintilere ilişkin muafiyetler değişiklik gösterebilir. Ayrıca ithal eşyanın yurda getirilmesine dair bir yasa, izin, kota, ihtisas gümrüğü uygulaması vb. kısıtlamalar söz konusu olabilir. Bir eşyanın ithalatında eşyanın gümrük tarife istatistik pozisyonuna göre gümrük idaresine sunulması gereken belgeler değişebilmektedir (Görsel 4.1). Bu durumda ilgili eşyanın tabi olduğu

Görsel 4.1: İthalat için gerekli belgelerden gümrük beyannamesi

standartlar, garanti belgesi, kontrol belgesi, gözetim belgesi, CE belgesi, analiz raporu ve sağlık sertifikası gibi belgelerin gerekli olup olmadığı önceden araştırılmalıdır. Eşyanın ithalatı için gümrük idaresi tarafından talep edilen tüm belgelerin önceden hazırlanması gerekir.

İthalatı gerçekleştirilecek ürünün üretimde kullanılacak ham madde, satışı yapılacak ticari mal veya maddi bir duran varlık olmasına göre muhasebe kayıtlarında kullanılacak hesap farklılık göstermektedir.

İthalat işlemlerinde kullanılacak hesapların ayrımı Şema 4.2 ile gösterilmektedir.

Stok İthalatı	<p>İLK MADDE MALZEME VEYA YARI MAMUL İTHALAT KAYDI</p> <p>a) İthalat fiilen tamamlanıncaya kadar 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI borç tarafına kaydedilir.</p> <p>b) İthalat fiilen tamamlandığında uygun olan stok hesaplarından 150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI veya 151. YARI MAMULLER ÜRETİM HESABI borçlu olarak kaydedilirken 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI alacaklı gösterilerek kapatılır.</p>
Satılacak Mal İthalatı	<p>SATMAK AMACIYLA ALINAN TİCARİ MAL İTHALAT KAYDI</p> <p>a) İthalat fiilen tamamlanıncaya kadar 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI borçlu gösterilerek kayıt yapılır.</p> <p>b) İthalat fiilen tamamlandığında 153. TİCARİ MALLAR HESABI borçlu ve 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI alacaklı kaydedilir.</p>
Maddi Duran Varlık İthalatı	<p>MADDİ DURAN VARLIK İTHALAT KAYDI</p> <p>a) Maddi duran varlığın ithalatı fiilen gerçekleşinceye kadar ilgili işlemler yevmiye defterine 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI ile borç olarak kaydedilir.</p> <p>b) Maddi duran varlığın ithalatının fiilen gerçekleşmesi durumunda ilgili maddi duran varlık hesabı (253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI, 254. TAŞITLAR HESABI, 255. DEMİRBAŞLAR HESABI) borçlu kaydedilirken 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI alacaklı gösterilir.</p>

Şema 4.2: İthalat işlemlerinde kullanılan hesapların ayrımı

Bilgi Notu

Firma bünyesinde imalatı devam eden ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak ithalat ödemeleri, 258. YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI borcunda takip edilir. İmalatın ve ithalatın tamamlanması ile hesap alacaklı gösterilerek kapatılır. Örneğin bir fabrika veya tesis inşaatının yabancı bir firmaya yaptırılması durumunda inşaat bitinceye kadar 258. YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI ile kayda alınan toplam tutar, inşaatın tamamlanarak teslim alınması hâlinde 252. BİNALAR HESABI kullanılarak ilgili duran varlık hesabına aktarılmaktadır.

Türkiye’de yerleşik bir firma; yurt dışındaki bir firmadan danışmanlık, mühendislik, yazılım, eğitim, sağlık, marka kullanımı, sigorta, kurulum, tamir, bakım veya onarım gibi hizmetlerden faydalanabilir. Bu hizmetlerin gerçekleşmesi uzun süreli bir uygulama sürecini gerektiriyor ise hizmet tamamlanıncaya kadar 258. YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI ile takip edilir. Hizmet tamamlandığında 258. YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI toplam tutarı ilgili hesaba aktarılarak kapatılır.

İlk Madde Malzeme veya Yarı Mamul İthalat Kaydı: İthalata ilişkin maliyet ve giderler, ithalat fiilen gerçekleşinceye kadar 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI borç kaydedilir. İthalatın tamamlanması ile toplam maliyet bedeli uygun olan stok hesaplarından 150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI veya 151. YARI MAMULLER ÜRETİM HESABI yevmiye defterinin borç tarafına kaydedilir. Stok hesaplarına kayıt yapılırken 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI alacaklı gösterilerek kapatılır.

4.14. Örnek

A**B Firması yurt dışındaki C**N Firması ile 10.000,00 avro peşin bedelle ham madde ithal etmek üzere anlaşmıştır. Ham maddenin teslim şekli FOB olarak belirlenmiştir. Ayrıca Gümrük Birliği kapsamında Türkiye'ye getirilen ham maddenin ithalatıyla ilgili şu giderler yapılmıştır:

1. İthalatçı A**B Firması yapılan anlaşma şartlarına göre 05.05.2023 tarihinde Almanya'daki ihracatçı C**N Firmasının isteği doğrultusunda 10.000,00 avroluk mal bedelini (%18 KDV hariç), A**A Bankasındaki hesaptan transfer etmiştir (İşlem gününde 1 avro 15,00 TL'dir.). Ayrıca transfer işlemi için 1.000,00 TL banka masrafı oluşmuştur.
2. 06.05.2023 tarihinde 4.000,00 TL nakliye bedeli taşıma için anlaşılan Firmaya nakit olarak ödenmiştir (%18 KDV hariç).
3. 07.05.2023 tarihinde malın nakliyesi için yapılan sigorta poliçesi karşılığında 2.000,00 TL ödeme nakit olarak yapılmıştır (%18 KDV hariç).
4. 08.05.2023 tarihinde gümrük müşavirlik ücreti 1.400,00 TL (%18 KDV hariç) nakit ödenmiştir.
5. 29.05.2023 tarihinde ham maddenin ithalatı tamamlanmıştır. Hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenenler

- İthalat bedelinin ihracatçı firmanın hesabına aktarılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat giderlerine ait yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Ham maddenin ithalatının fiil olarak tamamlanmasına ait yevmiye kaydını yapınız.

Bilgi Notu

Türkiye'nin diğer ülke veya ülke grupları ile yaptığı anlaşmalar gereğince anlaşılan ülkelerden anlaşma şartlarına uygun olarak gelen ithalat ürünlerine ilgili belgelerin gümrük idarelerine sunulması ile gümrük vergisi muafiyeti sağlanmaktadır (Görsel 4.2).

Gümrük Birliği kapsamında Türkiye ile AB üye ülkeleri arasında yapılan ithalatta A.TR dolaşım belgesine bağlanarak Türkiye'ye sevk edilen malların Türkiye'ye ithalatında gümrük vergisi oranı %0 şeklinde uygulanmaktadır.

Görsel 4.2: Vergi muafiyeti

			BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	05.05.2023	151.000,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.01. Mal Bedeli FOB 150.000,00			
	159.03.10. Banka Masrafları 1.000,00			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		27.180,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV 27.180,00			178.180,00
	102. BANKALAR HESABI			
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı 178.180,00			
	İthalat bedelinin, ihracatçı Firma hesabına aktarılması kaydı			
	C**N Firmasından ham madde alımı (10.000,00 € x 15,00 TL)			
	KDV Hesaplaması (151.000,00 TL x 0,18 = 27.180,00 TL)			
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	06.05.2023	4.000,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.03. Nakliye Giderleri 4.000,00			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		720,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV 720,00			
	100. KASA HESABI			4.720,00
	100.01. TL Kasası 4.720,00			
	Nakliye gideri ödeme kaydı			
	KDV Hesaplaması (4.000,00 TL x 0,18 = 720,00 TL)			
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	07.05.2023	2.000,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.07. Sigorta Giderleri 2.000,00			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		360,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV 360,00			
	100. KASA HESABI			2.360,00
	100.01. TL Kasası 2.360,00			
	Sigorta masrafı ödeme kaydı			
	KDV Hesaplaması (2.000,00 TL x 0,18 = 360,00 TL)			
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	08.05.2023	1.400,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri 1.400,00			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		252,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV 252,00			
	100. KASA HESABI			1.652,00
	100.01. TL Kasası 1.652,00			
	Gümrük müşavirlik gideri ödeme kaydı			
	KDV Hesaplaması (1.400,00 TL x 0,18 = 252,00 TL)			
--	150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI	29.05.2023	158.400,00	
	150.02. Yurt Dışından Alınan İMM			
	150.02.01. .... Malzemesi 158.400,00			
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			158.400,00
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.02. Mal Bedeli CIF 150.000,00			
	159.03.03. Nakliye Giderleri 4.000,00			
	159.03.07. Sigorta Giderleri 2.000,00			
	159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri 1.400,00			
	159.03.10. Banka Masrafları 1.000,00			
	İthalatı tamamlanan ham maddenin stok hesabına aktarma kaydı			

4.14. SIRA SİZDE

C**N Firması Fransa'daki E**Z Firması ile 30.000,00 avro peşin bedelle ham madde ithal etmek üzere anlaşmıştır. Gümrük Birliği kapsamında yapılan ham madde ithalatı için teslim şekli FOB olarak belirlenmiştir. Anlaşma şartlarına göre belirlenen gümrük sonrası ithalatçının katlandığı giderler şu şekildedir:

1. İthalatçı Firma yapılan anlaşma şartlarına göre 19.09.2023 tarihinde Fransa'daki ihracatçı E**Z Firmasının isteği doğrultusunda mal bedelini (%20 KDV hariç) banka hesabından ihracatçının banka hesabına transfer etmiştir (İşlem gününde 1 avro 28,91 TL'dir.). Ayrıca transfer işlemi için 2.400,00 TL banka masrafı hesaptan ödenmiştir.
2. 19.09.2023 tarihinde nakliye için anlaşılan Firmaya 6.000,00 TL taşıma ücreti kasadan ödenmiştir (%20 KDV hariç).
3. 20.09.2023 tarihinde malın sigortası için 2.400,00 TL nakit ödenmiştir (%20 KDV hariç).
4. 04.11.2023 tarihinde ithalata ilişkin 3.850,00 TL vergi ve harç ödemesi A**A Banka hesabından yapılmıştır.
5. 10.11.2023 tarihinde gümrük müşavirlik ücreti 2.350,00 TL (%20 KDV hariç) nakit ödenmiştir.
6. 15.11.2023 tarihinde ham maddenin ithalatı tamamlanmıştır. Hesaplanan maliyetler doğrultusunda muhasebe yevmiye kaydı gerçekleştirilmiştir.

İstenenler

- İthalat bedelinin ihracatçı firmanın hesabına aktarılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat giderlerine ait yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Ham maddenin ithalatının fiil olarak tamamlanmasına ait yevmiye kaydını yapınız.

Satmak Amacıyla Alınan Ticari Mallara İlişkin İthalat Kaydı: İthalat sürecine ilişkin alış bedelleri ve giderler 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI ile yevmiye defterine borç kaydedilir. İthalat fiilen tamamlandığında 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI alacaklı gösterilirken 153. TİCARİ MALLAR HESABI yevmiye defterinin borç tarafına kaydedilerek maliyetlerin aktarımı yapılır.

4.15. Örnek

S**A Firması İtalya'daki Ş**R Firması ile 20.000,00 ABD doları peşin bedelle FOB teslim şekline göre ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalat ile ilgili giderler şu şekilde gerçekleşmiştir:

1. İthalatçı S**A Firması yapılan anlaşma şartlarına göre 09.08.2023 tarihinde İtalya'daki ihracatçı Ş**R Firmasının isteği doğrultusunda 20.000,00 ABD doları karşılığında mal bedelini (%18 KDV hariç), A**A Bankası hesabından ihracatçının banka hesabına transfer etmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 17,80 TL'dir.). Ayrıca transfer işlemi için 1.750,00 TL banka masrafı oluşmuştur.
2. 11.08.2023 tarihinde ticari malın sigortalanması için 5.000,00 TL ödeme nakit olarak

yapılmıştır (%18 KDV hariç).

- 15.08.2023 tarihinde ithalat işlemlerine ilişkin 2.850,00 TL vergi, resim ve harç ödemeleri banka hesabından ödenmiştir.
- 27.08.2023 tarihinde malın yurt içi taşımasının yapılması için 3.000,00 TL (%18 KDV hariç) ödeme banka hesabından yapılmıştır.
- 29.08.2023 tarihinde gümrük müşavirlik ücreti 2.650,00 TL (%18 KDV hariç) nakit ödenmiştir.
- 02.09.2023 tarihinde ticari malın ithalatı tamamlanarak hesaplanan maliyetlerle muhasebe yevmiye kaydı yapılmıştır.

İstenenler

- İthalat bedelinin ihracatçı firmanın hesabına aktarılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat giderlerine ait yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Ticari mal ithalatının fiilî olarak tamamlanmasına ait yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	09.08.2023	357.750,00
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
	159.03.01. Mal Bedeli FOB	356.000,00	
	159.03.10. Banka Masrafları	1.750,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI	64.080,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	64.080,00	
	102. BANKALAR HESABI		421.830,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	421.830,00	
	İthalat bedelinin, ihracatçı Firma hesabına aktarılması kaydı		
	Ş**R Firmasından mal alımı (20.000,00 \$ x 17,80 TL)		
	KDV Hesaplaması (356.000,00 TL x 0,18 = 64.080,00 TL)		
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	10.08.2023	5.000,00
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
	159.03.07. Sigorta Giderleri	5.000,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI	900,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	900,00	
	100. KASA HESABI		5.900,00
	100.01. TL Kasası	5.900,00	
	Sigorta masrafı ödeme kaydı		
	KDV Hesaplaması (5.000,00TL x 0,18 = 900,00 TL)		
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	15.08.2023	2.850,00
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
	159.03.11. Vergi ve Harçlar	2.850,00	
	102. BANKALAR HESABI		2.850,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	2.850,00	
	İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı		

--	15.08.2023	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		3.000,00	
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
		159.03.03. Nakliye Giderleri	3.000,00		
		191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		540,00	
		191.02. Yurt Dışı Alış KDV	540,00		
		100. KASA HESABI			3.540,00
		100.01. TL Kasası	3.540,00		
		Nakliye gideri ödeme kaydı KDV Hesaplaması (3.000,00 TL x 0,18 = 540,00 TL)			
--	08.05.2023	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		2.650,00	
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
		159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri	2.650,00		
		191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		477,00	
		191.02. Yurt Dışı Alış KDV	477,00		
		100. KASA HESABI			3.127,00
		100.01. TL Kasası	3.127,00		
		Gümrük müşavirlik gideri ödeme kaydı KDV Hesaplaması (1.400,00 TL x 0,18 = 477,00 TL)			
--	29.05.2023	153. TİCARİ MALLAR HESABI		368.400,00	
		153.03. İthal Edilen Ticari Mallar			
		153.03.01. .... Malzemesi	369.500,00		
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			368.400,00
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
		159.03.02. Mal Bedeli CIF	356.000,00		
		159.03.03. Nakliye Giderleri	3.000,00		
		159.03.07. Sigorta Giderleri	5.000,00		
		159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri	2.650,00		
		159.03.10. Banka Masrafları	1.750,00		
		İthalatı tamamlanan ticari malın stok hesabına aktarma kaydı			

/ /

4.15. SIRA SİZDE

M**İ Firması G**Y Firması ile 18.000,00 avro peşin bedelle FOB teslim şekline göre ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. Gümrük Birliği kapsamında yapılan ithalatla ilgili giderler şu şekilde gerçekleşmiştir:

1. İthalatçı firma, yapılan anlaşma şartlarına göre 17.03.2023 tarihinde ihracatçı firmanın istediği 20.000,00 avro mal bedeli (%18 KDV hariç), A**A Bankası hesabından transfer edilmiştir (İşlem gününde 1 avro 20,24 TL'dir.). Ayrıca transfer işlemi için 1.200,00 TL banka masrafı ödemesi banka hesabından yapılmıştır.
2. 19.03.2023 tarihinde ticari malın sigortalanması için 8.000,00 TL ödeme nakit olarak yapılmıştır (%18 KDV hariç).
3. 20.04.2023 tarihinde malın yurt içinde taşınması için 3.540,00 TL (%18 KDV dâhil) ödeme nakit yapılmıştır.
4. 12.04.2023 tarihinde gümrük müşavirlik ücreti 2.650,00 TL (%18 KDV hariç) banka hesabından ödenmiştir.

5. 15.04.2026 tarihinde ticari malın ithalatı tamamlanarak hesaplanan maliyetlerle muhasebe yevmiye kaydı yapılmıştır.

İstenenler

- İthalat bedelinin ihracatçı firmanın hesabına aktarılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat giderlerine ait yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Ticari mal ithalatının fiil olarak tamamlanmasına ait yevmiye kaydını yapınız.

Maddi Duran Varlık İthalatı: Yurt dışından maddi duran varlık satın almak için verilen siparişlere ilişkin avans ödemeleri 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI ile takip edilir. Sipariş için ödeme yapılması durumunda hesabın borcuna, maddi duran varlık siparişi teslim alındığı zaman hesabın alacağına kayıt yapılır.

Maddi duran varlık ithalatı için maddi duran varlığın alış bedeli ve maddi duran varlık teslim alınmaya kadar gerçekleşen gider ve ödemeler 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI, yevmiye defterinin borç kısmına kaydedilir. İthalat tamamlandığında maddi duran varlık ithalatına ilişkin oluşan toplam maliyetler ilgili maddi duran varlık hesabına (253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI, 254. TAŞITLAR HESABI, 255. DEMİRBAŞLAR HESABI) borç kaydedilerek gösterilir.

4.16. Örnek

P**R Firması Fransa'daki K**N Firması ile 50.000,00 ABD doları bedelle bir iş makinesi almak için anlaşmıştır. Anlaşmaya göre iş makinesi peşin bedelle ve FOB teslim şekline göre ithal edilmektedir. İthalat ile ilgili giderler şu şekilde gerçekleşmiştir:

1. 04.02.2023 tarihinde iş makinesinin ithalat bedeli (%18 KDV hariç) banka hesabından ödenmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 13,50 TL'dir.).
2. 08.02.2023 tarihinde ithalat yapılması için 1.450,00 TL çeşitli vergi, resim ve harç gider ödemesi bankadan yapılmıştır.
3. 12.02.2023 tarihinde 7.500,00 TL nakliye bedeli (%18 KDV hariç) banka hesabından ödenmiştir.
4. 17.02.2023 tarihinde iş makinesinin taşınması için sigorta şirketine 6.300,00 TL nakit ödeme yapılmıştır (%18 KDV hariç).
5. 14.04.2023 tarihinde gümrük müşavirlik ücreti 4.650,00 TL (%18 KDV hariç) nakit ödenmiştir.
6. 20.04.2023 tarihinde iş makinesi firmaya ulaşıp ve ithalat dosyası kapatılmıştır. İş makinesinin ithalatı tamamlanarak hesaplanan maliyetlerle muhasebe yevmiye kaydı yapılmıştır.

İstenenler

- İthalat bedelinin ihracatçı firmanın hesabına aktarılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat giderlerine ait yevmiye kayıtlarını yapınız.
- İş makinesi ithalatının fiil olarak tamamlanmasına ait yevmiye kaydını yapınız.

				BORÇ	ALACAK
--	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI	04.02.2023		675.000,00	
	259.03. İthalat Sipariş Giderleri				
	259.03.01. Mal Bedeli FOB	675.000,00			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI			121.500,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	121.500,00			
			102. BANKALAR HESABI		796.500,00
			102.01. A**A Bankası		
			102.01.01. B**R Şubesi		
			102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	796.500,00	
	İş makinesi alım bedelinin transfer kaydı K**N Firmasından iş makinesi alımı (50.000,00 \$ x 13,50 TL) Alış KDV (675.000,00 TL x 0,18 = 121.500,00 TL)				
--	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI	08.02.2023		1.450,00	
	259.03. İthalat Sipariş Giderleri				
	259.03.11. Vergi ve Harçlar	1.450,00			
			102. BANKALAR HESABI		1.450,00
			102.01. A**A Bankası	1.450,00	
			102.01.01. B**R Şubesi		
			102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı		
	İthalata ilişkin vergi giderlerinin ödenmesi kaydı				
--	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI	12.02.2023		7.500,00	
	259.03. İthalat Sipariş Giderleri				
	259.03.03. Nakliye Giderleri	7.500,00			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI			1.350,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	1.350,00			
			100. KASA HESABI		8.850,00
			100.01. TL Kasası	8.850,00	
	Nakliye giderinin ödeme kaydı KDV Hesaplaması (7.500,00 TL x 0,18 = 1.350,00 TL)				
--	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI	17.02.2023		6.300,00	
	259.03. İthalat Sipariş Giderleri				
	159.03.07. Sigorta Giderleri	6.300,00			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI			1.134,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	1.134,00			
			100. KASA HESABI		7.434,00
			100.01. TL Kasası	7.434,00	
	Sigorta giderlerinin ödeme kaydı KDV Hesaplaması (6.300,00 TL x 0,18 = 1.134,00 TL)				
--	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI	14.04.2023		4.650,00	
	259.03. İthalat Sipariş Giderleri				
	259.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri	4.650,00			
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI			837,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	837,00			
			100. KASA HESABI		5.487,00
			100.01. TL Kasası	5.487,00	
	Gümrük müşavirlik gideri ödeme kaydı KDV Hesaplaması (1.400,00 TL x 0,18 = 837,00 TL)				

//

--	253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	29.05.2023	694.900,00	
	253.03. İthal Edilen Makineler	694.900,00		
	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI			694.900,00
	259.03 İthalat Sipariş Giderleri			
	259.03.02. Mal Bedeli CIF	675.000,00		
	259.03.03. Nakliye Giderleri	7.500,00		
	259.03.07. Sigorta Giderleri	6.300,00		
	259.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri	4.650,00		
	259.03.11. Vergi Giderleri	1.450,00		
	İthalatı tamamlanan iş makinesinin duran varlık hesabına aktarılması kaydı			

/ /

4.16. SIRA SİZDE

A**L Firması Almanya'daki E**D Firması ile 30.000,00 avroluk bir taşıt almak için anlaşmıştır. Anlaşmaya göre taşıt bedeli peşin ödenecek ve FOB teslim şekline göre ithal edilecektir. İthalat ile ilgili giderler şu şekilde gerçekleşmiştir:

- 06.09.2023 tarihinde taşıtın ithalat bedeli (%20 KDV hariç) banka hesabından ödenmiştir (İşlem gününde 1 avro 28,79 TL'dir.).
- 08.09.2023 tarihinde taşıtın ithaline ilişkin sigorta şirketine bankadan 2.800,00 TL ödeme yapılmıştır (%20 KDV hariç).
- 14.09.2023 tarihinde 7.500,00 TL yurt içi nakliye bedeli (%20 KDV hariç) nakit ödenmiştir.
- 28.09.2023 tarihinde ithalat yapılması için önden 1.450,00 TL çeşitli vergi, resim ve harç gider ödemesi bankadan yapılmıştır. 15.09.2023 tarihinde 2.000,00 avro yurt dışı nakliye bedeli (%20 KDV hariç) nakit ödenmiştir (İşlem gününde 1 avro 28,76 TL'dir.).
- 24.10.2023 tarihinde gümrük müşavirlik ücreti olarak 4.650,00 TL (%20 KDV hariç) nakit ödenmiştir. 17.09.2023 tarihinde malın sevkiyatını üstlenen firmaya taşıdığı yüke ait evrakları toplaması için 1.200,00 TL (%20 KDV hariç) ordino hizmet bedeli nakit olarak ödenmiştir.
- 25.10.2023 tarihinde taşıt firmaya ulaşmış ve ithalat dosyası kapatılmıştır. İş makinesinin ithalatı tamamlanarak hesaplanan maliyetlerle muhasebe yevmiye kaydı yapılmıştır.

İstenenler

- İthalat bedelinin, ihracatçı firmanın hesabına aktarılmasına ait yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat giderlerine ait yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Taşıt ithalatının fiil olarak tamamlanmasına ait yevmiye kaydını yapınız.

4.6. AKREDİTİFLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Senetlerin banka aracılığıyla tahsil edilmesinin alacaklıya sunacağı katkılar neler olabilir?
2. İthal edilen eşya bedelini eşya yola çıktıktan sonra ödemek ithalatçıya ne tür avantajlar sağlar? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Akreditif, ihracatçıya sözleşme şartlarına uygun olarak malları sevk etmesi şartıyla mal bedeli tahsil etme garantisi sunar. Ayrıca anlaşma şartlarına uygun bir şekilde mal teslimatının yapıldığını kanıtlayan belgelerin ithalatçının eline geçmesi ile ithalatçıya mal bedelini ödeme imkânı sunar.

Akreditif sürecinin garantisi amir ve muhabir bankaların devreye girmesi ile sağlanmaktadır. İthalatçı, amir bankaya nakit mal bedelini yatırarak veya kredi talebinde bulunarak akreditif açtırır. Mal teslimatına dair belgeleri tamamlayan ihracatçı, belgeleri muhabir banka aracılığıyla ithalatçıya iletir. Belgeleri alan ithalatçı bu belgeler ile malı gümrükten çekerken ihracatçı da mal bedelini tahsil eder.

İthalat bedellerinin vadeli, görüldüğünde ödemeli veya kabul kredili akreditif şeklinde ödenmesi mümkündür. Akreditifli ithalat işlemlerinin muhasebe kayıtları akreditif ödeme şekline göre değişiklik gösterir. **Görüldüğünde ödemeli akreditif**, ihracatçı tarafından malların gönderildiğine dair belgelerin bankaya ulaştırılması ile ödemenin gerçekleştiği akreditif şeklidir. **Vadeli akreditifte**, ihracatçı tarafından malların gönderildiğine dair belgelerin bankaya ulaştırılmasından sonra ödeme yapılabilmesi için anlaşma şartlarında belirtilen sürenin beklenmesi gerekir. **Kabul kredili akreditif**, tarafların kabul ettiği bir tarihte mal bedelinin ödeneceğine dair düzenlenen bir poliçe ile yapılır. Vadeli akreditiften farklı olarak kabul kredili akreditifte ihracatçı elindeki poliçeyi vadesinden önce isterse iskonto ettirerek nakde dönüştürebilir.

Görüldüğünde Ödemeli Akreditif: İthalat bedeli nakit ödenerek akreditif işlemi gerçekleştiriliyor ise tüm mal bedeli ve ithalat sürecine ilişkin giderler 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI ile borçlu kaydedilir. Ödemenin nakit yapılması hâlinde 100. KASA HESABI, bankadan yapılması hâlinde 102. BANKALAR HESABI alacaklı gösterilir. Fiilen ithalatın tamamlanması ile 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI alacaklı ve ilgili stok hesabı 150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI, 151. YARI MAMULLER ÜRETİM HESABI veya 153. TİCARİ MALLAR HESABI borçlu gösterilir.

4.17. Örnek

Z**T Firması Almanya'daki K**N Firması ile 40.000,00 avro bedelle ticari mal ithal etmek üzere akreditif anlaşması yapmıştır. Ticari malın teslim şekli FOB olarak belirlenmiştir. İthalat ile ilgili giderler şu şekilde gerçekleşmiştir:

1. K**N Firması ile yapılan görüldüğünde ödemeli akreditif anlaşma şartlarına göre 10.07.2023 tarihinde ithalatçı, Türkiye'deki A**A Bankasına akreditif açtırmıştır. Akreditifin açılması ile akreditif karşılığı firmanın mevduat hesabına aynı gün aktarılmıştır. Akreditif açılış gününde 1

avro 18,40 TL'den işlem görmektedir. Ayrıca 800,00 TL'lik akreditif masraflarının banka tarafından firmanın vadesiz mevduat hesabından çekildiği bildirilmiştir.

2. 15.07.2023 tarihinde malın transferinin yapıldığına dair belgeler bankadan alınmıştır. Aynı gün içinde malın gümrükten çekilmesi için 1.200,00 TL gider ve malın firmaya nakledilmesi için 750,00 TL nakit ödeme yapılmıştır (%18 KDV hariç).

3. 16.07.2023 tarihinde mal firmaya ulaşarak depoya aktarılmıştır.

İstenenler

- Akreditif açılması ve akreditif masrafları ile ilgili yevmiye kaydını yapınız.
- Malın transfer belgelerinin alınarak gümrükten çekilmesine ilişkin ödeme kayıtlarını yapınız.
- Ticari malın firma stoklarına aktarılması kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	10.07.2023	736.800,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.01. Mal Bedeli FOB	736.000,00		
	159.03.09. Akreditif Giderleri	800,00		
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI			
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	132.480,00	132.480,00	
		102. BANKALAR HESABI		869.280,00
		102.01. A**A Bankası		
		102.01.01. B**R Şubesi		
		102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	869.280,00	
	Açılan akreditif ve akreditif masraflarının ödenme kaydı			
	K**N Firmasından mal alımı (40.000,00 € x 18,40 TL = 736.000,00 TL)			
	KDV Hesaplaması (736.000,00 TL x 0,18 = 132.480,00 TL)			
--	153. TİCARİ MALLAR HESABI	15.07.2023	736.800,00	
	153.04. İthal Edilen Yoldaki Mallar			
	153.04.01. Yoldaki Mal Bedelleri	736.800,00		
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		736.800,00
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
		159.03.01. Mal Bedeli FOB	736.000,00	
		159.03.09. Akreditif Giderleri	800,00	
	Malın transfer belgelerinin alınması ile ilgili stok hesabına aktarılması kaydı			
--	153. TİCARİ MALLAR HESABI	15.07.2023	1.950,00	
	153.04. İthal Edilen Yoldaki Mallar			
	153.04.01. Nakliye Giderleri	750,00		
	153.04.01. Gümrük Giderleri	1.200,00		
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI			
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	351,00	351,00	
		102. BANKALAR HESABI		2.301,00
		102.01. A**A Bankası		
		102.01.01. B**R Şubesi		
		102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	2.301,00	
	Malın gümrükten çekilme ve nakliye giderlerinin ödenme kaydı			
	KDV Hesaplaması (1.950,00 TL x 0,18 = 132,62 TL)			

/ /

--	153. TİCARİ MALLAR HESABI	16.07.2023		738.750,00	
	153.04. İthal Edilen Depodaki Mallar				
		153. TİCARİ MALLAR HESABI			
		153.04 İthal Edilen Yoldaki Mallar			738.750,00
		153.04.01. Yoldaki Mal Bedelleri	736.800,00		
		153.04.01. Nakliye Giderleri	750,00		
		153.04.01. Gümrük Giderleri	1.200,00		
	Ticari malın firma stoklarına aktarılması kaydı				

/ /

4.17. SIRA SİZDE

N**A Firması Almanya'daki T**K Firması ile 30.000,00 ABD doları bedelle ticari mal ithal etmek üzere akreditif anlaşması yapmıştır. Ticari malın teslim şekli FOB olarak belirlenmiştir. İthalat ile ilgili giderler şu şekilde gerçekleşmiştir:

1. İhracatçı firma ile yapılan görüldüğünde ödemeli akreditif anlaşma şartlarına göre 18.05.2023 tarihinde ithalatçı, Türkiye'deki A**A Bankasına akreditif açtırmıştır. Akreditifin açılması ile akreditif karşılığı firmanın mevduat hesabına aynı gün aktarılmıştır (Akreditif açılış tarihinde 1 ABD doları 19,79 TL'den işlem görmektedir.). Ayrıca 1.240,00 TL'lik akreditif masraflarının banka tarafından firmanın vadesiz mevduat hesabından çekildiği bildirilmiştir.
2. 20.05.2023 tarihinde malın transferinin yapıldığına dair belgeler bankadan alınmıştır. Aynı gün içinde malın gümrükten çekilmesi için 1.650,00 TL gider ve 1.600,00 TL KDV bedeli nakit olarak ödenmiştir. Ayrıca malın firmaya nakledilmesi için 1.380,00 TL nakit ödeme yapılmıştır.
3. 21.05.2023 tarihinde firmaya gelen mal depoya aktarılmıştır.

İstenenler

- Akreditif açılması ve akreditif masrafları ile ilgili yevmiye kaydını yapınız.
- Malın transfer belgelerinin alınarak gümrükten çekilmesine ilişkin ödeme kayıtlarını yapınız.
- Ticari malın firma stoklarına aktarılması kaydını yapınız.

Vadeli Akreditif: İthal edilen eşyanın akreditif şartlarına göre teslim edildiğine dair belgelerin teslimi ile akreditifte belirlenen vadenin beklenmesi ve süre sonunda lehtara ödeneceğini gösteren akreditif türüdür. İthal edilen eşya bedeli ve her türlü ithalat giderleri 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI ile yevmiye defterine borç kaydedilir. Akreditif şartlarında belirtilen vadenin dolmasına kadar geçen sürede yapılan ödeme yardımcı veya nazım hesaplar aracılığıyla takip edilerek fiilî ithalatın gerçekleşmesi ile kapatılır.

4.18. Örnek

M**E Firması Hollanda'daki Y**R Firması ile 60.000,00 ABD dolarına ham madde ithal etmek üzere 20 gün vadeli akreditif anlaşması yapmıştır. FOB teslim şekline göre yapılacak ham madde ithalatı için 02.03.2023 tarihinde A**A Bankasına akreditif başvurusunda bulunulmuştur.

- 03.03.2023 tarihinde A**A Bankası, Firmanın akreditif başvurusunu onaylayarak 60.000,00 ABD doları karşılığı akreditif açmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 14,00 TL'dir.). Akreditif masrafı olarak 1.800,00 TL ve %1 oranında ithalat harcı banka hesabından ödenmiştir.
- 04.03.2023 tarihinde ihracatçı Firmanın ham maddeleri yola çıkarttığı ve gerekli belgeleri ülkesindeki muhabir bankaya teslim ettiği görülmüştür. Onaylanan belgeler muhabir banka tarafından aynı gün içinde ithalatçının bankasına aktarılmış ve açılan banka kredisi ile ödeme gerçekleştirilmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 14,20 TL'dir.). Mal bedeli %18 KDV hariç olup banka hesabından KDV ödemesi yapılmıştır.
- 07.03.2023 tarihinde tren yolu ile gelen ham maddenin gümrükten giriş yapması ile 2.000,00 TL (%18 KDV hariç) nakliye gideri, 750,00 TL sigorta gideri, 350,00 TL komisyon gideri için banka ödemesi yapılmıştır.
- 27.03.2023 tarihinde bankaya açtırılan akreditif, tutarı nakit ödenerek kapatılmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 14,80 TL'dir.).

İstenenler

- Akreditif açılması ve akreditif masrafları ile ilgili yevmiye kaydını yapınız.
- Ham maddenin transfer belgelerinin alınarak gümrükten çekilmesine ilişkin ödeme kayıtlarını yapınız.
- Ham maddenin firma stoklarına aktarılması kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	980. YABANCI PARALI YÜKÜMLÜLÜKLER 980.01. Verilen Sipariş Avansları 980.01.01. Dolar Akreditif açılma kaydı	03.03.2023 60.000,00	981. YABANCI PARALI VARLIKLAR 981.01. Banka Kredileri 981.01.01. Dolar 60.000,00
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03. İthalat Sipariş Giderleri 159.03.11. Vergi ve Harçlar 8.400,00 159.03.09. Akreditif Giderleri 1.800,00 İthalat harcı ödeme kaydı İthalat harcı (60.000,00 \$ x 0,01 = 600,00 \$ x 14,00 TL = 8.400,00 TL)	03.03.2023 10.200,00	102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 10.200,00 102.01.01. B**R Şubesi 102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı 10.200,00

--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	05.03.2023	852.000,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.01. Mal Bedeli FOB	852.000,00		
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		153.360,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	153.360,00		
	300. BANKA KREDİLERİ HESABI			852.000,00
	300.01. Dolar			
	102. BANKALAR HESABI			153.360,00
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	153.360,00		
	Açılan akreditifle mal bedeli ödeme kaydı			
	Y**R Firmasından ham madde alımı (60.000,00 \$ x 14,20 TL = 852.000,00 TL)			
	KDV Hesaplaması (852.000,00 TL x 0,18 = 153.360,00 TL)			
--	981. YABANCI PARALI VARLIKLAR	05.03.2023	60.000,00	
	981.01. Banka Kredileri			
	981.01.01. Dolar			
	980. YABANCI PARALI YÜKÜMLÜLÜKLER			60.000,00
	980.01. Verilen Sipariş Avansları			
	980.01.01. Dolar			
	Akreditifin kapatılma kaydı			
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	07.03.2023	3.100,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.03. Nakliye Giderleri	2.000,00		
	159.03.07. Sigorta Giderleri	750,00		
	159.03.05. Komisyon Giderleri	350,00		
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		558,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	558,00		
	102. BANKALAR HESABI			3.658,00
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	3.658,00		
	Malın gümrükten çekilmesine ilişkin giderlerin ödeme kaydı			
	KDV Hesaplaması (3.100,00 TL x 0,18 = 558,00 TL)			
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	27.03.2023	36.000,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.12. İthalat Kur Farkları			
	300. BANKA KREDİLERİ HESABI		852.000,00	
	300.01. Dolar			
	100. KASA HESABI			888.000,00
	100.01. TL Kasası			
	[60.000,00 \$ x (14,80 TL - 14,20 TL = 0,60 TL) = 36.000,00 TL]			
	Akreditif bedelinin ve ithalat kur farklarının ödenmesine ilişkin kayıt			

--	150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI	27.03.2023		901.300,00	
	150.02. Yurt Dışından Alınan İMM				
	150.02.01. .... Malzemesi				
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			901.300,00
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
		159.03.01. Mal Bedeli FOB	852.000,00		
		159.03.03. Nakliye Giderleri	2.000,00		
		159.03.05. Komisyon Giderleri	750,00		
		159.03.07. Sigorta Giderleri	350,00		
		159.03.09. Akreditif Giderleri	1.800,00		
		159.03.11. Vergi ve Harçlar	8.400,00		
		159.03.12. İthalat Kur Farkları	36.000,00		

/ /

4.18. SIRA SİZDE

S**D Firması ihracatçı D**R Firması ile 25.000,00 ABD dolarına bir makine ithal etmek üzere 60 gün vadeli akreditif anlaşması yapmıştır. FOB teslim şekline göre yapılacak makine ithalatı için 02.06.2023 tarihinde A**A Bankasına akreditif başvurusunda bulunulmuştur.

- 05.06.2023 tarihinde A**A Bankası tarafından akreditif başvurusunun onaylanarak 25.000,00 ABD doları karşılıklı akreditifin açıldığı görülmüştür (İşlem gününde 1 ABD doları 21,18 TL'dir.).
- %1 oranında ithalat harcı ve 2.200,00 TL akreditif masrafı banka hesabından ödenmiştir. 03.06.2023 tarihinde A**A Bankası tarafından açılan akreditif için %1 oranında ithalat harcı banka hesabından ödenmiştir. Ayrıca 2.200,00 TL akreditif masrafı da banka hesabından ödenmiştir.
- 08.06.2023 tarihinde ihracatçı Firmanın ham maddeleri yola çıkarttığı ve gerekli belgeleri ülkesindeki muhabir bankaya teslim ettiği görülmüştür. Onaylanan belgeler muhabir banka tarafından aynı gün içinde ithalatçının bankasına aktarılmış ve ödeme gerçekleştirilmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 23,36 TL'dir.).
- 10.06.2023 tarihinde kara yolu ile Gürcistan'dan gelen makinenin gümrükten giriş yapması ile 3.400,00 TL (%18 KDV hariç) nakliye gideri, 1.650,00 TL sigorta gideri, 675,00 TL komisyon gideri nakit olarak ödenmiştir.
- 26.06.2023 tarihinde bankaya açtırılan akreditif, tutarı nakit ödenerek kapatılmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 25,87 TL'dir.).

İstenenler

- Akreditif açılması ve akreditif masrafları ile ilgili yevmiye kaydını yapınız.
- Makinenin transfer belgelerinin alınarak gümrükten çekilmesine ilişkin ödeme kayıtlarını yapınız.
- Makinenin firma duran varlıklarına aktarılması kaydını yapınız.

4.7. MAL MUKABİLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. “Mal mukabili” kelimesi size ne anlam ifade etmektedir? Açıklayınız.
2. Dış ticarete malın teslim alınmasına karşın bedelinin hemen ödenmemesi ne tür dezavantajlar oluşturabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Mal mukabili ithalatta ithalatçı malı gümrükten çektikten sonra mal bedelini ödemektedir. Bu nedenle ithalatçı açısından en garantili ödeme şekli iken ihracatçı açısından risk oranı oldukça yüksektir. Çünkü mal mukabili ithalatta ithalatçının malları gümrükten çekmemesi veya gümrükten çekilen malların ödemelerinin yapılmaması gibi oldukça yüksek riskler söz konusudur.

4.19. Örnek

H**G Firması Azerbaycan’daki S**V Firması ile 18.000,00 ABD doları bedelle mal ithal etmek üzere mal mukabili ithalat anlaşması yapılmıştır. Malın teslim şekli **CIF** olarak belirlenmiştir.

1. İhracatçı S**V Firmasının mal mukabili gönderdiği ithal mallar 06.05.2023 tarihinde gümrükten çekilmiştir. 06.05.2023 tarihinde 1 ABD doları 14,70 TL değerle işlem görmektedir.
2. İthalatçı Firma mal bedelini 10.05.2023 tarihinde banka hesabından ihracatçı Firmaya transfer etmiştir (Transfer günü 1 ABD doları 15,00 TL değerle işlem görmektedir.).

İstenenler

- Mal mukabili ithal edilen malların gümrükten çekilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Mal mukabili ithal edilen mal bedellerinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.03. İthal Edilen Ticari Mallar 153.03.01. .... Malzemesi	06.05.2023	264.600,00	
		320. SATICILAR HESABI 320.02. Yurt Dışı Satıcılar		264.600,00
	Mal mukabili ithal edilen malların gümrükten çekilme kaydı S**V Firmasından mal alımı (18.000,00 \$ x 14,70 TL)			
--	320. SATICILAR HESABI 320.02 Yurt Dışı Satıcılar	10.05.2023	264.600,00	
	656. KAMBIYO ZARARLARI HESABI (-) 656.01 Yabancı Para Kambiyo Zararı 656.01.02. Dolar Hesapları		5.400,00	
		102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 102.01.01. B**R Şubesi 102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı		270.000,00
	Mal mukabili ithal edilen mal bedelinin ödeme kaydı [18.000,00 \$ x (15,00 TL - 14,70 TL = 0,30 TL) = 5.400,00 TL]			
			270.000,00	

4.19. SIRA SİZDE

F**A Firması 27.000,00 ABD doları bedelle ham madde ithal etmek için ithalatçı H**E Firması ile mal mukabili ithalat anlaşması yapmıştır. Ham maddenin teslim şekli **CIF** olarak belirlenmiştir.

1. İhracatçı Firmanın mal mukabili gönderdiği ithal mallar 12.10.2023 tarihinde gümrükten çekilmiştir (İşlem günü 1 ABD doları 27,76 TL'dir.).
2. İthalatçı Firma mal bedelini 18.10.2023 tarihinde banka hesabından ihracatçı Firmaya transfer etmiştir (İşlem günü 1 ABD doları 28,02 TL'dir.).

İstenenler

- Mal mukabili ithal edilen ham maddenin gümrükten çekilmesine ait yevmiye kaydını yapınız.
- Mal mukabili ithal edilen ham madde bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

4.20. Örnek

G**B Firması yurt dışından L**D Firması ile 38.000,00 avro bedelle makine ithal etmek üzere mal mukabili ithalat anlaşması yapılmıştır. Makinenin teslim şekli **CIF** olarak belirlenmiştir.

1. İhracatçı L**D Firmasının mal mukabili gönderdiği ithal mallar 23.01.2023 tarihinde gümrükten çekilmiştir. 23.01.2023 tarihinde 1 avro 15,25 TL değerle işlem görmektedir.
2. İthalatçı Firma mal bedelini 30.01.2023 tarihinde banka hesabından ihracatçı Firmaya transfer etmiştir (İşlem günü 1 avro 15,00 TL'dir.).

İstenenler

- Mal mukabili ithal edilen makinenin gümrükten çekilme yevmiye kaydını yapınız.
- Mal mukabili ithal edilen makine bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	23.01.2023	
	253.03. İthal Edilen Makineler 579.500,00	579.500,00	
	320. SATICILAR HESABI		579.500,00
	320.02. Yurt Dışı Satıcılar		
	Mal mukabili ithal edilen makinenin gümrükten çekilme kaydı		
	L**D Firmasından makine alımı (38.000,00 € x 15,25 TL)		
--	320. SATICILAR HESABI	30.01.2023	
	320.02. Yurt Dışı Satıcılar	579.500,00	
	102. BANKALAR HESABI		570.000,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı 570.000,00		
	646. KAMBIYO KÂRLARI HESABI		9.500,00
	646.01. Yabancı Para Kambiyo Kârı		
	646.01.01. Avro Hesapları 9.500,00		
	Mal mukabili ithal edilen makine bedelinin ödenme kaydı		
	[38.000,00 € x (15,25 TL - 15,00 TL) = 0,25 TL] = 9.500,00 TL]		

4.20. SIRA SİZDE

P**A Firması yurt dışından E**L Firması ile 24.000,00 avro bedelle demirbaş ithal etmek üzere mal mukabili ithalat anlaşması yapmıştır. Makinenin teslim şekli **CIF** olarak belirlenmiştir.

1. İhracatçı E**L Firmasının mal mukabili gönderdiği ithal mallar 21.04.2023 tarihinde gümrükten çekilmiştir (işlem günü 1 avro 20,45 TL'dir.).
2. İthalatçı Firma mal bedelini 30.04.2023 tarihinde banka hesabından ihracatçı Firmaya transfer etmiştir (işlem günü 1 avro 20,84 TL'dir.).

İstenenler

- Mal mukabili ithal edilen makinenin gümrükten çekilme yevmiye kaydını yapınız.
- Mal mukabili ithal edilen makine bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

4.8. VESAİK MUKABİLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. İthalatçının mala ilişkin belgeleri önden alması taraflara nasıl bir fayda sağlayabilir?
2. İthalatta ödemenin banka aracılığıyla gerçekleştirilmesinin sağladığı avantajları yorumlayınız.

Vesaik mukabili ithalat işlemleri, ihracatçı tarafından malların sevkinin gerçekleştirilmesi ile başlar. İhracatçı, eşyayı taşıyıcıya teslim ettikten sonra transferin yapıldığına dair belgeleri bir banka aracılığıyla ithalatçının bankasına ulaştırmaktadır. İthalatçının kendi bankasından belgeleri alması ve eşyanın bedelini ödeyerek gümrükten çekmesi ile süreç tamamlanmaktadır.

Vesaik mukabili ithalat işlemleri, akreditifli ödeme şekli ile benzerlik göstermesine karşın banka tarafından akreditif açılmasına ilişkin ortaya çıkan gider ve komisyonları içermemektedir. Maliyet olarak daha uygun olmasına rağmen akreditifli ödeme kadar büyük bir güvence sunmamaktadır. Çünkü vesaik mukabili ithalatta belgeler ulaşırsa bile ithalatçının malları gümrükten çekmeme ve ödeme yapmama riski bulunmaktadır.

Vesaik mukabili ithalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde ithalata ait giderler ve ilgili stok hesaplarına aktarılmasına ilişkin yevmiye kayıtları peşin ödeme ithalat kaydı ile benzer niteliktedir.

4.21. Örnek

E**F Firması yurt dışındaki Z**B Firması ile 35.000,00 ABD doları bedelle CIF teslim şekline göre ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalatçı Z**B Firması ile vesaik mukabili ithalat için anlaşma yapılmıştır.

1. Malı yola çıkartan ithalatçı Firma sevk belgelerini bankasına teslim etmiştir. 08.10.2023 tarihinde ithalatçı, bankasına mal bedelini ödeyerek sevk belgelerini teslim almıştır (İşlem günü 1 ABD doları 18,50 TL'dir.).
2. 12.10.2023 tarihinde mal gümrükten çekilerek fiilî ithalat tamamlanmıştır (%18 KDV hariç).

İstenenler

- İthalatçının bankadan sevk belgelerini alarak mal bedelini ödemesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Ticari malın gümrükten çekilerek fiilî ithalatın tamamlanmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	08.10.2023	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri	647.500,00	
	159.03.02. Mal Bedeli CIF	647.500,00	
	102. BANKALAR HESABI		647.500,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	647.500,00	
	Mal bedelinin transfer kaydı		
	Z**B Firmasından mal alımı (35.000,00 \$ x 18,50 TL)		
--	153. TİCARİ MALLAR HESABI	12.10.2023	
	153.03. İthal Edilen Ticari Mallar	647.500,00	
	153.03.01. .... Malzemesi	647.500,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI	116.500,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	116.500,00	
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		647.500,00
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
	159.03.02. Mal Bedeli CIF	647.500,00	
	100. KASA HESABI		116.500,00
	100.01. TL Kasası	116.500,00	
	İthalatı tamamlanan ticari malı stok hesabına aktarma kaydı		
	KDV Hesaplaması (647.500,00 TL x 0,18 = 116.550,00 TL)		

4.21. SIRA SİZDE

S**E Firması yurt dışındaki H**B Firması ile 26.000,00 ABD doları bedelle CIF teslim şekline göre ticari mal ithal etmek üzere anlaşmıştır. İthalatçı K**B Firması ile vesaik mukabili ithalat için anlaşma yapılmıştır.

1. Malı yola çıkartan ithalatçı Firma, bankasına sevk belgelerini teslim etmiştir. 19.06.2023 tarihinde ithalatçı, bankasından sevk belgelerini mal bedelini ödeyerek teslim almıştır (İşlem günü 1 ABD doları 23,68 TL'dir.).
2. 12.10.2023 tarihinde mal gümrükten çekilerek fiilî ithalat tamamlanmıştır (%20 KDV hariç).

İstenenler

- İthalatçının bankadan sevk belgelerini alarak mal bedelini ödemesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Ticari malın gümrükten çekilerek fiilî ithalatın tamamlanmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

4.9. KABUL KREDİLİ İTHALAT İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. **Kredi kullanmanın ithalatçı açısından yararları nelerdir?**
2. **Poliçenin ticaretteki önemi neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.**

Kabul kredili ithalat, ithalatçının ödeme yapmadan ihracatçının hazırladığı poliçeyi kabul ederek gümrükten eşyaları çekebilmesine imkân sunan bir ödeme yöntemidir. Böylelikle ithalatçı, mal bedelini poliçede belirtilen vadede ödemektedir. Hatta ithalatçı, malları sattıktan sonra ödeme imkânına bile sahip olabilmektedir. İhracatçı ise vadesinden önce poliçeyi iskonto ettirerek nakde çevirme imkânına sahiptir.

Kabul kredili ödeme; akreditif, vesaik mukabili veya mal mukabili ödeme şekillerinde kullanılabilir. Mal mukabili ödemeler, ihracatçı tarafından ithalatçıya poliçe sunulması ve kabul edilmesi ile **kabul kredili mal mukabili** ödeme şekline dönüşmektedir. Vesaik mukabili ödemelerde, ihracatçıya belgeler poliçe karşılığında sunulurken poliçenin kabulü gerçekleştiriliyor ise kabul kredili vesaik mukabili ödeme sayılmaktadır. Ayrıca akreditifli ödemeler de poliçeye onay verilerek **kabul kredili akreditifli** ödemeye dönüşür. İhracatçı, ithalatçı tarafından kabul edilen poliçe için ayrıca banka tarafından da aval verilmesini talep edebilir.

4.22. Örnek

H**G Firması yurt dışından D**B Firması ile 24.000,00 ABD doları bedele mal ithal etmek üzere kabul kredili mal mukabili ithalat anlaşması yapmıştır. Malın teslim şekli **CIF** olarak belirlenmiştir.

1. İhracatçı D**B Firmasının mal mukabili gönderdiği ithal mallara ilişkin belgeler 06.10.2023 tarihinde ithalatçının bankasına ulaşmıştır. İthalatçı, malın teslim alımı için gerekli belgeleri ihracatçının yolladığı 60 gün vadeli poliçeyi kabul ederek bankadan almıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 18,56 TL'dir.).
2. 07.10.2023 tarihinde ithalatçı malı gümrükten çekmiştir.
3. İthalatçı Firma poliçe bedelini 06.12.2023 tarihinde banka hesabından ihracatçı Firmaya transfer etmiştir (İşlem günü 1 ABD doları 19,40 TL'dir.).

İstenenler

- Mal ithal etmek için gönderilen poliçenin kabul edilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Kabul kredili ithalat kapsamında malın gümrükten çekilmesine ait yevmiye kaydını yapınız.
- Poliçe bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALCAK
--	06.10.2023		
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		445.440,00	
159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
159.03.02. Mal Bedeli CIF 445.440,00			
321. BORÇ SENETLERİ HESABI			445.440,00
321.02. Yabancı Paralı Borç Senetleri			
321.02.02. Dolar Borç Senetleri 445.440,00			
Mal ithalatına ilişkin poliçenin kabul edilmesi			
D**B Firmasından mal alımı (24.000,00 \$ x 18,56 TL)			
07.10.2023			
--	06.12.2023		
153. TİCARİ MALLAR HESABI		445.440,00	
153.03. İthal Edilen Ticari Mallar			
153.03.01. .... Malzemesi			
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			445.440,00
159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
159.03.02. Mal Bedeli CIF 445.440,00			
Malın gümrükten çekilerek stok hesabına aktarılması kaydı			
06.12.2023			
--	06.12.2023		
321. BORÇ SENETLERİ HESABI		445.440,00	
321.02. Yabancı Paralı Borç Senetleri			
321.02.02. Dolar Borç Senetleri 445.440,00			
656. KAMBİYO ZARARLARI HESABI (-)		20.160,00	
656.01. Yabancı Para Kambiyo Zararı			
656.01.01. Dolar Kambiyo Zararı 20.160,00			
102. BANKALAR HESABI			465.600,00
102.01. A**A Bankası			
102.01.01. B**R Şubesi			
102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı 465.600,00			
Poliçenin vadesinde ödeme kaydı			
[24.000,00 \$ x (19,40 TL - 18,56 TL = 0,84 TL) = 20.160,00 TL]			

4.23. Örnek

Yurt dışındaki Ç**K Firması ile 42.000 avro bedelle **CIF** teslim şekline göre ham madde ithal etmek üzere anlaşılmıştır. İhracatçı Ç**K Firması vesaik mukabili ithalat yapmak için ithalatçıya bir poliçe göndermiştir.

1. İthalatçı Firma malı yola çıkartarak sevk belgelerini ve hazırladığı 3 aylık poliçeyi bankaya teslim etmiştir. 18.04.2023 tarihinde ithalatçı, kendi bankasından gelen poliçeyi kabul ederek onaylamıştır. Poliçenin kabul edilmesi karşılığında banka tarafından mala ait sevk belgeleri ithalatçıya teslim edilmiştir (işlem günü 1 avro 15,80 TL'dir.).
2. 10.05.2023 tarihinde ham madde gümrükten teslim alınmıştır. Gümrük müşavirlik ücreti 1.800,00 TL, 54.000,00 TL KDV ve %6 oranında KKDF kesintisi, çeşitli vergi, resim ve harç gideri 2.650,00 TL ödeme A**A Bankası hesabından yapılmıştır.
3. 18.07.2023 tarihinde poliçe bedeli banka hesabından ödenmiştir (işlem günü 1 avro 17,60 TL'dir.).

İstenenler

- Ham madde ithali için gönderilen poliçenin kabul edilmesine ait yevmiye kaydını yapınız.
- Ham maddenin gümrükten çekilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Poliçe bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	18.04.2023			
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			663.600,00	
159.03. İthalat Sipariş Giderleri				
159.03.02. Mal Bedeli CIF	663.600,00			
		321. BORÇ SENETLERİ HESABI		663.600,00
		321.02. Yabancı Paralı Borç Senetleri		
		321.02.01. Avro Borç Senetleri	663.600,00	
Ham madde ithalatına ilişkin poliçenin kabul edilmesi				
Ç**K Firmasından ham madde alımı (42.000,00 € x 15,80 TL)				
--	10.05.2023			
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			44.266,00	
159.03. İthalat Sipariş Giderleri				
159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri	1.800,00			
159.03.11. Vergi ve Harçlar	2.650,00			
159.03.12. KKDF Kesintisi	39.816,00			
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI				
191.02. Yurt Dışı Alış KDV	54.000,00		54.000,00	
		100. KASA HESABI		98.266,00
		100.01. TL Kasası	982.666,00	
Gümrük giderlerini ödeme kaydı				

/ /

--	150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI	07.05.2023	707.866,00	
	150.02. Yurt Dışından Alınan İMM			
	150.02.01. .... Malzemesi			
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		707.866,00
		159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
		159.03.02. Mal Bedeli CIF	663.600,00	
		159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri	1.800,00	
		159.03.11. Vergi ve Harçlar	2.650,00	
		159.03.12. KKDF Kesintisi	39.816,00	
	Ham maddenin gümrükten çekilerek stok hesabına aktarılması kaydı			
--	321. BORÇ SENETLERİ HESABI	06.12.2023	663.600,00	
	321.02. Yabancı Paralı Borç Senetleri			
	321.02.01. Avro Borç Senetleri	663.600,00		
	656. KAMBİYO ZARARLARI HESABI (-)		75.600,00	
	656.01. Yabancı Para Kambiyo Zararı			
	656.01.01. Avro Kambiyo Zararı	75.600,00		
		102. BANKALAR HESABI		739.200,00
		102.01. A**A Bankası		
		102.01.01. B**R Şubesi		
		102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	739.200,00	
	Poliçenin vadesinde ödeme kaydı			
	[42.000,00 \$ x (17,60 TL - 15,80 TL = 1,80 TL) = 75.600,00 TL]			

4.22. SIRA SİZDE

Yurt dışındaki R**A Firması ile 36.000 avro bedelle **CIF** teslim şekline göre ham madde ithal etmek üzere anlaşılmıştır. İhracatçı F**K Firması vesaik mukabili ithalat yapmak için ithalatçıya bir poliçe göndermiştir.

1. İthalatçı Firma malı yola çıkartarak sevk belgelerini ve hazırladığı 3 aylık poliçeyi bankaya teslim etmiştir. 12.06.2023 tarihinde ithalatçı, kendi bankasından gelen poliçeyi kabul ederek onaylamıştır. Poliçenin kabul edilmesi karşılığında ithalatçıya banka tarafından mala ait sevk belgeleri teslim edilmiştir (işlem günü 1 avro 25,47 TL'dir.).
2. 15.06.2023 tarihinde ham madde gümrükten teslim alınarak 1.800,00 TL gümrük müşavirlik ücreti, 2.650,00 TL çeşitli vergi, resim ve harç gideri, 37.000,00 TL KDV A**A Bankası hesabından ödenmiştir.
3. 26.06.2023 tarihinde poliçe bedeli banka hesabından ödenmiştir (işlem günü 1 avro 28,20 TL'dir.).

İstenenler

- Ham madde ithali için gönderilen poliçenin kabul edilmesine ait yevmiye kaydını yapınız.
- Ham maddenin gümrükten çekilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Poliçe bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

4.10. İTHALAT GİDERLERİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Vergi ve gider ödemelerini ödeme yapılan taraflar açısından karşılaştırınız.
2. Antrepo ve ardiye giderlerinin farklılıkları nelerdir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

İthalatın yapılması için navlun, sigorta, nakliye, antrepo, ardiye, yükleme ve boşaltma, kurye, kredi, teminat, kurulum ve montaj, ordino, konteyner giderleri gibi farklı masraflara katlanması gerekebilir. Ayrıca kur farkları, gümrük müşavirlik ücreti ve banka masrafları gibi giderlere de katlanması söz konusu olabilir. Fiilî ithalat tamamlanıncaya kadar katlanılan giderler, vergiler ve ticaret politikası önlemleri kapsamında ortaya çıkan mali yükler maliyete eklenir. Fiilî ithalatın tamamlanmasından sonra yapılan tüm ödemeler doğrudan ilgili gider hesaplarına aktarılır.

4.24. Örnek

Yurt dışından alınan ham maddenin ihraç edildiği çıkış gümrüğünden varış gümrüğüne taşınması deniz yolu ile yapılmaktadır. H**F Firması 08.03.2023 tarihinde ham maddenin deniz yolu ile taşınması için 2.500,00 ABD doları navlun bedelini (%18 KDV hariç), A**A Banka hesabından ödemiştir (İşlem günü 1 ABD doları 14,10 TL'dir.).

İstenen

Navlun bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	08.03.2023	BORÇ	ALACAK
-- 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		35.250,00	
159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
159.03.04. Navlun Giderleri	35.250,00		
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI			
191.02. Yurt Dışı Alış KDV	6.345,00	6.345,00	
	102. BANKALAR HESABI		41.595,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	41.595,00	
Navlun bedelinin ödenme kaydı			
Navlun gideri (2.500,00 \$ x 14,10 = 35.250,00 TL)			
KDV Hesaplaması (35.250,00 TL x 0,18 = 6.345,00 TL)			
	/ /		

4.25. Örnek

15.04.2023 tarihinde C**S Firması ithal ettiği malın gümrük yükleme ve boşaltma işlemlerinin gerçekleştirilmesi için 900,00 TL (%18 KDV hariç) bankadan ödeme yapmıştır.

İstenen

Yükleme ve boşaltma işlemlerine ilişkin ödemenin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	08.03.2023		
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri		900,00	
	159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri	900,00		
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		162,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	162,00		
	102. BANKALAR HESABI			1.062,00
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	1.062,00		
	Yükleme ve boşaltma gideri ödeme kaydı			
	KDV Hesaplaması (900,00 TL x 0,18 = 162,00 TL)			
		/ /		

4.26. Örnek

08.11.2023 tarihinde A**E Firmasına ithal ettiği malın nakliyesi için 2.200,00 TL ödeme yapılmıştır. Ayrıca malın sevkiyatını üstlenen Firmaya taşıdığı yüke ait evrakları toplaması için 800,00 TL ordino hizmet bedeli de nakit olarak ödenmiştir. Nakliye ve ordino ödemeleri %18 KDV hariç olarak yapılmıştır.

İstenen

Nakliye ve ordino ödemelerine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	08.11.2023		
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri		3.000,00	
	159.03.03. Nakliye Giderleri	2.200,00		
	159.03.06. Ordino Giderleri	800,00		
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		540,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	540,00		
	100. KASA HESABI			3.540,00
	100.01. TL Kasası		3.540,00	
	Nakliye ve ordino bedellerine ait ödeme kaydı			
	KDV Hesaplaması (3.000,00 TL x 0,18 = 540,00 TL)			
		/ /		

4.27. Örnek

22.10.2023 tarihinde T**E Firması tarafından ithal edilen mal için günlük 20,00 ABD dolarından 10 günlük antrepo kirası (%18 KDV hariç) A**A Bankası hesabından ödenmiştir (işlem günü 1 ABD doları 15,70 TL'dir).

İstenen

Antrepo kira ödemesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	08.03.2023	3.140,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.14. Antrepo Gideri	3.140,00		
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI			
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	565,20	565,20	
	102. BANKALAR HESABI			3.705,20
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	3.705,20		
	Antrepo kirası ödeme kaydı			
	Antrepo kirası [(20,00 TL x 10 = 200,00 \$) (200,00 \$ x 15,70 TL = 3.140,00 TL)]			
	KDV Hesaplaması (3.140,00 TL x 0,18 = 565,20 TL)			
		/ /		

4.28. Örnek

R**D Firmasının ithal ettiği makine için 17.150,00 TL gümrük vergisi tahakkuk ettirilmiştir. 14.06.2023 tarihinde banka hesabından makine ithalatına ilişkin gümrük vergisinin ödendiğine dair ödeme dekontu firmaya ulaşmıştır.

İstenen

Gümrük vergisinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	259. VERİLEN AVANSLAR HESABI	14.06.2023	17.150,00	
	259.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	259.03.11. Vergi ve Harçlar	17.150,00		
	102. BANKALAR HESABI			17.150,00
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	17.150,00		
	Gümrük vergisi ödeme kaydı			
		/ /		

4.29. Örnek

T**E Firması ithal edilecek mallar için gümrük hizmetleri sunan F**H Firması ile anlaşmıştır. İthalat işlemlerini yürüten Firma tarafından 1.360,00 TL (%18 KDV hariç) gümrük müşavirlik ücretinin faturalandırıldığı öğrenilmiştir. 12.08.2023 tarihinde gümrük müşavirlik ücreti banka hesabından ödenmiştir.

İstenen

Gümrük müşavirlik ücretinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	08.03.2023	BORÇ	ALACAK
-- 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		1.360,00	
159.03 İthalat Sipariş Giderleri			
159.03.08 Gümrük Müşaviri Gideri 1.360,00			
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		244,80	
191.02 Yurt Dışı Alış KDV 244,80			
	102. BANKALAR HESABI		1.604,80
	102.01 A**A Bankası		
	102.01.01 B**R Şubesi		
	102.01.01.01 TL Mevduat Hesabı 1.604,80		
Gümrük müşaviri gideri ödeme kaydı			
KDV Hesaplaması (1.360,00 TL x 0,18 = 244,80 TL)			
	/ /		

4.23. SIRA SİZDE

R**D Firmasının 2023 yılında yapmış olduğu ithalatlar için şu giderler gerçekleşmiştir:

- 14.03.2023 tarihinde ithalat yapılan ham madde için 3.000,00 ABD doları navlun ücreti ödenmiştir (işlem günü 1 ABD doları 18,99 TL'dir.).
- 19.03.2023 tarihinde 3.670,00 TL (%18 KDV hariç) gümrük müşavirlik ücreti nakit ödenmiştir.
- 24.03.2023 tarihinde ithal edilen mal için 36.350,00 TL gümrük vergisi banka hesabından ödenmiştir.
- 27.03.2023 tarihinde ithal edilen ham madde için günlük 30,00 ABD dolarından 20 günlük antrepo kirası banka hesabından ödenmiştir (işlem günü 1 ABD doları 19,10 TL'dir.).
- 27.03.2023 tarihinde ithal edilen taşıtın yurt içinde nakliyesi için 8.000,00 TL (%18 KDV hariç) ödeme banka hesabından yapılmıştır.
- 28.04.2023 tarihinde R**D Firması ithal ettiği malın yurt dışı nakliyesi için 8.500,00 TL bankadan ödeme yapmıştır. Ayrıca malın sevkiyatını üstlenen Firmaya taşıdığı yüke ait evrakları toplaması için 4.000,00 TL ordino hizmet bedeli de nakit olarak ödenmiştir. Nakliye ve ordino ödemeleri %18 KDV hariç olarak yapılmıştır.

İstenen

İthalat sürecine dair ortaya çıkan giderlere ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

4.11. İTHALAT KAYNAKLI BORÇLARIN DEĞERLEMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Sizce bir muhasebe elemanı için en yoğun iş yükü ne zaman oluşur, neden?
2. Değerleme kavramının muhasebedeki yeri nedir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Firmalar bilanço gününe geldiğinde hâlen kapanmamış olan ithalat dosyaları bulunabilir. Bu ithalat işlemlerinden kaynaklı firmaların yabancı para cinsinden ödenmemiş borçlarının dönem sonlarında değerlemesi yapılır. İthal edilen eşyalara ilişkin yabancı para cinsinden bu borçların 31.12.202X tarihli yıl sonu değeri ile güncellenmesi gerekir (Görsel 4.3). Bu durumda ortaya çıkan olumlu veya olumsuz kur farkları ilgili hesaplara yansıtılmalıdır. İthalat sürecinde yabancı para cinsinden kayıtların aktarıldığı 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI veya 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI değerlendirilerek güncellenir.

Görsel 4.3: Yabancı para değerlemesi

4.30. Örnek

M**K Firmasının 31.12.2023 tarihinde ham madde ithalatına ilişkin 18.000,00 avro kayıtlı bir açık ithalat dosyası bulunmaktadır (1 avro 16,50 TL'den kayda alınmıştır.). 31.12.2023 tarihinde 1 avronun 18,80 TL olduğu görülmektedir.

İstenen

Yabancı paralı borcun değerlendirme yevmiye kaydını yapınız.

	31.12.2023	BORÇ	ALACAK
-- 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		41.400,00	
159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
159.03.12. İthalat Kur Farkları	41.400,00		
			41.400,00
320. SATICILAR HESABI			
320.02. Yurt Dışı Satıcılar			
320.02.01. .... Firması	41.400,00		
Yurt dışı satıcılara olan borçların değerlendirme kaydı			
[18.000,00 € x (18,80 TL - 16,50 TL) = 41.400,00 TL]			
	/ /		

4.24. SIRA SİZDE

A**G Firmasının 31.12.2023 tarihinde 80.000,00 ABD doları ederinde ticari mal ithalatına ilişkin açık ithalat dosyası bulunmaktadır (1 ABD doları 29,50 TL'den kayda alınmıştır.). 31.12.2023 tarihinde 1 ABD dolarının 30,05 TL olduğu görülmektedir.

N**N Firmasının 31.12.2023 tarihinde makine ithalatına ilişkin 120.000,00 ABD doları kayıtlı bir açık ithalat dosyası bulunmaktadır (1 ABD doları 30,45 TL'den kayda alınmıştır.). 31.12.2023 tarihinde 1 ABD dolarının 30,05 TL olduğu görülmektedir.

İstenenler

- Ticari mal ithalatına ilişkin yabancı paralı borcun değerlendirme yevmiye kaydını yapınız.
- Makine ithalatına ilişkin yabancı paralı borcun değerlendirme yevmiye kaydını yapınız.

4.31. Örnek

S**A Firmasının 31.12.2023 tarihinde ham madde ithalatına ilişkin 27.000,00 ABD doları kayıtlı bir açık ithalat dosyası bulunmaktadır (1 ABD doları 17,60 TL'den kayda alınmıştır.). 31.12.2023 tarihinde 1 ABD dolarının 17,10 TL olduğu görülmektedir.

İstenen

Yabancı paralı borcun değerlendirme yevmiye kaydını yapınız.

	31.12.2023	BORÇ	ALACAK
-- 320. SATICILAR HESABI		13.500,00	
320.02. Yurt Dışı Satıcılar			
320.02.02. .... Firması	13.500,00		
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		13.500,00
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri		
	159.03.12. İthalat Kur Farkları	13.500,00	
Yurt dışı satıcılara olan borçların değerlendirme kaydı			
[27.000,00 \$ x (17,60 TL - 17,10 TL) = 0,50 TL] = 13.500,00 TL]			

4.25. SIRA SİZDE

N**N Firmasının 31.12.2023 tarihinde ham madde ithalatına ilişkin 62.000,00 avro kayıtlı bir açık ithalat dosyası bulunmaktadır (1 avro 30,85 TL'den kayda alınmıştır.). 31.12.2023 tarihinde 1 avro-nun 30,12 TL olduğu görülmektedir.

N**N Firmasının 31.12.2023 tarihinde makine ithalatına ilişkin 88.000,00 ABD doları kayıtlı bir açık ithalat dosyası bulunmaktadır (1 ABD doları 30,37 TL'den kayda alınmıştır.). 31.12.2023 tarihinde 1 ABD dolarının 30,05 TL olduğu görülmektedir.

İstenenler

- Ham madde ithalatına ilişkin yabancı paralı borcun değerlendirme yevmiye kaydını yapınız.
- Makine ithalatına ilişkin yabancı paralı borcun değerlendirme yevmiye kaydını yapınız.

4.12. İTHALAT İŞLEMLERİNDE KDV UYGULAMASI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. **Günlük hayatta karşılaşılan KDV uygulamalarına örnekler veriniz.**
2. **İthal edilen bir eşyanın KDV uygulanarak Türkiye'ye gelmesinin fiyat açısından sonuçlarını arkadaşlarınızla değerlendiriniz.**

Mal ve hizmet ithal edenler, transit taşımalarla Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımalarda gümrük veya geçiş işlemini gerçekleştirenler **KDV mükellefi** olarak kabul edilir (KDV Kanunu 8. madde). Türkiye'de gerçekleştirilen her türlü mal ve hizmet ithalatı KDV'ye tabidir.

İthalatta gümrük vergisine tabi olan işlemlerde Gümrük Kanunu'na göre gümrük vergisi ödeme mükellefiyetinin başlaması, KDV'ye neden olan olayın meydana geldiğini gösterir. Gümrük vergisine tabi olmayan işlemlerde ise gümrük beyannamesinin tescili, KDV'ye neden olan olayın oluştuğunu gösterir (KDV Kanunu 10. madde).

İthalatın özel veya kamu sektörü, herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından yapılması vergilendirmeyi etkilemez. Ayrıca ithalatın ne şekil ve surette gerçekleştirildiği, herhangi bir özellik taşıyıp taşımadığı da vergilendirme açısından değişiklik göstermez (KDV Kanunu 1. madde).

KDV Kanunu 16. maddesinde sıralanan teslim ve hizmetler ithalat istisnasına sahiptir. KDV Kanunu 16. maddesinde belirtilen şu hususlar ithal edilmesine karşın KDV kapsamı dışında yer alan teslim ve hizmetleri gösterir:

- KDV Kanunu'na göre yurt içinde teslimleri vergiden istisna olan mal veya hizmet ithalinde KDV muafiyeti uygulanır.
- Geçici ithalat ve hariçte işleme rejimleri ile yurda geri gelen eşyaya ilişkin hükümler kapsamında gümrük vergisinden muaf veya hariç tutulan eşyanın ithali KDV'den istisnadır.
- Gümrük Kanunu'ndaki transit ve gümrük antrepo rejimleri ile geçici depolama ve serbest bölge hükümlerinin uygulandığı malların ithalinde KDV uygulanmaz.
- Gümrük Kanunu'na göre geri gelen eşyanın dışarıda bir işleme tabi tutulması veya asli kısmına bir ilave yapılması hâlinde eşyanın kazandığı değer farkı, KDV istisnası kapsamında değildir.

Bilgi Notu

Kültür ve eğitim hizmetlerine ilişkin, sosyal ve askerî amaç taşıyan istisnalar ile diğer istisnalar KDV Kanunu'nun 17. maddesi ile açıklanmaktadır. KDV Kanunu 17. maddesinde belirtilen bu istisnaları içeren mal ve hizmetlerin ithalatında KDV muafiyeti söz konusudur.

İthalatta vergi matrahına dâhil edilerek **toplam ithalat matrahını** oluşturan unsurlar şu şekilde sıralanabilir (KDV 21. madde) (Şekil 4.9):

- A** İthal edilen malın gümrük vergisi tarhına esas olan kıymeti, gümrük vergisinin kıymet esasına göre alınmaması veya malın gümrük vergisinden muaf olması hâlinde sigorta ve navlun bedelleri dâhil (CIF) değeri, bunun belli olmadığı hâllerde malın gümrükçe tespit edilecek değeri
- B** İthalat sırasında ödenen her türlü vergi, resim, harç ve paylar
- C** Gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar yapılan diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler ödemeler
- Ç** Mal bedeli üzerinden hesaplanan fiyat ve kur farkı gibi ödemeler

Şekil 4.9: Toplam ithalat matrahını oluşturan unsurlar

4.32. Örnek

20.10.2023 tarihinde L**M Firması ticari mal ithalatı için banka hesabından şu ödemeleri yapmıştır:

CIF teslim mal bedeli	: 250.000,00 TL
Nakliye gideri	: 3.500,00 TL
Gümrük vergisi	: 27.000,00 TL
Sigorta gideri	: 2.800,00 TL
Yükleme ve boşaltma gideri	: 6.300,00 TL
Antrepo giderleri	: 1.400,00 TL

L**M Firması ticari mal ithalatı için mal bedeli, giderler ve %18 KDV bedelini banka hesabından ödemiştir.

İstenen

Ticari mal ithalatına ilişkin ödemenin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	20.10.2023	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri	291.000,00	
	159.03.02. Mal Bedeli CIF	250.000,00	
	159.03.03. Nakliye Giderleri	3.500,00	
	159.03.07. Sigorta Giderleri	2.800,00	
	259.03.11. Vergi ve Harçlar	27.000,00	
	159.03.13. Yükleme ve Boşaltma Gideri	6.300,00	
	159.03.14. Antrepo Gideri	1.400,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI	52.380,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV	52.380,00	
	102. BANKALAR HESABI		343.380,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı	343.380,00	
	Ticari mal ithalatına ilişkin ödemenin yevmiye kaydı		

4.26. SIRA SİZDE

20.10.2023 tarihinde K**F Firması ticari mal ithalatı için banka hesabından şu ödemeleri yapmıştır:

Mal bedeli CIF	: 400.000,00 TL
Gümrük vergisi	: 38.000,00 TL
Sigorta gideri	: 3.350,00 TL
Yükleme ve boşaltma gideri	: 4.600,00 TL
Nakliye gideri	: 6.400,00 TL
Navlun gideri	: 6.000,00 TL
Antrepo giderleri	: 1.650,00 TL

K**F Firması ticari mal ithalatı için mal bedeli, giderler ve %20 KDV bedelini banka hesabından ödemiştir.

İstenen

Ticari mal ithalatına ilişkin ödemenin yevmiye kaydını yapınız.

Hesaplanan katma değer vergisinden şu vergiler indirilebilir (KDV Kanunu 29. madde):

- Kendilerine yapılan teslim ve hizmetler nedeniyle düzenlenen fatura gibi belgelerde hesaplanarak gösterilen katma değer vergisi
- İthal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödenen katma değer vergisi

Yurt içinden sağlanan veya ithal olunan mal ve hizmetlere ait KDV, alış faturası gibi belgeler veya gümrük makbuzu gösterilerek kanuni defterlere kaydedilen KDV'den indirilebilir (KDV Kanunu 34. madde). İthalat, transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasındaki taşımacılık işlerinde KDV açısından vergilendirme dönemi gümrük bölgesine girdiği veya gümrük bölgesinden çıktığı zamanı ifade eder (KDV Kanunu 39. madde). İthalatta alınan KDV'nin beyanı gümrük giriş beyannamesi ile yapılır (KDV Kanunu 40. madde). İthalatta alınan KDV ilgili gümrük idaresi tarafından tarh olunur (KDV Kanunu 43. madde). İthalatta alınan KDV gümrük vergisiyle aynı anda ödenir (KDV Kanunu 46. madde).

İthal sırasında alınan KDV **gümrük makbuzunda** gösterilir (KDV Kanunu 47. madde). Vergisi ödenmeden veya eksik ödenerek yurda sokulan eşyalardan hiç alınmayan veya eksik alınan KDV'ler için Gümrük Kanunu'ndaki esaslara göre işlem yapılır (KDV Kanunu 48. madde). KDV Kanunu 48. maddesi ile düzenlenen, gümrük idarelerince iade ve indirim konu olan düzeltme işlemleri şu şekildedir:

- İndirim hakkı tanınan işlemlere konu eşyanın serbest dolaşıma girdiği tarihin içinde bulunduğu veya sonraki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak vergi dairesine verilen beyannamele göre ödenen KDV, ithalde hiç ödenmeyebilir veya eksik ödenebilir. Bu durumda ödenmeyen veya eksik ödenen KDV, tahsili gereken KDV'den düşülür.
- İthal edilen eşya ile ilgili olarak KDV istisnası olduğu hâlde yanlışlıkla alınan veya fazla alındığı anlaşılan KDV, indirim hakkına sahip olmayan mükelleflere Gümrük Kanunu'na göre iade olunur.

4.13. İTHALAT İŞLEMLERİNDE KDV MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Yatırım malı kavramı size ne anlam ifade etmektedir?
2. KDV istisnası bulunan bir makinenin fiyatı ile KDV istisnası bulunmayan bir makinenin fiyatı nasıl farklılık gösterir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

İthalat işlemlerinde KDV uygulamaları, teşvikli yatırım mallarında farklılık gösterir (Görsel 4.4). Teşvik şartlarına uygun olarak ithal edilecek yatırım mallarının ithalinde gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuku yapılan KDV tutarları 192. DİĞER KDV HESABI borcuna karşılık 392. DİĞER KDV HESABI alacağına kaydedilerek ertelenir. Teşvik belgesine uygun olarak ithal edilen teşvikli yatırım mallarında KDV için tescil ve terkin işlemi uygulanmaktadır.

Görsel 4.4: Teşvikli yatırım malları

İthalatın teşvik belgesine uygun olarak gerçekleştirilmesi veya teşvik niteliklerine uygun olarak ithalatın tamamlanamamasına göre KDV'ye ilişkin muhasebe kayıtları farklılık gösterir. Teşvik niteliklerine uygun olarak ithalatın tamamlanamaması durumunda ertelenen KDV tutarları cezalı olarak ödenir. Ödenen bu cezalar **kanunen kabul edilmeyen gider** olarak adlandırılır.

192. DİĞER KDV HESABI teşvikli yatırım mallarının ithali sırasında ödenmesi gerektiği hâlde ödenmeyip ertelenen KDV'lerin izlendiği hesaptır. Teşvikli yatırım mallarının ithalinde fiilen indirilme zamanı gelinceye kadar ertelenen KDV'ler bir yıl içinde ertelenebilir olması şartıyla bu hesaba kaydedilir. Teşvikli yatırım mallarının ithalinde gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek ertelenen KDV, yevmiye defterinde 192. DİĞER KDV HESABI ile borçlu kaydedilir.

392. DİĞER KDV HESABI teşvikli yatırım mallarının ithalinden doğan ve ertelenen KDV, ihraç kaydıyla satış nedeniyle ertelenerek terkin edilen KDV'ler için kullanılır. Teşvikli yatırım mallarının ithalinde gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek ertelenen KDV, 192. DİĞER KDV HESABI borcuna karşılık 392. DİĞER KDV HESABI alacak tarafına kaydedilir. Teşvik şartları oluştuğunda vergi dairesi tarafından terkin işlemi yapılır ve diğer KDV'lere ilişkin bu hesaplar kapatılır. Ancak yatırım teşviklerinin belgelerde öngörüldüğü şekilde tamamlanamaması durumunda KDV 392. DİĞER KDV HESABI borçlu, ödenmek üzere pasifteki ilgili tahakkuk hesabı alacaklı kaydedilir.

a) İthalatın Teşvik Belgesine Uygun Olarak Gerçekleştirilmesi Hâlinde KDV Muhasebe Kayıtları

4.33. Örnek

Y**C Firması yurt dışından 300.000,00 ABD doları bedelle teşvikli yatırım malı kapsamında bir cihaz ithal edecektir.

- 12.07.2023 tarihinde cihaz bedeli olan 300.000,00 ABD doları banka hesabından ödenmiştir (işlem günü 1 ABD doları 15,40 TL'dir.).
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin KDV tarh ve tahakkuku ertelenmiştir.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin vergi dairesi tarafından KDV terkin işlemi yapılmıştır.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin teşvik şartlarının yerine getirildiği vergi dairesi tarafından incelenip onaylanarak KDV iadesinin Firmanın banka hesabına aktarıldığı öğrenilmiştir.

İstenenler

- Teşvikli yatırım malı kapsamında ithal edilen cihaz bedelinin banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin KDV'nin ertelenme yevmiye kaydını yapınız.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin KDV'nin terkin işlemine ait yevmiye kaydını yapınız.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin KDV'nin vergi dairesi tarafından iade edilmesinin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	/ /	4.620.000,00	
	253.04. Teşvikli Yatırım Malı İthali	4.620.000,00		
	136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR		831.600,00	
	136.01. Gümrükte Ödenen KDV	831.600,00		
	102. BANKALAR HESABI			5.451.600,00
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı			
	Teşvikli yatırım malı ithali ve ertelenen KDV ödenme kaydı			
	Y**C Firmasından teşvik kapsamında cihaz alımı (300.000,00 \$ x 15,40 TL)			
	KDV Hesaplaması (4.620.000,00 TL x 0,18 = 831.600,00 TL)			
--	192. DİĞER KDV HESABI	/ /	831.600,00	
	192.01. Ertelenen KDV			
	392. DİĞER KDV HESABI			831.600,00
	392.01. Ertelenen KDV			
	Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin KDV tarh ve tahakkuku erteleme kaydı			

Firmanın bağlı olduğu vergi dairesinin teşvikli yatırım kapsamında ithal edilen cihaz için terkin işlemi yapması durumunda muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır:

		BORÇ	ALACAK
--	392. DİĞER KDV HESABI / /	831.600,00	
	392.01. Ertelenen KDV		
	192. DİĞER KDV HESABI		831.600,00
	192.01. Ertelenen KDV		
	Teşvikli yatırım malı ithalatına ait KDV terkin işlem kaydı		
	/ /		

Firmanın teşvikli yatırım belgeleri incelenerek, onaylanan teşvik kapsamında KDV iadesinin Firma'nın banka hesabına vergi dairesi tarafından aktarımı gerçekleşir. KDV iadesine ilişkin yevmiye kaydı şu şekilde gösterilebilir:

		BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI / /	831.600,00	
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı		
	136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR		831.600,00
	136.01. Gümrükte Ödenen KDV		
	Teşvikli yatırım malı ithalatına ait KDV'nin vergi dairesi tarafından iade edilme kaydı		
	/ /		

b) İthalatın Teşvik Belgesine Uygun Olarak Gerçekleştirilememesi Hâlinde KDV Muhasebe Kayıtları

4.34. Örnek

M**R Firması yurt dışından 200.000,00 ABD doları bedelle teşvikli yatırım malı kapsamında bir makine ithal edecektir (%18 KDV hariç).

- 24.09.2022 tarihinde makine bedeli banka hesabından ödenmiştir (işlem günü 1 ABD doları 18,00 TL'dir).
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin KDV tarh ve tahakkuku ertelenmiştir.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin vergi dairesi tarafından KDV terkin işlemi yapılmıştır.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin teşvik şartlarına uygun olmadığı belirlenmiştir.

İstenenler

- Teşvikli yatırım malı kapsamında ithal edilen cihaz bedelinin banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin KDV'nin ertelenme yevmiye kaydını yapınız.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin KDV'nin terkin işlemine ait yevmiye kaydını yapınız.
- Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin yapılan KDV ertelemesinin teşvik şartlarına uygun olmadığı belirlenmesi ile ilgili hesaplara aktarılmasının yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	/ /	3.600.000,00	
	253.04. Teşvikli Yatırım Malı İthalı	3.600.000,00		
	136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR		648.000,00	
	136.01. Gümrükte Ödenen KDV	648.000,00		
	102. BANKALAR HESABI			4.248.000,00
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı			
	Teşvikli yatırım malı ithali ve ertelenen KDV ödenme kaydı			
	M**R Firmasından teşvik kapsamında cihaz alımı (200.000,00 \$ x 18,00 TL)			
	KDV Hesaplaması (3.600.000,00 TL x 0,18 = 648.000,00 TL)			
--	192. DİĞER KDV HESABI	/ /	648.000,00	
	192.01. Ertelenen KDV			
	392. DİĞER KDV HESABI			648.000,00
	392.01. Ertelenen KDV			
	Teşvikli yatırım malı ithalatına ilişkin KDV tarh ve tahakkuku erteleme kaydı			

--	392. DİĞER KDV HESABI	/ /	648.000,00	
	392.01. Ertelenen KDV			
	360.ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR			648.000,00
	360.02.01. Teşvikli Yatırım KDV Terkini			
	Teşvik şartlarına uygun olmadığı belirlenen KDV'nin ödenecek vergi ve fonlara aktarım kaydı			
--	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI	/ /	648.000,00	
	191.02. Yurt Dışı Alış KDV			
	191.02.02. Teşvikli Yatırım KDV Terkini			
	192. DİĞER KDV HESABI			648.000,00
	192.01. Ertelenen KDV			
	Teşvik şartlarına uygun olmadığı belirlenen KDV'nin indirilecek KDV hesabına aktarım kaydı			

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.

1. (...) İhracatçının malın nakliyesini yaptığını ithalatçıya bildirmesi ile görüldüğünde ödemeli akreditifte ithalatçı tarafından mal bedeli hemen ödenir.
2. (...) Mal mukabili ithalat, ihracatçının malı gümrüğe tesliminden önce mal bedelini tahsil etmesi ile başlar.
3. (...) Bilanço tarihinde ithalat süreci devam eden yabancı para cinsinden kayıtların kur farkları olup olmadığı değerlendirilir.
4. (...) İhracatta ödeme şekilleri, ihracatı yapılan mal ve hizmete göre belirlenir.
5. (...) Dış ticaret işlemlerinin muhasebe kayıtlarında T.C. Merkez Bankası döviz kuru dikkate alınır.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

6. Yurt dışından peşin ödemeli mal ithalat süreci yevmiye kayıtlarında ..... HESABI ile takip edilir.
7. İhracatçının sunduğu poliçeyi ithalatçının onaylaması şartıyla gerçekleştirilen ödeme şekli ..... ödemedir.
8. Mal mukabili ithalatta malın gümrükten çekilmesine ilişkin kayıta ..... HESABI alacaktır.
9. Teşvikli yatırım kapsamlı ithalatta KDV erteleme ve terkin tutarları..... hesaplarında gösterilir.
10. İthalatçının ithalat bedelini mal veya hizmeti teslimi sonrasında alıcıya ödediği ödeme şekline ..... denir.
11. Peşin ödemeli ihracatta ihraç malının bedeli alıcı tarafından ..... gerçekleşmeden ödenir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

12. Aşağıdakilerden hangisi peşin bedelle mal ithalatında ödeme yapıldığına dair gerçekleştirilen muhasebe kaydında borçlu olarak kullanılan hesaptır?
A) 100. KASA
B) 102. BANKALAR
C) 153. TİCARİ MALLAR
D) 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
E) 259. VERİLEN AVANSLAR
13. Aşağıdakilerden hangisi KDV matrahına dâhil edilerek toplam ithalat matrahını oluşturan bir unsur değildir?
A) Sigorta ve navlun bedelleri
B) Malın maliyet bedeli
C) Yükleme, boşaltma ve antrepo giderleri
D) İthalat sürecinde oluşan kur farkları
E) İthalat sonrasında ödenen vergi ve harçlar

14. Aşağıdakilerden hangisi firma varlıklarına ekleninceye kadar akreditifli ödeme ile ithal edilen bir iş makinesinin ithalat masraflarının takip edildiği hesaptır?
- A) 100. KASA
B) 102. BANKALAR
C) 153. TİCARİ MALLAR
D) 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
E) 259. VERİLEN AVANSLAR
15. Aşağıdaki ifadelerden hangisi ithalatta karşılaşılan bir gider türü değildir?
- A) Gümrük müşavirlik hizmeti
B) Katma değer vergisi
C) Ordino
D) Antrepo
E) Navlun
16. Aşağıdaki ifadelerden hangisi vesaik mukabili ithalat yapan ithalatçının malı gümrükten çekmesine ilişkin muhasebe kaydında borçlu hesap olarak kullanılır?
- A) 100. KASA
B) 102. BANKALAR
C) 153. TİCARİ MALLAR
D) 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
E) 259. VERİLEN AVANSLAR
17. 3065 sayılı KDV Kanunu'na göre aşağıdaki işlemlerden hangisi KDV'den muaf değildir?
- A) Türkiye'den Almanya'ya mal satışı
B) Fransa'ya yapılan ihracat bedelinin yabancı para olarak Türkiye'ye getirilmesi
C) İsviçre'ye yapılan hizmet ihracatı faturasının İsviçre'deki müşteri adına düzenlenmesi
D) Romanya'ya satılan bir hizmetten alıcının sadece Romanya'da faydalanması
E) Özbekistan uyruklu bir kişinin Türkiye'den mal alması ve bu malı Türkiye'de tüketmesi
18. Yapılan bir ihracatın iade edilmesi durumunda aşağıdakilerden hangisi borçlandırılır?
- A) 103. VERİLEN ÇEKLER ve ÖDEME EMİRLERİ HESABI (-)
B) 320. SATICILAR HESABI
C) 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI
D) 610. SATIŞTAN İADELER HESABI (-)
E) 611. SATIŞ İSKONTOLARI HESABI (-)
19. Yabancı paralı 120. ALICILAR HESABI ile ilgili dönem sonunda değerlendirilen olumlu kur farkı aşağıdaki hesapların hangisine kaydedilir?
- A) 102. BANKALAR HESABI borcuna
B) 120. ALICILAR HESABI borcuna
C) 120. ALICILAR HESABI alacağına
D) 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI borcuna
E) 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI alacağına

ÖĞRENME BİRİMİ

DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

KONULAR

- 5.1. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARININ AMACI VE KAPSAMI
- 5.2. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARININ ÇEŞİTLERİ
- 5.3. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARINA İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMALAR

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Dış ticarete devlet yardımlarının amacı ve kapsamı
- Dış ticarete devlet yardımlarının çeşitleri
- Dış ticarete devlet yardımlarına ilişkin örnek uygulamalar

TEMEL KAVRAMLAR

devlet yardımları, Export Akademi Programları, imaj, kolay destek, Kolay İhracat Platformu, marka, pazarlama, Türk Eximbank

5.1. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARININ AMACI VE KAPSAMI

Hazırlık alıŐmaları

1. Sizce Türkiye ekonomisinin büyümesi için ihracata mı yoksa ithalata mı sağlanan teşvikler daha önemlidir?
2. Türkiye'deki ihracatçı firmalar uluslararası pazarlarda ne tür sorunlarla karŐılaŐmaktadır? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Bir ülkenin ekonomik kalkınması için dış ticarete gösterdiği yukarı yönlü performans çok önemlidir. lkeler, uluslararası pazarlarda rekabet stnlği elde edebilmek için dış ticarete ayrıca önem verir. Dış ticarete ülke tanıtımı, ürün ve hizmet kalitesi, marka ve imaj ticaret kapasitesini nitelik ve nicelik olarak artıran önemli unsurlardır (Görsel 5.1).

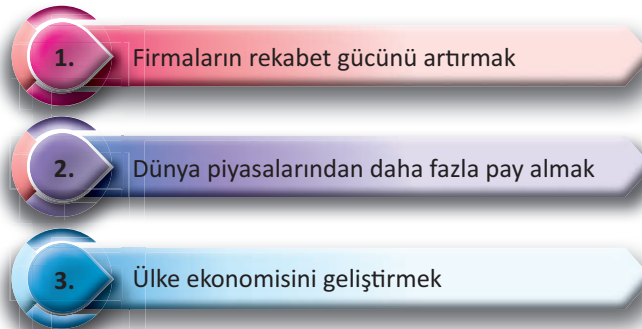

Görsel 5.1: Dış ticaret

lkeler, dış ticaret alanındaki geliŐmeleri dikkate alarak dış ticaret yapan kurum/kuruluşların iŐini kolaylaŐtıracak işlemlere katkı sağlayan çeşitli teşvik programları uygular.

Türkiye de diğer ülkeler gibi toplumsal ve ekonomik hedeflerin gerçekleştirilmesi için kalkınma planları ve yıllık programlarında çeşitli teŐviklere yer verir. Bu teşvik programları kapsamında uygulanacak yöntemler uluslararası ykmllklere aykırılık oluŐturmamalıdır.

İhracata yönelik devlet yardımlarının temel amaçları Şunlardır (Şekil 5.1):

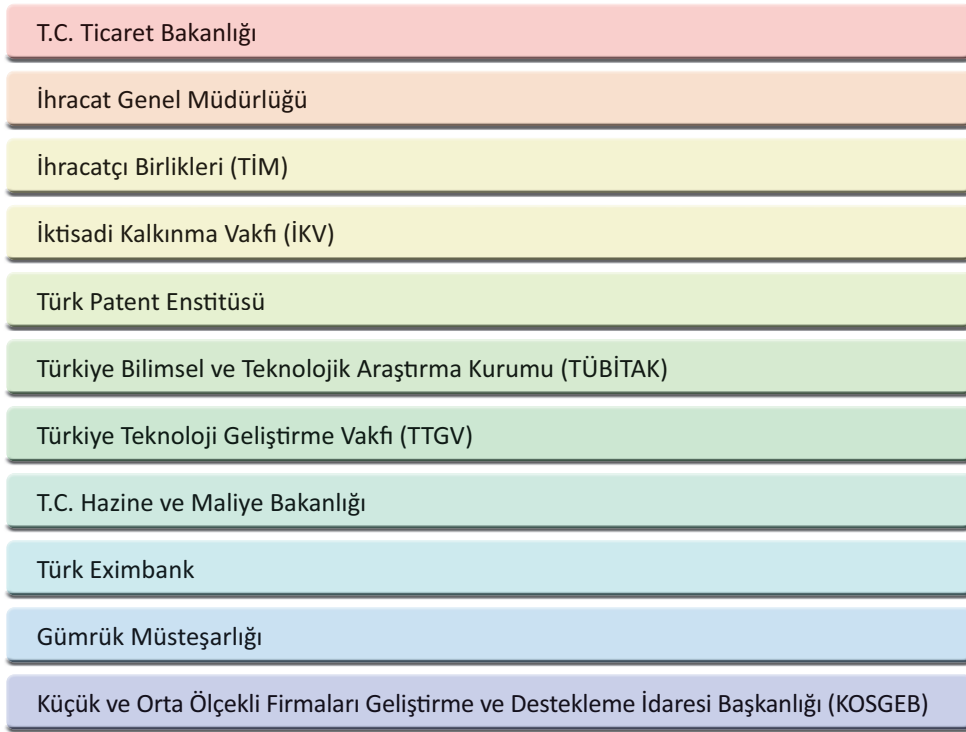

Şekil 5.1: İhracata yönelik devlet yardımlarının temel amaçları

Devletin ekonomi yönetimi, yurt içinde faaliyet gösteren firmaların ihracata yönelik iş ve işlemlerine hem üretim aşamasında hem de pazar bulma ve pazarlama aşamalarında destek olur. Bu firmaların uluslararası pazarlarda karşılaştıkları sorunların çözümünde yardımcı olur. Uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artırmaya destek olur. İhracatçı firmalara katma değeri yüksek/teknoloji yoğun ürünlerin ihracatının artırılması konusunda çeşitli avantajlar ve teşvikler sağlar.

Devlet, ihracat faaliyetlerinde bulunmaları durumunda ihracatçı firmalara sağladığı desteklerin ayırmasını Küçük ve Orta Büyüklükteki Firmalar (KOBİ) için de sağlar. Uluslararası pazarlarda karşılaştıkları sorunların giderilmesi konusunda yardımcı olunur. Böylece bu ticari firmaların rekabet gücünün artırılmasına imkân sağlanır.

KOBİ'lere ve ihracatçı firmalara devlet yardımlarını sağlayan kurumlar şunlardır (Şekil 5.2):

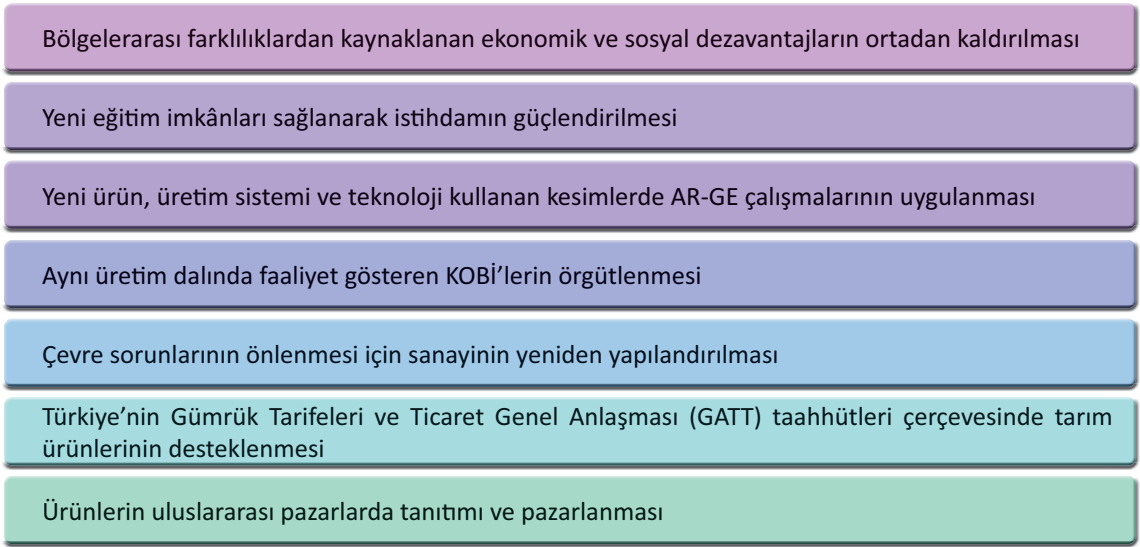

Şekil 5.2: Devlet yardımlarını sağlayan kuruluşlar

Yurt içinde faaliyette bulunan üretici firmalar, devletin dış ticaret alanındaki desteklerinden her zaman yararlanmak ister. Devletin ekonomi yönetimi, bu duruma binaen ihracat yapan firmaların belirli kurallar çerçevesinde devlet yardımlarından yararlanmalarını sağlamaktadır. Firmaların rekabet güçlerinin artırılması için bu firmalara verilen devlet teşviklerinin önemi büyüktür.

T.C. Ticaret Bakanlığınca ihracata yönelik faaliyetlerde bulunan firmalara yurt dışına açılma sürecindeki her aşamada uygulanan devlet yardımlarıyla destek sağlanmaktadır. İhracat için yatırım, üretim, istihdam alanlarına yönelik politikalar oluşturulmaktadır. Böylece araştırma ve geliştirme (AR-GE), inovasyon, tasarım, markalaşma ve hedef pazara giriş konularında gelişme kaydedilmektedir.

Dış ticarete devlet yardımları şu konuları kapsamaktadır (Şekil 5.3):

Şekil 5.3: Devlet yardımlarının kapsamı

Bilgi Notu

GATT, ülkeler arasındaki ticareti haklar ve sorumluluklar açısından düzenleyen uluslararası bir anlaşmadır. Bu anlaşma, gümrük tarifelerini azaltarak uluslararası ticaretin önündeki engelleri kaldırılmayı ve dış ticarete ayrımcılığı önlemeyi amaçlamaktadır.

İhracata yönelik devlet yardımlarının kapsamını oluşturan kurum/kuruluşlar şunlardır (Şekil 5.4):

Şekil 5.4: İhracata yönelik devlet yardımlarının kapsamını oluşturan kurum/kuruluşlar

5.2. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARININ ÇEŞİTLERİ

Hazırlık alıŐması

Sizce ihracat yapan firmalara devlet desteği verilmesinin nedenleri neler olabilir? Sınıfta arkadaşlarınızla tartıŐınız.

Türkiye’de ihracat yapan firmalara devlet desteği uygulamaları 27.12.1994 tarih ve 94/6401 sayılı İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı kapsamında “bir faaliyetin yapılması” prensibine bağlı olarak gerçekleştirilmektedir.

İhracatı artırmak amacıyla Türkiye’de sunulan destek ve teşvikler Şunlardır (Şekil 5.5):

Şekil 5.6: Türkiye’de sunulan İhracat destek ve teşvikleri

Diş ticarete hedef, Türkiye ekonomisini kalkındırmaktır. KOBİ’ler, ihracatçı firmalar/Şirketler ve iş birliği kuruluşları mal ve hizmet ihracatı için devlet yardımlarından yararlanabilmektedir.

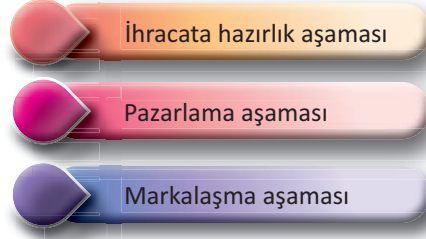
Diş ticarete devlet yardımları eŐitleri Şu baŐlıklarla sınıflandırılır (Şekil 5.6):

Şekil 5.7: Devlet yardımları eŐitleri

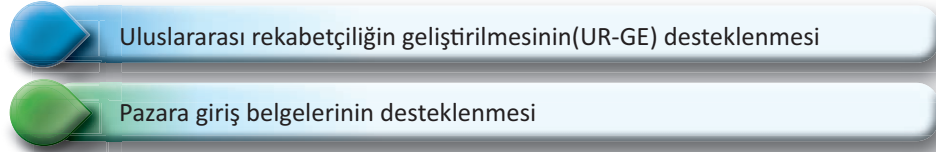
5.2.1. İhracata Yönelik Devlet Yardımları

Devlet desteklerinin hedefi, ihracatçıları katma değeri yüksek teknoloji ürünleri ve yüksek katma değerli ürünler ihraç etmeye teşvik etmektir. Bu konuda sağlanan devlet desteği aşamaları sırasıyla şöyledir (Şekil 5.7):

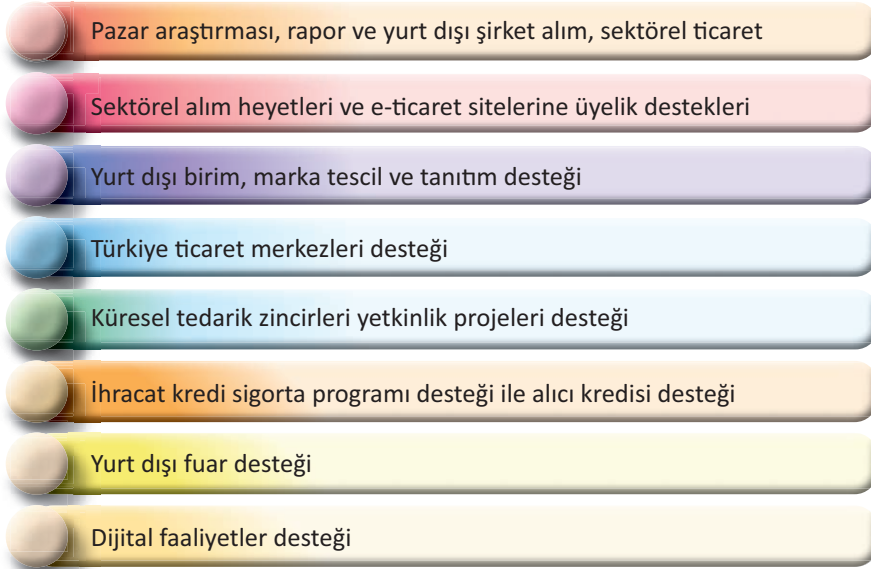
Şekil 5.8: Devlet desteği aşamaları

İhracata Hazırlık Aşaması: İhracatçı yeni öğrenen veya düzenli bir ihracatçı olmayan KOBİ'lerin ihracata alışmalarını sağlamaktır. İhracata hazırlık aşamasındaki devlet yardımı uygulamaları şunlardır (Şekil 5.8):

Şekil 5.9: İhracata hazırlık aşaması devlet yardımı uygulamaları

Pazarlama Aşaması: İhracat yapmayı öğrenmiş ve yurt dışı pazarlarına ilk defa girmiş firmaların faaliyetlerinin sürekliliğinin sağlanması amacıyla bu firmaların yeni pazarlar bulmalarına veya mevcut pazarlarda kalıcı hâle gelmelerine yönelik destek verilir. Pazarlama aşamasında sağlanan devlet desteği uygulamaları şunlardır (Şekil 5.9):

Şekil 5.10: Pazarlama aşaması devlet desteği uygulamaları

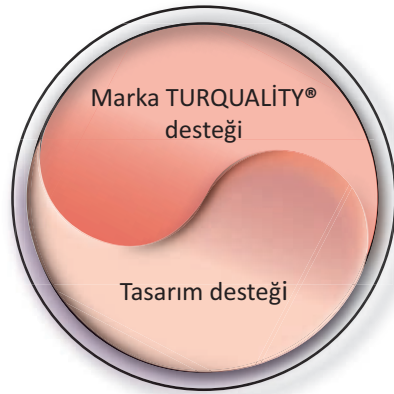
Markalaşma Aşaması: Yurt dışı pazarlarda dağıtım kanallarını oluşturan, buldukları pazara uygun, markalı ürün sunma yeterliliği bulunan firmalara yönelik desteklerdir.

Bilgi Notu

Markalaşma; bir kurum/kuruluşun veya firmanın üretim vizyonunun ve değerlerinin kendine özgü isim, renk, nitelik, şekil ve tasarımlarının bir bütünlük oluşturması ve bu bütünlüğün tüketicide oluşturduğu kimlik algısıdır. Ürün veya hizmetin pazarlanmasında kurum/kuruluş veya firmayı her zaman öne çıkaracak ilk algı, marka kavramıdır.

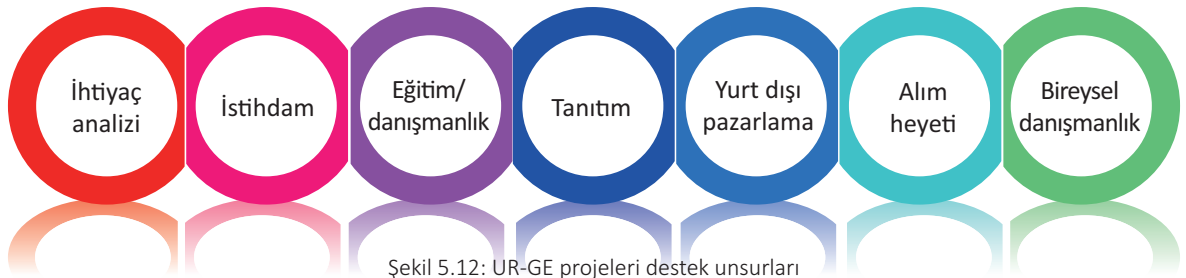
Markalaşma aşamasında sağlanan devlet yardımı uygulamaları şunlardır (Şekil 5.10):

Şekil 5.11: Markalaşma aşaması devlet yardımı uygulamaları

Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Desteği (UR-GE Desteği): Devlet, UR-GE desteği ile ihracatçı firmaların uluslararası rekabet güçlerinin artırılması için iş birliği kuruluşlarının önderliğinde ihracat alışkanlığı edinmesini amaçlamaktadır. Bunun için ilgili firmalara **proje ve kümeleme** yaklaşımı uygulanmaktadır. İhracat yapan firmalar UR-GE desteğinden yararlanabilmek için T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü KOBİ ve Kümeleme Destekleri Dairesine başvurulmalıdır.

UR-GE projeleri destek unsurları şunlardır (Şekil 5.11):

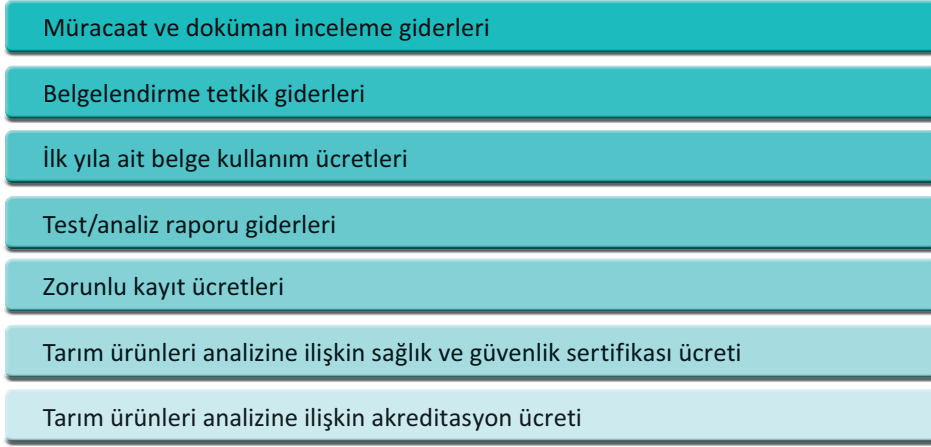

Şekil 5.12: UR-GE projeleri destek unsurları

UR-GE Projeleri Destek Sisteminde yer alan firmaların iş birliği yapmaları ve rekabet etmeyi öğrenmeleri amaçlanmaktadır. İhracatı bilmeyen ama kaliteli üretim yapabilen veya başlangıç aşamasında ihracat yapan firmalarla ihracat yapan ve pazarlarını genişletmek isteyen firmaların kümeleme mantığı

çerçevesinde birlikte hareket etmeleri bu projelerle sağlanmaktadır. Proje katılımcısı firmalar, üretim kapasitelerini geliştirerek yeni pazarlara açılabilme için ortak öğrenme ve ortak pazarlama faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Aynı sektörde faaliyette bulunan firmalar birlikte hareket ederek ortak sorunları için ortak çözümler üreterek uluslararası alanda bölgesel güç oluşturmaktadır.

Pazara Giriş Belgeleri Desteği: Türkiye’de sanayi ve ticari faaliyette bulunan firmaların pazara giriş belgeleri almalarını sağlamaya yönelik verilen destektir. Firmalar, pazara giriş belgeleri desteği almak için İhracatçı Birliklerine başvurmalıdır. Pazara giriş belgeleri destek unsurları şunlardır (Şekil 5.12):

Şekil 5.13: Pazara giriş belgeleri destek unsurları

Yurt Dışı Pazar Araştırması Desteği: Firmaların pazar paylarının artırılması için yurt dışı pazar araştırması gezilerine verilen destektir. Bu destek; firmaların ayrıca ihracat yapmak için katılmak istediği hedef pazarlara ilişkin bilgi ve tecrübelerini artırmak, potansiyel müşterileri ile iş görüşmelerini sağlamak için verilir. Firmaların yurt dışı pazar araştırması desteği alabilmesi için yerleşik oldukları şehre göre T.C. Ticaret Bakanlığı Bölge Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

Rapor Desteği: Rapor desteğinden faydalanacak şirketler ile iş birliği kuruluşlarının yurt dışı pazarlara giriş eylem planlarını oluşturmak ve satın aldıkları raporlara ilişkin giderlerin karşılanması için verilen destektir. Rapor desteği alabilmek için firmaların T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü KOBİ ve Kümelenme Destekleri Dairesine başvurmaları gerekmektedir. Rapor desteği unsurları şunlardır (Şekil 5.13):

Şekil 5.14: Rapor desteği unsurları

Yurt Dışı Şirket Alımı Desteği: Firmaların yurt dışında yerleşik şirket alımı amacıyla satın aldıkları mali ve hukuki danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderleri yurt dışı şirket alımı desteği ile desteklenmektedir. Firmaların **yurt dışı şirket alım desteğinden** yararlanabilmesi için T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü KOBİ ve Kümelenme Destekleri Dairesine başvurmaları gerekmektedir.

Sektörel Ticaret Heyetleri Desteği: Türkiye'nin ekonomik ve ticari açıdan tanıtımına katkı sağlamak, ihracatı artırmak ve yeni pazarlar bulmak için iş birliği kuruluşlarının önderliğindeki ticaret heyetlerinin kalkınması amacıyla verilen destektir. Bu destek ayrıca Türkiye'deki aynı sektörde veya alt sektörlerde faaliyette bulunan firmaların yurt dışındaki kurumlar/kuruluşlar ve firmalar ile görüşmelerini, tesisleri yerinde görmelerini ve meslek kuruluşlarını ziyaret etmelerini sağlamak amacıyla verilmektedir. Firmaların **sektörel ticaret heyetleri desteğinden** yararlanabilmesi için T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü Sektör Dairelerine başvurmaları gerekmektedir.

Sektörel ticaret heyetleri destek unsurları şunlardır (Şekil 5.14):

Şekil 5.15: Sektörel ticaret heyetleri desteği unsurları

Sektörel Alım Heyetleri Desteği: Türkiye'nin ekonomik ve ticari açıdan tanıtımı için yurt dışındaki alıcı firmaların Türkiye'ye getirilerek ihracat işlem hacminin artırılması, yeni pazarlar bulunması için sağlanan destektir. Sektörel alım heyetleri desteğinden faydalanabilmek için T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğüne başvuru yapılmalıdır.

İleri Teknolojiye Sahip Yurt Dışında Yerleşik Şirket Alımı Desteği: Firmaların yüksek teknoloji ürünlerini satın alabilmesi, teknolojik kapasitesinin artırılması ve teknoloji transferlerinin sağlanması için verilen destektir. Bu desteği alabilmek için T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü KOBİ ve Kümelenme Destekleri Dairesine başvuru yapılmalıdır.

Küresel Tedarik Zinciri Yetkinlik Projelerinin Desteklenmesi (KTZ Desteği): Türkiye'deki şirketleri küresel tedarik zinciri mekanizmasına dâhil ederek yeni yatırımlar oluşturmak, ihracatı artırmak, yeni istihdam olanakları yaratmak, verimliliği yükseltmek, bilgi ve teknoloji transferi sağlamak için verilen desteklerdir.

E-Ticaret Sitelerine Bireysel Üyelik Desteği: Türkiye'deki şirketlerin e-ticaret sitelerine veya elektronik pazar portallarına üyelik giderlerinin desteklenmesi için verilen destektir.

Sanal Ticaret Heyeti Desteği: T.C. Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda ve iş birliği kuruluşlarınca organize edilen sanal ticaret heyeti faaliyetlerine ilişkin giderlerin karşılanması için verilen destektir.

Sanal Fuarlara Katılımın Desteklenmesi: İş birliği kuruluşlarınca dijital ortamda gerçekleştirilen, internet ağı üzerinden katılım sağlanabilen ve ziyaret edilebilen fuarlara ilişkin giderlerin karşılanması için verilen destektir.

Sanal Fuar Organizasyonu Desteği: İş birliği kuruluşlarınca düzenlenen sanal fuar organizasyon giderlerinin karşılanması için verilen destektir.

Sanal Yurt Dışı Pazarlama Faaliyetinin Desteklenmesi: UR-GE projeleri kapsamında ihtiyaç analizi, eğitim, danışmanlık faaliyetlerine katılan şirketlerin sanal ortamda yurt dışına pazarlama yapabilmeleri için verilen destektir.

Mal İhracatına Yönelik Devlet Desteklerinde Hedef Ükelere Hedef Sektörlerde Gerçekleştirilen Faaliyetlere İlave Destek Sağlanması: T.C. Ticaret Bakanlığının belirlediği hedef ülkelere hedef sektörlerde tanıtım ve pazarlama giderlerinin karşılanması için verilen destektir.

Yurt Dışı Birim, Marka Tescil Tanıtım Desteği: İhracat firmalarının yurt dışında gerçekleştirdikleri tanıtım faaliyetlerinin, yurt dışında açtıkları birimlere ilişkin kira giderlerinin ve marka tescili giderlerinin karşılanması için verilen destektir.

Türkiye Ticaret Merkezleri Desteği: Türkiye'deki firmaların yurt dışı pazarlara girmesi ve bu pazarlardaki dağıtım kanalları ağının güçlendirilmesi için verilen destektir. Türkiye Ticaret Merkezlerinin bina satın alımı, kira, tanıtım, istihdam, dekorasyon, kurulum giderleri karşılanmaktadır.

İhracat Kredi Sigorta Programı Desteği: T.C. Ticaret Bakanlığı ihracat kredi sigortası tazmin desteğidir. Türk Eximbank'ın yüksek tutarlı ve yüksek riskli pazar ihracatlarının sigortalanması işlemlerinin desteklenmesi sağlanmaktadır.

Alıcı Kredisi Desteği: Türkiye'den ihraç edilecek ürünlerin daha uygun finansman kaynakları ile ihracatının cazip hâle getirilmesi için verilen destektir. Başvuru yeri Türk Eximbank'tır.

Yurt Dışı Fuar Destekleri: İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine başvuru yapan T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenmiş organizatörlerin güçlendirilmesi için verilen destektir. Aynı zamanda tanıtım faaliyetleriyle her sektörden firmalara uluslararası pazarlara girmesi, o pazarda tutunabilmesi ve kendi piyasalarını çeşitlendirmesi yoluyla ihracatın artırılması için destek verilir.

Yurt İçi Fuar Destekleri: T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş organizatörlere ve katılımcılara verilen destektir. Organizatörlerin tanıtım harcamaları ve katılımcıların yer kirası ile stant giderleri karşılanmaktadır. Yurt içi fuar destekleri sektörel nitelikli uluslararası yurt içi fuarların dış tanıtımının sağlanması ve uluslararası düzeyde katılımın artırılması için verilir.

Tasarım Desteği: Türkiye'de tasarım ve yenilikçilik kültürünün oluşturulması ve yaygınlaştırılması amacıyla destek sağlanmasıdır. Türk tasarımlarının ve yenilikçilik kültürünün yurt içi/yurt dışı pazarlarda tanıtılması, pazarlanması ve markalaşması için verilen destektir. İhracat yapan firmalar; reklam, tanıtım, pazarlama, istihdam, danışmanlık harcamalarını karşılamak için T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü Markalaşma ve Tasarım Destekleri Dairesi Başkanlığına başvuru yaparak tasarım desteğinden yararlanabilmektedir.

Türk Ürünlerinin Yurt Dışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve TURQUALITY® Desteği: Türkiye'de üretilen uluslararası alanda markalaşabilecek ürünlerin pazarlara girişi ve o pazarlarda tutunabilmeleri için yurt içinde/yurt dışında çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bu organizasyonların giderlerinin karşılanması için verilen destektir. Firmaların kendi markalarıyla uluslararası pazarlarda olumlu Türk malı imajını oluşturması ve yerleştirmesi sağlanmaktadır.

Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları: Türkiye'de üretilen tarım ürünlerinin uluslararası piyasalarda rekabet gücünün ve ihracat potansiyelinin artırılması amacıyla yapılan desteklerdir.

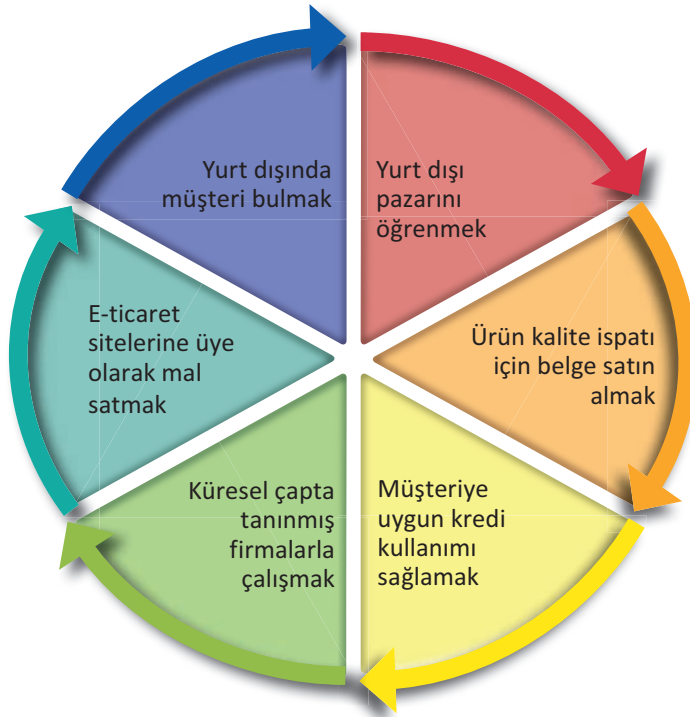
Alım Heyetleri Desteği: T.C. Ticaret Bakanlığının yurt dışı tanıtım faaliyetleri kapsamında Türkiye'ye getirilecek yabancı firma yetkilileri ile kurum ve kuruluş temsilcilerinin Alım Heyeti Programlarının

maliyetlerinin karşılanması için verilen destektir. Alım Heyetleri Desteği Programı yurt dışı firma katılımcılarının konaklama masraflarını da karşılamaktadır.

Genel Ticaret Heyetleri Desteği: İhracatta artış sağlamak ve ihraç ürünlerinin tanıtımını yapmak için T.C. Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda Ticaret Heyeti Programları düzenlenmektedir. Gerçekleştirilen bu programların organizasyon giderleri genel ticaret heyetleri desteği ile karşılanmaktadır.

Mal İhracatçılarına Hususi Damgalı Pasaport Verilmesi Desteği: Türkiye'deki ihracatçı firmaların yurt dışı pazarlarda ürünlerini daha iyi tanıtabilmeleri amacıyla hususi damgalı pasaport desteği verilir.

Kolay Destek: Mal ve hizmet ihracatı için T.C. Ticaret Bakanlığının sağladığı desteklerin kolay ve anlaşılır biçimde sunulması için verilen destektir. İhracatçı firmaların mevzuata erişebilmelerini, anlaşmalarını sağlamak ve mevzuatı yorumlama güçlükleri ile desteğe başvurma zorluklarını ortadan kaldırmak için kolaydestek.gov.tr genel ağ adresi firmaların kullanımına sunulmaktadır. Kolay desteğin ihracatçı firmalara sağladığı olanaklar şunlardır (Şekil 5.15):

Şekil 5.16: Kolay destekler

Kolay İhracat Platformu Desteği: İhracatçı firmaların ihtiyacı olan bilgilere tek bir kanaldan ulaşması, pazar seçimi konusunda danışmanlık almaları ve gelişen teknolojilerin kullanılması için verilen destektir.

Export (eksport) Akademi Kadın ve Genç Girişimci İhracatçı Yetiştirme Programı: T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından ihracat yapabilecek girişimci kadın ve gençlere verilen desteklerdir. Bu progra-

mın amacı, ihracat yapacaklara bilgi ve deneyim kazandırmak, girişimcilerin elektronik veri aktarımı ve iletişim ağı (network) ihtiyaçlarını gidermek, e-ihracat süreçlerine dâhil olmalarını sağlamaktır. Export Akademi Programları kapsamında kadın/genç girişimcilere ve diğer tüm girişimcilere verilen eğitimler şunlardır (Şekil 5.16):

Şekil 5.17: Export Akademi Eğitim Programları

Kadın ve Genç Girişimci Online (onlayn)/Fiziki Network (network) Programları: Ulusal düzeyde tüm kadın ve genç girişimcilerin ihracat süreçlerine entegre olmalarını sağlamak için yapılan desteklerdir. Bu girişimcilere ulaşılarak ihtiyaç duydukları networkler oluşturularak ihracata yönelik gerekli bilgilendirmeler yapılmaktadır. Kadın ve genç girişimci online (çevrim içi)/fiziki network programları dâhilinde düzenlenen eğitim programlarında kadın ve genç girişimcilere ihracat için hedef pazar tespiti çalışmalarına ve ihracatta devlet desteklerine ilişkin bilgiler verilmektedir.

Ulusal Kadın İhracatçı Network Platformu: Türkiye'de ihracatın artırılması için kadın girişimcilerin bir araya gelerek network oluşturmaları ve ihracat yapmaları amaçlanmaktadır. Ulusal Kadın İhracatçı Network Platformu online bir platformdur. Bu Platformda ihracat tecrübesi olanların bilgi ve deneyimlerini ihracata yeni başlayacak kadın girişimcilere aktarmaları sağlanmaktadır. Platformda kadın girişimcilerin ulusal/uluslararası network oluşturabilmesi için iletişim ve bilgi paylaşımı yapılmaktadır. Ayrıca ihracat süreçleri, devlet destekleri ve ihracatın hukuki boyutu ile ilgili bilgiler, başarı öyküleri ve eğitimler yer almaktadır.

5.2.2. Hizmet İhracatına Yönelik Devlet Yardımları

T.C. Ticaret Bakanlığı, dış ticarete konu hizmet gelirlerinin ve hizmet sektörlerinin uluslararası rekabet gücünün artırılması amacıyla destek unsurlarını içeren devlet yardımı programları uygulamaktadır. Bu programlar kapsamında sağlık turizmi, bilişim, film/dizi, eğitim, yönetim danışmanlığı, gayrimenkul, yayıncılık, ulaştırma, lojistik, gastronomi, perakende, konaklama ve hava yolu yolcu taşımacılığı sektörleri desteklenmektedir.

Hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların devlet destek programlarından yararlandırılma aşamaları sırasıyla şöyledir (Şema 5.1):

Şema 5.1: Devlet desteği aşamaları

Firmalar, ihracata hazırlık ve kurumsal kapasite kazandırılması için **Hizmet Sektörü Rekabet Gücünün Artırılması Projesi** desteği ile rapor, danışmanlık, pazara giriş belgeleri, hizmet ve marka tescili desteklerinden yararlandırılmaktadır. Ayrıca bu firmalar pazarlama ve pazarda tutunma aşamasında reklam ve tanıtım, fuar katılımı, yurt dışı birim, acente komisyon, ticaret ve alım heyeti desteklerinden yararlandırılmaktadır.

Markalaşma aşamasındaki hizmet ihracatında yüksek katma değer yaratan kurum ve kuruluşlar ise **marka ve TURQUALITY® Destek Programlarından** yararlandırılmaktadır.

Bilgi Notu

2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar, 2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar, 2641 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörlerinin Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Karar, 2014/10 sayılı Teknik Müşavirlik Hizmetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Hakkında Karar döviz kazandırıcı hizmet ticaretine sağlanan desteklere ilişkin mevzuatları içermektedir.

Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretine Genel Destek Programı Kapsamında Sağlanan Destekler: Uluslararası rekabet gücü ile hizmet gelirlerini artırmak, dış ülke pazarlarına açılmak, markalaşmak amaçlarıyla desteklenmektedir.

Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar kapsamında sağlık turizmi, bili-

şim, film/dizi, eğitim, yönetim danışmanlığı, lojistik, yayıncılık ve gayrimenkul sektörlerinin uluslararası pazarlara açılması ve bu pazarlarda rekabet gücü kazanarak kalıcı olmaları için harcamaları karşılanmaktadır. Şirketler, sağlık kuruluşları ve eğitim kurumları Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretine Genel Destek Programı kapsamında sağlanan destekler için Hizmet İhracatçıları Birliği Genel Sekreterliğine başvurmaktadır. Ayrıca iş birliği kuruluşları da T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğüne müracaat etmektedir.

Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretine Sağlanan Markalaşma Destekleri: T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların bölgesel ve küresel marka olma faaliyetleri desteklenmektedir. TURQUALITY® Programı ile yararlanıcı kuruluşların yönetsel bilgi birikimlerinin artırılması, kurumsallaşmalarının desteklenmesi, iyi bir Türk hizmet sektörü imajının yerleştirilmesi ve uluslararası pazarlarda kendi markalarıyla söz sahibi olmaları amaçlanmaktadır.

Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörlerinin Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerinin Desteklenmesi: Türkiye'deki iş birliği kuruluşları ile ihracat yapacak şirket, kurum ve kuruluşların pazara giriş ve pazarlamaya yönelik dijital faaliyetleriyle ilgili giderlerinin desteklenmesi ve Fiyat İstikrar Fonundan ödenmesidir. Sağlık turizmi, bilişim, film, eğitim, yönetim danışmanlığı, yayıncılık, lojistik, yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörlerinde faaliyette bulunan şirket, kurum/kuruluşlarla bu sektörlerdeki iş birliği kuruluşlarının pazara giriş ve pazarlamaya yönelik dijital faaliyetleriyle ilgili verilen desteklerdir.

Yurt Dışı Teknik Müşavirlik Hizmetlerine Sağlanan Destekler: T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğüne başvurularak sağlanan yardımlardır. Firmaların teknik müşavirlik, müteahhitlik ve inşaat malzemeleri sektörlerine yönelik mal ve hizmet ihracatının artırılması, yurt dışı pazarlarda kalıcı şekilde yer edinmeleri için bu sektörlerin tanıtımına katkıda bulunmak üzere iş birliği kuruluşlarının desteklenmesini amaçlar. Bu desteklerle teknik müşavirlik sektörünün yarattığı hizmet gelirinin yanı sıra inşaat malzemeleri ihracatına ve yeni müteahhitlik projelerine de katkı sağlanmaktadır.

Hizmet İhracatçılarına Hususi Damgalı Pasaport Verilmesi: Türkiye'deki hizmet ihracatçısı firmaların yurt dışında hizmetlerini daha etkin bir şekilde tanıtabilmesi için hizmet ihracatçılarına hususi damgalı pasaport verilmektedir. Hizmet ihracatı yapan firmaların uluslararası rekabet gücünün ve hizmet gelirlerinin artırılması, yurt dışı pazarlarda daha etkin tanıtımının sağlanması amaçlanmaktadır.

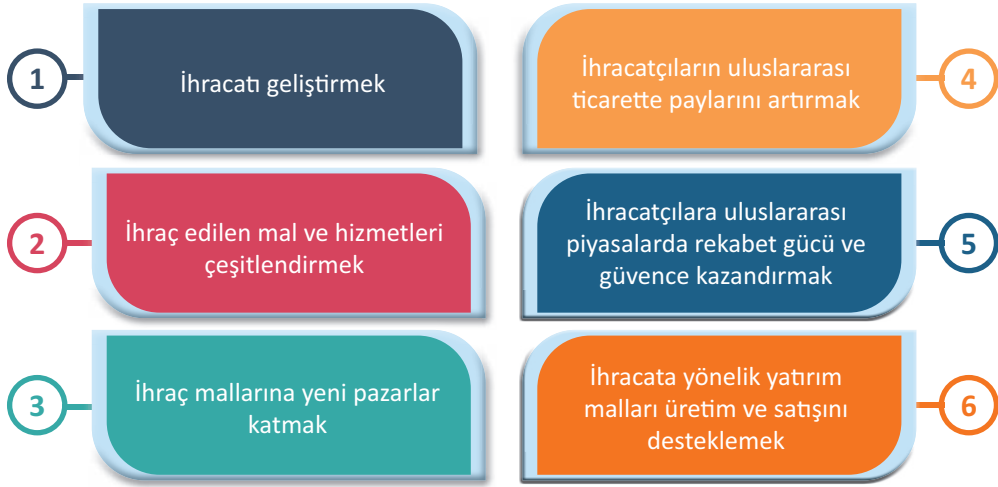
5.2.3. Türk Eximbank Destekleri

Türk Eximbank, Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ olarak da adlandırılır (Görsel 5.2). Türkiye'de ihracata destek veren kurumsallaşmış tek kuruluştur. İhracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhit ile girişimcileri kısa, orta veya uzun vadeli nakdî/gayri nakdî kredi, sigorta ve garanti programlarını desteklemektedir.

Görsel 5.2: Türk Eximbank logosu

Türk Eximbankın ihracata destek verme amaçları şu şekilde sıralanabilir (Şekil 5.17):

Şekil 5.18: Türk Eximbankın destek amaçları

Türk Eximbank'ın ihracatçılara sağladığı destekler; kısa, orta veya uzun vadeli krediler, alıcılara sağlanan alıcı kredileri ile alacak sigortasıdır.

İhracat Kredileri: İhracatçılar, ihracat kredileri ile finanse edilmekte ve borçlandırılmaktadır. Ayrıca ihracatçılara yüksek limitli, düşük maliyetli hızlı ve etkin finansal çözümler sunulmaktadır.

Alacak Sigortası: İhracatçıların yurt dışı satışlarından doğan tahsilatı riskli alacaklarını risklere karşı sigorta kapsamına alan destektir. İhracatçı firmaların sevkiyatları ile ilgili karşılaşılabilecekleri her türlü ticari ve politik risklere karşı ihracatçıları korumaktadır. Yurt içi ve yurt dışı satış alacakları için güvence vermektedir. Türk Eximbank, ihracatçı firmaların bir yıldan kısa vadeli tüm ihracat alacağını sigortalamaktadır. Alacak sigortası, sevk sonrası risk programıyla orta ve uzun vadeli hizmet ve sermaye/yatırım mali ihracatı işlemlerini sigortalamakta ve sonrasında sadece mal ihracatından doğan sigortalı alacağı iskonto etmektedir. Alacak sigortasının sağladığı güvenle ihracatçılar; yeni pazarlara güvenle açılmakta, alıcılarına vadeli ödeme koşulları sağlayarak rekabet gücü ve yeni pazarlar kazanmaktadır. Ayrıca ihracatçılar, alacak sigortası poliçesi teminat göstererek Türk Eximbank haricindeki diğer bankalardan da finansman sağlayabilmektedir.

Uluslararası Krediler: Uluslararası kredilere ilişkin programlar, alıcı kredisi niteliğindedir. Türkiye'den yapılan mal ihracatı ve yurt dışındaki projeler için yurt dışındaki alıcılara nakdî kredi desteği verilmektedir.

5.2.4. Diğer Destek Uygulamaları

Dâhilde işleme rejimi (DİR), hariçte işleme rejimi (HİR), vergi, resim ve harç istisnası, esnaf ve sanatkârlara sunulan faiz indirimli kredi desteği, Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) kapsamında verilen hibe desteği ve Tek Pencere Sistemi diğer destek uygulamalarıdır.

Dâhilde İşleme Rejimi: İhracatı artırmak, ihraç ürünlerine uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak, ihraç pazarlarını geliştirmek ve ihraç ürünlerini çeşitlendirme destekleri amaçlanmaktadır. Dâhilde işleme rejimi ithal girdi kullanılarak işlem görmüş ürünün ihracatı ile ihracat ürünü sayılan satış ve teslimlerin belirlenmesi, yönlendirilmesi ve geliştirilmesine ilişkin tedbirlerin düzenlenerek yürütülmesini kapsamaktadır.

Hariçte İşleme Rejimi: Hariçte işleme rejiminin esaslarının belirlenmesi ve yönlendirilmesiyle ilgili tedbirlerin düzenlenerek yürütülmesini kapsamaktadır. İhracat eşyasının satışının teşviki için hariçte işleme rejimi hazırlanmasındaki amaçlar şunlardır (Şekil 5.18):

- Serbest dolaşımdaki eşyanın işlenerek, tamir edilerek veya yenilenerek geçici olarak ihraç edilmesi
- İşlem görmüş ürünün tam veya kısmi muafiyetten yararlanarak serbest dolaşıma girmesinin sağlanması
- İthal edilen işlem görmüş ürünlerin aynısını veya benzerini üreten Türkiye'deki üreticilerin temel ekonomik çıkarlarının olumsuz etkilenmemesi

Şekil 5.19: Hariçte işleme rejimi amaçları

Vergi, Resim ve Harç İstisnası: Vergi, resim ve harç istisnası ile ihracatı artırmak, ihraç ürünlerine uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak ve ihracat pazarlarını geliştirmek amaçlanmaktadır.

Esnaf ve Sanatkârlara Sunulan Faiz İndirimli Kredi Desteği: Esnaf ve sanatkârların mesleki bakımdan geliştirilmesi, iş/üretim kapasitesinin artırılması, ürün çeşitlendirilmesi amacıyla kredi ile kefalet kooperatifleri aracılığıyla veya doğrudan banka kaynaklarından sunulan faiz indirimli firma ve yatırım kredilerini kapsamaktadır. Bu kredilerle gerekli alet, araç, makine, teçhizat, iş yeri alımı veya firma sermayesi olarak kullanılması sağlanmaktadır.

Esnaf ve sanatkârlara kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla veya doğrudan Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi kaynaklarından faiz indirimli kredi desteği sağlanarak esnaf ve sanatkârların finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amaçlanmaktadır.

KOOP-DES Kapsamında Verilen Hibe Desteği: Kooperatifler ve üst kuruluşlarının üretim ve istihdama katkısı olacak projelerine finansman desteği KOOP-DES ile sağlanmaktadır. KOOP-DES'in amacı kooperatif ve üst kuruluşlarının üretim ve istihdama katkısı olacak yatırım projelerini desteklemektir. Ayrıca faaliyetlerde etkinlik ve verimliliği sağlamak, teknoloji ile yeni üretim tekniklerinden yararlanmalarına katkıda bulunmak, bireysel tasarrufları uygun kooperatif girişimcilik modelleri ile ekonomiye kazandırmak amaçlanır.

Tek Pencere Sistemi: T.C. Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurumlar tarafından düzenlenen, ithalat ve ihracata ait gümrük işlemlerinde kullanılan izin, onay ve uygunluk belgelerine ilişkin başvurular Tek Pencere Sisteminden yapılmaktadır. Bu sistem ithalat veya ihracat işlemini gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişiler tarafından kullanılmaktadır.

Tek Pencere Sisteminin amaçları şunlardır (Şekil 5.19):

Şekil 5.20: Tek Pencere Sisteminin amaçları

5.2. ETKİNLİK

Aşağıdaki “devlet yardımları çeşitleri” sütunundaki ifadelerin başındaki rakamları “destekler” sütunundaki ifadelerin başındaki noktalı alanlara yazarak eşleştiriniz. Bu devlet yardımları çeşitleriyle ilgili açıklamaları tablonun altındaki noktalı alana yazınız.

DEVLET YARDIMLARI ÇEŞİTLERİ	DESTEKLER
	..... Sanal fuar organizasyonu desteği
	..... Yurt dışı teknik müşavirlik hizmetlerine sağlanan destekler
1. İhracata yönelik devlet yardımları	..... Alacak sigortası
2. Hizmet ihracatına yönelik devlet yardımları	..... Tek Pencere Sistemi
	..... Uluslararası krediler
3. Türk Eximbank destekleri	..... Vergi, resim ve harç istisnası
4. Diğer destek uygulamaları	..... Rapor desteği
	..... Kolay destek
	..... Tasarım desteği
	..... Kolay İhracat Platformu Desteği

Devlet Yardımları Çeşitlerinin Açıklamaları

1. İhracata yönelik devlet yardımları

.....

.....

2. Hizmet ihracatına yönelik devlet yardımları

.....

.....

3. Türk Eximbank destekleri

.....

.....

4. Diğer destek uygulamaları

.....

.....

5.3. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARINA İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMALAR

Hazırlık Çalışması

Dış ticarete devlet yardımlarının firma bütçesine ne gibi etkileri olabilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Dış ticarete devlet yardımları 602. DİĞER GELİRLER HESABI ile takip edilir. Bu hesap; firmaların korunması, ihracatı teşvik ya da hükümet politikasına uyma zorunluluğu karşısında oluşan firmanın faaliyet kârındaki düşüklüğün veya faaliyet zararının giderilmesi için kullanılır. Sermayeye katkısı bulunmayan finansal yardımların izlendiği hesaptır.

Dönem içindeki faaliyetlerden doğan tutarlar ilgili hesap ile yevmiye defterinin borçlu kısmına kaydedilir. 602. DİĞER GELİRLER HESABI ise yevmiye defterinin alacak kısmına yazılır.

5.1. Örnek

S**Ö Firması sektörel dış ticaret statüsünde faaliyette bulunmaktadır. 02.01.2023 tarihinde T.C. Ticaret Bakanlığının istihdam yardımından yararlanmak için belgeleriyle başvuru yapmış, dış ticaret konusunda tecrübeli bir eleman istihdam etmiştir. Firmanın bu çalışanına ödediği yıllık brüt ücret 640.000,00 TL'dir. Çalışanın brüt ücretinin %75'i devlet yardımı olarak bir yıl süreyle karşılanmaktadır. Bu yardımın ödemesi üçer aylık dönemler hâlinde yapılmaktadır. İlk dönem ödemesi 09.01.2023 tarihinde firmanın A**A Bankasındaki hesabına devlet yardımı olarak yatırılmıştır.

İstenenler

- 09.01.2023 tarihinde istihdama yönelik devlet yardımı tutarının A**A Bankası hesabına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 01.02.2023 tarihli tahakkuka ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 01.03.2023 tarihli tahakkuka ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI	09.01.2023	120.000,00	
	102.01. A**A Bankası			
		602. DİĞER GELİRLER		40.000,00
		602.01. İstihdam Desteği	40.000,00	
		380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI		80.000,00
	İstihdam desteği kaydı (Devlet Desteği: 640.000,00 TL x 0,75 = 480.000,00 TL) (Aylık Devlet Desteği: 480.000,00 TL/ 12 = 40.000,00 TL)			
		/ /		

			BORÇ	ALACAK
--	380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	01.02.2023	40.000,00	
		602. DİĞER GELİRLER		40.000,00
		602.01. İstihdam Desteği	40.000,00	
	Şubat ayı istihdam desteği tahakkuk kaydı			
		/ /		

			BORÇ	ALACAK
--	380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	01.03.2023	40.000,00	
		602. DİĞER GELİRLER		40.000,00
		602.01. İstihdam Desteği	40.000,00	
	Mart ayı istihdam desteği tahakkuk kaydı			
		/ /		

5.1. SIRA SİZDE

R**A Firması sektörel dış ticaret statüsünde faaliyette bulunmaktadır. 01.10.2023 tarihinde T.C. Ticaret Bakanlığının istihdam yardımından yararlanmak için belgeleriyle başvuru yapmış, dış ticaret konusunda tecrübeli bir eleman istihdam etmiştir. Firmanın bu çalışanına ödediği yıllık brüt ücret 750.000,00 TL'dir. Çalışanın brüt ücretinin %75'i devlet yardımı olarak bir yıl süreyle karşılanmaktadır. Bu yardımın ödemesi üçer aylık dönemler hâlinde yapılmaktadır. İlk dönem ödemesi 10.10.2023 tarihinde firmanın N**Y Bankasındaki hesabına devlet yardımı olarak yatırılmıştır.

İstenenler

- 10.10.2023 tarihinde istihdama yönelik devlet yardımı tutarının A**A Bankası hesabına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 01.11.2023 tarihli tahakkuka ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 01.12.2023 tarihli tahakkuka ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

5.2. Örnek

S**Ö Firması 10.02.2023 tarihinde Fransa'da iş seyahatine katılmıştır. Firma; gidiş dönüş uçak biletleri için 16.000,00 TL, konaklama için 15.000,00 TL, rehberlik ve fuar giriş ücreti olarak 2.000,00 TL'yi kurumsal kredi kartıyla 05.02.2023 tarihinde anlaşmalı acenteye ödemiştir. Firma 13.02.2023 tarihinde iş seyahatinden dönmüştür. 18.02.2023 tarihinde de yurt dışı iş gezisi desteği ödeme başvurusu yapmıştır. Destek ödemesi 22.02.2023 tarihinde firmanın A**A Bankasındaki hesabına devlet tarafından yatırılmıştır. Fransa için destek limiti 10.000,00 TL'dir.

İstenenler

- Yurt dışı iş seyahati giderleri toplam tutarının ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Yurt dışı iş seyahati destek tutarının A**A Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	05.02.2023	BORÇ	ALACAK
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	33.000,00	
	309. DİĞER MALİ BORÇLAR		33.000,00
	Fransa seyahat giderleri ödeme kaydı (Yurt Dışı İş Gezisi Giderleri Toplamı: 33.000,00 TL)		
--	102. BANKALAR HESABI	10.000,00	
	102.01. A**A Bankası		
	602. DİĞER GELİRLER		10.000,00
	602.02. Yurt Dışı Seyahat Desteği 10.000,00		
	Yurt dışı iş gezisi devlet yardımı kaydı		

5.2. SIRA SİZDE

R**A Firması, 15.05.2023 tarihinde İtalya'da iş seyahatine katılmıştır. Firma; gidiş dönüş uçak biletleri için 18.000,00 TL, konaklama için 17.000,00 TL, rehberlik ve fuar giriş ücreti olarak 3.000,00 TL kurumsal kredi kartıyla 10.05.2023 tarihinde anlaşmalı acenteye ödemiştir. Firma 18.05.2023 tarihinde iş seyahatinden dönmüştür. 23.05.2023 tarihinde de yurt dışı iş gezisi desteği ödeme başvurusu yapmıştır. Destek ödemesi 27.05.2023 tarihinde firmanın N**Y Bankasındaki hesabına devlet tarafından yatırılmıştır. İtalya için destek limiti 10.000,00 TL'dir.

İstenenler

- Yurt dışı iş seyahati giderleri toplam tutarının ödenmesine ilişkin yevmiye kaydı yapınız.
- Yurt dışı iş seyahati destek tutarının N**Y Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

5.3. Örnek

S**Ö Firması ABD'ye ürün satışı yapmaktadır. 01.03.2023-31.03.2023 dönemine ait ABD'de yaptığı sosyal medya reklamlarının tutarı 40.000,00 ABD dolarıdır. 31.03.2023 tarihinde Mart ayına ait reklam bedeli, Firmanın Türkiye'deki A**A Bankası hesabından ABD'deki Firmaya gönderilmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 18,50 TL'dir.). 07.04.2023 tarihinde ABD'den gelen onaylı fatura ve ödeme dekontu T.C. Ticaret Bakanlığı Destek Yönetim Sistemi üzerinden İhracatçılar Birliğine iletilmiştir. 04.08.2023 tarihinde bu başvuruya ilişkin tanıtım desteği tutarı firmanın A**A Bankasındaki hesabına yatırılmıştır. İlgili destek, ödenen tanıtım giderinin %60'ı oranındadır. Bu tutar, tanıtıma ilişkin fatura ödemesinin yapıldığı işlem günündeki kur üzerinden hesaplanmıştır.

İstenenler

- Yurt dışı reklam bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Yurt dışı tanıtım destek tutarının A**A Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	31.03.2023	BORÇ	ALACAK
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	740.000,00	
	102. BANKALAR HESABI		740.000,00
	102.01. A**A Bankası		
	Yurt dışı reklam bedeli ödeme kaydı (Reklam Bedeli: 40.000,00 \$ x 18,50 TL = 740.000,00 TL)		
	/ /		

	04.08.2023	BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI	444.000,00	
	102.01. A**A Bankası		
	602. DİĞER GELİRLER		444.000,00
	602.03. Yurt Dışı Tanıtım Desteği	444.000,00	
	Yurt dışı tanıtım desteği kaydı (Destek Tutarı: 740.000,00 TL x %60 = 444.000,00 TL)		
	/ /		

5.3. SIRA SİZDE

R**A Firması ABD'ye ürün satışı yapmaktadır. 01.05.2023-31.05.2023 dönemine ait ABD'de yaptığı sosyal medya reklamlarının tutarı 35.000,00 ABD dolarıdır. 31.05.2023 tarihinde Mayıs ayına ait reklam bedeli, Firmanın Türkiye'deki N**Y Bankası hesabından ABD'deki Firmaya gönderilmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 20,70 TL'dir.). 07.06.2023 tarihinde ABD'den gelen onaylı fatura ve ödeme dekontu T.C. Ticaret Bakanlığı Destek Yönetim Sistemi üzerinden İhracatçılar Birliğine iletilmiştir. 04.10.2023 tarihinde bu başvuruya ilişkin tanıtım desteği tutarı, firmanın N**Y Bankasındaki hesabına yatırılmıştır. İlgili destek, ödenen tanıtım giderinin %60'ı oranındadır. Bu tutar, tanıtıma ilişkin fatura ödemesinin yapıldığı işlem günündeki kur üzerinden hesaplanmıştır.

İstenenler

- Yurt dışı reklam bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Yurt dışı tanıtım destek tutarının N**Y Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

5.4. Örnek

S**Ö Firması ABD'ye ürün satışı yapmaktadır. Firma, markasının ABD'de tescil edilmesi için Y**K Patent Firması ile anlaşmıştır. 25.03.2023 tarihinde Patent Firmasından 1.000,00 ABD doları harç, 500,00 ABD doları ve %18 KDV hariç hizmet bedeli olmak üzere toplam 1.500,00 ABD doları tutarında fatura gelmiş, ilgili tutar aynı tarihte Firmanın A**A Bankası hesabından ödenmiştir (işlem gününde 1 ABD doları 18,00 TL'dir.). 27.03.2023 tarihinde fatura ve ödeme dekontu T.C. Ticaret Bakanlığı Destek Yönetim Sistemi üzerinden İhracatçılar Birliğine iletilmiştir. 23.09.2023 tarihinde bu başvuruya ilişkin marka tescil desteği, Firmanın A**A Bankası hesabına yatırılmıştır. Bu destek, ödenen marka tescil bedelinin %50'si oranında ve ödemenin yapıldığı günün işlem kuru üzerinden hesaplanmıştır.

İstenenler

- Marka tescili bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Yurt dışı marka tescil desteği tutarının A**A Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	25.03.2023	BORÇ	ALACAK
--	260. HAKLAR	27.000,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV	1.620,00	
	102. BANKALAR HESABI		28.620,00
	102.01. A**A Bankası		
	Marka tescil bedelinin ödenmesi kaydı (Harç: 1.000,00 \$ x 18,00 TL = 18.000,00 TL) (Hizmet Bedeli: 500,00 \$ x 18,00 TL = 9.000,00 TL) (Hizmet Bedeli KDV: 9.000,00 TL x 0,18 = 1.620,00 TL)		
	/ /		

	23.09.2023	BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI	13.500,00	
	102.01. A**A Bankası		
	602. DİĞER GELİRLER		13.500,00
	602.04. Marka Tescil Desteği	13.500,00	
	Yurt dışı marka tescil desteği kaydı [Destek Tutarı: (18.000,00 TL + 9.000,00 TL) x %50 = 13.500,00 TL]		
	/ /		

5.4. SIRA SİZDE

R**A Firması ABD'ye ürün satışı yapmaktadır. Firma, markasının ABD'de tescil edilmesi için G**T Patent Firması ile anlaşmıştır. 25.05.2023 tarihinde Patent Firmasından 1.000,00 ABD doları harç, 500,00 ABD doları ve %18 KDV hariç hizmet bedeli olmak üzere toplam 1.500,00 ABD doları tutarında fatura gelmiş, ilgili tutar aynı tarihte Firmanın N**Y Bankası hesabından ödenmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 19,90 TL'dir.). 27.05.2023 tarihinde fatura ve ödeme dekontu T.C. Ticaret Bakanlığı Destek Yönetim Sistemi üzerinden İhracatçılar Birliğine iletilmiştir. 26.10.2023 tarihinde bu başvuruya ilişkin marka tescil desteği, Firmanın N**Y Bankası hesabına yatırılmıştır. Bu destek, ödenen marka tescil bedelinin %50'si oranında ve ödemenin yapıldığı günün işlem kuru üzerinden hesaplanmıştır.

İstenenler

- Marka tescili bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Yurt dışı marka tescil desteği tutarının N**Y Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

5.5. Örnek

S**Ö Firması 10.01.2023 tarihinde A**K Tasarım Firmasından iki adet ürün için tasarım hizmeti satın almıştır. 15.01.2023 tarihinde A**K Tasarım Firması, tasarımları 80.000,00 TL + %18 KDV fatura bedeli karşılığında S**Ö Firmasına teslim etmiştir. Bu tutar S**Ö Firması tarafından aynı tarihte A**A Bankası hesabından ödenmiştir ve 21.01.2023 tarihinde de devlete tasarım desteği ödeme başvurusunda bulunulmuştur. Tasarıma dair destek ödemesi, 25.01.2023 tarihinde S**Ö Firmasının A**A Bankası hesabına devlet yardımı olarak yatırılmıştır. Destekleme oranı %60'tır.

İstenenler

- Tasarım bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Tasarım desteği tutarının A**A Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	263. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	15.01.2023	80.000,00	
	191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		14.400,00	
		102. BANKALAR HESABI		
		102.01. A**A Bankası		94.400,00
	Tasarım bedelinin ödenmesi kaydı (KDV: 80.000,00 TL x 0,18 = 14.400,00 TL)			

//

		25.01.2022		
--	102. BANKALAR HESABI		48.000,00	
	102.01. A**A Bankası			
		602. DİĞER GELİRLER		48.000,00
		602.05. Tasarım Desteği	48.000,00	
	Tasarım desteği kaydı (Desteklemeye Esas Tutar: 80.000,00 x %60 = 48.000,00 TL)			
		/ /		

5.5. SIRA SİZDE

R**A Firması 10.06.2022 tarihinde A**K Tasarım Firmasından üç adet ürün için tasarım hizmeti satın almıştır. 15.06.2022 tarihinde A**K Tasarım Firması, tasarımları 120.000,00 TL + %18 KDV fatura bedeli karşılığında R**A Firmasına teslim etmiştir. Bu tutar, R**A Firması tarafından aynı tarihte N**Y Bankası hesabından ödenmiştir ve 21.06.2022 tarihinde de devlete tasarım desteği ödeme başvurusunda bulunulmuştur. Tasarıma dair destek ödemesi 25.06.2022 tarihinde R**A Firmasının N**Y Bankası hesabına devlet yardımı olarak yatırılmıştır. Destekleme oranı %60'tır.

İstenenler

- Tasarım bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Tasarım desteği tutarının N**Y Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

5.6. Örnek

1. S**Ö Firması Almanya'ya ürün satışı gerçekleştirmektedir. Ürünlerin Türkiye'den hava yolu kargo taşımacılığıyla gönderilmesi kargo maliyetlerinde artış yaratacağından Firma, Almanya'da bir depo kiralamaya karar vermiştir. 01.07.2022 tarihinde aylık 10.000,00 avro net kira bedeliyle bir depo kiralamıştır. 05.07.2022 tarihinde Temmuz ayına ait kira bedeli Firmasının Türkiye'deki A**A Bankası hesabından ödenmiştir (işlem gününde 1 avro 18,20 TL'dir.). 07.07.2022 tarihinde kira sözleşmesi ve ödeme dekontu T.C. Ticaret Bakanlığı Destek Yönetim Sistemi üzerinden İhracatçılar Birliğine iletilmiştir.
2. 03.08.2022 tarihinde bu başvuruya ilişkin birim kira desteği tutarı firmanın A**A Bankası hesabına yatırılmıştır. İlgili destek, ödenen kiranın %50'si oranındadır. Bu destek kira ödemesinin yapıldığı günün işlem kuru üzerinden hesaplanmıştır.

İstenenler

- Temmuz ayına ait yurt dışı birim kira bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Yurt dışı birim desteği tutarının A**A Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		05.07.2023	BORÇ	ALACAK
--	760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI		284.000,00	
	102. BANKALAR HESABI			284.000,00
	102.01. A**A Bankası			
	Yurt dışı birim kira ödemesi (Kira Bedeli: 10.000,00 € x 28,40 TL = 284.000,00 TL)			
/ /				

		03.08.2023	BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI		142.000,00	
	102.01. A**A Bankası			
	602. DIĞER GELİRLER			142.000,00
	602.06. Yurt Dışı Kira Desteği	142.000,00		
	Yurt dışı birim kira desteği kaydı (Destek Tutarı : 284.000,00 TL x %50 = 142.000,00 TL)			
/ /				

5.6. SIRA SİZDE

1. R**A Firması Almanya'ya ürün satışı gerçekleştirmektedir. Ürünlerin Türkiye'den hava yolu kargo taşımacılığıyla gönderilmesi kargo maliyetlerinde artış yaratacağından Firma, Almanya'da bir depo kiralama kararı vermiştir. 01.04.2023 tarihinde aylık 10.000,00 avro net kira bedeliyle bir depo kiralama kararı vermiştir. 04.04.2022 tarihinde Nisan ayına ait kira bedeli Firmanın Türkiye'deki N**Y Bankası hesabından ödenmiştir (işlem gününde 1 avro 18,20 TL'dir.). 06.04.2022 tarihinde kira sözleşmesi ve ödeme dekontu T.C. Ticaret Bakanlığı Destek Yönetim Sistemi üzerinden İhracatçılar Birliğine iletilmiştir.
2. 05.05.2022 tarihinde bu başvuruya ilişkin birim kira desteği tutarı firmanın N**Y Bankası hesabına yatırılmıştır. İlgili destek, ödenen kiranın %50'si oranındadır. Bu destek kira ödemesinin yapıldığı günün işlem kuru üzerinden hesaplanmıştır.

İstenenler

- Nisan ayına ait yurt dışı birim kira bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Yurt dışı birim desteği tutarının N**Y Bankasına yatırılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.

1. (...) Dış ticaret alanında yapılan devlet yardımlarının amacı, firmaların rekabet gücünü azaltmaktır.
2. (...) Dış ticaret yapan firmaların marka ve imaj sahibi olması ticaret kapasitesini artıran önemli unsurlardır.
3. (...) Dış ticaret alanında faaliyet gösterenlere sunulan devlet yardımları T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından sağlanır.
4. (...) İhracatta yatırım, üretim ve istihdama yönelik politikalar T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılır.
5. (...) Firmaların pazar paylarının artırılması için yurt dışı pazar araştırması gezilerine devlet desteği verilir.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

6. İhracatı yeni öğrenenleri ihracata alıştırmak için sunulan UR-GE desteği .....
..... aşamasında sağlanır.
7. Firmalara uluslararası rekabet güçlerinin artırılması için iş birliği kuruluşlarınca ihracat alışkanlığı edinilmesi amacıyla ..... yaklaşımı uygulanır.
8. Firmaların yurt dışında yerleşik şirket alımı amacıyla satın aldıkları mali ve hukuki danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderlerinin desteklenmesine ..... denir.
9. Alıcı kredi desteği, Türkiye'den daha uygun finansman kaynakları ile ürün ihraç edilmesi için ..... tarafından sunulmaktadır.
10. Tasarım desteği, Türk tasarımlarının ve yenilikçilik kültürünün tanıtılması, pazarlanması ve ..... için verilir.
11. Mal ve hizmet ihracatı için T.C. Ticaret Bakanlığının verdiği desteklerin kolay ve anlaşılır biçimde sunulması için ..... Platformu kullanılır.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

12. Aşağıdaki hesaplardan hangisi dış ticarete devlet yardımları muhasebe kaydında alacaklandırılır?
A) 102. BANKALAR
B) 153. TİCARİ MALLAR
C) 380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
D) 602. DİĞER GELİRLER
E) 646. KAMBİYO KÂRLARI
13. Aşağıdaki kuruluşlardan hangisi dış ticarete devlet yardımı sağlamaz?
A) Türk Patent Enstitüsü
B) T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı
C) T.C. Merkez Bankası
D) Türk Eximbank
E) T.C. Ticaret Bakanlığı

14. Aşağıdaki muhasebe hesaplarından hangisi istihdama yönelik devlet yardımı tutarının firmanın bankadaki hesabına gelmesi durumunda borçlandırılır?
- A) 100. KASA
B) 102. BANKALAR
C) 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
D) 259. VERİLEN AVANSLAR
E) 602. DİĞER GELİRLER
15. Yurt dışı reklam harcamaları yapan firma devlet yardımına başvurmuştur. Yurt dışı tanıtım destek tutarı firmanın banka hesabına devlet tarafından yatırılmıştır. **Bu durumda aşağıdaki yevmiye kayıtlarından hangisi yapılır?**
- A) 100. KASA HESABI borçlu, 602. DİĞER GELİRLER HESABI alacaklı
B) 102. BANKALAR HESABI borçlu, 602. DİĞER GELİRLER HESABI alacaklı
C) 102. BANKALAR HESABI borçlu, 646. KAMBİYO KÂRLARI HESABI alacaklı
D) 120. ALICILAR HESABI borçlu, 602. DİĞER GELİRLER HESABI alacaklı
E) 980. YABANCI PARALI MEVCUTLAR HESABI borçlu, 602. DİĞER GELİRLER HESABI alacaklı
16. Aşağıdaki devlet desteği çeşitlerinden hangisi pazarlama aşamasına yönelik değildir?
- A) Marka TURQUALİTY®
B) Dijital faaliyetler
C) Yurt dışı fuar desteği
D) Türkiye Ticaret Merkezleri
E) Yurt dışı birim, marka tescil ve tanıtım
17. Aşağıdaki devlet yardımlarından hangisi hizmet ihracatına yöneliktir?
- A) Rapor desteği
B) Yurt içi fuar destekleri
C) Yurt dışı teknik müşavirlik hizmetlerine sağlanan destekler
D) Yurt dışı şirket alım desteği
E) E-ticaret sitelerine bireysel üyelik desteği

18. Aşağıdakilerden hangisi Tek Pencere Sisteminin amaçlarından değildir?

- A) Belgede sahteciliğin önüne geçmek
- B) Ürün kalite ispatı için belge satın almak
- C) Kurumlar arası entegrasyonu sağlamak
- D) İşlem sürelerini kısaltmak
- E) Başvuruları standart hâle getirmek

19. Markalaşma aşamasındaki hizmet ihracatında yüksek katma değer yaratan kurum ve kuruluşlar aşağıdaki desteklerin hangisinden yararlandırılmaktadır?

- A) Türk Eximbank destekleri
- B) Ulusal Kadın İhracatçı Network Platformu
- C) İhracat Kredi Sigorta programı desteği
- D) Marka ve TURQUALITY® Destek Programları
- E) Sanal fuar organizasyonu desteği

20. Export Akademi Kadın ve Genç Girişimci İhracatçı Yetiştirme Programının amacı aşağıdakilerden hangisi değildir?

- A) Girişimcilere ihracat yapma bilgi ve deneyimi kazandırmak
- B) Girişimciler arasında elektronik veri aktarımı sağlamak
- C) Girişimcilerin iletişim ağı ihtiyaçlarını gidermek
- D) Kadın ve genç girişimcileri e-ihracat süreçlerine dâhil etmek
- E) Girişimcilere vergi, resim ve harç istisnası sağlamak

6. ÖĞRENME BİRİMİ

DÂHİLDE VE HARIÇTE İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI

KONULAR

- 6.1. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI
- 6.2. HARIÇTE İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Dâhilde İşleme Rejimi Muhasebe Kayıtları
- Hariçte İşleme Rejimi Muhasebe Kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

dâhilde işleme rejimi, hariçte işleme rejimi, muhasebe kayıtları

6.1. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. İhraç edilen malların ham maddesinin ülke dışından temin edilmesinin dezavantajları neler olabilir?
2. İhracat teşviklerinin dış ticaret firmalarına katkıları neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız?

Dâhilde işleme rejimi (DİR), ihraç edilecek malların üretiminde kullanılan, ithalat yoluyla veya yurt içinden temin edilen ham madde ve malzemeler için çeşitli muafiyetler sağlayan ihracatı teşvik sistemidir (Görsel 6.1). DİR'de ihracatın artırılması, ihraç ürünlere uluslararası pazarlarda rekabet gücü kazandırılması ve ihraç ürünlerinin çeşitlendirilmesi işlemleri düzenlenmektedir.

Görsel 6.1. Dâhilde işleme rejimi

DİR; ithalat sırasında gümrük vergisi, resim, harç ve fonlar ile ÖTV alınmasıyla ihracatçı firmaya ihraç ürünün maliyetini azaltarak avantaj sağlamaktadır. Ayrıca DİR yurt içinde ve yurt dışında KDV tahsil edilmemesiyle finansman avantajı da sağlamaktadır.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 108. maddesine göre DİR, Şartlı Muafiyet Sistemi ve Geri Ödeme Sistemi olmak üzere iki şekilde uygulanmaktadır. *Şartlı Muafiyet Sistemi*, ithal edilen emtia işlem görerek ihraç edildikten sonra teminatın ilgili firmaya iade edilmesi şeklinde DİR'den yararlandırılmasıdır. Dış ticaret firmaları, uygulamada en çok Şartlı Muafiyet Sistemini tercih etmektedir. *Geri ödeme sistemi*, ithal edilen emtia işlenmiş ürünlerin üretiminde kullanıldıktan sonra ihraç edildiğinde söz konusu eşyanın serbest dolaşıma girdiği zaman tahsil edilen ithalat vergilerinin iadesi şeklinde DİR'den yararlandırılmasıdır. DİR uygulanırken Dâhilde İşleme İzin Belgesi (DİİB) alınmalıdır. DİİB alınması için elektronik ortamda T.C. Ticaret Bakanlığına, DİR izni almak için ise yine elektronik ortamda ilgili gümrük idaresine müracaat edilmelidir.

DİR ile ilgili yapılan düzenlemeler şu şekildedir (Şekil 6.1):

2005-8391 DİR Kararı
İhracat 2005/1 sayılı Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği ve ekleri
İhracat Sayılan Satış ve Teslimler Hakkında Tebliğ (İhracat 2005-2)
2006/12 sayılı DİR Tebliği
İhracat 2007-2 sayılı Dâhilde İşleme Rejimine İlişkin İşlemlerin Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Yapılmasına Dair Tebliğ
2015-2 sayılı Tekstil, Konfeksiyon Deri ve Deri Ürünlerine İlişkin Dâhilde İşleme Rejimi Genelgesi
2016-1 sayılı Tarım Ürünlerine İlişkin Dâhilde İşleme Rejimi Genelgesi
Kimya ve Toprak Ürünlerine İlişkin Dâhilde İşleme Rejimi Genelgesi
Maden, Metal ve Orman Ürünleri Sektörlerine İlişkin Dâhilde İşleme Rejimi Genelgesi
Makine, Otomotiv, Diğer Ulaşım Araçları, Elektrik ve Elektronik Sektörü Ürünlerine İlişkin Dâhilde İşleme Rejimi Genelgesi
Dâhilde İşleme İzin Belgesi Kapsamında İşlem Görmüş Ürün Bünyesinde Kullanılan İthal Eşyasına İlişkin Hak ve Yükümlülüklerin Devri Hakkında Genelge (2023/1)
Dâhilde İşleme Rejimi Tebliğinde (İhracat: 2006/12) Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2023/1)

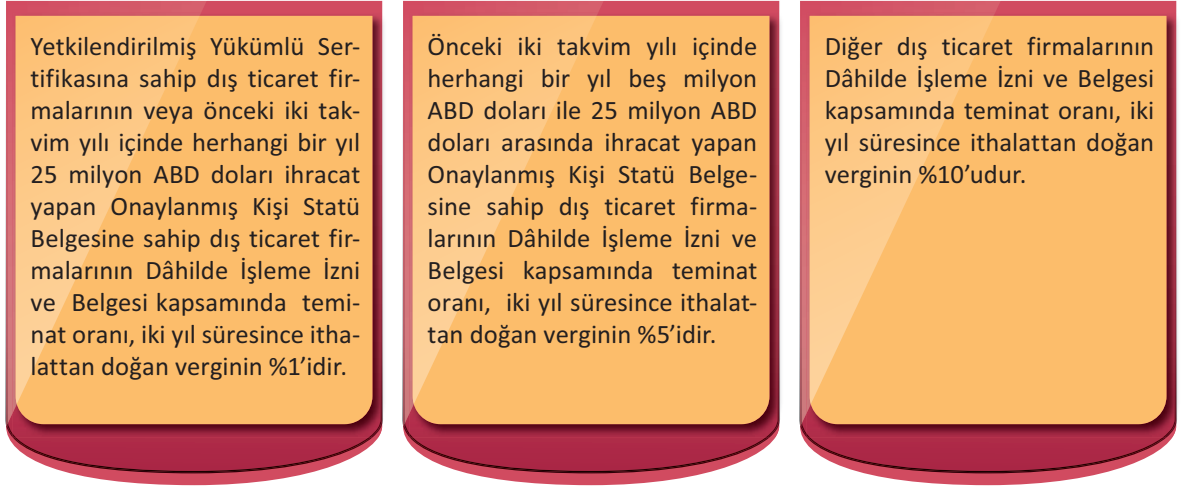
Şekil 6.1: DİR kapsamındaki karar, tebliğ ve genelgeler

DİR muhasebe kayıtları; kambiyo mevzuatı, Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun, Vergi Usul Kanunu, tek düzen hesap planı hükümleri göz önünde bulundurularak yapılmaktadır.

6.1.1. Şartlı Muafiyet Sistemi Kapsamında Gerçekleşen İşlemlerin Muhasebe Kayıtları

DİR Tebliği'nin 8. maddesi teminatlarla ilgili hususları düzenlemektedir. Tebliğ'de teminatın para, bankalar tarafından verilen teminat mektubu, hazine bonosu ve devlet tahvilinden oluşan bir veya birkaç seçenikle verilebileceği belirtilmektedir. Şartlı muafiyet sistemi kapsamında yapılan ithalatlarda uygulanacak teminat oranı, T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından ithalattan doğan vergi tutarının iki katına kadar artırılabilir. Diğer yandan dış ticaret firmaları, DİR Tebliği'nin 9. maddesine göre indirimli teminat uygulamasından yararlanabilmektedir. DİR kapsamında dış ticaret

firmalarının niteliğine göre indirimli teminat oranları şu şekildedir (Şekil 6.2):

Şekil 6.2: DİR kapsamında dış ticaret firmalarının niteliğine göre indirimli teminat oranları

6.1. Örnek

Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikasına sahip B**E Firmasının Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi kapsamında Şubat ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 05.02.2023 tarihinde O**Z Firmasıyla 40.000,00 ABD doları değerinde peşin ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Aynı tarihte ham madde bedelinin tamamı Firma tarafından çek ciro edilerek peşin ödenmiştir. İthal edilecek ham madde Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (İşlem gününde 1 ABD doları 18,82 TL'dir.).
2. 10.02.2023 tarihinde yurt dışından ham madde gelmiş, ithalattan doğan vergi 70.000,00 TL olarak hesaplanmış, Firma vergi için gümrük idaresine teminat mektubu vermiştir.
3. 15.02.2023 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, gümrük idaresi teminat mektubunu Firmaya iade etmiştir.

İstenenler

- Firmanın çek ciro edilerek peşin ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 159.02.01. O**Z Firması 752.800,00	05.02.2023	752.800,00	
		101. ALINAN ÇEKLER HESABI 101.02. Yabancı Paralı Alınan Çekler 101.02.02. Dolar 752.800,00		752.800,00
	İthalat bedelinin çek ciro edilerek peşin ödenmesi kaydı (40.000,00 \$ x 18,82 TL = 752.800,00 TL)			
--	150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI 150.02. Yurt Dışından Alınan İlk Madde ve Malzeme 150.02.01. DİİB Alımları 752.800,00	10.02.2023	752.800,00	
		159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 159.02.01. O**Z Firması 752.800,00		752.800,00
	İthalatın gerçekleşmesi kaydı			
--	952. TEMİNAT MEKTUBUNDAN BORÇLAR HESABI 952.01. DİİB Teminatlarından Borçlar	10.02.2023	700,00	
		953. TEMİNAT MEKTUBUNDAN ALACAKLAR HESABI 953.01. DİİB Teminatlarından Alacaklar		700,00
	İndirimli teminat uygulanması kaydı (70.000,00 TL x 0,01 = 700,00 TL)			
--	953. TEMİNAT MEKTUBUNDAN ALACAKLAR HESABI 953.01. DİİB Teminatlarından Alacaklar	15.02.2023	700,00	
		952. TEMİNAT MEKTUBUNDAN BORÇLAR HESABI 952.01. DİİB Teminatlarından Borçlar		700,00
	İndirimli teminatın kapatılması kaydı			

Bilgi Notu

Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği'nin 9. maddesine göre geçici veya kati anti-damping vergisi veya sübvansiyon vergisine tabi eşyanın ithalatında anti-damping ve sübvansiyon vergisine indirimli teminat uygulanmaz. Bunun dışında bu ithalattan doğan vergi, bu fıkra çerçevesinde indirimli teminat uygulamasından yararlandırılır.

6.1. SIRA SİZDE

Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikasına sahip N**U Firmasının Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi kapsamında Şubat ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 07.02.2023 tarihinde M**İ Firmasıyla 30.000,00 avro değerinde peşin ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Aynı tarihte ham madde bedelinin tamamı peşin ödenmiştir. İthal edilecek ham madde Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (İşlem gününde 1 avro 20,22 TL'dir.).

- 12.02.2023 tarihinde yurt dışından ham madde gelmiş, ithalattan doğan vergi 90.000,00 TL olarak hesaplanmış, Firma vergi için gümrük idaresine teminat mektubu vermiştir.
- 17.02.2023 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, gümrük idaresi teminat mektubunu Firmaya iade etmiştir.

İstenenler

- Firmanın peşin ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

6.2. Örnek

Onaylanmış Kişi Statü Belgesine sahip E**D Firması önceki iki hesap döneminde bir yıl 4 milyon ABD doları, bir yıl da 7 milyon ABD doları ihracat yapmıştır. Firmanın Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi kapsamında Şubat ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 09.02.2023 tarihinde T**N Firmasıyla 60.000,00 ABD doları değerinde mal karşılığı ödeme şekline göre ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. İthal edilecek ham madde Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (işlem gününde 1 ABD doları 18,83 TL'dir.).
- 13.02.2023 tarihinde yurt dışından ham madde gelmiş, ithalattan doğan vergi 120.000,00 TL olarak hesaplanmıştır. Firma portföyündeki hazine bonosunu vergi için gümrük idaresine teminat olarak vermiştir.
- 15.02.2023 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, gümrük idaresi hazine bonosunu Firmaya iade etmiştir.

İstenenler

- Firmanın mal karşılığı ödeme şekline göre ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurtdışı Sipariş Avansları 159.02.02. T**N Firması 1.129.800,00	1.129.800,00	
	320. SATICILAR HESABI 320.02. Yurtdışı Satıcılar Hesabı 320.02.01. T**N Firması 1.129.800,00		1.129.800,00
	Mal karşılığı ithalat kaydı (60.000,00 \$ x 18,83 TL = 1.129.800,00 TL)		
--	150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI 150.02. Yurt Dışından Alınan İlk Madde ve Malzeme 150.02.02. DİİB Alımları 1.129.800,00	1.129.800,00	
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurtdışı Sipariş Avansları 159.02.02. T**N Firması 1.129.800,00		1.129.800,00
	İthalatın gerçekleşmesi kaydı		

/ /

--	112. KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI HESABI 112.02. Teminattaki Hazine Bonoları	13.02.2023	6.000,00	
	İndirimli teminat uygulanması kaydı (120.000,00 TL x 0,05 = 6.000,00 TL)			6.000,00
		112. KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI HESABI 112.01. Cüzdandaki Hazine Bonoları		
--	112. KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI HESABI 112.01. Cüzdandaki Hazine Bonoları	15.02.2023	6.000,00	
	İndirimli teminatın kapatılması kaydı			6.000,00
		112. KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI HESABI 112.02. Teminattaki Hazine Bonoları		

//

6.2. SIRA SİZDE

Onaylanmış Kişi Statü Belgesine sahip N**R Firması önceki iki hesap döneminde bir yıl 3 milyon ABD doları, bir yıl da 9 milyon ABD doları ihracat yapmıştır. Firmanın Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi kapsamında Şubat ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 10.02.2023 tarihinde H**A Firmasıyla 70.000,00 avro değerinde mal karşılığı ödeme şekline göre ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. İthal edilecek ham madde Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (İşlem gününde 1 avro 20,22 TL'dir.).
2. 15.02.2023 tarihinde yurt dışından ham madde gelmiş, ithalattan doğan vergi 150.000,00 TL olarak hesaplanmış, Firma portföyündeki devlet tahvilini vergi için gümrük idaresine teminat olarak vermiştir.
3. 17.02.2023 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, gümrük idaresi devlet tahvilini Firmaya iade etmiştir.

İstenenler

- Firmanın mal karşılığı ödeme şekline göre ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Bilgi Notu

DİR Kararı'nın 22. maddesi (Değişik: R.G.-26/11/2017-30252) ve DİR Tebliği'nin 45. maddesi (Değişik:RG-2/5/2018-30409 mükerrer) dâhilde işleme tedbirlerine uyulmaması ile ilgilidir. Bu maddelere göre DİR kapsamında yapılan ithalatlardan sonra ihracat gerçekleşmezse daha önce ithalattan doğan verginin tahsil edileceği, ayrıca yaptırım uygulanacağı belirtilmektedir.

6.3. Örnek

Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikasına veya Onaylanmış Kişi Statü Belgesine sahip olmayan N**R Firmasının Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi kapsamında Şubat ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 11.02.2023 tarihinde S**T Firmasıyla 75.000,00 avro değerinde akreditifli ödeme şekline göre ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Ödeme 4 ay vadeli bono (senet) ile yapılacaktır. İthal edilecek ham madde Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (işlem gününde 1 avro 20,12 TL'dir.).
2. 14.02.2023 tarihinde yurt dışından ham madde gelmiş, ithalattan doğan vergi 250.000,00 TL olarak hesaplanmıştır. Firma, vergi için gümrük idaresine nakdî teminat vermiştir.
3. 17.02.2023 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, gümrük idaresi teminat olarak verilen nakdi iade etmiştir.

İstenenler

- Firmanın akreditifli ödeme şekline göre ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	11.02.2023		
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		1.509.000,00	
159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları			
159.02.03. S**T Firması 1.509.000,00			
321. BORÇ SENETLERİ HESABI			1.509.000,00
321.02. Yabancı Paralı Borç Senetleri			
321.02.01. Avro 1.509.000,00			
Akreditifli ithalat kaydı (75.000,00 € x 20,12 TL = 1.509.000,00 TL)			
--	14.02.2023		
150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI		1.509.000,00	
150.02. Yurt Dışından Alınan İlk Madde ve Malzeme			
150.02.01. DİİB Alımları 1.509.000,00			
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			1.509.000,00
159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları			
159.02.03. S**T Firması 1.509.000,00			
İthalatın gerçekleşmesi kaydı			
--	14.02.2023		
126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI		25.000,00	
126.01. Gümrük İdaresi Teminatları			
100. KASA HESABI			25.000,00
100.01. TL Kasası			
İndirimli teminat uygulanması kaydı (250.000,00 TL x 0,10 = 25.000,00 TL)			
--	17.02.2023		
100. KASA HESABI		25.000,00	
100.01. TL Kasası			
126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI			25.000,00
126.01. Gümrük İdaresi Teminatları			
İndirimli teminatın kapatılması kaydı			

6.3. SIRA SİZDE

Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikasına veya Onaylanmış Kişi Statü Belgesine sahip olmayan A**N Firmasının Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi kapsamında Şubat ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 13.02.2023 tarihinde C**N Firmasıyla 95.000,00 ABD doları değerinde akreditifli ödeme şekline göre ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Ödeme 5 ay vadeli bono (senet) ile yapılmıştır. İthal edilecek ham madde Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (İşlem gününde 1 ABD doları 18,83TL'dir.).
2. 15.02.2023 tarihinde yurt dışından ham madde gelmiş, ithalattan doğan vergi 450.000,00 TL olarak hesaplanmış, Firma vergi için gümrük idaresine nakdî teminat vermiştir.
3. 18.02.2023 tarihinde ihracat gerçekleştirmiş, gümrük idaresi teminat olarak verilen nakdi iade etmiştir.

İstenenler

- Firmanın akreditifli ödeme şekline göre ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

6.4. Örnek

L**T Firması, Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi kapsamında ham madde ithal etmiş fakat söz konusu ihracat gerçekleşmemiştir. Firmanın ithalattan doğan vergileri ve gecikme zammı 450.000,00 TL olarak hesaplanmıştır (250.000,00 TL KDV, 70.000,00 TL ÖTV, 100.000,00 TL gümrük vergisi, 30.000,00 TL gecikme zammı). Firma, 20.02.2023 tarihinde A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ithalat vergilerini ve gecikme zammını ödemiştir.

İstenen

İthalattan doğan vergi tutarı ve gecikme zammının Firmanın banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	20.02.2023	BORÇ	ALACAK
-- 150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI		170.000,00	
150.02. Yurt Dışından Alınan İlk Madde ve Malzeme			
150.02.03. Gümrük Vergisi	100.000,00		
150.02.04. ÖTV	70.000,00		
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		250.000,00	
191.02. Yurt Dışı Alış KDV'si	250.000,00		
770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI		30.000,00	
770.05. İthalat Vergisi Gecikme Zammı	30.000,00		
	102. BANKALAR HESABI		450.000,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Hesabı	450.000,00	
İthalat vergileri ve gecikme zammının banka hesabından ödenmesinin kaydı			

Bilgi Notu

Gelir Vergisi Kanunu'nun 41. maddesine göre para ve vergi cezaları Kanunen Kabul Edilmeyen Gider (KKEG) olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle dış ticaret firmalarının ithalat vergileriyle ilgili ödedikleri gecikme zamları, hesap dönemi sonunda vergi matrahına eklenmelidir.

6.4. SIRA SİZDE

K**A Firması, Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi kapsamında ham madde ithal etmiş fakat söz konusu ihracat gerçekleşmemiştir. Firmanın ithalattan doğan vergileri ve gecikme zammı 300.000,00 TL olarak hesaplanmıştır (160.000,00 TL KDV, 40.000,00 TL ÖTV, 80.000,00 TL gümrük vergisi, 20.000,00 TL gecikme zammı). Firma, 20.02.2023 tarihinde ithalat vergisi ve gecikme zammını nakit ödemiştir.

İstenen

İthalattan doğan vergi tutarı ve gecikme zammının nakit olarak ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Bilgi Notu

DİR Tebliği'nin 7. maddesine göre ihrac ürününde kullanılmak üzere ham madde ve malzemeler yurt içinden temin edilebilmektedir. Bu kapsamdaki yurt içi alımlar ithal eşya gibi değerlendirilmektedir. Yurt içi alımlar ihracat gerçekleştirildikten sonra da yapılabilmektedir.

6.1.2. Geri Ödeme Sistemi Kapsamında Gerçekleşen İşlemlerin Muhasebe Kayıtları

Geri Ödeme Sisteminde dış ticaret firmalarının gümrükte ödedikleri vergi, resim ve harçlar için "193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR HESABI" borçlandırılır, "100. KASA HESABI" veya "102. BANKALAR HESABI" alacaklandırılır. DİR kapsamındaki ihracat gerçekleştirildikten sonra gümrükte yapılan ödemeler ilgili firmalara iade edilmektedir.

6.5. Örnek

M**T Firmasının Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi Geri Ödeme Sistemi kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 01.03.2023 tarihinde Y**Z Firmasıyla 50.000,00 ABD doları değerinde peşin ödeme şekline göre ham madde ithalatı için sözleşme imzalamış, aynı tarihte Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ithalat bedelini ödemiştir. İthal edilecek ham madde Firmanın ihrac edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (İşlem gününde 1 ABD doları 18,88TL'dir.).

2. 03.03.2023 tarihinde ithalat gerçekleşmiştir. Aynı tarihte Firmanın ithalattan doğan vergileri 30.000,00 TL olarak hesaplanmış (12.000,00 TL KDV, 8.500,00 TL ÖTV, 9.500,00 TL gümrük vergisi), Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödenmiştir.

3. 07.03.2023 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, gümrük idaresi gümrük ödemelerini Firmanın banka hesabına aktarmıştır.

İstenenler

- Firmanın peşin ödeme şekline göre ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan vergilerin banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat vergilerinin Firmaya iade edilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	01.03.2023		
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		944.000,00	
159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları			
159.02.04. Y**Z Firması 944.000,00			
102. BANKALAR HESABI			944.000,00
102.01. A**A Bankası			
102.01.01. B**R Şubesi			
100.01.01.02. Döviz Tevdiat Hesabı			
100.01.01.02.02. Dolar 944.000,00			
Peşin ithalat kaydı (50.000,00 \$ x 18,88 TL = 944.000,00 TL)			
--	03.03.2023		
150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI		944.000,00	
150.02 Yurt Dışından Alınan İlk Madde ve Malzeme			
150.02.03. Geri Ödeme Sistemi Alımları 944.000,00			
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			944.000,00
159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları			
159.02.04. Y**Z Firması 944.000,00			
İthalatın gerçekleşmesi kaydı			
--	03.03.2023		
193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR HESABI		30.000,00	
193.01. KDV 12.000,00			
193.02. ÖTV 8.500,00			
193.03. Gümrük Vergisi 9.500,00			
102. BANKALAR HESABI			30.000,00
102.01. A**A Bankası			
102.01.01. B**R Şubesi			
102.01.01.01. TL Hesabı			
İthalattan doğan vergilerin ödenmesi kaydı			
--	07.03.2023		
102. BANKALAR HESABI		30.000,00	
102.01. A**A Bankası			
102.01.01. B**R Şubesi			
102.01.01.01. TL Hesabı			
193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR HESABI			30.000,00
193.01. KDV 12.000,00			
193.02. ÖTV 8.500,00			
193.03. Gümrük Vergisi 9.500,00			
İthalattan doğan vergilerin banka hesabına aktarılması kaydı			

/ /

6.5. SIRA SİZDE

FF**A Firmasının Dâhilde İşleme İzni ve Belgesi Geri Ödeme Sistemi kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 02.03.2023 tarihinde A**L Firmasıyla 60.000,00 avro değerinde peşin ödeme şekline göre ham madde ithalatı için sözleşme imzalamış, aynı tarihte çekle ithalat bedelini ödemiştir. İthal edilecek ham madde Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (İşlem gününde 1 avro 20,09 TL'dir.).
2. 04.03.2023 tarihinde ithalat gerçekleşmiştir. Aynı tarihte Firmanın ithalattan doğan vergileri 50.000,00 TL olarak hesaplanmış (25.000,00 TL KDV, 10.000,00 TL ÖTV, 15.000,00 TL gümrük vergisi), Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödenmiştir.
3. 08.03.2023 tarihinde ihracat gerçekleşmiş, gümrük idaresi gümrük ödemelerini Firmanın banka hesabına aktarmıştır.

İstenenler

- Firmanın peşin ödeme şekline göre ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan vergilerin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalat vergilerinin Firmaya iade edilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

6.2. HARIÇTE İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Türk firmalarının uluslararası pazar paylarını artırmak için neler yapılabilir?
2. Dış ticarete, uzman muhasebecilerin firmalara katkısı neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 135-1. maddesinde hariçte işleme rejimi (HİR) tanımlanmıştır. *HİR, 144 ila 148 inci maddelerde öngörülen standart değişim sistemine ilişkin hükümler ile 116 ncı madde hükmü saklı kalmak üzere, serbest dolaşımdaki eşyanın hariçte işleme faaliyetlerine tabi tutulmak üzere Türkiye Gümrük Bölgesinden geçici olarak ihracı ve bu faaliyetler sonucunda elde edilen ürünlerin ithal vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle yeniden serbest dolaşıma girişine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir (Görsel 6.2).*

HİR Tebliği'nin 4. maddesinin 1. fıkrasında hariçte işleme faaliyetinin kapsamı belirtilmiştir. *Hariçte işleme faaliyeti; serbest dolaşımda bulunan eşyanın daha ileri safhada işlenmek, tamir edilmek veya yenilenmek üzere geçici olarak Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya serbest böl-*

gelere ihraç edilmesi ve bu faaliyetler sonucunda elde edilen ürünlerin, gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulanmak suretiyle ve ikili veya çok taraflı ticaret anlaşmaları çerçevesinde bazı işlem görmüş ürünler için konulmuş veya konulacak olan gümrük vergisi muafiyeti içeren hükümler saklı kalmak kaydıyla, yeniden serbest dolaşıma girmesi ve standart değişim sistemi kapsamında ithali ile ilgili faaliyetleri kapsar.

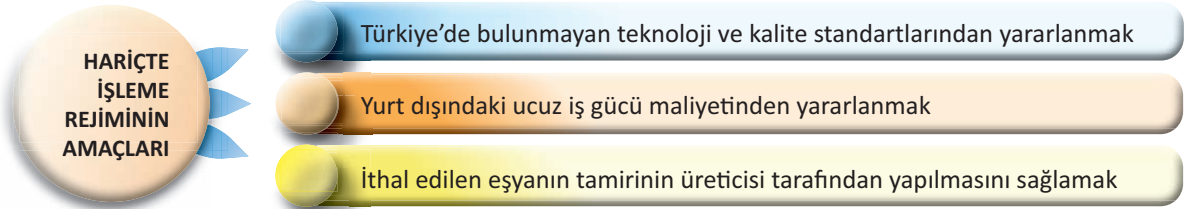

Görsel 6.2. Hariçte işleme rejimi

HİR kapsamında ithalat vergilerine tam veya kısmi olarak muafiyet uygulanmaktadır. Hariçte İşleme Rejimi

Tebliğinin (İhracat: 2007/5) 3. maddesinde tam muafiyet açıklanmıştır. Bu maddeye göre tam muafiyet uygulamaları; dış ticaret firmalarına ait makine, teçhizat, cihaz gibi maddi duran varlıkların ve diğer eşyaların bedelsiz olarak tamir edilmesi veya yenilenmesi amacıyla geçici ihracatını, aynı eşyanın ithalatındaki vergilerin muafiyetini kapsamaktadır.

Hariçte işleme rejiminin amaçları şunlardır (Şema 6.1):

Şema 6.1. Hariçte işleme rejiminin amaçları

Dış ticaret firmaları; "Hariçte İşleme İzin Belgesi" almak için T.C. Ticaret Bakanlığına, "Hariçte İşleme İzni" almak için Maden İhracatçı Birliklerinin bağlı bulunduğu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışında tamiri kapsamında Hariçte İşleme İzni için ise ilgili gümrük müdürlüğüne başvurmaktadır.

HİR ile ilgili yapılan düzenlemeler şu şekildedir (Şekil 6.3):

4458 sayılı Gümrük Kanunu
1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun
2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
474 sayılı Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanun
2007/11864 sayılı Hariçte İşleme Rejimi Kararı
2007/5 sayılı Hariçte İşleme Rejimi Tebliği

Şekil 6.3: Hariçte İşleme Rejimi Kapsamındaki Kanun, KHK, Karar ve Tebliğler

Dış ticaret firmalarının tam veya kısmi muafiyet kapsamındaki hariçte işleme faaliyetleriyle ilgili nakliye ve sigorta gibi giderler “730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HESABI” ile eşyalar ise nazım hesaplar ile izlenir.

6.6. Örnek

Ö**R Firmasının Hariçte İşleme İzni ve Belgesi tam muafiyet kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 06.03.2023 tarihinde envanterindeki 2.500.000,00 TL değerindeki paketleme makinesini garanti kapsamında ücretsiz tamir amacıyla yurt dışındaki S**T Firmasına geçici olarak ihraç etmiştir. Aynı tarihte geçici ihracatla ilgili 5.000,00 TL sigorta, 20.000,00 TL nakliye gideri Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödenmiştir.
2. 18.03.2023 tarihinde tamirata tamamlanan paketleme makinesi gümrüğe gelmiş, aynı tarihte 21.000,00 TL nakliye gideri nakit ödenerek paketleme makinesi Firmanın fabrikasına getirilmiştir.

İstenenler

- Firmanın geçici ihracata ilişkin nakliye ve sigorta giderinin banka hesabından ödenmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Paketleme makinesinin geçici ihracatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Gümrüğe gelen paketleme makinesinin taşınmasına ilişkin nakliye giderinin ödenmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Paketleme makinesinin Firmanın fabrikasına geri getirilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HESABI	06.03.2023	25.000,00	
	730.07. Sigorta Giderleri	5.000,00		
	730.08. Nakliye Giderleri	20.000,00		
		102. BANKALAR HESABI		25.000,00
		102.01. A**A Bankası		
		102.01.01. B**R Şubesi		
		102.01.01.01. TL Hesabı		
	Geçici ihracata ait nakliye ve sigorta giderlerinin kaydı			
--	960. HİR BORÇ HESABI	06.03.2023	2.500.000,00	
	960.01 Paketleme Makinesi			
		961. HİR ALACAK HESABI		2.500.000,00
		961.01. Paketleme Makinesi		
	Geçici ihracat kaydı			
--	730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HESABI	18.03.2023	21.000,00	
	730.08. Nakliye Giderleri	21.000,00		
		100. KASA HESABI		21.000,00
		100.01. TL Kasası		
	Nakliye giderlerinin ödenmesi kaydı			
--	961. HİR ALACAK HESABI	18.03.2023	2.500.000,00	
	961.01. Paketleme Makinesi			
		960. HİR BORÇ HESABI		2.500.000,00
		960.01. Paketleme Makinesi		
	Geçici ihracatın kapatılması kaydı			

Bilgi Notu

4458 sayılı Gümrük Kanunu 136. ve Hariçte İşleme Rejimi Tebliği 5. maddelerde HİR'in uygulanmıyacağı hâller şu şekilde belirtilmiştir:

Hariçte işleme rejimi;

- a) İhracı, ödenmiş ithalat vergilerinin geri verilmesine veya teminata bağlanmış ithalat vergilerinin kaldırılmasına yol açan,
- b) İhracından önce, nihai kullanımları nedeniyle tam muafiyet suretiyle serbest dolaşıma giren ve bu muafiyetin tanınması için gerekli koşulları taşımaya devam eden,
- c) İhracı, ihracat vergi iadesini gerektiren veya ihracı nedeniyle tarım politikası çerçevesinde vergi iadesi dışında bir mali avantaj sağlanan, serbest dolaşımdaki eşyaya uygulanmaz.

6.6. SIRA SİZDE

T**R Firmasının Hariçte İşleme İzni ve Belgesi tam muafiyet kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 08.03.2023 tarihinde envanterindeki 4.700.000,00 TL değerindeki baskı makinesini garanti kapsamında yenilenmesi amacıyla yurt dışındaki Ş**N Firmasına geçici olarak ihraç etmiştir. Aynı tarihte geçici ihracatla ilgili 10.000,00 TL sigorta, 40.000,00 TL nakliye gideri nakit ödenmiştir.
2. 22.03.2023 tarihinde tamirata tamamlanan baskı makinesi gümrüğe gelmiş, aynı tarihte 43.000,00 TL nakliye gideri A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödenerek baskı makinesi Firmanın fabrikasına getirilmiştir.

İstenenler

- Firmanın geçici ihracata ilişkin nakliye ve sigorta giderinin nakit ödenmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Baskı makinesinin geçici ihracatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Gümrüğe gelen baskı makinesinin taşınmasına ilişkin nakliye giderinin banka hesabından ödenmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Baskı makinesinin Firmanın fabrikasına geri getirilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

HİR Tebliği'nin (İhracat: 2007/5) 3. maddesinde kısmi muafiyet açıklanmıştır. Bu maddeye göre Hariçte İşleme İzni ve Belgesi kısmi muafiyet kapsamındaki geçici ihracatlardan sonra işlem görmüş eşyanın ithali sırasında aynı eşyanın gümrük vergileri tutarına tekabül eden kısım vergiden muaf olmaktadır. Örneğin dış ticaret firması kumaşı işlenmek üzere yurt dışına geçici olarak ihraç edip kumaş gömlek hâline geldiğinde gömleğin ithalatında kumaş için gümrükte herhangi bir vergi alınmıyken, sadece yurt dışındaki firmanın kumaş gömlek hâline getirdiği işçilik maliyetinden gümrük vergileri alınmaktadır.

6.7. Örnek

A**S Firmasının Hariçte İşleme İzni ve Belgesi kısmi muafiyet kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 11.03.2023 tarihinde yurt dışındaki M**C Firması tarafından işlenmek üzere envanterinde bulunan 15.000.000,00 TL değerindeki kumaşı geçici olarak ihraç etmiştir. Aynı tarihte geçici ihracatla ilgili 20.000,00 TL sigorta, 60.000,00 TL nakliye gideri nakit ödenmiştir.
2. 25.03.2023 tarihinde takım elbise hâline dönüştürülen kumaşlar gümrüğe getirilmiştir. Aynı tarihte 50.000,00 ABD doları yurt dışı işçilik gideri ve bununla ilgili 110.000,00 TL (55.000,00 TL KDV, 20.000,00 TL ÖTV, 35.000,00 TL gümrük vergisi) olarak hesaplanan vergiler Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödenerek takım elbiseler Firmanın fabrikasına getirilmiştir (İşlem gününde 1 ABD doları 18,98TL'dir.).

İstenenler

- Firmanın geçici ihracata ilişkin nakliye ve sigorta giderinin nakit ödenmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Kumaşın geçici ihracatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Yurt dışı işçilik gideri ve bunlarla ilgili vergilerin banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Takım elbiselerin Firmanın fabrikasına getirilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	11.03.2023		
730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HESABI		80.000,00	
730.07. Sigorta Giderleri	20.000,00		
730.08. Nakliye Giderleri	60.000,00		
	100. KASA HESABI		80.000,00
	100.01. TL Kasası		
Geçici ihracata ait nakliye ve sigorta giderlerinin kaydı			
--	11.03.2023		
960. HİR BORÇ HESABI		15.000.000,00	
960.02 Takım Elbiseye Dönüşecek Kumaşlar			
	961. HİR ALACAK HESABI		15.000.000,00
	961.02. Takım Elbiseye Dönüşecek Kumaşlar		
Geçici ihracat kaydı			
--	25.03.2023		
720. DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ HESABI		949.000,00	
720.02. Yurt Dışı İşçilik Giderleri			
730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HESABI		55.000,00	
730.09. ÖTV	20.000,00		
730.10. Gümrük Vergisi	35.000,00		
191. İNDİRİLECEK KDV HESABI		55.000,00	
191.05. İthalat KDV'si	55.000,00		
	102. BANKALAR HESABI		1.059.000,00
	102.01. A**A Bankası		
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Hesabı		
(50.000,00 \$ x 18,98 TL = 949.000,00 TL)			
İthalattan doğan vergiler ve yurt dışı işçilik giderlerinin ödenmesi kaydı			

		25.03.2023		
--	961. HİR ALACAK HESABI		15.000.000,00	
	961.02. Takım Elbiseye DönüŖecek KumaŖlar			
		960. HİR BORÇ HESABI		15.000.000,00
		960.02. Takım Elbiseye DönüŖecek KumaŖlar		
	Geçici ihracatın kapatılması kaydı			
		/ /		

6.7. SIRA SİZDE

M**O Firmasının Hariçte İşleme İzni ve Belgesi kısmi muafiyet kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 15.03.2023 tarihinde yurt dışındaki H**İ Firması tarafından işlenmek üzere envanterinde bulunan 30.000.000,00 TL değerindeki çeliği geçici olarak ihraç etmiştir. Aynı tarihte geçici ihracatla ilgili 25.000,00 TL sigorta, 75.000,00 TL nakliye gideri Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödenmiştir.
2. 27.03.2023 tarihinde tencerelere dönüŖtürülen çelikler gümrüğe getirilmiştir. Aynı tarihte 40.000,00 avro yurt dışı işçilik gideri ve bununla ilgili 150.000,00 TL (65.000,00 TL KDV, 40.000,00 TL ÖTV, 45.000,00 TL gümrük vergisi) olarak hesaplanan vergilerin Firmanın A**A Bankası B**R Şubesi hesabından ödenerek çelik tencereler Firmanın fabrikasına getirilmiştir (İşlem gününde 1 avro 20,90 TL'dir.).

İstenenler

- Firmanın geçici ihracata ilişkin nakliye ve sigorta giderinin banka hesabından ödenmesinin yevmiye kaydını yapınız.
- Çeliğin geçici ihracatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Yurt dışı işçilik gideri ve bunlarla ilgili vergilerin banka hesabından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Çelik tencerelerin Firmanın fabrikasına getirilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazınız.

1. (...) Dâhilde işleme rejimi, çeşitli muafiyetler sağlayan ihracatı teşvik sistemidir.
2. (...) Hariçte işleme rejiminde ithalat vergilerine tam muafiyet uygulanmaz.
3. (...) Şartlı Muafiyet Sisteminde birden fazla seçenekle teminat verilir.
4. (...) Tamir işlemleriyle ilgili hariçte işleme izni için gümrük müdürlüğüne başvurulur.
5. (...) Yurt içi alımlar sadece ihracattan önce yapılır.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

6. Dâhilde işleme rejiminde KDV'nin tahsil edilmemesiyle ..... sağlanmaktadır.
7. Geçici olarak ihraç edilen eşyalar ..... izlenir.
8. İthalat vergileriyle ilgili gecikme zamları ..... giderlerdir.
9. Dış ticaret firmaları Hariçte İşleme İzin Belgesi almak için ..... başvurur.
10. Dâhilde işleme rejiminde ithalattan sonra ihracat gerçekleşmezse ..... uygulanır.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği'ne göre aşağıdakilerden hangisi teminat olarak verilmez?

- A) Devlet tahvili
- B) Hazine bonosu
- C) Para
- D) Teminat mektubu
- E) Yatırım fonu

12. I. Türkiye'de bulunmayan teknolojiden yararlanmak
II. Dış ticaret firmalarının daha az KDV ödemesini sağlamak
III. Yurt dışındaki ucuz iş gücü maliyetinden yararlanmak
IV. Yurt içindeki kalite standartlarını artırmak
V. Dış ticaret firmalarına ucuz krediler temin etmek

Yukarıda verilenlerden hangileri hariçte işleme rejiminin amaçlarındandır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV   D) II ve IV   E) IV ve V

13. Hariçte işleme faaliyetleriyle ilgili nakliye ve sigorta giderleri hangi hesapta izlenir?
- A) 710. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
  - B) 720. DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ
  - C) 730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
  - D) 740. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ
  - E) 750. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
14. Aşağıdakilerden hangisi Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikasına sahip firmaların Dâhilde İşleme İzin Belgesi kapsamındaki teminat oranıdır?
- A) 2 yıl süresince ithalattan doğan verginin %1'i
  - B) 2 yıl süresince ithalattan doğan verginin %5'i
  - C) 2 yıl süresince ithalattan doğan verginin %10'u
  - D) 2 yıl süresince ithalattan doğan verginin %15'i
  - E) 2 yıl süresince ithalattan doğan verginin %20'si
15. Geri Ödeme Sisteminde dış ticaret firmalarının gümrükte ödedikleri vergi, resim ve harçlar hangi hesapta izlenir?
- A) 191. İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ
  - B) 193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR
  - C) 360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
  - D) 369. ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
  - E) 391. HESAPLANAN KDV
16. Aşağıdakilerden hangisi dâhilde işleme rejimi muhasebe kayıtlarında dikkate alınmaz?
- A) Kambiyo mevzuatı
  - B) Katma Değer Vergisi Kanunu
  - C) Uluslararası finansal raporlama standartları
  - D) Vergi Usul Kanunu
  - E) Tek düzen hesap planı

7. ÖĞRENME BİRİMİ

ANTREPO REJİMİ VE MUHASEBE KAYITLARI

KONULAR

- 7.1. ANTREPO REJİMİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER
- 7.2. ANTREPO REJİMİ ÖRNEK MUHASEBE KAYITLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Antrepo rejimi ile ilgili genel bilgiler
- Antrepo rejimi örnek muhasebe kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

antrepo, antrepo rejimi, genel antrepo, özel antrepo

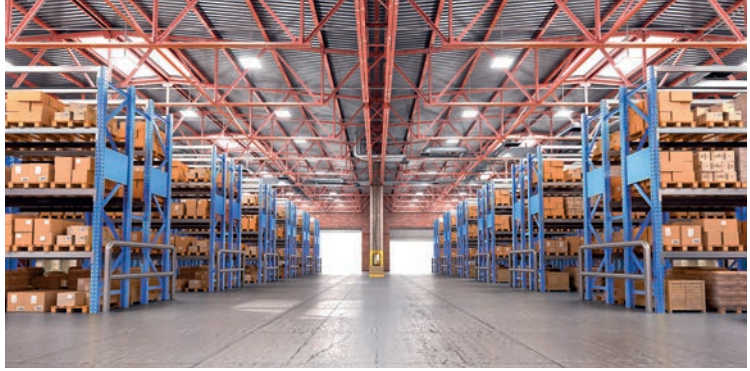
7.1. ANTREPO REJİMİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Hazırlık Çalışmaları

1. İthal edilen mallar alıcısına ulaştırılıncaya kadar Türkiye'deki gümrüklerde nasıl muhafaza edilebilir?
2. Antrepoların kuruluş yerinin seçimi ile ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız?

Dış ticarete ihraç edilen veya ithal edilen mallar ilgili ülkelerin gümrüklerinden geçer. Gümrükten geçen malların alıcıya teslim edilene kadar muhafaza edilmesi gerekir. Gümrük gözetimine alınan malların muhafazası için uygun mekânlar kurulur. Dış ticarete konu olan malların gümrük sınırları içinde korunması için kurulduğu, depo işlevi gören açık veya kapalı yerlere **antrepo** denir

Görsel 7.1: Antrepo

(Görsel 7.1). Antrepoların taşınması gereken şartlar ve nitelikler yönetmeliklerle belirlenir.

Ülkeler, üretmedikleri malları veya yurt içindeki üretimi pahalı olan bazı malları dış ülkelere alırlar, yurt içinde ürettikleri malları ise ülke dışına satarlar. Ülkelerin birbirleriyle yapmış olduğu bu mal alım satım işlemlerinde gümrük, depolama ve lojistik yönetimi önemlidir. Dış ticaret yapan firmalar için dağıtım ve depolama yeni pazarlara açılma, mevcut pazarlarda tutunmayı sağlamak açısından önemli ve gereklidir. Bu nedenle dış ticareti destekleyen ekonomik ve etkili bir rejime ihtiyaç duyulmuştur. Bu rejime de **antrepo rejimi** denir. Antrepo rejiminin hem ithalatçılar hem de ihracatçılar açısından ticareti artırıcı, kolaylaştırıcı bir önemi ve etkisi vardır.

Antrepo rejiminin özellikleri şunlardır (Şekil 7.1):

a

İthalat vergilerine ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmamış, serbest dolaşıma girmemiş mallara uygulanan rejimdir.

b

Antrepoya konulması durumunda ihracata ilişkin önlemlerden yararlanabilecek serbest dolaşımda bulunan mallara uygulanan rejimdir.

Şekil 7.1: Antrepo rejiminin özellikleri

Üretici firma, antrepo rejiminin yürürlüğe girmesiyle birlikte, üretilen malların depolanmasında gümrük vergisi ödemez. Antrepoda bulunan mal, antrepoda bulunduğu sürece gümrük gözetiminde kalır ve bu süre dâhilinde mallara ait vergiler ödenmez. Uluslararası ticaret yapan firmalar, sağladığı bu avantajlardan dolayı antrepo rejimini kullanır. Özet beyanla Türkiye Gümrük Bölgesinde gümrük antrepasına alınan mal, ithalatta gümrük gözetiminde geçici depolanmış mal statüsünde yer alır.

Gümrük antreposu iki çeşittir (Şema 7.1):

Şema 7.1: Gümrük antreposu çeşitleri

Genel Antrepo: Dış ticareti yapılan malların konulduğu, herkes tarafından kullanılabilen antrepolara denir.

Özel Antrepo: Tek bir şahsın veya firmanın sadece kendi dış ticaretini yaptığı malları depolamak için açtığı depolara denir. Özel antrepolar sadece antrepo işletmecisine ait malın konulması amacıyla kurulur.

Genel ve özel antrepolarda eşyanın depolanma süresi sınırsızdır. Antrepoya konulan mallar gümrük vergisine tabi değildir.

Antrepolar, işletmecisinin ve depo sorumlusunun yetkileri açısından altı kategoride gösterilir (Şema 7.2):

Şema 7.2: Antrepo tipleri

A Tipi Antrepo: Sorumluluğu depo yetkilisinde olan antrepo tipidir. Depo sorumlusu, antrepolardaki stok kontrollerini yaparak gümrüğe karşı olan görevini yerine getirmiş olur.

B Tipi Antrepo: Antrepoya bırakılan malın sorumluluğunun mal sahibinde veya malı emanet eden kişide olduğu antrepo tipidir. Antrepolardaki mallar, antrepoya emanet veren kişi tarafından depolama amaçlı bir beyanname ile gümrüklü antrepo işlemine tabi tutulur.

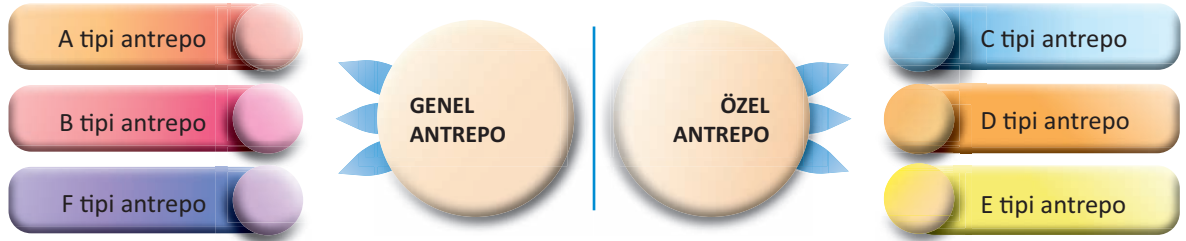
C Tipi Antrepo: Depo sorumlusu ve mal sahibinin aynı kişi olduğu antrepo tipidir.

D Tipi Antrepo: Antrepoya bırakılan malın sorumluluğunun malı depolayan ile mal sahibinde olduğu antrepo tipidir. D tipi antrepolardaki malların antrepodan her çekildiğinde gümrüğe bildirilmesi gerekmez. Gümrüğe aylık beyannameler ile bilgi verilir.

E Tipi Antrepo: Geçici depolama niteliğindeki antrepo tipidir. Antrepolardaki mallar antrepoya bildirilmeden çekilir ve belli dönemlerde gümrüğe rapor verilir.

F Tipi Antrepo: Gümrük tarafından el konulan mallar için kullanılan antrepo tipidir. Bu tip antrepolarda, gümrüğe konulan mallar için stok kontrolü yapılması zorunluluğu yoktur.

Uygulamadaki özellikleri sebebiyle antrepo tipleri genel ve özel antrepo çeşitleri olarak şu şekilde sınıflandırılır (Şema 7.3):

Şema 7.3: Özelliklerine göre antrepo çeşitleri

Dış ticareti yapılan mallar antrepo rejimine tabi tutulurken yapılacak işlemler şunlardır:

- Antrepoyu kullanacak kişi tarafından antrepo beyannamesi kaydı yapılır.
- Gümrük idaresi tarafından beyanname kabul edilir.
- Gümrük memuru ve yetkilendirilmiş gümrük müşaviri tarafından antrepoya giriş işlemleri yapılır.
- Gümrük idaresi tarafından muayene yapılır, beyana uygun sonuç alınır antrepo beyannamesinin işlemleri tamamlanır.
- Gümrükçe onaylanan başka bir işlem yapılincaya ya da kullanıma tabi tutuluncaya kadar mal, antrepo rejimi hükümlerine tabidir.
- Antrepoya konulan mal için teminat alınır.

Malların antrepo rejimi altında kalma süresi sınırsızdır ancak gümrük idareleri tarafından gerekli görülen hâllerde antrepodaki mala, gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem yapılincaya kadar veya kullanım tayin edilinceye kadar antrepoda kalma süresi belirlenebilir.

İthal mallar, koruma ve dağıtım açısından yönetmelikle belirlenen mutad elleçleme işlemlerine tabi tutulur. Bu elleçleme işlemleri gümrük idarelerinin izniyle yapılır. Antrepo açılmasına izin vermeye yetkili kurum T.C. Ticaret Bakanlığıdır. Gümrük antrepoları ile gümrük kapılarında mal satışı yapacak özel antrepo statüsündeki mağazaların ve bunların depolarının açılması ve işletilmesi konusundaki izinler T.C. Ticaret Bakanlığından alınır. Antrepo taban ve tavan ücretlerinin miktarı gümrük idaresince belirlenir. Antrepo ücretlerini serbest piyasa koşullarına göre antrepoyu işletenler tahsil eder. Bu ücret, yükümlüler tarafından ödenir.

7.1. ETKİNLİK

A) Aşağıdaki antrepo tiplerinin başındaki boşluklara ilgili antrepo genel ise "G" özel ise "Ö" harflerini kullanarak yazınız.

GÜMRÜK ANTREPOLARI	ANTREPO TİPLERİ	
1. Genel antrepo 2. Özel antrepo	....	A tipi antrepo
	....	B tipi antrepo
	....	C tipi antrepo
	....	D tipi antrepo
	....	E tipi antrepo
	....	F tipi antrepo

B) Antrepo rejiminin hangi özellikteki mallara uygulandığını ve vergi açısından farklılıklarını aşağıdaki noktalı alana yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7.2. ANTREPO REJİMİ ÖRNEK MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Antrepoya bırakılan malların takibi sizce neden yapılmalıdır?
2. Malların antrepoya giriş ve çıkışının belgelendirilmesi sizce neden önemlidir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yurt dışından gelen malın antrepoya konulmasında 157. DİĞER STOKLAR HESABI kullanılır. Bu hesaba bağlı olarak açılan yardımcı hesaplardan antrepodaki mallar hesabı ile izlenir.

7.1. Örnek

Türkiye'deki S**Ö Firması ABD'den mal ithalatı gerçekleştirmektedir. Firma, 25.09.2023 tarihinde antrepoya gelecek malları için 150.000,00 ABD dolarını A**A Bankasındaki hesabından ödemiştir (işlem gününde 1 ABD doları 27,00 TL'dir.). 30.10.2023 tarihinde yurt dışından gelen bu ticari mallar, ilgili gümrük müdürlüğüne bağlı antrepoya konulmuştur.

İstenenler

- 25.09.2023 tarihinde antrepoya gelecek malların bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 30.10.2023 tarihinde malların antrepoya konulmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	25.09.2023	BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.01. Yoldaki Mallar	4.050.000,00	
	102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası		4.050.000,00
	Mal bedeli ödeme kaydı (Mal Bedeli: 150.000,00 \$ x 27,00 TL = 4.050.000,00 TL)		
	/ /		

	30.10.2023	BORÇ	ALACAK
--	157. DİĞER STOKLAR HESABI 157.01 Antrepodaki Mallar	4.050.000,00	
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.01. Yoldaki Mallar		4.050.000,00
	Malların antrepoya konulması		
	/ /		

7.1. SIRA SİZDE

Türkiye'deki R**A Firması Almanya'dan mal ithalatı gerçekleştirmektedir. Firma, 24.07.2023 tarihinde antrepoya gelecek malları için 120.000,00 avroyu N**Y Bankasındaki hesabından ödemiştir (işlem gününde 1 avro 29,90 TL'dir.). 30.07.2023 tarihinde yurt dışından gelen bu ticari mallar, ilgili gümrük müdürlüğüne bağlı antrepoya konulmuştur.

İstenenler

- 24.07.2023 tarihinde antrepoya gelecek malların bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 30.07.2023 tarihinde malların antrepoya konulmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Antrepodaki Malların Satışı: Gümrük antrepolarında depolanan mal, satış suretiyle başkasına devredilebilir. Yurt dışından satın alınan gümrük antreposundaki mallar KDV'den muaf olduğundan antrepodaki mal, satıldığında KDV hesaplanmaz.

7.2. Örnek

15.07.2023 tarihinde, antrepoda bulunan 2.775.000,00 lira değerindeki ticari mallar, ilgili gümrük müdürlüğüne bağlı antrepodaki bir Türk firmasına 3.500.000,00 liraya satılmıştır. Mal bedeli firmanın A**A Bankasındaki hesabına yatırılmıştır.

İstenenler

- 15.07.2023 tarihinde malların antrepoda satılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 15.07.2023 tarihinde malın maliyetinin gider olarak gösterilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		15.07.2023	BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI		3.500.000,00	
	102.01. A**A Bankası			
		600. YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI		3.500.000,00
	Malların antrepoda satılması kaydı			
		/ /		

		15.07.2023	BORÇ	ALACAK
--	623. DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ HESABI		2.775.000,00	
		157. DİĞER STOKLAR HESABI		2.775.000,00
		157.01. Antrepodaki Mallar		
	Maliyetin giderleştirilmesi kaydı			
		/ /		

7.2. SIRA SİZDE

15.08.2023 tarihinde, antrepoda bulunan 2.280.000,00 lira değerindeki ticari mallar, ilgili gümrük müdürlüğüne bağlı antrepodaki bir Türk firmasına 3.300.000,00 liraya satılmıştır. Mal bedeli firmanın A**A Bankasındaki hesabına yatırılmıştır.

İstenenler

- 15.08.2023 tarihinde malların antrepoda satılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 15.08.2023 tarihinde malın maliyetinin gider olarak gösterilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazınız.

1. (...) Dış ticarete mallar, alıcısına teslim edilinceye kadar gümrük sınırları içinde muhafaza edilir.
2. (...) Antrepo rejiminin sadece ihracatçılar açısından ticareti kolaylaştırıcı ve artırıcı etkisi vardır.
3. (...) Antrepo rejiminde üretici firma, üretilen malların depolanmasında gümrük vergisi öder.
4. (...) Antrepo beyannamesi kaydı antrepoyu kullanacak kişi tarafından yapılır.
5. (...) Antrepoya giriş işlemleri gümrük memuru ve gümrük müşaviri tarafından yapılır.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

6. Antrepoya konulan mal, antrepoda kaldığı sürece ..... gözetiminde tutulur.
7. Tek bir kişinin veya firmanın sadece kendi dış ticaretini yaptığı malları depolamak için açtığı depolara ..... adı verilir.
8. Antrepolardaki malların antrepodan her çekildiğinde gümrüğe bildirilmeyip aylık beyannameler ile gümrüğe verilmesi işlemi ..... antrepoda uygulanır.
9. Türkiye'deki ithalat ve ihracat yapan firmalara destek veren ekonomik ve etkili rejime ..... denir.
10. Malları gümrük sınırları içinde muhafaza etmek için konulan, depo işlevi gören açık veya kapalı yerlere ..... adı verilir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdaki hesaplardan hangisi antrepo rejiminde malın antrepoya alınması işlemleriyle ilgili muhasebe kayıtlarında kullanılır?
A) 102. BANKALAR
B) 153. TİCARİ MALLAR
C) 157. DİĞER STOKLAR
D) 380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
E) 602. DİĞER GELİRLER
12. Aşağıdaki kurumlardan hangisi antrepo açılmasına izin vermeye yetkilidir?
A) T.C. Dışişleri Bakanlığı
B) T.C. Ticaret Bakanlığı
C) T.C. İçişleri Bakanlığı
D) T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı
E) T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
13. Aşağıdaki muhasebe hesaplarından hangisi antrepodaki malın yurt içindeki satışında, satış tutarının firmanın bankadaki hesabına gelmesi durumunda alacaklandırılır?
A) 100. KASA
B) 102. BANKALAR
C) 153. TİCARİ MALLAR
D) 600. YURT İÇİ SATIŞLAR
E) 602. DİĞER GELİRLER

Ç) Aşağıdaki soruların cevaplarını ilgili alana yazınız.

14. Türkiye'deki N**A Firması Kanada'dan mal ithalatı gerçekleştirmektedir. Firma, 02.01.2023 tarihinde antrepoya gelecek malları için 250.000,00 ABD dolarını A**A Bankasındaki hesabından ödemiştir (işlem gününde 1 ABD doları 18,50 TL'dir.). 08.01.2023 tarihinde yurt dışından gelen bu ticari mallar, ilgili gümrük müdürlüğüne bağlı antrepoya konulmuştur.

İstenenler

- 02.01.2023 tarihinde antrepoya gelecek malların bedelinin ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 08.01.2023 tarihinde malların antrepoya konulmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--		//		
		//		

			BORÇ	ALACAK
--		//		
		//		

15. 15.02.2023 tarihinde yurt dışından gelen 4.625.000,00 lira değerindeki ticari mallar, ilgili gümrük müdürlüğüne bağlı antrepodaki bir Türk firmasına 5.500.000,00 liraya satılmıştır. Mal bedeli, firmanın A**A Bankasındaki hesabına yatırılmıştır.

İstenenler

- 15.02.2023 tarihinde malların antrepoda satılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- 15.02.2023 tarihinde malın maliyetinin gider olarak gösterilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--		//		
		//		

			BORÇ	ALACAK
--		//		
		//		

GÜMRÜK KONTROL BÖLGESİ

DU

ÖĞRENME BİRİMİ

GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ VE MUHASEBE KAYITLARI

KONULAR

- 8.1. GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER
- 8.2. GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile ilgili genel bilgiler
- Gümrük kontrolü altında işleme rejimi muhasebe kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

gümrük kontrolü altında işleme rejimi, muhasebe kayıtları, teminat

8.1. GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Hazırlık Çalışmaları

1. Türkiye’de üretilebilen bir ürünün ithal edilmesinin sebepleri neler olabilir?
2. İhraç edilecek ürünün ham maddesinin yurt içinde bulunmasının dış ticaret firmaları için avantajları neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Gümrük kontrolü altında işleme rejimi (GKAİR), ülke içerisinde serbest dolaşıma girmemiş ürünlerin niteliğini veya durumunu değiştirmek için ithalat vergilerine ve dış ticaret politikası işlemlerine tabi tutulmadan ülke içerisine getirilerek işlenmesini ifade eder (Görsel 8.1). Bu ürünler Türkiye Gümrük Bölgesinde niteliği veya durumu değiştikten sonra serbest dolaşıma girerek gümrük vergilerine tabi tutulur. Genellikle ürünün işlendikten sonra tabi olduğu ithalat vergilerinin işlenmeden önceki vergilere göre düşük olduğu durumlarda uygulanan bir işlemdir.

Görsel 8.1: Eşyanın gümrük kontrolü altında işlenmesi

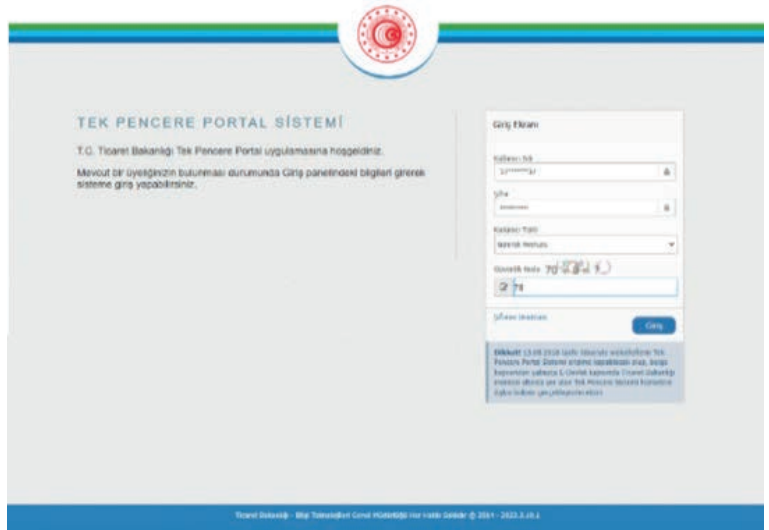
GKAİR’i dâhilde işleme ve geçici ithalat rejiminden ayıran en önemli özellik, işleme faaliyeti sonucunda elde edilen işlenmiş ürünün serbest dolaşıma girmesidir. Örneğin B Firması Hindistan’dan domates ithalatı yapmaktadır. B Firması domatesi işleyip ketçap, salça, çorba, domates sosu üreterek Türkiye Gümrük Bölgesinde serbest dolaşıma hazır hâle getirmektedir. Domatesin tabi olduğu ithalat vergilerinin domatesten üretilen ürünlere göre yüksek olduğu durumlarda B Firması GKAİR’den faydalanmak için ilgili gümrük idaresine başvuru yaparak gerekli izni alabilir. Domatesten üretilen yeni ürünler için gerekli ithalat vergileri uygulandıktan sonra işlenmiş bu ürünler Türkiye Gümrük Bölgesinde serbest dolaşıma girebilir.

GKAİR’den faydalanmak için başvuruların gümrük idaresine Tek Pencere Portal Sistemi üzerinden e-başvuru olarak yapılması gerekir. İlgili gümrük idaresi tarafından uygun görülen başvurular için gerekli izin verilir. İzin, sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere verilir. GKAİR’e ilişkin izin süresi, her başvuru için iki yıldır. 4458 sayılı Gümrük Kanunu’na göre gümrük kontrolü altında işleme

izni verilme şartları şunlardır:

- İşlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu,
- Eşyanın işlenmesinden sonra, rejime tabi tutulduğu sıradaki niteliğine veya durumuna dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün olmadığı,
- Rejimin uygulanmasının, ithal eşyasının tabi olduğu menşe ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmayacağı,
- Türkiye'deki benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarını olumsuz etkilemeyen, bir işleme faaliyeti yaratma veya devam ettirme yönündeki ekonomik amaçlara uyulduğu, hâllerde verilir.

Tek Pencere Sistemi gümrük işlemleri ile ilgili bütün belgelerin tek bir yerden temin edilerek ve gümrük işlemlerinin tamamlanmasını sağlayan sistemdir (Görsel 8.2). T.C. Ticaret Bakanlığı ve ilgili diğer kurumlar tarafından ithalat ve ihracatla ilgili gümrük işlemlerinde kullanılan izin, onay ve uygunluk belgelerine ilişkin başvurular Tek Pencere Sistemi üzerinden yapılır. Dış ticarete gümrük işlemlerinde kullanılan Tek Pencere Sisteminin amaçları şunlardır:

Görsel 8.2: Tek Pencere Portal Sistemi

- Gümrük işlemlerinde belge, izin ve onay işlemlerini elektronik ortamda gerçekleştirmek.
- İşlem sürelerini kısaltmak.
- Belgede sahteciliğin önüne geçmek.
- Başvuruları standart hâle getirmek.
- Kullanıcı hatalarını ortadan kaldırmak.
- Kurumlar arası entegrasyonu sağlamak.
- Yapılan kontrollerde etkinliği artırmak.
- Belgelerle ilgili detaylı bilgiye doğrudan erişimi sağlamak.

GKAİR'in gerek dış ticaret işlemleriyle ilgili firmalara gerek ülke ekonomisine çeşitli katkıları bulunmaktadır. GKAİR'in avantajları şu şekildedir:

- İthal edilen işlenmemiş ürün, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi olmandan işlenebilir.
- İlgili ürün işlendikten sonra serbest dolaşıma girebilir.
- İlgili firma açısından vergi indirimi sağlar.
- Ürün, ülke içerisinde işleneceğinden istihdamı artırır.
- Ülkede üretim sektöründe gelişme sağlar.
- Gerekli kurallar ile ülke içindeki üreticileri korur.

8.2. GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Katma değeri yüksek ürün ihracatını artırmak için neler yapılabilir?
2. İndirimli teminatın dış ticaret firmalarına sağladığı yararlar neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

8.2.1. Teminatlar

Gümrük Genel Tebliği'nin (Gümrük Kontrolü Altında İşleme) 2. maddesinin 5. fıkrasında "Rejim kapsamında getirilen eşya için 4458 sayılı Gümrük Kanununun 202 nci maddesi uyarınca teminat alınır." denilmektedir. 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 202. maddesinin 1. fıkrasında ise "Gümrük mevzuatı uyarınca, gümrük vergilerinin ve diğer amme alacaklarının ödenmesini sağlamak üzere bir teminat verilmesi gereken hâllerde, bu teminat söz konusu vergiler ve diğer amme alacakları tutarı kadar yükümlü veya yükümlü olması muhtemel kişi tarafından verilir." denilmektedir. Mevcut düzenlemelere göre dış ticaret firması indirimli teminat uygulamasından yararlanmıyorsa GKİİR'de verilecek teminatlar ithal edilecek ham madde veya malzemenin gümrük vergileri tutarı kadardır.

2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 115. ve 116. maddelerinde teminat aranmayacak ve kısmi teminat uygulanacak hâller belirtilmiştir.

Teminat aranmayacak haller

MADDE 115- (1) Özel hükümler saklı kalmak kaydıyla Kanunun 202 nci maddesi hükmü uyarınca;

- a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, sermayesinin tamamı Devlete ait olan kamu iktisadi kuruluşlarının ve Türkiye'deki yabancı misyon şeflerinin garanti mektupları vermeleri halinde,
- b) Ticari miktar ve mahiyette olmakla beraber Türkiye Gümrük Bölgesinde serbest dolaşıma girecek ve sözlü beyana tabi eşyadan, sevkiyatı düzenli haldeki benzer sevkiyatların bir parçası olmayan ve daha büyük bir nakliyatın bir parçası olup da bağımsız bir taşıyıcı tarafından taşınmayan ve kıymeti sevkiyat ve beyan başına 500 Avro'yu aşmayan eşya için,
- c) Gümrük antrepo rejimi altında fuar ve sergilere konulan veya ithalat vergilerinden muaf olan yahut ihraç edilmek üzere antrepolara konulan eşya için,
- ç) Kanunun 167 nci maddesi hükümleri çerçevesinde serbest dolaşıma girişte sözlü beyan edilecek ticari nitelikte olmayan eşya için,
- d) Yolculara ait eşya ve taşıtların dâhili transit kapsamında naklinde ve bu taşıtların geçici olarak Türkiye'de kaldıkları süre için,
- e) Kanunun 103 üncü maddesi hükmü çerçevesinde teminat aranmak suretiyle antrepo rejimine tabi tutulmuş eşyanın aynı gümrük idaresinin denetimindeki bir gümrük antreposundan diğerine naklinde, teminat aranmaz.

Kısmi teminat uygulanacak haller

MADDE 116- (1) Aşağıda belirtilen hallerde kısmi teminat uygulanır:

- a) Kanunun 80 inci maddesi çerçevesinde dâhilde işleme ve hariçte işleme rejimleri ile ilgili usul ve esaslar hakkında çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararları ile belirlenmiş kısmi teminat uygulamaları hükümleri saklıdır.

- b) Kanunun 98 inci maddesi hükmü uyarınca Kanuna göre aranacak gümrük vergileri ile para cezası ve İthalat Rejimi Kararına göre aranacak fon haklarını korumak üzere antrepo firma izni verilenlerden alınacak teminat tutarlarını belirlemeye ve alınacak teminat tutarını İthalat vergileri tutarının %10'una kadar indirmeye Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakan yetkilidir.
- c) Deniz ve karayolu taşımacılığında global teminat uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Müsteşarlık (Gümrükler Genel Müdürlüğü) yetkilidir.
- ç) Kanunun ekonomik etkili rejimlere ilişkin maddelerinde teminat alınması öngörülen durumlarda, yükümlünün güvenilirliği ve geçmiş performansı dikkate alınarak, belirlenecek teminat tutarını İthalat veya İhracat vergilerinin %10'una kadar indirme konusunda genel düzenleme yapmaya Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

8.2.2. Teminat Çeşitleri

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 205. maddesinde "Gümrük vergileri için kabul edilecek teminatlar ile bunların değerlendirilmesi 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine tabidir." denilmektedir. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 10. maddesinde ise teminat çeşitleri belirtilmiştir.

Madde 10 – Teminat olarak şunlar kabul edilir:

1. Para,
2. (Değişik: 1/7/2022-7417/24 md.) Bankalar tarafından verilen süresiz ve şartsız teminat mektupları ile sigorta şirketleri tarafından verilen süresiz ve şartsız kefalet senetleri,
3. (Değişik: 17/9/2004 – 5234/7 md.) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler (Nominal bedele faiz dâhil edilerek ihraç edilmiş ise bu işlemlerde anaparaya tekabül eden satış değerleri esas alınır.),
4. Hükümetçe belli edilecek Milli esham ve tahvilat "Bu esham ve tahvilat, teminatın kabul edilmesine en yakın borsa cetvelleri üzerinden % 15 noksaniyle değerlendirilir.",
5. (Değişik: 13/6/1963 - 251/1 md.) İlgililer veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresince haciz varakasına müsteniden haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar. Teminat sonradan tamamen veya kısmen değerini kaybeder veya borç miktarı artarsa, teminatın tamamlanması veya yerine başka teminat gösterilmesi istenir. Borçlu verdiği teminatı kısmen veya tamamen aynı değerde başkalarıyla değiştirebilir.

8.2.3. GKİİR Muhasebe Kayıtları

GKİİR kapsamında dış ticaret firmalarının teminat işlemlerinde verilen nakdî teminatlar için 126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI borçlandırılır, nakdî teminat türüne göre 100. KASA HESABI veya 102. BANKALAR HESABI alacaklandırılır. Teminat, firmalar tarafından teminat mektubuyla verilirse nazım hesaplar kullanılır. Ayrıca hazine bonusu veya devlet tahvilıyla teminat verilirse 112. KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI HESABI aynı kayıтта borçlandırılıp alacaklandırılarak tali hesapta izlenebilir veya bu teminat türü için de nazım hesaplar kullanılabilir.

GKİİR kapsamında dış ticaret firmalarının yapacağı ham madde İthalatlarında İthalat gerçekleşene kadar yapılan ödemeler için 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI borçlandırılır, İthalat türüne göre ilgili hesap alacaklandırılır. İthalat gerçekleştiğinde ise 150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI borçlandırılır, 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI alacaklandırılır.

GKİİR kapsamında dış ticaret firmalarının yapacağı makine veya teçhizatlarla ilgili malzeme İthalat gerçekleşene kadar yapılan ödemeler için 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI borçlandırılır, İthalat türüne göre ilgili hesap alacaklandırılır. İthalat gerçekleştiğinde ise 253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI borçlandırılır, 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI alacaklandırılır.

8.1. Örnek

İndirimli teminat uygulamasından yararlanmayan B**A Firmasının GKAİR izni kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 15.03.2023 tarihinde G**C Firmasıyla 60.000,00 ABD doları değerinde peşin ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. Aynı tarihte ham madde bedelinin tamamı Firma tarafından çek ciro edilerek peşin ödenmiştir. İthal edilecek ham madde, Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (işlem gününde 1 ABD doları 18,97 TL'dir.).
2. 17.03.2023 tarihinde yurt dışından ham madde getirilmiş, ithalattan doğan gümrük vergisi 150.000,00 TL olarak hesaplanmış, Firma tarafından vergi için gümrük idaresine teminat mektubu verilmiştir.
3. 20.03.2023 tarihinde ihracat gerçekleştirilmiş, gümrük idaresi tarafından teminat mektubu Firmaya iade edilmiştir.

İstenenler

- Firmanın ciro edilen çek ile ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	15.03.2023 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 159.02.01. G**C Firması 1.138.200,00 101. ALINAN ÇEKLER HESABI 101.02. Yabancı Paralı Alınan Çekler 101.02.02. Dolar 1.138.200,00 İthalat bedelinin çek ciro edilerek peşin ödenmesi kaydı (60.000,00 \$ x 18,97 TL = 1.138.200,00 TL)	1.138.200,00	1.138.200,00
--	17.03.2023 150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI 150.02 Yurt Dışından Alınan İlk Madde ve Malzeme 150.02.03. GKAİR Alımları 1.138.200,00 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 159.02.02. G**C Firması 1.138.200,00 İthalatın gerçekleşmesi kaydı	1.138.200,00	1.138.200,00
--	17.03.2023 952. TEMİNAT MEKTUBUNDAN BORÇLAR HESABI 952.02. GKAİR Teminatlarından Borçlar 953. TEMİNAT MEKTUBUNDAN ALACAKLAR HESABI 953.02. GKAİR Teminatlarından Alacaklar GKAİR teminatının kaydı	150.000,00	150.000,00
--	20.03.2023 953. TEMİNAT MEKTUBUNDAN ALACAKLAR HESABI 953.02. GKAİR Teminatlarından Alacaklar 952. TEMİNAT MEKTUBUNDAN BORÇLAR HESABI 952.02. GKAİR Teminatlarından Borçlar GKAİR teminatının kapatılması kaydı	150.000,00	150.000,00

8.1. SIRA SİZDE

İndirimli teminat uygulamasından yararlanmayan N**D Firmasının GKAIİR izni kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 14.03.2023 tarihinde M**A Firmasıyla 45.000,00 avro değerinde mal karşılığı ödeme şekline göre ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. İthal edilecek ham madde, Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (işlem gününde 1 avro 20,34TL'dir.).
2. 16.03.2023 tarihinde yurt dışından ham madde getirilmiş, ithalattan doğan gümrük vergisi 225.000,00 TL olarak hesaplanmış, Firma tarafından vergi için gümrük idaresine teminat mektubu verilmiştir.
3. 19.03.2023 tarihinde ihracat gerçekleştirilmiş, gümrük idaresi tarafından teminat mektubu Firmaya iade edilmiştir.

İstenenler

- Firmanın mal karşılığı ödeme şekline göre ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleştirilmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

8.2. Örnek

İndirimli teminat uygulamasından yararlanmayan N**C Firmasının GKAIİR izni kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 16.03.2023 tarihinde K**H Firmasıyla 75.000,00 avro değerinde mal karşılığı ödeme şekline göre makine aparatı ithalatı için sözleşme imzalamıştır. İthal edilecek aparat, Firmanın ihraç edeceği makinenin üretiminde kullanılacaktır (işlem gününde 1 avro 20,11 TL'dir.).
2. 18.03.2023 tarihinde yurt dışından makine aparatı getirilmiş, ithalattan doğan gümrük vergisi 275.000,00 TL olarak hesaplanmış, Firma tarafından vergi için gümrük idaresine A**A Bankası B**R Şubesi hesabından nakdî teminat verilmiştir.
3. 23.03.2023 tarihinde ihracat gerçekleştirilmiş, gümrük idaresi tarafından teminat olarak verilen nakit, Firmanın banka hesabına aktarılmıştır.

İstenenler

- Firmanın mal karşılığı ödeme şekline göre makine aparatının ithalatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	16.03.2023 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI 259.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 259.02.05. K**H Firması 1.508.250,00 320. SATICILAR HESABI 320.02. Yurt Dışı Satıcılar Hesabı 320.02.05. K**H Firması Mal karşılığı ödeme şekline göre ithalat kaydı (75.000,00 € x 20,11 TL = 1.508.250,00 TL)	1.508.250,00	1.508.250,00
--	18.03.2023 253. TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI 253.02 Yurt Dışından Alınan Makine Aparatları 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI 259.02. Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları 259.02.05. K**H Firması 1.508.250,00 İthalatın gerçekleşmesi kaydı	1.508.250,00	1.508.250,00
--	18.03.2023 126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI 126.01. Gümrük İdaresi Teminatları 102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 102.01.01. B**R Şubesi 102.01.01.01. TL Hesabı Gümrük teminatının banka hesabından ödenmesi kaydı	275.000,00	275.000,00
--	23.03.2023 102. BANKALAR HESABI 102.01. A**A Bankası 102.01.01. B**R Şubesi 102.01.01.01. TL Hesabı 126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI 126.01. Gümrük İdaresi Teminatları Gümrük teminatının banka hesabına aktarılması kaydı	275.000,00	275.000,00

8.2. SIRA SİZDE

İndirimli teminat uygulamasından yararlanmayan E**D Firmasının GKİİR izni kapsamındaki Mart ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 17.03.2023 tarihinde N**N Firmasıyla 35.000,00 ABD doları değerinde akreditifli ödeme şekline göre makine aparatı ithalatı için sözleşme imzalamıştır. İthal edilecek aparat, Firmanın ihrac edeceği makinenin üretiminde kullanılacaktır (işlem gününde 1 ABD doları 19,42 TL'dir.).
2. 20.03.2023 tarihinde yurt dışından makine aparatı getirilmiş, ithalattan doğan gümrük vergisi 120.000,00 TL olarak hesaplanmış, Firma tarafından vergi için gümrük idaresine nakdi teminat verilmiştir.
3. 25.03.2023 tarihinde ihracat gerçekleştirilmiş, gümrük idaresi tarafından teminat olarak verilen nakit iade edilmiştir.

İstenenler

- Firmanın akreditifli ödeme şekline göre makine aparatı ithalatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

8.1. ETKİNLİK

Tek Pencere Sisteminin amaçları ve gümrük kontrolü altında işleme rejiminin avantajlarıyla ilgili bilgiler aşağıda sıralanmıştır. İlgili işlemi temsil eden rakamı, eşleşen kısım alanına yazınız.

1. Belgelerle ilgili detaylı bilgiye doğrudan erişimi sağlar.
2. İşlem sürelerini kısaltır.
3. Kurumlar arası entegrasyonu sağlar.
4. Ürün ülke içerisinde işleneceği için istihdam artar.
5. İlgili firma açısından vergi indirimi sağlar.
6. İşlem sürelerini kısaltır.
7. Ülkenin üretim sektöründe gelişme sağlar.
8. Gerekli kurallar ile ülke içindeki üreticileri korur.

Tek Pencere Sisteminin Amaçları	Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejiminin Avantajları
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazınız.

1. (...) Gümrük kontrolü altında işleme rejiminde işlenmiş ürün serbest dolaşıma girer.
2. (...) Gümrük kontrolü altında işleme rejiminde izin süresi her başvuru için iki yıldır.
3. (...) Gümrük kontrolü altında işleme rejiminde her eşya için teminat alınması zorunludur.
4. (...) Gümrük kontrolü altında işleme rejimi vergi indirimi sağlamaz.
5. (...) Gümrük kontrolü altında işleme rejimi izni sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere verilir.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

6. Gümrük işlemleri ile ilgili bütün belgeler ..... tek bir yerden temin edilir.
7. Teminat çeşitleri ..... belirtilmiştir.
8. Gümrük kontrolü altında işleme rejiminde ürün, ülke içerisinde işleneceğinden ..... artar.
9. Gümrük kontrolü altında işleme rejimi ..... gelişme sağlar.
10. Gümrük kontrolü altında işleme rejiminde ..... olumsuz etkilenmemelidir.

C) Aşağıdaki soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Dış ticaret firmalarının yapacağı ham madde ithalatlarında ithalat gerçekleşene kadar yapılan ödemeler hangi hesapta izlenir?
A) 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
B) 280. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER
C) 329. DİĞER TİCARİ BORÇLAR
D) 440. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
E) 541. STATÜ YEDEKLERİ
12. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’a göre aşağıdakilerden hangisi teminat olarak kabul edilmez?
A) Devlet iç borçlanma senetleri
B) Gayrimenkuller
C) Kefalet senetleri
D) Hisse senetleri
E) Teminat mektupları
13. Dış ticaret firmalarının teminat işlemlerinde verilen nakdî teminatlar hangi hesapta izlenir?
A) 120. ALICILAR
B) 126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
C) 320. SATICILAR
D) 326. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
E) 381. GİDER TAHAKKUKLARI

14. Aşağıdakilerden hangisi ithalat yapan bir firmanın ithal ettiği bir ürünle ilgili gümrük kontrolü altında işleme rejiminden faydalanmak istemesinin nedenidir?
- A) İhtiyaç duyulan belgelerin daha rahat hazırlanması
B) Devletin gümrük kontrolü altında işleme rejimini teşvik etmesi
C) Bürokratik işlemlerin daha kolay yapılması
D) İthalatın yapıldığı ülkenin gümrük kontrolü altında işleme rejimini zorunlu tutması
E) Gümrük kontrolü altında işleme rejiminin vergi indirimi sağlaması
15. Aşağıdakilerden hangisi gümrük kontrolü altında işleme rejiminin sağladığı avantajlardan değildir?
- A) Sınırlandırmalar yapılarak ülkedeki üreticiler korunur.
B) Üretim sektöründe istihdam artar.
C) Yurt dışından düşük maliyetli işçilik imkânı sağlar.
D) Serbest dolaşıma girişi teşvik eder.
E) Firma açısından vergi indirimi sağlar.

Ç) Aşağıdaki sorunun cevabını defterinize yazınız.

16. İndirimli teminat uygulamasından yararlanmayan A**B Firmasının GKİİR izni kapsamındaki Mayıs ayı işlemleri şöyledir:

1. Firma, 23.05.2023 tarihinde U**A Firmasıyla mal karşılığı ödeme şekline göre 70.000,00 ABD doları değerinde ham madde ithalatı için sözleşme imzalamıştır. İthal edilecek ham madde, Firmanın ihraç edeceği malın üretiminde kullanılacaktır (İşlem gününde 1 ABD doları 19,84 TL'dir.).
2. 30.05.2023 tarihinde yurt dışından ham madde getirilmiş, ithalattan doğan gümrük vergisi 175.000,00 TL olarak hesaplanmış, Firma tarafından vergi için gümrük idaresine hazine bonusu verilmiştir.
3. 05.06.2023 tarihinde ihracat gerçekleştirilmiş ve hazine bonusu, gümrük idaresi tarafından Firmaya iade edilmiştir.

İstenenler

- Firmanın mal karşılığı ödeme şekline göre ham madde alımına ilişkin yevmiye kaydını defterinize yapınız.
- İthalatın gerçekleşmesine ilişkin yevmiye kaydını defterinize yapınız.
- İthalattan doğan verginin teminatına ilişkin yevmiye kaydını defterinize yapınız.
- Teminatın kapatılmasına ilişkin yevmiye kaydını defterinize yapınız.

9. ÖĞRENME BİRİMİ

TRANSİT TİCARET VE MUHASEBE KAYITLARI

KONULAR

- 9.1. TRANSİT TİCARET İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER
- 9.2. TRANSİT TİCARET İLE İLGİLİ MUHASEBE KAYITLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Transit ticaret ile ilgili genel bilgiler
- Transit ticaret ile ilgili muhasebe kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

antrepo, Ba Formu, Bs Formu, döviz alış kuru, döviz satış kuru, kambiyo, alış bedeli, satış bedeli, transit taciri, transit ticaret kârı, transit ticaret

9.1. TRANSİT TİCARET İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Hazırlık Çalışması

Sizce farklı ülkelerdeki kişiler yüz yüze görüşmeden mal alım ve satımını nasıl yapabilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Bir ülkenin kendi topraklarından başka bir ülkeye durmaksızın geçiş **transit** kavramı ile adlandırılır. Uluslararası ticarete alış ve satış işlemleri transit ticaret ile gerçekleştirilmektedir. Bir malın herhangi bir ülkeden satın alınarak başka bir ülkedeki alıcıya satılması işlemi transit ticaretin konusudur (Görsel 9.1). Örneğin Türkiye'deki S**Ö Firmasının Almanya'dan 1.000,00 avro tutarında mal satın alarak Rusya'daki bir alıcıya 1.150,00 avro karşılığında satması işlemi **transit ticarettir**.

Transit ticaret; Türkiye Gümrük Bölgesi sınırları dışından yurt dışına, serbest bölgeye veya antrepoya yapılmaktadır. Serbest bölgedeki veya yurt dışındaki bir firmadan/antrepodan satın alınan eşyanın yine yurt dışında ya da farklı serbest bölgede başka bir alıcıya/antrepoya satılması faaliyetine **transit ticaret** denir. Kısaca bir malı başka bir ülkeden satın alıp Türkiye gümrük sahasına sokmadan başka bir ülkeye satmak transit ticarettir.

Uluslararası ticarete ayrıca transit taşımacılık da yapılmaktadır. Transit taşımacılık, bir ülkeden diğer bir ülkeye gönderilen malların taşıma güzergâhında bulunan üçüncü ülkeler üzerinden geçirilmesi faaliyetidir. Uygulamada transit taşımacılık, transit ticaret işleminden farklıdır. Bu işlemler birbiriyle karıştırılmamalıdır.

Uluslararası ticarete bir işlemin transit ticaret sayılabilmesi için en az üç ayrı gümrük bölgesinin yer alması gerekir. İzmir'de yerleşik Ç**T Firması Irak'taki M**A Firmasında bulunan bir malı, Azerbaycan'da bulunan G**i Firmasına

Görsel 9.1: Finansal maliyetlerin hesaplanması

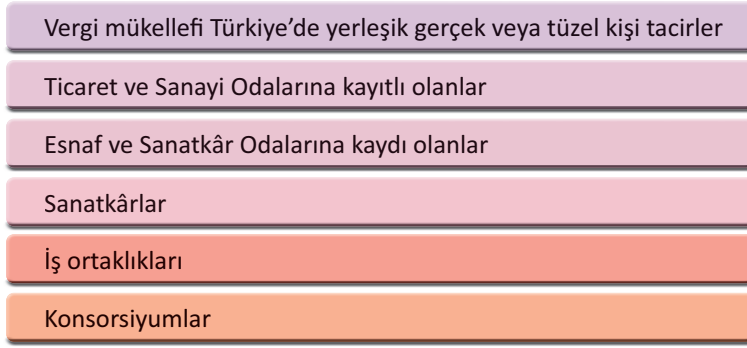
Bilgi Notu

Bir malın bir ülke satıcısından teslim alınıp uluslararası taşıma kurallarına göre üçüncü ülkeler üzerinden geçirilerek başka bir ülke alıcısına teslim edilmesi amacıyla verilen taşıma hizmetine **transit taşımacılık** denir. Örneğin bir firma Almanya'dan teslim aldığı eşyayı, Irak'taki bir alıcıya "Tır Sözleşmesi" ile teslim etmekte ise bu durum transit taşımacılık olarak adlandırılır.

doğrudan satması örneğinde üç gümrük bölgesi bulunmaktadır. Birincisi Türkiye Gümrük Bölgesidir. İkincisi satışa konu olan malın bulunduğu Irak Gümrük Bölgesidir. Mal satışının yapıldığı firmanın bulunduğu Azerbaycan Gümrük Bölgesi de üçüncü gümrük bölgesidir. Sözü edilen üç ayrı gümrük bölgesi için üç ayrı ülke olacak diye düşünülmemelidir. Örneğin transit ticarete konu olan mal, Irak'ta değil de Mersin Serbest Bölgesinde yerleşik bir firmada olsaydı ve oradan da Azerbaycan'a satılsaydı yapılan işlem transit ticaret olarak kabul edilecektir.

Uluslararası anlaşmalarla ticareti yasaklanmış mallar ve T.C. Ticaret Bakanlığının uyguladığı politikalar gereği transit ticaretin yapılmasını uygun görmediği mallar, transit ticarete konu olamaz. Ayrıca ithalatı ve ihracatı yasaklanmış malların da transit ticareti yapılamaz.

Transit ticaret faaliyetinde bulunanlar şu şekilde sıralanabilir (Şekil 9.1):

Şekil 9.1: Transit ticaret faaliyeti yapanlar

Transit Ticaretin İşleyişi: Transit ticaret işlemleri, gümrük mevzuatında yer alan transit rejimi kurallarına göre yürütülür. Transit rejimde satın alınan malın teslimi, Türkiye üzerinden transit olarak başka bir ülkedeki alıcısına yapılmaktadır. Ayrıca söz konusu mal, Türkiye üzerinden geçmeden de başka bir ülkedeki alıcısına teslim edilebilmektedir.

Transit ticaretin işleyişi Şema 9.1'de gösterildiği gibi açıklanır:

Şema 9.1: Transit ticaretin işleyişi

Birinci işlem, transit ticarete konu olan mal, Türkiye'deki transit taciri firma tarafından yurt dışı satıcı olan Rusya'daki firmadan fatura ile satın alınır. Yurt dışı alıcı olan Almanya'daki firmaya fatura ile satılır. Türkiye'deki firmanın lehine bir fark bedeli oluşur. Transit ticaretten elde edilen bu fark bedeli, transit tacirinin kârıdır.

İkinci işlem; transit ticarete konu olan mal, Türkiye'deki transit taciri firma tarafından yurt dışı satıcı olan Rusya'daki firmadan fatura ile satın alınır. Satın alınan mal, Türkiye'deki gümrüğe getirilir. Bu mal serbest dolaşıma girmeden Türkiye gümrüğünde ya da antrepoda yurt içi alıcı firmaya veya Almanya'daki yurt dışı alıcı firmaya fatura ile satılır. Yurt içi firma bu malı antrepoda satın aldıktan sonra Türkiye'ye giriş yapmak isterse transit mal, ithalat rejimine tabi tutulur.

Bilgi Notu

Transit ticaret faaliyetinde bulunan, vergi numarasına sahip, Türkiye'de yerleşik gerçek veya tüzel kişi tacirlere, esnaf ve sanatkâr odalarına kayıtlı olup üretim faaliyetinde bulunan esnaf ve sanatkârlara, iş ortaklıkları ve konsorsiyumlara **transit taciri** adı verilir.

Transit Ticaretin Özellikleri: Transit ticaretin özellikleri Şekil 9.2'de gösterilmektedir.

- Transit ticaret, ödeme şekli değil; bir ticaret şekli olarak belirtilmektedir.
- Gerçekte bir ithalat ve ihracat işlemi olmadığından gümrük beyannamesi düzenlenmemektedir.
- Transit ticaret işlemlerinde vergi, resim ve harç istisnası uygulanmaktadır.
- Tüm ödeme şekillerine göre transit ticaret yapılabilir.

Şekil 9.2: Transit ticaretin özellikleri

Transit Ticaret Süreci: Transit ticaretin işleyiş süreci ile ilgili bilgiler şunlardır:

- Transit ticarete geçiş yapacak firmalar, taleplerini Türkiye'deki Gümrük Bölgesine giren malları için gümrük idaresine Transit Ticaret Beyannamesi ile bildirmelidir.
- İthalat ve ihracatta transit ticarete konu olan mallarla ilgili vergi, resim, harç ve fon tahsil edilmemelidir.
- Gümrük idarelerince verilen izinle malların Türkiye gümrük hattını geçerek işçilik işlemi için antrepolara alınması fiilî ithal hükmünde sayılmamalıdır.
- Uluslararası anlaşmalarla ticareti yasaklanmış mallar ve dış ticaret yapılması yasaklanmış ülkelerle transit ticaret yapılmamalıdır.
- Transit ticaret yapmak isteyen firma, satıcıdan fatura alır. Malı satın alan firmaya iki nüsha olarak düzenlenen fatura gönderilmelidir.
- Transit ticarete konu olan malın alış faturası ile satış faturası arasındaki fark, firma kârı olarak beyan edilmelidir.
- Transit ticarete konu olan malın geçişi sırasında kaç ülke varsa o ülkeler için gerekli izinler alınmalıdır.

Transit Ticarete Kambiyo İşlemleri: Transit ticarete para transferi ile ilgili işlemler ticari bankalar aracılığıyla gerçekleştirilir. Transit ticaret alış faturasının düzenlenmesinde ve fatura bedellerinin ödenmesinde ithalat kambiyo hükümleri geçerlidir. Satış faturası işlemlerinde ve transit ticaret satış hasılatının tahsilinde ihracat kambiyo hükümleri uygulanır.

Transit ticaret alış faturaları düzenlenirken döviz satış kuru dikkate alınır. Döviz alış kuruyla da satış faturaları düzenlenir. Transit ticarete satış bedelinin tasarrufu serbesttir.

Transit Ticarete Ba ve Bs Formları: Transit ticarete malların satışı fatura ile belgelenir. Transit ticarete konu olan mal ile ilgili düzenlenen Gümrük Çıkış Beyannamesi (GÇB), mallara ilişkin farklı kodlu formlarla düzenlenir. Bu formlar şunlardır:

- **Ba Formu**, mal ve hizmet alımlarına ilişkin bildirim formudur.
- **Bs Formu**, mal ve hizmet satışlarına ilişkin bildirim formudur.

Bilgi Notu

Transit tacirinin malı temin ettiği asıl satıcıya yaptığı mal bedeli ödemesine **alış bedeli**, transit tacirinin malın nihai alıcısından tahsil ettiği mal tutarına **satış bedeli** denir.

9.1. ETKİNLİK

1. Aşağıda verilen kavramların tanımlarını karşılarında yer alan boş alana yazınız.

Transit ticaret	
Transit ticarete konu olan mal	
Ba Formu	
Bs Formu	
Transit ticaret kârı	

2. Transit ticaretteki vergilerle ilgili araştırma yapınız. Edindiğiniz bilgileri noktalı alanlara yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9.2. TRANSİT TİCARET İLE İLGİLİ MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışması

Türkiye’de vergi mükellefi olan firmalar dış ticaret işlemlerini hangi yollarla takip edebilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

İhracat yönetmeliğine göre yurt dışındaki veya serbest bölgedeki bir firmadan ya da antrepodan satın alınan mal, Türkiye üzerinden transit olarak satılabilir. Ayrıca ilgili mal, doğrudan doğruya yurt dışındaki veya serbest bölgedeki bir firmaya/antrepoya da satılabilir.

Transit ticarete konu olan malların muhasebe kayıtları iki şekilde gösterilir (Şekil 9.3):

Yurt dışındaki bir ülkeden, serbest bölgeden veya antrepodan satın alınarak

Başka bir ülkeye, serbest bölgeye veya antrepoya satılarak

Şekil 9.3: Transit ticaret muhasebe kayıtları

Muhasebe işlemleri açısından yurt dışından fatura ile alınan transit ticarete konu olan mal için alış faturası, satılan malda da satış faturası düzenlenir.

Transit Ticarete Mal Alışı Muhasebe Kaydı: Transit ticarete mal alışı 157. DİĞER STOKLAR HESABI ile takip edilir. Antrepodaki mallar yardımcı hesabıyla yevmiye defterinin borçlu kısmına kaydedilir. Yoldaki mallar yardımcı hesabıyla yevmiye defterinin alacak kısmına yazılır.

9.1. Örnek

01.03.2023 tarihinde Türkiye'deki S**Ö Firması 100.000,00 ABD doları fatura bedelli ticari malları transit ticaret kapsamında, ABD'deki I**P Firmasından Kazakistan'daki E**P Firmasına satmak amacıyla satın almıştır (işlem gününde 1 ABD doları 18,50 TL'dir.).

İstenen

01.03.2023 tarihli transit ticaret mal alışına ilişkin yevmiye kaydını yapınız

01.03.2023		BORÇ	ALACAK
157. DİĞER STOKLAR HESABI		1.850.000,00	
157.01. Antrepodaki Mallar			1.850.000,00
	157. DİĞER STOKLAR HESABI		
	157.02. Yoldaki Mallar		
Transit ticaret mal alışı kaydı (Mal Bedeli: 100.000,00 \$ x 18,50 TL = 1.850.000,00 TL)			

9.1. SIRA SİZDE

11.10.2023 tarihinde Türkiye'deki R**A Firması 80.000,00 ABD doları fatura bedelli ticari malları transit ticaret kapsamında, Kanada'daki B**P Firmasından Azerbaycan'daki G**Ö Firmasına satmak amacıyla satın almıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 27,70 TL'dir.).

İstenen

11.10.2023 tarihli transit ticaret mal alışına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Transit Ticarete Mal Satışı Muhasebe Kaydı: Transit ticarete mal satışı 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI ile takip edilir. Mal satış faaliyetlerinden doğan tutarlar 102. BANKALAR HESABI yevmiye defterinin borçlu kısmına kaydedilir. 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI ise yevmiye defterinin alacak kısmına yazılır.

9.2. Örnek

05.05.2023 tarihinde Türkiye'deki S**Ö Firması transit ticaret kapsamında, ABD'deki I**P Firmasından satın aldığı ticari malları Kazakistan'daki E**P Firmasına 120.000,00 ABD doları tutarındaki fatura bedeli ile satmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 19,50 TL'dir.). Mal bedeli, S**Ö Firmasının A**A Bankasındaki hesabına yatırılmıştır.

İstenen

05.05.2023 tarihli transit ticaret mal satışına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	05.05.2023	BORÇ	ALACAK
--			
102. BANKALAR HESABI		2.340.000,00	
102.01. A**A Bankası			
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		2.340.000,00
	601.01. Mal Satışları		
Transit ticaret mal satışı kaydı			
(Mal Bedeli: 120.000,00 \$ x 19,50 TL = 2.340.000,00 TL)			

9.2. SIRA SİZDE

15.12.2023 tarihinde Türkiye'deki R**A Firması transit ticaret kapsamında, Kanada'daki B**P Firmasından satın aldığı ticari malları Azerbaycan'daki G**Ö Firmasına 100.000,00 ABD doları tutarındaki fatura bedeli ile satmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 31,40 TL'dir.). Mal bedeli, R**A Firmasının N**Y Bankasındaki hesabına yatırılmıştır.

İstenen

15.12.2023 tarihli transit ticaret mal alışına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.

1. (...) Malların bir ülkeden başka bir ülkeye durmaksızın geçişi transit kavramı olarak tanımlanır.
2. (...) Yurt dışından fatura ile alınan transit ticarete konu olan malın muhasebe işlemleri için satış faturası düzenlenir.
3. (...) Uluslararası ticarete transit ticaretin konusunu mal alım ve satış işlemleri oluşturmaktadır.
4. (...) Yurt dışına fatura ile satılan transit ticarete konu olan malın muhasebe işlemleri için alış faturası düzenlenir.
5. (...) İthalatı ve ihracatı yasaklanmış malların transit ticareti yapılabilir.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

6. Mal ve hizmet alımlarına ilişkin bildirim formuna ..... adı verilir.
7. Transit ticarete para transferi ile ilgili işlemlerin ..... tarafından yapılması zorunludur.
8. Mal ve hizmet satışlarına ilişkin bildirim formuna ..... adı verilir.
9. Transit ticaret alış faturaları düzenlenirken ..... uygulanır.
10. Transit ticaret satış faturaları düzenlenirken ..... uygulanır.
11. Uluslararası ticarete bir işlemin transit ticaret sayılabilmesi için en az ..... ayrı gümrük bölgesi bulunmalıdır.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

12. Aşağıdakilerden hangisi transit ticarete mal alımı işlemleriyle ilgili muhasebe kayıtlarında kullanılan hesaptır?
A) 102. BANKALAR
B) 153. TİCARİ MALLAR
C) 157. DİĞER STOKLAR
D) 380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
E) 602. DİĞER GELİRLER
13. Aşağıdakilerden hangisi transit ticarete konu olan malla ilgili farklı kodlu formlarla düzenlenen belgedir?
A) Gümrük Çıkış Beyannamesi
B) Ba Formu
C) Bs Formu
D) Satış faturası
E) Alış faturası
14. Aşağıdakilerden hangisi transit ticaret yapanlardan biri değildir?
A) Şirket   B) Çiftçi   C) Tacir   D) Esnaf   E) Gümrük memuru

15. Aşağıdaki muhasebe hesaplarından hangisi transit ticarete konu olan malın satış tutarının firmanın bankadaki hesabına gelmesi durumunda alacaklandırılır?

- A) 100. KASA
- B) 102. BANKALAR
- C) 153. TİCARİ MALLAR
- D) 601. YURT DIŞI SATIŞLAR
- E) 602. DİĞER GELİRLER

Ç) Aşağıdaki soruların cevaplarını ilgili alana yazınız.

16. 02.04.2023 tarihinde Türkiye'deki Ç**T Firması 150.000,00 ABD doları fatura bedelli ticari malları transit ticaret kapsamında, ABD'deki A**E Firmasından Kırgızistan'daki G**İ Firmasına satmak amacıyla satın almıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 19,20 TL'dir.).

İstenen

02.04.2023 tarihli transit ticaret mal alışına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	/ /		
	/ /		

17. 25.07.2023 tarihinde Türkiye'deki Ç**T Firması transit ticaret kapsamında, ABD'deki A**E Firmasından satın aldığı ticari malları Kırgızistan'daki G**İ Firmasına 120.00,00 ABD doları tutarındaki fatura bedeli ile satmıştır (İşlem gününde 1 ABD doları 26,97 TL'dir.). Mal bedeli, Ç**T Firmasının A**A Bankasındaki hesabına yatırılmıştır.

İstenen

25.07.2023 tarihli transit ticaret mal satışına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	/ /		
	/ /		

18. Transit ticaretin özellikleri nelerdir?

.....
.....

19. Transit ticaret süreçleri nelerdir?

.....
.....

ÖĞRENME BİRİMİ

SERBEST BÖLGE FAALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

KONULAR

- 10.1. SERBEST BÖLGE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER
- 10.2. SERBEST BÖLGE İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Serbest bölge ile ilgili genel bilgiler
- Serbest bölge işlemlerinin muhasebeleştirilmesi işlemleri

TEMEL KAVRAMLAR

faaliyet ruhsatı, işletici, firma kazancı, kullanıcı, özel hesap ücreti, serbest bölge, vergi

10.1. SERBEST BÖLGE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Hazırlık Çalışmaları

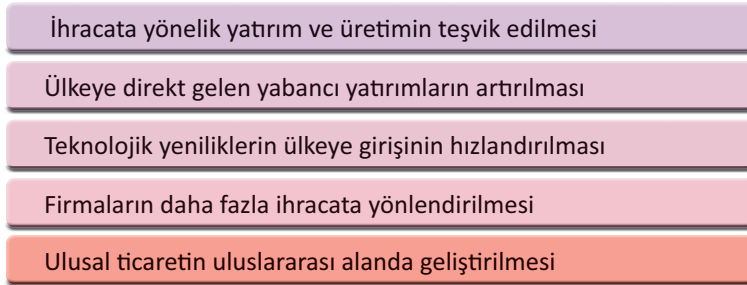
1. Türkiye’de bulunan serbest bölgelerin kuruluş yerlerinin belirlenmesinde neler önemli olabilir?
2. Son teknolojiye sahip bir cihazın ülkeye getirilmesine ilişkin zorluklar neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Serbest bölgeler; genellikle ülke ihracatını artırmaya yönelik sınai ve ticari faaliyetler için geniş teşvik ve avantajların sunulduğu, ülkenin siyasi sınırları içinde olmasına rağmen gümrük sınırları dışında konumlandırılan alanlardır. Serbest bölgeler; vergi, tarife, kota gibi olağan ticaret engellerinin ortadan kaldırılarak bürokratik şartların kolaylaştırıldığı özel ekonomi bölgeleridir.

Serbest bölgeler; ticari, mali, ekonomik alanlarda geçerli olan hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için ülkenin diğer bölgelerine oranla daha geniş teşviklerin tanındığı, fiziki olarak da ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler şeklinde ifade edilir. Serbest bölgelerde genellikle yerleşim yasaktır. Serbest bölgeler; çoğunlukla uluslararası transit yollar veya gelişmiş kara, demir, hava ve deniz ulaşım yolları üzerinde kurulur.

Uygulama şekillerine göre serbest bölgeler için kullanılan isimler farklılık gösterebilir. Serbest bölgeler; gümrüksüz bölge, serbest üretim bölgesi, dış ticaret bölgesi, serbest ekonomik bölge veya serbest liman gibi farklı isimlerle de kullanılmaktadır.

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu çerçevesinde ekonomik gelişime katkı sağlanması, yatırım ve üretimlerin en üst noktalara çıkarılması amacıyla Türkiye’de serbest bölge uygulamaları bulunmaktadır. Türkiye’de bulunan serbest bölgeler, T.C. Ticaret Bakanlığı bünyesinde ilgili mevzuatlar kapsamında faaliyet göstermektedir. Türkiye’de serbest bölgelerinin kurulmasında gözetilen temel amaçlar şunlardır (Şekil 10.1):

Şekil 10.1: Türkiye’de serbest bölgelerin kurulma amaçları

Serbest bölgeler, yabancı sermaye ve yeni teknolojilerin daha kolay bir şekilde ülkeye getirilmesine katkı sağlamaktadır. Ayrıca bu bölgeler; sanayicilerin ihtiyaç duydukları bazı ham madde ve ara mallara kolay bir şekilde ulaşarak kısa sürede ihtiyaçlarını temin etmelerine imkân sağlar. Serbest bölgelere sunulan

teşvik ve avantajlarla düşük maliyetlerle üretim gerçekleştirilerek daha düşük fiyatlar ile ihracat yapılması söz konusu olmaktadır. Türkiye dışından gelen malların transit olarak diğer ülkelere satımı da serbest bölgeler aracılığı ile sağlanabilmektedir.

Yüksek Planlama Kurulu tarafından serbest bölgelerde uygun görülen her türlü sınai, ticari ve hizmetle ilgili faaliyetler yapılabilir. Serbest bölgelerde alım-satım, üretim, bankacılık, sigortacılık, bakım-onarım, montaj-demontaj, depo işletmeciliği, iş yeri kiralama gibi pek çok alanda faaliyet gösterilebilir. Üretimde kullanılan ham madde ve ara malların alımı, üretilen malların satışı, markalanması, ambalajlanması, etiketlenmesi ve sergilenmesi yapılabilir. Serbest bölgelerde faaliyette bulunabilmek için öncelikle **faaliyet ruhsatı** alınması gerekir. Faaliyet ruhsatları, Serbest Bölgeler Yurt Dışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü tarafından verilmektedir. Eşyanın serbest bölgeden Türkiye Gümrük Bölgesinin başka bir yerine getirilmesi veya serbest bölgeye geri getirilmesi ya da bir gümrük rejimine tabi tutulması hâlinde Türkiye Gümrük Bölgesinin başka bir yerinden serbest bölgelere ihracat beyannamesi kapsamında gönderilen eşyalar için **Serbest Bölge İşlem Formu** düzenlenir.

Kuruluş biçimleri itibarıyla serbest bölgeler şu şekilde sınıflandırılır (Şema 10.1):

Şema 10.1: Kuruluş biçimleri itibarıyla serbest bölgeler

10.1.1. Serbest Bölgelerin Sunduğu Avantajlar

Serbest bölgelerin sağladığı bazı avantajlar şu şekilde sıralanabilir:

Üreticiler İçin Sunulan Vergi Avantajları: Avrupa Birliği üyeliğinin gerçekleşeceği yılın vergileme dönemi sonuna kadar serbest bölgelerde faaliyet gösteren üreticiler, bölgede gerçekleştirdikleri imalatlara ilişkin elde ettikleri kazançlarına ilişkin gelir veya kurumlar vergisinden muaftır. Bu muafiyetten yararlanmak için serbest bölgedeki üreticilerin üretim konulu bir faaliyet ruhsatına sahip olması ve bu ruhsat doğrultusunda imalat gerçekleştirmesi gerekir. Serbest bölgelerde ürettikleri ürünlerin FOB bedelinin en az % 85'ini yurt dışına ihraç eden serbest bölge kullanıcıları, istihdam edilen personellere ait ücretlerde gelir vergisi kesintisi yapmaz. Gelir vergisine ilişkin sunulan bu muafiyet, firmaların işçilik ve üretim maliyetlerine önemli bir avantaj sağlamaktadır. Ayrıca üretim faaliyetinde bulunan serbest bölge kullanıcılarının serbest bölgelerde gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili olarak yapılan işlemleri ve düzenlenen kâğıtları damga vergisi ve harçlardan müstesnadır.

Gümrük Vergisi Prosedüründen Arındırılmış Ticari Faaliyette Bulunma İmkânı: Serbest bölgeye getirilen Türkiye veya AB menşeli ya da buralarda serbest dolaşımda bulunan malların, serbest dolaşımda bulunma statüsü değişmediğinden Türkiye'ye veya AB üyesi ülkelere girişinde gümrük vergisi ödenmez. Ayrıca üçüncü ülke menşeli malların serbest bölgeye girişi sırasında ve bu malların Türkiye veya AB üyesi ülkeler dışındaki üçüncü ülkelere gönderilmesinde gümrük vergisi ödenmez. Ancak serbest bölgeden Türkiye'ye veya AB üyesi ülkelere gönderilen serbest dolaşım durumunda olmayan üçüncü ülke menşeli mallar için Ortak Gümrük Tarifesi'ne göre gümrük vergisi ödemesi yapılmalıdır.

Kâr Transferi İmkânı: Serbest bölge faaliyetlerinden elde edilen kazanç ve gelirler, herhangi bir izin gerektirmeden Türkiye'ye veya yurt dışına serbestçe transfer edilebilir.

Ticaret Kolaylığı İmkânı: Serbest bölgeler ile Türkiye'nin diğer yerleri arasında yapılan ticaret için dış ticaret rejimi hükümleri geçerlidir. Serbest bölgeden Türkiye'ye satılan mallar ithalat rejimine tabi olup Türkiye'den serbest bölgeye satılan mallar ihracat rejimine tabi tutulur. Serbest bölge kullanıcıları Türkiye'den ihraç fiyatına (KDV'siz) mal ve hizmet satın alabilir. Ancak serbest bölgelerden diğer ülkelere veya diğer serbest bölgelere yapılan ticarete dış ticaret rejimi hükümleri geçerli değildir. Ayrıca bölgelerde sarf malzemelerin kısa sürede temin edilebilmesi için 5000,00 ABD doları tutarında veya bu tutar karşılığı Türk lirasını geçmeyen Türkiye mahreçli mallar, isteğe bağlı olarak ihracat işlemine tabi tutulmadan temin edilebilir.

AB ve Gümrük Birliği Kriterlerinin Gereklettiği Serbest Dolaşım Belgelerinin Temini İmkânı: Serbest bölgeler Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin bir parçası kabul edilmektedir. Bu nedenle serbest bölgelerden Türkiye veya AB menşeli ürünler ile Türkiye'de serbest dolaşıma sahip ürünlerin A.TR Belgesi düzenlenerek AB'ye gönderilmesi mümkündür. Üçüncü ülke menşeli ürünler ise Ortak Gümrük Tarifesi'nde belirtilen oranlara göre Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğüne gümrük vergisi ödemesi yapılarak serbest dolaşıma geçirilebilir. Üçüncü ülke menşeli bu ürünler serbest dolaşıma geçirildikten sonra A.TR Belgesi düzenlenerek AB'ye gönderilebilir.

Gerçekçi Bir Enflasyon Muhasebesi İmkânı: Serbest bölgelerdeki faaliyetlerle ilgili her türlü ödeme dövizle yapılır.

Eşitlik İlkesi: Serbest bölgelerde sunulan teşvik ve avantajlardan yerli ve yabancı tüm firmalar eşit oranda yararlanma hakkına sahiptir. Ayrıca işleticilere ve kullanıcılara yatırım ve üretim için vergi dışı teşvikler de sunulmaktadır.

Orta ve Uzun Vadede Geleceği Planlayabilme İmkânı: Serbest bölgelerde uzun ve orta vadelere kiracı, yatırımcı veya kullanıcı firma olma imkânı sunulmakta ve kullanım durumuna uygun olarak faaliyet ruhsatı düzenlenmektedir (Tablo 10.1).

Tablo 10.1: Serbest Bölgeleri Uzun ve Orta Vadede Kullanma İmkânı

SERBEST BÖLGE FİRMASI	FAALİYET RUHSAT SÜRESİ (YIL)
Hazır iş yeri kiralayan kiracı veya kullanıcı firmalar	15
Hazır iş yeri kiralayan üretici, kiracı veya kullanıcı firmalar	20
Kendi iş yerini inşa eden yatırımcı veya kullanıcı firmalar	30
Kendi iş yerini inşa eden üretici, yatırımcı veya kullanıcı firmalar	45

Yatırımcı kullanıcılar Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan arazi, arsa ve binaları kiralayabilir veya bunlar üzerinde 49 yıla kadar irtifak hakkı kullanabilir.

Zaman Kısıtlaması Bulunmaması: Serbest bölgede mallar herhangi bir süre kısıtlaması olmaksızın kalabilmektedir.

Pazar İhtiyaçlarına ve Şartlarına Göre Serbestçe Belirlenecek Ticari Faaliyet İmkânı: Gümrük ve kambiyo mükellefiyetlerine dair mevzuat hükümleri ile üretici firmaların talepleri hariç olmak üzere fiyat, kalite ve standartlarla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarına verilen yetkiler serbest bölgelerde geçerli değildir.

Tedarik Zinciri İmkânlarından Yararlanma Kolaylığı: Serbest bölgeler, özellikle ihracata dönük üretim yapan firmalara ara malı ve ham madde temininde dünya fiyatları ve şartlarıyla tedarik sağlama imkânı sunar.

Yerli ve Yabancı Tüm Pazarlara Erişim İmkânı: Serbest bölge ile diğer ülkeler arasında yapılacak ticarete dair herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Serbest bölgelerden yurt içine mal satışı yapılmasına ilişkin (tüketim malları ve riskli mallar dışında) herhangi bir kısıtlama getirilmemiştir.

Azaltılmış Bürokratik Prosedür ve Dinamik İşletme Yönetimi: Başvuru ve faaliyet sürecine ilişkin tüm bürokratik işlemler azaltılmıştır. Serbest bölgeler özel sektör şirketlerince işletilmektedir.

Stratejik Avantaja Sahip Olma: Türkiye’de bulunan serbest bölgeler; AB ve Orta Doğu pazarlarına, Akdeniz, Ege ve Karadeniz’deki büyük limanlara, uluslararası havaalanlarına, kara yolu ağlarına, kültür, turizm ve eğlence merkezlerine yakın konumlandırılmıştır.

Her Türü Ticari ve Sınai Faaliyete Uygun ve Ucuz Altyapı İmkânı: Serbest bölgelerin altyapısı gelişmiş ülkelerdeki örnekleri ile benzer standartlarda oluşturulmuştur.

10.1.2. Türkiye’deki Serbest Bölgeler

Türkiye’de serbest bölgelerin kurulmasına yönelik ilk çalışmalar, 19. yüzyılda Osmanlı Devleti’nde başlamıştır. Fakat en somut ve kalıcı adımlar, 1980’li yıllarda ihracata dönük sanayileşme politikasının benimsenmesi ile atılmıştır. Bu kapsamda 1985 yılında yürürlüğe giren 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu, hâlihazırda Türkiye’deki serbest bölge faaliyetlerine yönelik temel yasal dayanağı oluşturmaktadır. 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu’nun yürürlüğe girmesini takiben 1987 yılında Mersin ve Antalya serbest bölgelerinin kurulmasıyla ilk serbest bölge uygulamaları hayata geçirilmiştir. 2023 yılı itibarıyla Türkiye’deki aktif serbest bölge sayısı 18’dir (Görsel 10.1, Tablo 10.2).

Görsel 10.1: Türkiye’deki serbest bölgeler

Tablo 10.2: Türkiye'deki Serbest Bölgeler ile İlgili Genel Bilgiler

SIRA No.	SERBEST BÖLGELERİN ADLARI	KURULUŞ YILI	ALAN (M ²)	HİZMET VEREN GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ
1	Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi	1992	4.600.000	Yumurtalık Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
2	Antalya Serbest Bölgesi	1985	782.482	Antalya Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
3	Avrupa Serbest Bölgesi	1996	2.000.000	Avrupa Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
4	Bursa Serbest Bölgesi	2000	908.000	Gemlik Gümrük Müdürlüğü
5	Denizli Serbest Bölgesi	2000	540.000	Denizli Gümrük Müdürlüğü
6	Ege Serbest Bölgesi	1987	2.500.000	Ege Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
7	Gaziantep Serbest Bölgesi	1998	1.136.994	Gaziantep Gümrük Müdürlüğü
8	İstanbul Atatürk Havalimanı Serbest Bölgesi	1990	184.689	Atatürk Havalimanı Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
9	İstanbul Endüstri ve Ticaret Serbest Bölgesi	1992	540.000	İstanbul Deri Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
10	İstanbul Trakya Serbest Bölgesi	1990	387.500	Trakya Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
11	İzmir Serbest Bölgesi	1997	1.620.000	İzmir Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
12	Kayseri Serbest Bölgesi	1997	6.905.000	Kayseri Gümrük Müdürlüğü
13	Kocaeli Serbest Bölgesi	2000	798.000	İzmit Gümrük Müdürlüğü
14	Mersin Serbest Bölgesi	1985	836.000	Mersin Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
15	Rize Serbest Bölgesi	1997	85.000	Rize Gümrük Müdürlüğü
16	Samsun Serbest Bölgesi	1995	73.150	Samsun Gümrük Müdürlüğü
17	Trabzon Serbest Bölgesi	1990	38.000	Trabzon Gümrük Müdürlüğü
18	TÜBİTAK-MAM Teknoloji Serbest Bölgesi	1999	362.700	Gebze Gümrük Müdürlüğü

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu; Türkiye’de uluslararası ticaretin geliştirilmesi amacıyla serbest bölgelerin kurulması, yer ve sınırlarıyla faaliyet konularının belirlenmesi, işletilmesi, yönetimi, yapı ve tesislerin teşkiline ilişkin hususları düzenler. 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu’nda işletici, kullanıcı ve döviz tanımlarına yer verilmektedir.

İşletici: Serbest bölgeyi işleten kamu kurum ve kuruluşunu, yerli ve yabancı gerçek veya tüzel kişileri ifade eder.

Kullanıcı: Faaliyet ruhsatı alan ve bölgede belli bir iş yeri bulunan gerçek veya tüzel kişiyi temsil etmektedir.

Döviz: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından konvertibl sayılan paralar veya ödemeyi sağlayan her nevi hesap ve belgeleri ifade eder.

Serbest bölgede arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi ve kurulması ile ilgili diğer tüm izinler ve ruhsatlar bölge müdürlüğü tarafından verilerek denetlenir. Serbest bölgelere giriş ve çıkış noktaları gümrük idareleri tarafından denetlenir. Serbest bölgelere giriş veya çıkış yapan kişiler ve araçlar gümrük idaresi tarafından kontrol edilir.

Serbest bölgeye giriş ve çıkışlar “Giriş İzin Belgesi”, “Görev Kartı” ve “Araç Giriş Kartı” aracılığıyla yapılır. Bu kartların verildiği kişilerin listesi ilgili emniyet ve gümrük birimlerine de iletilir. Devamlılık arz etmeyen günlük giriş ve çıkışlarda ise “Özel İzin Belgesi” ve “Ziyaretçi Araç Giriş Kartı” kullanılır.

Türkiye’de serbest bölgelere yapılan mal satışları ihracat rejimine tabidir. Serbest bölgelerden Türkiye’ye gönderilen mallar ise ithalat rejimine tabi kabul edilir. Ancak serbest bölgeler ile diğer serbest bölgeler arasında veya diğer ülkeler arasında gerçekleşen ticaret işlemleri dış ticaret rejimine tabi sayılmaz. Bu nedenle diğer serbest bölgelerle veya diğer ülkelerle gerçekleşen mal alım ve satımları için gümrük vergisi ve KDV uygulanmaz.

Serbest bölgeye girişi yasak olan veya özel düzenleme şartlarına uygunluk gerektiren eşyalar şu şekilde sıralanabilir:

- Ateşli silahlar ve bunlara ait mühimmat, radyoaktif maddelerin tehlikeli ve zehirli atıkları
- Parlayıcı, patlayıcı, yanıcı, yanmayı artırıcı veya bir arada bulunduğu takdirde tehlike arz eden maddeler
- Serbest bölgelere giriş ve çıkışı için T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından izin gereken uyuşturucu maddeler ve bunlarla ilgili kimyasal maddeler

10.1. ETKİNLİK

1. Türkiye’de kurulan serbest bölgeleri hava ve deniz limanlarına yakınlık açısından gruplandırarak defterinize yazınız.
2. Aşağıda verilen ifadeleri serbest bölgelere ilişkin amaçlar ve avantajlar olarak gruplandırarak tablonun sağındaki ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

İFADELER	AMAÇLAR	AVANTAJLAR
Vergi ve harç muafiyeti		
İhracata yönelik yatırım ve üretimin teşvik edilmesi		
Tedarik zinciri olanaklarından faydalanılması		
Ülkeye doğrudan gelen yabancı yatırımların artırılması		
Ulusal ve uluslararası pazarlara erişim		
Azaltılmış bürokrasi		
Teknolojik yeniliklerin ülkeye girişinin hızlandırılması		
Firmaların daha fazla ihracata yönlendirilmesi		
Kâr transferi		
Ulusal ticaretin uluslararası alanda geliştirilmesi		
Stratejik konum avantajı		
Ucuz altyapı olanağı		
Gümrük vergisi muafiyeti		
Ticaret kolaylığı		

10.2. SERBEST BÖLGE İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

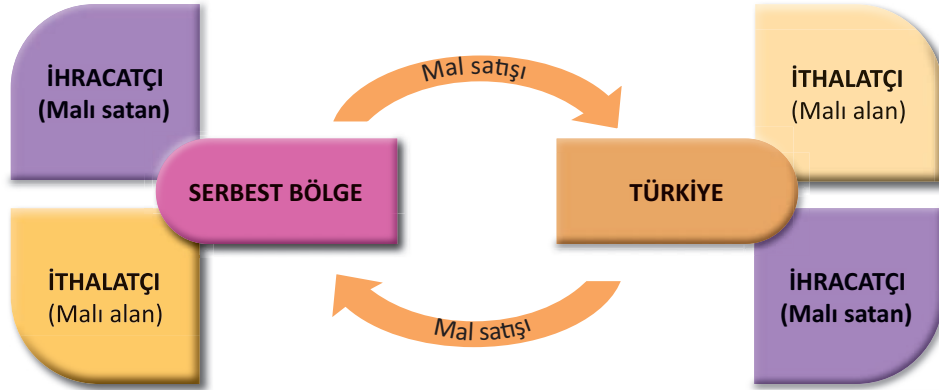

Hazırlık Çalışmaları

1. Mal alım ve satımına dair muhasebe kayıtlarında hangi hesaplar kullanılabilir?
2. Ticari bir firma tarafından ne tür vergiler ödenmesi gerekebilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Serbest bölgelerden Türkiye'ye Türkiye'den de serbest bölgeye mal ve hizmet alım satımı gerçekleşebilir. Ayrıca Türkiye'deki bir serbest bölgeden diğer serbest bölgelere veya diğer ülkelere de mal satışı yapılabilir. Diğer serbest bölge veya ülkelere mal ve hizmet alışı da gerçekleştirilebilir.

Türkiye'den serbest bölgeye mal gönderilmesi durumunda Türkiye'deki satıcı firma ihracatçı, serbest bölgedeki alıcı firma ise ithalatçı konumundadır. Serbest bölgeden Türkiye'ye mal satışı yapılması durumunda ise Türkiye'deki alıcı firma ithalatçı, serbest bölgedeki satıcı firma ise ihracatçı konumundadır (Şema 10.2).

Şema 10.2: Türkiye ile serbest bölge arasında mal alım ve satımına ilişkin firmaların durumu

10.2.1. Serbest Bölgede İthalata İlişkin Muhasebe Kayıtları

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmaların ihtiyaç duydukları mal ve hizmet alımları ithalat olarak muhasebeleştirilir. Mal ve hizmet ithalatına ilişkin mal bedeli ve diğer giderler ithalat süreci tamamlanıncaya kadar 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI ile takip edilir. İthalat tamamlandığında 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABININ bakiyesi de ilgili stok hesabına (150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI, 151. YARI MAMULLER ÜRETİM HESABI, 153. TİCARİ MALLAR HESABI) aktarılır. Serbest bölgeye duran varlık satın alınması durumunda yapılan avans ödemeleri için 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI kullanılır. Sipariş teslim alındığında 259. VERİLEN AVANSLAR HESABININ bakiyesi ilgili duran varlık hesabına (253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI, 254. TAŞITLAR HESABI, 255. DEMİRBAŞLAR HESABI) aktarılır.

Bilgi Notu

Özel Hesap Ücreti yurt dışından serbest bölgelere getirilen malların CIF bedeli üzerinden %0,1, serbest bölgelerden Türkiye'ye gönderilen malların fatura bedeli (FOB) üzerinden %0,9 oranında tahsil edilir. Özel Hesap Ücreti, serbest bölgelerdeki kullanıcı firmalardan tahsil edilmektedir. Özel Hesap Ücreti 6 Şubat 2004 tarihinden önce ruhsat almış kurumlar vergisi ödemeyen firmalardan ve kurumlar vergisi istisnasından faydalanan üretici firmalardan tahsil edilmektedir. 6 Şubat 2004 sonrası ruhsat almış üretici firmalar dışındaki diğer firmalar vergiye tabi olduklarından bu ücreti ödemez. Yurt dışından yatırım amaçlı getirilen mallar için de bu fon tahsil edilmemektedir. Yurt dışından işlenmek üzere bedelsiz olarak alınan mallar için de fon tahsili yapılmamaktadır.

10.1. Örnek

05.05.2023 tarihinde serbest bölgede üretim faaliyetinde bulunan S**A Firması, Türkiye'deki M**R firmasından 20.000,00 ABD doları karşılığında ham madde ithal etmektedir. Ham madde ithalatı için 15.240,00 TL taşıma giderine, 5.000,00 TL gümrük müşavirlik giderine katlanılmıştır. Tüm ödemeler banka hesabından yapılmıştır (İşlem günü 1 ABD doları 18,00 TL'dir.). 12.05.2023 tarihinde fiilî ithalatı tamamlanan ham madde stoklara aktarılmıştır.

İstenen

Serbest bölgedeki S**A Firmasının ham madde ithalatına ilişkin yevmiye kayıtlarını yapınız.

			BORÇ	ALACAK
--	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	05.05.2023	380.240,00	
	159.03. İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.01. Mal Bedeli	360.000,00		
	159.03.03. Nakliye Giderleri	15.240,00		
	159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri	5.000,00		
	102. BANKALAR HESABI			380.240,00
	102.01. A**A Bankası			
	102.01.01. B**R Şubesi			
	102.01.01.01. TL Mevduat	380.240,00		
	İthalat bedelinin ihracatçı Firma hesabına aktarılması kaydı			
	M**R Firmasından ham madde alımı (20.000,00 \$ x 18,00 TL)			
	/ /			

			BORÇ	ALACAK
--	150. İLK MADDE VE MALZEME HESABI	12.05.2023	380.240,00	
	150.03. Türkiye'den Alınan İMM			
	150.02.01. .... Malzemesi			
	159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			380.240,00
	159.03 İthalat Sipariş Giderleri			
	159.03.01. Mal Bedeli	360.000,00		
	159.03.03. Nakliye Giderleri	15.240,00		
	159.03.08. Gümrük Müşaviri Gideri	5.000,00		
	Türkiye'den serbest bölgeye getirilen ham maddenin stok hesabına aktarılması kaydı			
	/ /			

10.1. SIRA SİZDE

21.09.2023 tarihinde serbest bölgede üretim faaliyetinde bulunan Y**R Firması, Türkiye'deki Ü**L Firmasından 24.000,00 sterlin karşılığında ham madde ithal etmektedir. Ham madde ithalatı için 14.600,00 TL nakliye giderine ve 3.800,00 TL gümrük müşavirlik giderine katlanılmıştır. Tüm ödemeler banka hesabından aynı gün içinde yapılmıştır (işlem günü 1 sterlin 33,30 TL'dir.). 26.09.2023 tarihinde fiilî ithalatı tamamlanan ham madde stoklara aktarılmıştır.

İstenen

Serbest bölgedeki Y**R Firmasının ham madde ithalatına ilişkin yevmiye kayıtlarını yapınız.

10.2. Örnek

Türkiye'deki D**L Firması, serbest bölgede üretim faaliyetinde bulunan M**A Firmasına 30.000,00 ABD doları karşılığında ham madde ihraç etmektedir. 19.06.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. Mal mukabili yapılan ihracat bedeli, alıcının hesabına kaydedilmektedir (işlem günü 1 ABD doları 23,67 TL'dir.). Satılan malın maliyeti 600.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.

İstenen

Türkiye'deki D**L Firmasının serbest bölgedeki M**A Firmasına yaptığı ihracata ilişkin yevmiye kayıtlarını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	120. ALICILAR HESABI 120.03. Serbest Bölge Alıcıları 120.03.01. ....Firması	710.100,00	
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI 601.03. Serbest Bölgeye Mal Satışı 601.03.01. .... Malı		710.100,00
	Türkiye'den serbest bölgeye ihracat kaydı M**A Firmasına ham madde satışı (30.000,00 \$ x 23,67 TL = 710.100,00 TL)		
--	621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.03. Serbest Bölgeye Satılan Mallar Maliyeti 621.03.01. .... Malı	600.000,00	
	153. TİCARİ MALLAR HESABI 153.01. Yurt İçinden Alınan Ticari Mallar 153.01.01. .... Malı		600.000,00
	Satışların maliyet kaydı		

/ /

10.2. SIRA SİZDE

Türkiye'deki A**H Firması, serbest bölgede üretim faaliyetinde bulunan Z**E Firmasına 28.000,00 avro karşılığında ham madde ihraç etmektedir. 08.12.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. Mal mukabili yapılan ihracat bedeli alıcının hesabına kaydedilmiştir (İşlem günü 1 avro 32,00 TL'dir.). Satılan malın maliyeti 750.000,00 TL'dir. Firma, sürekli envanter yöntemini uygulamaktadır.

İstenen

Türkiye'deki A**H Firmasının serbest bölgedeki Z**E Firmasına yaptığı ihracata ilişkin yevmiye kayıtlarını yapınız.

10.3. Örnek

Türkiye'deki Ş**N Firması, serbest bölgede üretim faaliyetinde bulunan S**R Firmasına 42.000,00 avro karşılığında ham madde ihraç etmektedir. 25.08.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. İhracat bedeli alıcı tarafından firmanın banka hesabına aynı gün içinde aktarılmıştır (İşlem günü 1 avro 28,54 TL'dir.).

İstenen

Türkiye'deki Ş**N Firmasının serbest bölgedeki S**R Firmasına 25.08.2023 tarihinde yaptığı ihracat ödemesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

		BORÇ	ALACAK
--	102. BANKALAR HESABI	25.08.2023	
	102.01. A**A Bankası	1.198.680,00	
	102.01.01. B**R Şubesi		
	102.01.01.01. TL Mevduat Hesabı		
	601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		1.198.680,00
	601.03. Serbest Bölgeye Mal Satışı		
	601.03.01. .... Mali		
	Türkiye'den serbest bölgeye ihracat kaydı		
	S**R Firmasına ham madde satışı (42.000,00 € x 28,54 TL = 1.198.680,00 TL)		
	/ /		

10.3. SIRA SİZDE

Türkiye'deki K**E Firması, serbest bölgede üretim faaliyetinde bulunan O**R Firmasına 34.000,00 ABD doları karşılığında ham madde ihraç etmektedir. 19.10.2023 tarihinde fatura düzenlenerek fiilî ihracat yapılmıştır. İhracat bedeli alıcı tarafından firmanın banka hesabına aynı gün içinde aktarılmıştır (İşlem günü 1 ABD doları 26,90 TL'dir.).

İstenen

Türkiye'deki K**E Firmasının serbest bölgedeki O**R Firmasına yaptığı ihracatla ilgili 19.07.2023 tarihli ödemeye ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

10.2.2. Serbest Bölgeden Mal İhracatına İlişkin Muhasebe Kayıtları

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmalar hem serbest bölge dışındaki bölge ve ülkelere hem de Türkiye'ye mal ve hizmet ihraç edebilir. Serbest bölgelerdeki firmaların bölge dışına yaptıkları mal ve hizmet ihracatı 601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI ile takip edilir. Yapılan ihracata ilişkin ödenen Özel Hesap Ücreti 760. PAZARLAMA, SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ HESABI gider tarafına kaydedilir. Serbest bölgelerden ihraç edilen bu malları alan Türkiye'deki firmalar ise normal ithalat muhasebe kayıtlarına uygun olarak muhasebeleştirme yapar.

10.4. Örnek

Serbest bölgede üretim faaliyetinde bulunan K**H Firması, Türkiye'deki R**L Firmasına 28.000,00 ABD doları karşılığında mal ihraç etmektedir. 27.07.2023 tarihinde fiilî ihracat gerçekleşmiştir. İhracat bedeli alıcının hesabına aktarılırken Özel Hesap Ücreti banka hesabından ödenmiştir (işlem günü 1 dolar 17,90 TL'dir.).

İstenen

Serbest bölgede bulunan K**H Firmasının Türkiye'deki R**L Firmasına yaptığı ihracata ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

	27.07.2023	BORÇ	ALACAK
-- 120. ALICILAR HESABI		501.200,00	
120.03. Serbest Bölge Alıcıları			
120.03.01. ....Firması			
760. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI		4.510,80	
760.03. Özel Hesap Ücreti	4.510,80		
			501.200,00
601. YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI			
601.03. Serbest Bölgeye Mal Satışı			
601.03.01. .... Malı			
102. BANKALAR HESABI			4.510,80
102.01. A**A Bankası			
102.01.01. B**R Şubesi			
102.01.01.02. Döviz Tevdiat	4.510,80		
Serbest bölgeden Türkiye'ye ihracat kaydı			
R**L Firmasına mal satışı (28.000,00 \$ x 17,90 TL = 501.200,00 TL)			
Özel hesap ücreti (501.200,00 TL x 0,009 = 4.510,80 TL)			

10.4. SIRA SİZDE

Serbest bölgede üretim faaliyetinde bulunan N**R Firması, Türkiye'deki B**T Firmasına 40.000,00 avroluk mal ihraç etmektedir. 18.01.2023 tarihinde fiilî ihracat gerçekleşmiştir. İhracat bedeli alıcının hesabına aktarılırken özel hesap ücreti fonu banka hesabından ödenmiştir (işlem günü 1 avro 20,40 TL'dir.).

İstenen

Serbest bölgede bulunan N**R Firmasının Türkiye'deki B**T Firmasına yaptığı ihracata ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Dönem sonunda firma faaliyetleri sonucunda elde edilen gelirler, giderler, istisnai kazançlar, kanunen kabul edilen veya edilmeyen gelir ve giderler değerlendirilir. Firmanın dönem kâr veya zararı değerlendirme sonucunda belirlenir. Firmaların kazançları doğrultusunda vergi matrahı ve dönem vergisi hesaplanır. Hem Türkiye’de hem de serbest bölgede faaliyet göstererek kazanç elde eden firmaların hesap dönemine ait vergi hesaplanmasında serbest bölgelere ilişkin kazançları muaf tutulur.

10.5. Örnek

Türkiye’de merkezi olan R**L Firması, aynı zamanda serbest bölgede de üretim faaliyetinde bulunmaktadır. R**L Firmasının İstanbul’daki merkez şubesi, 2023 yılında 428.650,00 TL kazanç ve 273.150,00 TL dönem gideri gerçekleştirmiştir. Firmanın serbest bölgedeki faaliyetlerinden ise 628.000,00 TL gelir ve 457.000,00 TL gider yaptığı görülmektedir (2023 yılı için kurumlar vergisi oranı %23’tür.).

İstenen

R**L Firmasının 2022 yılı için net kârını ve ödenecek kurumlar vergisini hesaplayınız.

2023 Yılı Gelir Toplamı		1.056.650,00 TL
Merkez şube geliri	428.650,00 TL	
Serbest bölge şube geliri	628.000,00 TL	
2023 Yılı Gider Toplamı		730.150,00 TL
Merkez şube gideri	273.150,00 TL	
Serbest bölge şube gideri	457.000,00 TL	
Brüt Kâr		326.500,00 TL
Merkez şube brüt kârı		
(428.650,00 - 273.150,00 = 155.500,00 TL)		
Serbest bölge şube brüt kârı		
(628.000,00 - 457.000,00 = 171.000,00 TL)		
İstisnai Kazanç İndirimi		
Serbest bölge şube kazancı		171.000,00 TL
Kurumlar vergisi matrahı		155.500,00 TL
Kurumlar vergisi tutarı		35.765,00 TL
(155.500,00 TL x 0,23 = 35.765,00 TL)		
R**L Firması 2023 Yılı Net Kârı		
		119.735,00

10.5. SIRA SİZDE

Türkiye’de merkezi olan M**Z Firması, aynı zamanda serbest bölgede de üretim faaliyetinde bulunmaktadır. M**Z Firmasının İstanbul’daki merkez şubesi, 2023 yılında 376.800,00 TL kazanç ve 215.300,00 TL dönem gideri gerçekleştirmiştir. Firmanın serbest bölgedeki faaliyetlerinden ise 288.000,00 TL gelir ve 138.000,00 TL gider yaptığı görülmektedir (2023 yılı için kurumlar vergisi oranı %23’tür.).

İstenen

M**Z Firmasının 2023 yılı için net kârı ve ödenecek kurumlar vergisini hesaplayınız.

2023 Yılı Gelir Toplamı		
Merkez şube geliri		
Serbest bölge şube geliri		
2023 Yılı Gider Toplamı		
Merkez şube gideri		
Serbest bölge şube gideri		
Brüt Kâr		
Merkez şube brüt kârı		
Serbest bölge şube brüt kârı		
İstisnai Kazanç İndirimi		
Serbest bölge şube kazancı		
Kurumlar vergisi matrahı		
Kurumlar vergisi tutarı		
M**Z Firması 2023 yılı net kârı		

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.

1. (...) Hesap dönemi sonunda serbest bölgede elde edilen kazançlardan vergi ödenir.
2. (...) Serbest bölgeler, geniş teşvik ve avantajların sunulduğu kamu bölgeleridir.
3. (...) Serbest bölgelerdeki üretim firmaları hızlı ve kolay bir şekilde ham madde tedarik edebilir.
4. (...) Serbest bölgelere gelen mallar dokuz aydan bir yıla kadar bölge içinde kalabilmektedir.
5. (...) Serbest bölgeye makine ithalatı için yapılan ödemeler 259. VERİLEN AVANSLAR HESABI ile izlenir.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan noktalı yerlere doğru ifadeleri yazınız.

6. Türkiye'de ..... adet serbest bölge aktif olarak faaliyet göstermektedir.
7. Serbest bölgeler ülkenin siyasi sınırları içinde olmasına rağmen ..... sınırları dışında kabul edilmektedir.
8. Serbest bölgede imalatları sonucunda elde edilen kazançlar gelir veya ..... vergisinden muaftır.
9. Türkiye'deki serbest bölge faaliyetlerinin temel yasal dayanağını ..... sayılı Serbest Bölgeler Kanunu oluşturmaktadır.
10. Serbest bölgede faaliyet ruhsatı alan gerçek veya tüzel kişilere ..... denir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdakilerden hangisi serbest bölgelerin kurulmasının temel amaçlarından biri değildir?
  - A) Ticari faaliyetlerin teşvik edilmesi
  - B) Sınai faaliyetlerin desteklenmesi
  - C) Ticaret engellerinin kaldırılması
  - D) Tarife ve kota uygulaması
  - E) Ülke ihracatının geliştirilmesi
12. Aşağıdakilerden hangisi dönem sonunda serbest bölge firmalarının kâr veya zararının belirlenmesinde kullanılır?
  - A) İstisnai gelirler
  - B) İthalat avansları
  - C) İhracat avansları
  - D) Dönen varlıklar
  - E) Duran varlıklar

13. Aşağıdakilerden hangisi serbest bölgeler için kullanılan bir ifade değildir?
- A) Serbest ekonomik bölge
  - B) Serbest üretim bölgesi
  - C) Serbest ticari bölge
  - D) Dış ticaret bölgesi
  - E) Gümrüksüz bölge
14. Aşağıdakilerden hangisi serbest bölgelere giriş için kullanılan belgelerden biri değildir?
- A) Giriş İzin Belgesi
  - B) Personel Kartı
  - C) Araç Giriş Kartı
  - D) Özel İzin Belgesi
  - E) Ziyaretçi Araç Giriş Kartı
15. Aşağıdaki hesaplardan hangisi serbest bölgeden mal ihracatında özel hesap ücreti ödemesinin izlendiği hesaptır?
- A) 760. PAZARLAMA, SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ
  - B) 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
  - C) 259. VERİLEN AVANSLAR
  - D) 601. YURT DIŞI SATIŞLAR
  - E) 153. TİCARİ MALLAR
16. Aşağıdakilerden hangisi serbest bölgede faaliyet gösterenlere sunulan bir vergi muafiyeti değildir?
- A) Gelir vergisi
  - B) Katma değer vergisi
  - C) Kurumlar vergisi
  - D) Damga vergisi
  - E) Motorlu taşıtlar vergisi
17. Aşağıdaki hesaplardan hangisi serbest bölgeden ihraç edilen malların kaydedildiği hesaptır?
- A) 760. PAZARLAMA, SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ
  - B) 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
  - C) 259. VERİLEN AVANSLAR
  - D) 601. YURT DIŞI SATIŞLAR
  - E) 153. TİCARİ MALLAR

KISALTMALAR LİSTESİ

Avro Cinsinden Alınan Sip. Av.	: Avro Cinsinden Alınan Sipariş Avansları
ABD Doları Cinsinden Alınan Sip. Av.	: ABD Doları Cinsinden Alınan Sipariş Avansları
Gümrük Müşaviri Gid.	: Gümrük Müşaviri Giderleri
Kuveyt Dinarı Cinsinden Al. Sip. Av.	: Kuveyt Dinarı Cinsinden Alınan Sipariş Avansları
Kuveyt Dinarı DTH	: Kuveyt Dinarı Döviz Tevdiat Hesabı
Tahsil Edilemeyen Ticari Alac.	: Tahsil Edilemeyen Ticari Alacaklar
Yükleme ve Boşaltma Gid.	: Yükleme ve Boşaltma Giderleri
370. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ.YAS. YÜK.KARŞ. HESABI	: 370. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI HESABI
691. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ.YAS.YÜK. KARŞ. HESABI (-)	: 691. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI HESABI (-)
371. DÖN. KÂR.PEŞ. ÖD. VER. VE DİĞ. YÜK. HESABI (-)	: 371. DÖNEM KÂRİNIN PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ HESABI (-)

SÖZLÜK

A

altyapı	: 1. Bir yerleşim yeri veya bir yapı için gerekli olan yol, kanalizasyon, su, elektrik vb. tesisatın tümü. 2. Bireyin edindiği bilgi ve deneyim.
analiz	: Çözümleme.
antrepo	: Gümrüklere gelen ticari eşyanın konulduğu, korunduğu yer.
ardiye	: 1. Evlerde kullanılmayan, saklanması gereken eşyaların konulduğu bölüm. 2. Genellikle ticaret eşyasının saklandığı yer, depo.
avans	: 1. Öndelik. 2. Oyunda zayıf tarafa önceden verilen geçici üstünlük.

B

banka	: Faizle para alıp veren, kredi, iskonto, kambiyo işlemleri yapan, kasalarında para, değerli belge, eşya saklayan ve ticaret, sanayi, ekonomi alanlarında çeşitli etkinliklerde bulunan kuruluş. 2. Bankacılık işleminin yapıldığı yapı.
banknot	: Para basmaya yetkili kuruluşlar tarafından basılan ve piyasaya çıkarılan kâğıt paralar.
bilanço	: 1. Bir kuruluşun, bir ticarethanenin belirli bir dönem sonundaki veya belirli bir gündeki taşınır ve taşınmaz varlıkları ile bunları sağlamak için kullanılan öz ve yabancı kaynakları dengeli olarak gösteren çizelge, dengelem. 2. Girişilen herhangi bir işte, belirli bir süre sonunda elde edilen iyi ve kötü sonuçların karşılıklı durumu.
bürokratik	: Kamu yönetimi ile ilgili.

C

cari	: 1. Geçerli veya yürürlükte olan. 2. Akan.
-------------	---

CE sembolü : Avrupa Birliği sınırları içerisinde satılmak istenen ürünlerin sağlık, güvenlik, tüketicinin ve çevrenin korunması gibi çeşitli faktörlere ait uygunluğunu gösteren resmî sertifika sembolü.

cihaz : Aygıt, alet, takım.

D

damping : Bir malın normal değerinden (ihracatçı veya menşee ölkedeki iç piyasa satış fiyatından) daha düşük bir fiyatla ihraç edilmesidir.

deklarasyon belgesi : Gümrüklerde beyan edilen dövizi gösteren tutanak.

dış ticaret rejimi : Dış ticarete konu olan malların ithalat ve ihracatına yönelik olarak belirlenen usul ve esaslar.

dönen varlıklar : Firmanın bir yıl içinde nakde dönüştürebildiği varlıklar.

döviz tevdiat hesabı : Yurt içi ve yurt dışında gerçek veya tüzel kişilerin bankalarda açtıkları yabancı para cinsinden mevduatlar.

duran varlıklar : Firma faaliyetlerinde kullanılan, ilke olarak bir yıl veya cari dönem içinde nakde dönüştürölmesi ya da tüketilmesi öngörölmeyen varlıklar.

E

efektif : 1. Bankacılıkta nakit para. 2. Banknot ve metal para. 3. Merkez Bankası tarafından alım satımı yapılan ve Türk lirası olarak kurları belirlenen yabancı ölkeler parası.

elleçleme : Gümrük gözetimi altında malın asıl özelliğini değiştirmeden kaplarının, şekil ve ambalajlarının değiştirilmeden yerinin değiştirilmesi.

envanter : 1. Bir ticaret kuruluşunun para, mal ve diğer varlıklarıyla genel olarak borçlu ve alacaklı durumlarını, nicelikleri ve değerleriyle ayrıntılı olarak gösterme. 2. Bu durumu gösteren çizelge. 3. Mal ve değerlere ait dö-küm.

F

fatura : Satılan bir malın cinsini, miktarını ve fiyatını bildirmek için satıcının alıcıya verdiği hesap pusulası.

G

gastronomi : 1. Yemeği iyi yeme merakı. 2. Sağlığa uygun, iyi düzenlenmiş, hoş ve lezzetli mutfak, yemek düzeni ve sistemi.

gayrimenkul : Taşınmaz.

gayri nakdî kredi : İhracat yapan firmanın aracı bankadan parasını peşin aldığı, ithalat yapan firmanın da ödemeyi vadeli olarak yaptığı kredi türü.

genelge : Yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasında yol göstermek, herhangi bir konuda aydınlatmak, dikkat çekmek üzere ilgililere gönderilen yazı, tamim, sirküler.

gümrük : 1. Bir ölkeye giren veya bir ölkeden çıkan mal ve eşya üzerinden alınan vergi. 2. Bu verginin alınması işleminde uğraşan devlet kuruluşu. 3. Sınır kapılarında denetim ve gözetim işlerinin yapıldığı yer.

gümrük beyannamesi	: Gümrük yönetimine verilen, ithalat ve ihracat için belirlenen malların türünü, değerini ve kaynağını belirten resmî belge.
gümrük birliği	: Belli ülkeler arasında gümrük vergilerini kaldıran, üçüncü ülkelere karşı ortak gümrük tarifesi uygulamalarını öngören ekonomik bütünleşme.

H

ham madde	: Bir ürün elde edilmesinde kullanılan temel bileşenlerin işlenip elde edilmesinden önceki durumu.
harç	: 1. Harcanan para, masraf. 2. Resmî işlerde devlet veznesine ödenen para.
hedef pazar	: Satış yapacak firmaların hitap etmek istediği ve çekmek istediği müşteri grup ya da grupları.
hesap	: 1. Aritmetik. 2. Alacaklı veya borçlu olma durumu. 3. Bankadaki işlemlerin yapılabilmesi için kişi, kurum ve kuruluşlar adına düzenlenen çizelge. 4. Muhasebede aynı nitelikteki işlemlere ait artış ve azalışların izlendiği çizelge.

i

ihracatçı	: İhracat işleriyle uğraşan kimse, dış satımcı, ihraççı.
ihraç	: 1. Çıkarma, dışarıya atma. 2. Yurt dışına mal satma.
imaj	: İmge, duyularla algılanan, bir uyaran söz konusu olmaksızın bilinçte beliren nesne ve olaylar, hayal.
imalat	: 1. Ham madde işlenerek yapılan her türlü mal. 2. İşlenerek yapılan üretim.
inovasyon	: 1. Yenileşim. 2. Yeni fikirlerin ürün, metot veya hizmet olarak değer yaratan çıktılara dönüştürülmesi.
istisna	: 1. Bir kimse veya bir şeyi benzerlerinden ayrı tutma. 2. Kural dışılık. 3. Ayrı tutulan kimse veya şey.
ithalatçı	: İthalatla uğraşan kimse, dış alımcı.

K

kâr	: 1. Üretim faktörlerinden biri olan girişimcinin üretimden aldığı pay. 2. Maliyet fiyatıyla satış fiyatı arasındaki fark.
kambiyo	: 1. İki ayrı ülke parasının birbiriyle değiştirilmesi. 2. Herhangi bir yerdeki bir alacağın tahsili, bir borcun ödenmesi veya bir yerden toplanan para ve para yerine geçen taşınabilir değerlerin başka bir yere aktarılması için yapılan işlemin bedeli.
kamu	: 1. Halk hizmeti gören devlet organlarının tümü. 2. Bir ülkedeki halkın bütünü, halk, amme.
kaynak	: 1. Bir şeyin çıktığı yer, menşee. 2. Gelir, kazanç, sağlık vb.ni sağlayıcı öge. 3. Firma faaliyetlerinin sürdürülmesi için gerekli olan varlıkların temin edildiği yer.
kıymet	: Değer, bir şeyin para ile ölçülebilen karşılığı, bedel.

konsorsiyum	: 1. Şirketler birliği. 2. Ortak bir hedefe ulaşmak için birlikte çalışan iki veya daha fazla kişiden, şirketten veya hükümetten oluşan ortaklık birliği.
konteyner	: Taşımalık, çeşitli eşyaları taşımak için uluslararası standartlara göre tahtadan veya metalden yapılmış büyük kasa.
kredi	: 1. Borç ödemede güvenilir olma durumu. 2. Ödünç alınan veya verilen mal, para.
kur	: Yabancı paraların ulusal para cinsinden değeri.

L

likidite	: 1. Akışkan olma durumu. 2. Para ve ticaretle ilgili işlemlerde kullanılabilir durumda olan satın alma gücü. 3. Kolaylıkla paraya çevrilebilme özelliği fazla olan varlıklar.
lojistik	: 1. Geri hizmet. 2. Kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere her türlü ürünün, hizmetin ve bilgi akışının çıkış noktasından varış noktasına kadar taşınmasının etkili ve verimli bir biçimde planlanması ve uygulanması.

M

mahsup etmek	: 1. Hesaba geçirmek. 2. Borcunu alacağından düşmek.
makine	: 1. Herhangi bir enerji türünü başka bir enerjiye dönüştürmek, belli bir güçten yararlanarak bir işi yapmak veya etki oluşturmak için çarklar, dişliler ve çeşitli parçalardan oluşan düzenekler bütünü.
maliyet	: Üretimde bir mal elde edilinceye değin harcanan değerlerin toplamı. 2. Cari ve önceki dönemde mal ya da hizmetlerin üretilmesinde firmaların katlandığı ham madde, malzeme, işçilik ve genel üretim giderlerinin parasal karşılığı.
mamul	: Yapılmış, işlenmiş, imal edilmiş (eşya, yiyecek).
manifesto	: Gemiyle taşınan ticari malların detayını gösteren, yükün boşaltılacağı limanın gümrük yönetimine verilen liste.
marka	: 1. Resim veya harfle yapılan işaret. 2. Bir ticari malı, herhangi bir nesneyi tanıtmaya, benzerinden ayırmaya yarayan özel ad veya işaret.
mavna	: Kıyıya yanaşmamış, limandan uzakta bekleyen gemilere yük götürüp getiren deniz aracı.
mizan	: Bir tüccarın, ticari durumunu, işinin genel sonucunu gösteren, belirli zamanlarda yaptığı hesap özeti.
montaj	: 1. Kurgu. 2. Bir makine, cihaz veya mobilyanın parçalarını yerli yerine takma, monte.
muafiyet	: Ayrı tutulma, kendisine uygulanmama.
mutat	: Alışılmış, alışılan.
mutat elleçleme	: Gümrük gözetimi altında malın yerinin değiştirilmesinde standart prosedürlere göre işleme tabi tutulması.
mükellefiyet	: Yükümlülük, yapılması zorunlu olan iş veya bir işi yapma zorunluluğu, yüküm, mükellefiyet, mecburiyet.
müşavir	: Danışman.

N

- nakdî kredi** : Belirli bir vade sonunda faiziyle birlikte geri alınmak üzere bankalar tarafından kişilere veya firmalara verilen ödünç para.
- nakliye** : 1. Taşıma işi. 2. Taşıma ücreti, taşımalık.
- navlun** : 1. Bir yerden başka yere ulaştırmak için gemiye alınan eşyanın bütünü. 2. Taşıyıcı tarafından, gemisinde taşınacak yük için istenen ücret.

O

- optimum kapasite** : Üretim yapan firmaların en az maliyetle üretebilecekleri ürün miktarı.
- ordino** : 1. Bir poliçenin arkasına ciro edildiği kişiye ödenmesi için yazılan havale emri. 2. Tüccarın malını gümrükten çekebilmesi için vapur kumpanyasından yük konşimentosuna karşılık verilen havale.

P

- pazar** : 1. Satıcıların belirli günlerde mallarını satmak için sergiledikleri belirli geçici yer. 2. Belli bir şeyin satıldığı yer.
- politika** : Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünü, siyaset, siyasa.
- prosedür** : 1. İşlem. 2. Yöntem.

R

- rejim** : 1. Yönetme, düzenleme biçimi, düzen. 2. Bir devletin yönetim biçimi.
- resim** : 1. Bazı eşyadan ve işlerden alınan vergi veya harç. 2. Varlıkların, doğadaki görünüşlerinin kalem, fırça gibi araçlarla kâğıt, bez vb. üzerinde yapılan biçimleri.

S

- sertifika** : 1. Öğrenim belgesi. 2. Kişinin bilgi gerektiren herhangi bir konuda niteliğini gösteren belge.
- sınai** : Sanayi ile ilgili, endüstriyel.
- sigorta** : 1. Bir şeyin veya bir kimsenin herhangi bir yönden ileride karşılaşılabileceği zararı gidermek için önceden ödenen prim karşılığında bu işle uğraşan kuruluşla yapılan iki taraflı bağlantı sözleşmesi. 2. Bu tür sözleşmeleri yapan şirket.
- sübvansiyon** : 1. Destekleme. 2. Devletçe yapılan para yardımı.

T

- taahhüt** : Bir şey yapmayı üstüne alma, üstlenme.
- tahakkuk** : 1. Gerçekleşme, yerine gelme. 2. Borcun ödenebilir veya alacağın tahsil edilebilir olması.
- tahsil** : Parayı alma, toplama.
- tarh** : Vergi koyma.
- tediye** : 1. Para vb. bir şey verme, ödeme. 2. Gerçekleşen bir alacağı para ile ödeme.

temettü hissesi	: Kâr payı.
temettü	: Kazanç.
teminat	: 1. Güvence, bir antlaşmada taraflardan birinin sorumluluğu üzerine alması, inanca, garanti. 2. Alınan sorumluluğa karşı olarak ortaya konulan şey.
terkin	: Yazılmış bir şeyi çizerek silme.
tescil	: 1. Herhangi bir şeyi resmî olarak kaydetme, kütüğe geçirme. 2. Bir taşınmazın üzerinde bir aynı hakkın kurulması için tapu kütüğüne yapılması gerekli kayıt.
transit	: 1. Bir yerden dinlenmeden, beklemeden, durmadan (geçmek). 2. Malların bir ülkenin topraklarından gümrüksüz geçmesi.

V

varlık	: 1. Var olma durumu, mevcudiyet. 2. Para, mal, mülk, zenginlik, variyet. 3. Ekonomik nitelik taşıyan, kısa veya uzun vadede nakde dönüştürülebilen, sahip olunan değer.
vergi	: Kamu hizmetlerine harcanmak için hükûmetin, yerel yönetimlerin yasalara göre doğrudan doğruya veya bazı malların fiyatlarının üstüne koyarak dolaylı yoldan herkesten topladığı para.

Y

yabancı kaynak	: Firma varlıklarının borçlanarak temin edildiği yer.
yevmiye	: Gündelik.
yevmiye defteri	: Günlük defter.

Z

zarar	: Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat.
--------------	--

CEVAP ANAHTARI

1. ÖĞRENME BİRİMİ	1. Y	6. Y	11. dış ticaret	16. D
	2. D	7. D	12. kaydetme	17. C
	3. D	8. ana hesapların	13. bilanço	18. E
	4. D	9. Incoterms Kuralları	14. A	19. B
	5. Y	10. 601. YURT DIŞI SATIŞLAR	15. A	20. D

6. ÖĞRENME BİRİMİ	1. D	6. finansman avantajı	11. E
	2. Y	7. nazım hesaplarda	12. B
	3. D	8. kanunen kabul edilmeyen	13. C
	4. D	9. T.C. Ticaret Bakanlığına	14. A
	5. Y	10. yaptırım	15. B
		16. C	

2. ÖĞRENME BİRİMİ	1. D	6. hazır değerler	11. A	16. C
	2. D	7. dönen varlıklara	12. D	17. B
	3. Y	8. finansman gideri	13. E	18. E
	4. Y	9. varlık toplamından	14. D	19. C
	5. Y	10. satılan mamul maliyetini	15. A	

7. ÖĞRENME BİRİMİ	1. D	6. Gümrük	11. C
	2. Y	7. Özel antrepo	12. B
	3. Y	8. D tipi	13. D
	4. D	9. Antrepo rejimi	
	5. D	10. Antrepo	

3. ÖĞRENME BİRİMİ	1. D	6. alıcı	11. A	16. D
	2. Y	7. CIF	12. D	17. B
	3. D	8. sigorta	13. C	18. A
	4. D	9. satıcı	14. B	19. B
	5. Y	10. DDP	15. C	20. A

8. ÖĞRENME BİRİMİ	1. D	6. Tek Pencere Sisteminde	11. A
	2. D	7. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da	12. D
	3. Y	8. istihdam	13. B
	4. Y	9. üretim sektöründe	14. E
	5. D	10. Türkiye'de benzer eşyanın üreticilerinin çıkarları	15. C

4. ÖĞRENME BİRİMİ	1. Y	6. 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI	12. D	18. D
	2. Y	7. kabul kredili	13. E	19. D
	3. D	8. satıcılar	14. E	
	4. Y	9. diğer KDV	15. B	
	5. D	10. mal mukabili ödeme	16. C	
		11. ihracat	17. E	

9. ÖĞRENME BİRİMİ	1. D	6. Ba Formu	11. Üç
	2. Y	7. Banka	12. C
	3. D	8. Bs Formu	13. A
	4. Y	9. Döviz satış kuru	14. E
	5. Y	10. Döviz alış kuru	15. D

5. ÖĞRENME BİRİMİ	1. Y	6. ihracata hazırlık	12. D	18. B
	2. D	7. proje ve kümeleme	13. C	19. D
	3. D	8. yurt dışı şirket alım desteği	14. B	20. E
	4. Y	9. Türk Eximbank	15. B	
	5. D	10. markalaşma	16. A	
		11. kolay destek	17. C	

10. ÖĞRENME BİRİMİ	1. Y	6. on sekiz	12. A
	2. Y	7. gümrük	13. C
	3. D	8. kurumlar	14. B
	4. Y	9. 3218	15. A
	5. D	10. kullanıcı	16. E
		11. D	17. D

KAYNAKÇA

- Akgündüz, M. (2010). **İhracatta Devlet Yardımları ve Muhasebeleştirilmesi**. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. İzmir.
- Alkan, G. İ. (2019). **Güncel Uygulamalarla Dış Ticaret Muhasebesi**. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Argun, D. ve Eroğlu, N. (2015). **Dâhilde İşleme Rejimi Kapsamında Gerçekleşen İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi**. Öneri Dergisi, 11 (44) , 61-81.
- Arzova, S. B. (2017). **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**. Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.
- Atay, S. ve Kartal, C. (2014). **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**. Yetkin Yayınları.
- Atayeter, C. ve Erol, A. (2011). **Türkiye’de Uygulanmakta Olan İhracat Teşvikleri**. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1 (1), 1-26.
- Ayluçtarhan, A. ve Kaya, S. (2018). **Vergi ve Gümrük Mevzuatı Dâhil Dış Ticaret Muhasebesi**. İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Tesmer Temel Eğitim ve Staj Merkezi, İstanbul.
- Canıtez, M. (2021). **Uygulamalı Gümrük Mevzuatı**. Ekin Yayınevi.
- Ekşi H. İ. (ed.) (2012). **A’dan Z’ye Dış Ticaret Uygulamaları**. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gürsoy, Y. (2020). **Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi**. Ekin Yayınevi.
- Haftacı, V. (2015). **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**. Umuttepe Yayınları.
- Kaya, F. (2021). **Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi**. Beta Yayıncılık.
- Kırtış, A. K. (2013). **Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi**. İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları.
- Onursal, E. (2017). **İhracat ve İthalat İşlemleri**. Seçkin Kitabevi.
- Sağlam, N. ve Başar, A. B. (2016). **A’dan Z’ye Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**. Muhasebe TR Yayınları.
- Süygün, M. S. (ed.) (2020). **A’dan Z’ye Dış Ticaret**. Gazi Kitabevi.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). **Çerçeve Öğretim Programı**. Muhasebe ve Finansman Alanı.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). **Dış Ticaret Muhasebesi, Ders Bilgi Formu**, Muhasebe ve Finansman Alanı.
- Yılmaz, E. (2020). **Dış Ticaret İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi**. Yüksek Lisans Tezi. Işık Üniversitesi, İstanbul.
- **Kaynakça yazımında APA 7. Sürüm esas alınmıştır.**

GÖRSEL KAYNAKÇASI

<http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2526>